

PISHTARJA E NDERSHMËRISË

MERJEMJA

SIPAS BIBLËS DHE KURANIT FAMËLARTË

ADEM KARATASH

Përkthyes:

Ma. Ilir Rruga

Redaktor:

Edlira Boriçi, Roald A. Hysa

Konsulent teologjik:

Ma. Ilir Rruga

Titulli original:

Kitâb-ı Mukaddes'te ve Kur'ân-ı Kerim'de
Âl-i imran (İmran Ailesi) ve Hz. Meryem

PROGRESI sh.p.k.

Adresa: L: Vasil Shanto Rr: Çajupi Shkodër / Shqipëri

Tel: +355 22 25 46 34 Fax: +355 22 25 46 33

Mob: +355 69 20 76768 Mob: +355 67 20 86767

http: www.progresibotime.com e-mail: botime@progresibotime.com

Design: Fatih Akbulut

Adresa Kosovë: Rr: Ardian Zurnaxhiu / pn. Ralin / Prizren

Mob: +377 4411 98 48 Fax: +381 29 222 797

e-mail: kosova@progresibotime.com

Adresa Maqedoni: Rr: Stiv Naumov / nr. 9 / lokal 25 / Shkup

Tel: +398 71 956 271 e-mail: maqedoni@progresibotime.com

Të gjitha të drejtat e këtij libri janë të rezervuara.

“Allahu i zgjodhi Ademin, Nuhun, familjen e Ibrahimit dhe familjen e Imranit mbi të gjithë njerëzit (e kohës së tyre).” Âli Imran, 3/33.

“Edhe Merjemen, të bijën e Imranit, e cila ruajti virgjërinë e saj; Ne frymë brenda saj nga shpirti Ynë (shpirtin e Isait a.s.). Ajo u besoi fjalëve të Zotit të saj dhe librave të Tij e ishte nga të devotshmit!” Tahrim, 66/12.

“Vërtet, ata njerëz janë një shembull i mirë për ju e për këdo që shpreson në Allahun dhe në Ditën e Fundit. Kushdo që nuk ia vë veshin (këtij shembulli), ta dijë se Allahu është i Vetëmjaftueshmi, i Denji për çdo lavd!” Mumtehine, 60/6.

“Ne po ta tregojmë ty historinë e tyre sipas së vërtetës. Ata ishin djelmosha që besonin në Zotin e tyre dhe Ne i forcuam në rrugën e drejtë.” Kehf, 18/13.

FJALA E PËRKTHYESIT

Falënderoj Allahun e Madhëruar, Zotin e botëve, Krijuesin dhe Sunduesin e gjithësisë, që më mundësoi në përkthimin dhe përgatitjen e këtij libri me kaq shumë vlerë në gjuhën shqipe. Libri që mbani në duar të dashur lexues, bën fjalë për një grua, më të pastrën, monument shembullor i ndershmërisë të të gjitha kohërave, bën fjalë për Merjemen.

Në këtë libër që do të lexoni, do të gjeni shumë përgjigje për shumë pyetje, që ne i ndeshim zakonisht gjatë ditëve apo jetës tonë, përgjigje të shumë pyetjeve rreth jetës së Merjemes apo familjes së saj Imran, të zgjedhur nga Allahu i Madhëruar. Merjemja dhe familja e saj e zgjedhur është një temë, që i intereson jo vetëm myslimanëve por edhe të krishterëve. Sikurse tregohet dhe në titullin “*Pishtarja e Ndershmërisë, MERJEMJA, sipas Biblës dhe Kuranit Famëlartë*”, libri bazohet në dijet që përmbajnë dy librat e shenjtë Bibla dhe Kurani. Temat e trajtuara në këtë libër, janë në bazë të Biblës dhe Kuranit. Në këto libra tregohen dallimet mes dy besimeve, por që kanë shumë gjëra që përputhen me njëri-tjetrin, ashtu sikurse mund të përmendim besimin në virgjërinë dhe pastërtinë fizike dhe shpirtërore të Merjemes.

Në këtë libër do të gjeni gjithashtu të trajtuar dhe çështjen e profetit Isa (a.s.), ku të krishterët e pranojnë dhe e besojnë atë si “Bir të Perëndisë”, i cili sipas tyre është Zot në vetvete. Më pas vjen dhe problemi i kryqëzimit të tij. Përballë këtij besimi vihet besimi islam, i cili e pranon Isain (a.s.), si një nga profetët e dërguar, por që në fund nuk pranohet se ai u vra, apo u kryqëzua nga hebrenjtë.

Nëse do t’u hedhim një vështrim pishtarëve ndriçues, njerëzve dijetarë të historisë, padyshim do të shikojmë që pas tyre qëndrojnë gra të ndershme, besimtare të sinqerta, të cilat gjatë gjithë jetës kanë

qenë mbështetëse të burrave të tyre. Pavarësisht se natyra fizike e gruas është më e dobët se ajo e burrit, historia ka treguar dhe ka nxjerrë shumë gra shembullore me karakter, besim, ndershmëri dhe me cilësi të tjera akoma më të larta, krahasuar këto me cilësitë e burrave. Shembull të këtyre cilësive, të ndershmërisë, të vendosmërisë në besim, adhurim, të durimit për hir të Allahut (xh. sh.), të pastërtisë shpirtërore dhe fizike, kemi shembullin e guas më të pastër, Merjemes.

Gjatë përkthimit të librit jam munduar të rri sa më pranë kuptimit origjinal dhe gjithashtu jam munduar t'i përshtas fjalitë në kuptimin sa më të përshtatshëm në shqip. Në të njëjtën kohë më kujtohet një thënie e Ibn Tejmijes (rahimehullah), ku thotë: “Sa herë që i kthehem për të korriguar një libër që kam shkruar, gjej gabime dhe m'u kujtua se nuk ka mundësi të shkruhet ndonjë libër pa gabime, sepse libër i shkruar pa gabime është vetëm libri i Allahut, Kurani Famëlartë.”

“E kush e ka fjalën më të mirë prej atij që thërret tek Allahu, vepron (punë) të mira dhe thotë: “Unë jam prej myslimanëve?”

Fusilet, 41/33.

Ebu Hurejre (r.a.) përcjell se Profeti (s.a.v.s) ka thënë: “Kur vdes njeriu, puna e tij ndërpritet, përveç tri gjërave: Sadakasë së përhershme (hajratit), diturisë prej së cilës kanë dobi të tjerët, si dhe pasardhësi i mirë, i cili lutet për të vdekurin.” (Muslim, *Rijadus-Salihin*).

Së fundi do të dëshiroja të përcjell tek ju të dashur lexues, dëshirën dhe qëllimin tim në lidhje me përkthimin dhe botimin e këtij libri: Nëse nga leximi i këtij libri, do të ndikohej për në rrugë të drejtë të Allahut (xh.sh.) qoftë dhe një person i vetëm, i cili do të na kujtojë me duà (lutje), qëllimi i përkthimit dhe i përgatitjes së këtij libri në gjuhën shqipe është i arritur.

Ma. Ilir RRUGA
ilir_rruga@yahoo.com

PARAFJALË

Falënderimi i përket vetëm Allahut, Zotit të botëve, Krijuesit dhe Sunduesit të Gjithësisë. Paqja dhe mëshira e Allahut qofshin mbi të Dërguarin e Tij të fundit, Muhamedin (a.s.). Paqja dhe mëshira e Allahut qofshin mbi Isain (a.s.), i cili na përgëzoi se pas tij do të vinte profeti Muhamed (a.s.). Gjithashtu paqja dhe mëshira e Allahut qofshin mbi Merjemen, gruan më të pastër dhe më të ndershme në botë, të cilën Krijuesi i Gjithësisë, Allahu i Madhëruar e zgjodhi si shembull për të gjitha gratë e botës dhe për familjen e saj, familjen Imran.

Në çdo periudhë të historisë popujt janë zhytur në batakun e injorancës, *shirkut* (politeizmit) e imoralitetit dhe me duart e tyre ia kanë ulur vlerat vetes. Allahu i Madhëruar nëpërmjet disa njerëzve të zgjedhur i ka shpëtuar ata popuj dhe u ka treguar atyre rrugën e vazhdimit të jetës së ndershme, ose ndarjes ndershmërisht nga kjo jetë. Profetë, njerëz të besueshëm, dijetarë, njerëz të mirë, kanë qenë pikërisht ata, që Allahu i Madhëruar i zgjodhi si kuadro pararojë për të ndriçuar popujt nga netët që po errësoheshin.

Në historinë islame, ashtu siç hasim burra të lartë dhe trima, po ashtu mund të hasim edhe gra me besim të fortë e me virtyte, simbole devotshmërie dhe ndershmërie. E veçanta e këtyre shembujve është se ato e kanë përvetësuar më së miri mesazhin e Islamit dhe e kanë përjetuar imazhin e gruas myslimane ashtu siç duhej.

Gjatë rrjedhës së historisë i shohim gratë myslimane në vijë të parë, duke mbajtur flamurin e *shpëtimit* mbi supe. Ato gra ndriçuan rrugën e njerëzimit, kanë qenë si një llampë që ndriçon anembanë,

“Dritë Udhëzimi” në errësirën e herezisë, kanë qenë si “Anije Shpëtimi” në batakun e katastrofave.

Kush ka ndjekur hapat e atyre grave është ndriçuar me nurin e tyre, në anijet e tyre kanë gjetur prehje dhe kanë përparuar, ndërsa ai që ua kthen shpinën, herët a vonë do të poshtërohet dhe do të nënçmohet.

Kur ecën pas “**Të Parëve**” të besimit, dashurohesh pas tyre. Tek ato gjen një dliresi, pastërti dhe devotshmëri. Mbi trup kanë rroba prej “turpi”, mbi shpatulla mbajnë mesazh hyjnor, e në zemrat e tyre gjendet dashuria ndaj Allahut dhe ato i sheh kudo së bashku me burra që luftojnë për drejtësi.

Në përpjekjet për “Njësimin e Zotit” të “Ruhull-llah” Isait¹, krah tij gjithashtu do të gjesh edhe Merjemen.

“Dhe trego (o Muhamed) në Libër për Merjemen, kur u tërhoq nga familja e saj në një vend në lindje.”²

O Umeti i Muhamedit!

Njihuni me Merjemen, të cilën Kurani e jep si shembull për ndershmërinë dhe pastërtinë e saj shpirtërore për të gjitha gratë e botës. Mëso se çfarë besimi dhe nënshtrimi ka pasur ajo ndaj Allahut (xh. sh.), gjatë gjithë jetës së saj. Mëso se si kundër gjithë atyre shpifjeve e poshtërimeve që iu bënë personalitetit të saj, Merjemja duroi dhe nuk u lëkund për asnjë çast në adhurimin e saj ndaj Allahut (xh.sh.) dhe Ai e zgjodhi dhe e pastroi atë. Ajo dhe lidër të tjerë si ajo, të cilët na ofrohen si shembuj, le të zënë vend në fillimin e çdo veprimi tonin.

---

1 Përkushtimi në pamjen e parë të disa gjërave që i përkushtohen Allahut janë për të treguar vlerën dhe lartësinë që kanë tek Allahu i Madhëruar. Allahu e Krijoi Isain në barkun e nënës pa pasur kontakt me ndonjë burrë dhe formimi i Isait (a.s) në mitrën e nënës nuk filloi nga sperma, por nga fryrja e melekut, të cilin e urdhëroi Allahu (xh.xh). Ai, ngaqë nuk është krijuar nga sperma dhe ngaqë është krijuar nga fryrja, i është thënë “Është një shpirt nga Allahu”. Hak Dini Kur'an Dili, Elmahlı Muhammed Hamdi YAZIR, vëll.2, fq. 1102.

2 Sûre Merjem, 19/ 16.

Njerëzit që nuk i njohin këto familje dhe këta personalitete she-mbullorë, për të cilët Allahu (xh.sh.) përmend jetën e tyre në Librin e Tij, nuk mund t'i marrin ashtu siç duhet shembuj për veten e tyre. Ata popuj që nuk marrin për shembull personalitete të tilla, patjetër që do të marrin shembuj të tjerë dhe modelet e atyre popujve që janë të privuar nga esenca dhe morali islam, do t'i çojnë njerëzit e tyre drejt imoralitetit, trazirave, çrregullsive e mëkateve dhe do t'i "tër-heqin zvarrë" drejt xhehenemit.

Kush është ajo që përmendet në Librin e Allahut, në Kuran?

Kush është ajo që është zgjedhur e pastruar nga Allahu i Madhë-ruar dhe u lartësua mbi gratë e tjera?

Kush është ajo që i është ofruar si shembull njerëzimit?

Kush është ajo që ka qenë e favorizuar edhe në lëvdatat e të Dër-guarit të Allahut (xh.sh.), Muhamedit (a.s.)?

E pra, ajo grua është Merjemja...

Adem Karatash

20 Shevval 1425, Konja

HYRJE

Emri “Merjem” përmendet nëntëmbëdhjetë herë tek “Dhjata e Re”, e cila është pjesa e dytë e librit të shenjtë të të krishterëve, Biblës.³ Në dymbëdhjetë prej tyre përmendet me shprehjen “Mariam” dhe në shtatë prej tyre përmendet “Maria”.⁴

Ndërsa në librin e shenjtë të myslimanëve, në Kuranin Famëlartë, përmendet tridhjetë e katër herë.⁵ Merjemja, vjen nga familja Imran, të cilën Allahu i Madhëruar e ka përmendur në Kuran, duke e emërtuar Âl-i Imran (familja e Imranit), në suren e tretë të Kuranit. Allahu i Madhëruar e ka përmendur gjithashtu vetë Merjemen në Kuran, duke e emërtuar Merjem, suren e nëntëmbëdhjetë të Kuranit.

Merjemja ka qenë një nga personalitetet e larta të zgjedhura nga Allahu që kur ajo ishte ende në barkun e nënës së saj. Ajo është një shembull i madh dhe prijëse e grave me moral dhe nder të lartë, të cilën e ka treguar gjatë gjithë jetës së saj. Allahu i Madhëruar i ngarkoi Merjemes një detyrë të rëndësishme në këtë botë dhe për arsye të kësaj detyre të rëndësishme, Allahu i Madhëruar thotë në Kuran: **“Zoti e pranoi atë (Merjemen) me ëndje, e bëri që të rritet mirë dhe e la nën kujdestarinë e Zekerias...”**⁶

3 Ungjilli, *Mateu 5, Marku 2, Lluka 12*, gjithashtu përmendet edhe një herë tek Veprat e Apostujve.

4 *T.D.V. Islâm Ansiklopedisi*, XXIX, 237; G. Tümer, *Hiz. Meryem*, fq. 65; M. Aydın, *Hristiyan İlâhiyati*, fq. 170

5 Emri i Merjemes përmendet në këto sure të Kuranit: Bekare 2 herë, Al-i Imran 7, Nisâ 4, Mâide 10, Tevbe 1, Merjem 2, Muminûn 1, Ahzab 1, Zuhruf 1, Hadid 1, Saf 2, Tahrim 1. Ndërsa në suren “Enbija” përmendet me përemrin “ajo”, pra, përemri këtu thekson Merjemen.

6 Sûre Âl-i Imran, 3/ 37.

Allahu (xh.sh.) e ka sjellë Merjemen në këtë botë nga një familje e lartë, nga një familje e zgjedhur, e sinqertë dhe që besonin në Allahun e vërtetë. Ai e mundësoi edukimin e saj nga njerëz me moral të lartë dhe po kështu i mundësoi asaj të shërbejë në Bejtu'l-Makdis (xhaminë Aksa).

“(Kujto) kur engjëjt thanë: “O Merjeme! Allahu të ka zgjedhur, të ka pastruar dhe të ka parapëlqyer ty mbi të gjitha gratë e botës.”⁷ Në të ardhmen Merjemja do të ndërmerre një detyrë shumë të lartë, pasi ajo ishte pastruar dhe përgatitur si nga zemra, mendja dhe nga fiziku, pra, ishte pastruar e përgatitur shpirtërisht dhe materialisht, sepse ajo ishte aq afër me Allahun (xh.sh), sa që Merjemja u bë gruaja shembullore për të gjitha gratë e tjera. Allahu i Madhëruar e përgëzoi besimin, sinqeritetin, devotshmërinë dhe drejtësinë e saj me lindjen e jashtëzakonshme të Isait (a.s).

“(Kujto) kur engjëjt thanë: “O Merjeme! Allahu të jep lajmin e mirë për një (djalë që do të lindë me një) Fjalë prej Tij: emrin do ta ketë Mesih - Isa i biri i Merjemes, do të jetë i nderuar në këtë botë dhe në tjetrën dhe një nga të afërmit e Allahut”⁸

Merjemja u fye nga populli i saj, ngaqë mbi të ra balta e shpifjeve mbi fëmijën që ajo po rriste në barkun e saj, një fëmijë që ishte mrekulli nga Allahu, Krijuesit të gjithçkaje.

Kurani është njëkohësisht dëshmues i qartë për pastërtinë e saj nga çdo gjë, si dhe për mësimin hyjnor të besimit të patundur të Merjemes.

Merjemja luftoi përballë varfërisë, shpifjeve dhe kërcënimeve të popullit hebre me vendosmërinë për të mos lejuar asnjë tolerim ndaj fesë së Allahut (xh.sh). Ajo nuk hoqi dorë për asnjë çast nga Islami i saj, eci me një bindje të plotë në rrugën e Allahut (xh.sh), ku këmbëngulja dhe vendosmëria e saj, mund të sillte si pasojë vrasjen e

---

7 Sûre Âli Imran, 3/ 42

8 Sûre Âli Imran, 3/ 45.

saj nga populli, por që pa u trembur, me bindje të plotë, e vazhdoi rrugën e drejtë deri në fund.

Allahu i Madhëruar, i Cili është i Gjithëdituri dhe i Gjithëinformuari, na njofton neve rreth ndershmërisë dhe pastërtisë së Merjemes në Kuranin Famëlartë, ku thotë: **“Edhe Merjemen, të bijën e Imranit, e cila ruajti virgjërinë e saj; Ne frymë brenda saj nga shpirti Ynë (shpirtin e Isait a.s.). Ajo u besoi fjalëve të Zotit të saj dhe librave të Tij e ishte nga të devotshmit!”**⁹

Zgjedhja e Merjemes nga ana e Allahut është një shenjë e cila tregon se ajo dhe gra të tilla myslimane si ajo janë dhe do të jenë gjithmonë shembuj dallues për çdo popull dhe për çdo kohë. Shembuj të tillë nuk janë të paarritshëm për njerëzimin. Arritja e këtyre shembujve, të personaliteteve myslimane janë të mundshëm nga gjithë ato që duan, sepse nuk mund të përputhen me drejtësinë e Allahut (xh.sh), shembuj që nuk mund të arrihen¹⁰ nga njerëzit. Merjemja është një grua, e cila e ka ruajtur nderin e saj dhe ia ka përkushtuar veten Allahut (xh.sh). Pra, shkurtimisht Merjemja është shembulli i nderit, besimit, pastërtisë dhe i përkushtimit ndaj Allahut.

Qëllimi i dhënies së shembujve abstraktë në Kuranin Famëlartë është për të shpjeguar principet konkrete të teorisë, ose logjikës jo-abstrakte. Kur nuk janë këto shembuj të këtyre principeve, atëherë kuptimi i tyre mbetet i ngushtuar në format e tyre. Kurani me anë të këtyre shembujve ka si qëllim të theksojë akoma më mirë afrimin e kuptimit të vërtetë të gjërave që duken abstrakte, ai synon të ndriçojë rrugën e drejtë për të zbardhur pakuptueshmërinë e tyre dhe ka si qëllim të zgjerojë kufijtë e kuptimeve të tyre.

Nëse Allahu i Madhëruar jep si shembull një burrë me aftësi të larta, ai është shembull për gjithë njerëzinë, jo vetëm për burrat, por edhe për gratë. E njëjta gjë është edhe kur Allahu i Madhëruar na jep

9 Sûre Tahrim, 66/12.

10 “Allahu nuk e ngarkon askënd përtej fuqisë që ka”. Sûre Bekare, 2/ 286.

si shembull një grua. Kjo do të thotë se ajo mund të jetë shembull edhe për burrat, edhe për tërë njerëzimin.

Merjemja, gjithashtu është shpërblyer me një thënie nga profeti Muhamed, (paqja dhe shpëtimi i Allahut qoftë mbi të), i cili ka thënë: “Merjemja është gruaja më e mirë, e cila ka ndërruar jetë dhe shpirti i saj është ngritur në qiell.”¹¹ Në një thënie tjetër, Profeti (s.a.v.s) ka thënë: “Shumica e burrave i arritën lartësitë, me virtytet e tyre. Ndërsa nga gratë, ato që i arritën virtytet e larta ishin, gruaja e Firaunit, Asija dhe vajza e Imranit, Merjemja.”¹²

Në ditët e sotme ne si myslimanë, po përballemi me shumë vështirësi. Gjëja më e vështirë që po jetojmë si myslimanë është mosofrimi i jetes së familjes islame si alternativë përballë jetesës së popullit ku ne gjendemi. Për këtë arsye, ne duhet të mësojmë luftën që kanë bërë të parët tanë, për besimin e Allahut (xh.sh). Ne duhet të jetojmë dhe ta mundësojmë jetesën tonë sipas rregullave të Islamit, si dhe duhet të ecim e t'i përcjellim tek të tjerët shembullin e këtyre personaliteteve që Allahu (xh.sh) na ka dërguar gjatë historisë, sikurse është Merjemja dhe familja e saj e lartë, familja e Imranit.

Ne besojmë që mësimi i këtyre rregullave është dritë që ndriçon jetesën, të cilën njerëz të zakonshëm, të ditëve të sotme, po jetojnë në mungesë të kësaj drite. Me dëshirën për të hedhur dritë mbi mësimet e rregullave të Islamit, u munduam që ta hedhim në letër, me qëllim që të jetë më e mundshme dhe më e qartë arritja e kësaj drite të vërtetë tek ju.

Duke marrë parasysh shembujt e Kuranit Famëlartë dhe shembujt nga Bibla¹³ të historisë të jetës së Merjemes, me këtë punim dëshiroj-

11 Buhârî, *Menakibu'l-Ensar*, 20; Enbija, 45; Muslim, *Fedailu's-Sahabe*, 69 (2430); *Kutub-i Sitte*, XVIII, fq, 38.

12 Buhârî, Enbija, 34, 36 (1424); Muslim, *Fedailu's-Sahabe*, 70 (2431); Tirmidhi, *Et'ime*, 31 (1834); Nesâi, *Muasheret*, 3.

13 Profeti (s. a.v. s.s) thotë: “Transmetoni ngjarjet mësimdhënëse nga Beni Izrailët. Nuk ka ndonjë problem transmetimi i tyre.” Buhârî, Enbija, 52 (1444); Tirmidhi, *Ilim*, 13 (2669). Nëse i jepet një myslimani ndonjë prej çështjeve që gjendet në librat e shenjtë (nga Bibla që tashmë është e ndryshuar); kjo çështje pranohet

më t'i përcjellim këto shembuj tek ju të dashur lexues, që të kuptojmë në ditët e sotme nevojshmërinë e kësaj jetese të vërtetë islame.

Modelet e jetesës e ruajnë cilësinë e tyre derisa të vazhdojë zhvillimi dhe jetesa me ato. Ndërsa modelet që nuk ripërtërihen dhe që nuk jetojnë me to, atëherë atyre iu thuhet “Modele Muzeale.” Por, kurrsesi nuk mund të thuhet “Modele Muzeale” as për Kuranin, i cili me anë të shpalljes hyjnore që përmban, formon modelin e jetesës së njeriut dhe as për Merjemen, e cila është shembull dhe model jetese me nderin dhe me personalitetin e pastër të saj. Nuk mund të themi “Model Muzeal” për Isain (a.s.), sepse nuk është shembull dhe model muzeu dhe gjithashtu nuk mund të themi “Modele Muzeale” për familjen e Imranit, e cila është një familje e zgjedhur nga Allahu i Madhëruar. Sikurse po e shohim nuk mund t'u themi “Modele Muzeale” të kufizuara në kohë apo në vend, shembujve që na janë dhënë nga Allahu i Madhëruar në Kuran.

Baza kryesore vërtetuese e realitetit është të jetuarit dhe praktikuarit të modelit të jetës Islame. Kjo duhet parë si alternativa kryesore dhe modeli i jetesës më të mirë dhe më të lartë nga modelet e tjera të të jetuarit.

---

nëse nuk bie në kundërshtim me principet e përgjithshme të Islamit dhe nëse nuk bie në kundërshtim me Kuranin dhe Sunetin e Resulullahut (s.a.v.s). Ne gjithashtu e refuzojmë, nëse kjo çështje bie kundër me principet e përgjithshme të Islamit dhe me Kuranin dhe Sunetin. Ne i përmbahemi këshillës së Profetit (s. a. v. s) ku thotë: *“As mos i vërtetoni dhe as mos i mohoni Ehli Kitabët, por thoni ne i besuam Allahut, Librit (Kuranit) që na u zbrit neve dhe Ibrahimit...”* Buhâri, I'tisam, 25.

PJESA E PARË

*Historia e Bijve të Izraelit
dhe Familja e Imranit*

HISTORIA E PËRGJITHSHME E IZRAELITËVE

Historia e izraelitëve nis në rajonin e Shomit, vendlindja e të gjitha feve hyjnore, që është Palestina.

Pasardhësit e profetit Ibrahim (a.s) janë ndarë në dy degë. Degës së parë i përkasin fëmijët e profetit Ismail (a.s), të cilët banonin në Gadishullin Arab. Ndërsa degës së dytë i përkasin fëmijët e profetit Is'hak (a.s).

Të bijtë e Izraelit,¹⁴ quhen të tillë pasi emri i tyre është marrë nga Jakubi (a.s), i cili vjen nga fëmijët e Is'hakut (a.s), i cili thirrej edhe me një emër tjetër Izrael. Për këtë arsye edhe bijtë e tij janë quajtur "Benî Israil", që do të thotë: bijtë e Izraelit.

Musai (a.s), me ndihmën e Allahut u dha lirinë Benî Israilëve, duke i shpëtuar ata nga dhuna e Faraonit të Egjiptit rreth viteve 1200 para erës së re.¹⁵ Gjithashtu Musai (a.s) përgatiti edhe bazën e mbytjes në mesin e dallgëve të Detit të Kuq të Faraonit dhunues, i cili e kosideronte veten e tij zot, përpara gjithë njerëzve të tjerë. Në këtë mënyrë, Musai (a.s) ishte përgatitësi i ndodhisë dhe i fundit i Faraonit, ku trupi i tij do të mbetet shembull për gjithë njerëzinë deri në ditën e Kijamet. Allahu i Madhëruar thotë: **"Sot do të shpëtojmë vetëm trupin tënd, që të bëhesh mësim për ata që vijnë pas teje." Por, në të vërtetë, shumica e njerëzve nuk ua vënë veshin shenjave Tona.**^{16,17}

14 Ibnu'l-Ethir, *El-Kamil fi't-Tarih*, I, fq, 272.

15 S. Baybal, *Mesihin Dönişü*, fq, 51.

16 Sipas një ekipi kërkimor anglez, trupi i paprishur (pa qenë i balsamosur) i nxjerrë nga bregdeti i Detit të Kuq, ka shumë mundësi të jetë trupi i Faraonit të Egjiptit, që u mbyt në det, kur po ndiqte Musain (a.s). Ky trup edhe sot e kësaj dite ekspozohet në "British Museum", në Londër.

17 Sûre Junus, 10/92

Musai (a.s) e la popullin e tij në mes të shkretëtirës me urdhrin e Allahut të Madhëruar dhe shkoi në malin Tur për t'u takuar me Allahun (xh.sh), për të biseduar dhe për të marrë urdhra dhe udhëzime për popullin e tij.¹⁸ Kur Musai (a.s) u kthye tek populli i tij dhe shikoi se një pjesë e popullit të tij ishin me fletushka në dorë dhe një pjesë tjetër po adhuronin demin (të cilin e kishin bërë vetë me flori), u habit dhe u thye shumë shpirtërisht. Ndërkohë profeti Musa (a.s) zgjodhi shtatëdhjetë vetë nga mesi i tyre dhe i çoi në malin Tur për t'u penduar dhe për t'i kërkuar falje Allahut (xh.sh) dhe Allahu i fali ata, kur vepruan ashtu sikurse iu tha Musai (a.s).¹⁹ Pas kësaj, profeti Musa (a.s) shkoi së bashku me ata deri në Eriha, në Bejtul-Makdis, ku Allahu (xh.sh) iu tha atyre: **“O populli im! Hyni në Tokën e shenjtë që Allahu e ka caktuar për ju dhe mos u ktheni prapa, se atëherë do të ktheheni të humbur!”**²⁰

Bijtë e Izraelit dolën kundër urdhrin të Allahut që ua dha nëpërmjet profetit Musa (a.s). Pas kësaj, Allahu i Madhëruar iu dha dënimin atyre ku dhe iu tha: **“Ajo (toka e shenjtë) u është ndaluar atyre për dyzet vjet.”**²¹

Pasi ndërroi jetë Musai (a.s), Benî Izrailët nën udhëheqjen e Joshuas/Jeshuas hyjnë në Palestinë duke luftuar.²² Në atë kohë aty jetonin popujt hititë, amuritë, kananitë, firizitë, havitë, jebusitë dhe palestinezë, nga të cilët disa ishin politeistë dhe disa të tjerë të pafe. “El” quhej Perëndia më e madhe e këtyre popujveve që gjendeshin aty. Ky ishte ati i të gjithë perëndive të tyre, ndërsa gruaja e kësaj perëndie e kishte emrin “Ashire”. Aty gjendeshin afërsisht 70 perëndi dhe perëndesha.²³

Rreth perëndive dhe perëndeshave tregoheshin tregime, prej të cilave të skuqej fytyra nga turpi kur i dëgjoje. Vendet që njiheshin si vende lutje, tashmë ishin kthyer në vende imoraliteti.²⁴

18 M. Köksal, *Peygamberler Tarihi*, II, fq, 69.

19 Et-Taberi, *Tarih-i Taberi*, I, fq, 397.

20 Sûre Mâide, 5/21.

21 Sûre Mâide, 5/26.

22 *Şamil Islâm Ansiklopedisi*, VIII, fq, 247.

23 Mevdudi, *Tefhimu'l-Kur'an*, III, fq, 82.

24 Mevdudi, *Tarih Boyunca Tevhid Mücadelesi*, I, fq, 459.

Bijtë e Izraelit kur hyjnë në Palestinë, pavarishtë se hyjnë si fitues të luftës, në vend që të pastrojnë dhunimet dhe pislleqet që bënë kombet e tjera që ndodheshin aty, përkundrazi ata përsëri, i bashkuan atyre duke punuar dhe sjellur njëllë, pa pasur asnjë dallim prej tyre. Filluan t'u luteshin idhujve të tyre, të therin kurban vajzat dhe djemtë e tyre për idhujt e shejtanët e tyre. Në këtë mënyrë, duke bërë këto punë të ulëta, ata morën dënimin e Allahut. Kështu që Allahu i Madhëruar ua mori dhuntitë që u kishte dhuruar atyre në pushtet dhe solli në krye të pushtetit të tyre armiqtë e tyre.”²⁵

Palestinezët, të cilët gjindeshin të shpërndarë në atë kohë, u mblodhën dhe formuan një forcë kundër izraelitëve dhunues dhe pas kryengritjes së tyre ata i mundën izraelitët dhe i dëbuan nga Palestina. Gjithashtu ata arritën të merrnin edhe Tabut-u Sekine (Arkën e Urdhëresave të Besëlidhjes).

Pasi e mblodhën mendjen Bijtë e Izraelit, kërkuan nga Pejgambëri Samuel/Shenon një rrugëdalje. Ai u dha atyre si udhëheqës Talutin sipas shpalljes, rreth vitit 1020 (para erës së re).²⁶ Një pjesë e hebrenjve u mblodhën rreth Talutit dhe pasi formuan një forcë të madhe, ata vranë udhëheqësin e palestinezëve Xhalutin dhe nga kjo ata arritën që të merrnin tokat e premtuara nga Zoti për Bijtë e Izraelit.²⁷

Pas vdekjes së Talutit, vendin e tij e zuri Profeti Davud (a.s). Ai duke luftuar mori edhe kalanë e fundit të kenanitëve Sionin dhe në vitin 1005 (para erës së re), e bëri këtë kala, kryeqytetin e mbretërisë së tij. Kohëzgjatja e profecisë dhe mbretërisë të Profetit Davud (a.s) zgjati dyzet vjet. Pas vdekjes së Davudit (a.s), vendin e tij e zuri Sulejmani (a.s), i cili ishte profet sikurse Davudi (a.s). Periudhën më të shkëlqyer të saj, mbretëria e kaloi gjatë periudhës së Profetit Sulejman (a.s). Fillimi i ndërtimit të Bejtu'l-Makdisit, e cila kishte filluar të ndërtohej nga i ati i tij, Davudi, u mbarua për shtatë vjet në kohën e Sulejmanit (a.s.) në vitin 953 para erës së re. Sioni/Kudsi ose Jeru-

25 *Dhjata e Vjetër*, 106: 34-41.

26 Mevdudi, *Tefhimu'l-Kur'an*, III, 83; Ibn Haldun, *Mukaddime*, I, 320

27 Për më shumë shih: ajetet 246-248 të sures “Bekare”.

zalemi, të cilin Davudi (a.s) e kishte kthyer në kryeqytetin e tij politik, kthehet gjithashtu edhe në një kryeqytet shpirtëror me mbarimin e ndërtimit të Tempullit të Sulejmanit.²⁸

Më pas shteti i hebrenjve u nda në dy pjesë, sepse njerëzit filluan t'i humbasin traditat e tyre dhe t'i kushtoheshin kënaqësive të kësaj bote.²⁹ Izrael u quajt shteti me kryeqytet Samerian, që u krijua në pjesën veriore të Palestinës. Ndërsa shteti që u formua në jug të Palestinës u quajt shteti hebre me kryeqytet Jeruzalemin/Kudsin. Këto dy shtete që u formuan u bënë armiq të njëri-tjetrit.³⁰

Udhëheqësi Ahiab i shtetit të Izraelit, që u formua në veri pasi u martua me një princeshë mushrike (politeiste, pra, që besonte në më shumë se një zot), filloi ta udhëheqë shtetin me ateizëm dhe injorancë. Thirrjen që bënë pejgamberët Iljas dhe Eljesa (a.s.) për ta rregulluar këtë gjendje, nuk gjeti mbështetjen e duhur nga populli.

Pejgamberët Amos dhe Hosea³¹ u përpoqën për ta ndaluar këtë ecuri të keqe të udhëheqjes së shtetit dhe të popullit, por sado që u munduan, përsëri ata nuk i zgjuan dot ata nga gjumi i injorancës. Për më keq, mbreti i hebrenjve urdhëroi të ndalohen predikimet e këtyre dy pejgamberëve brënda kufijve të Samerias dhe gjithashtu i detyroi ta braktisnin shtetin e tij.³² Kur shteti hebre ia hoqi të drejtën e predikimit këtyre dy profetëve, këtij shteti, i erdhi dënimi i Allahut (xh.sh) në vitin 721 (para erës së re), duke u shkatërruar nga asurët.³³

Shteti hebre që u krijua në jug të Palestinës filloi të shkatërrohej, pasi populli i tij u largua nga feja, ku dhe injoranca e imoraliteti filloi

28 Ö. Turan, *Medeniyetlerin Çatıştığı Nokta Ortadoğu*, fq, 42-43.

29 Ibn Haldun, *Mukaddime*, I, 320; Mevdudi, *Tarih Boyunca Tevhid Mücadelesi*, I, 460; I. el-Fârûkî - L. el-Fârûkî, *İslâm Kültür Atlası*, fq, 68.

30 I. el-Fârûkî - L. el-Fârûkî, *İslâm Kültür Atlası*, fq, 68; M. Aydın, *Hristiyan Kaynaklarına Göre Hristiyanlık*, fq, 1-2

31 Në këtë libër janë përmendur shumë profetë, emrat e të cilëve nuk iu kalojnë në Kuran, por në Librat e tjerë të shenjtë. (Shën. i redaktorit teologjik)

32 Mevdudi, *Tarih Boyunca Tevhid Mücadelesi*, I, fq, 461.

33 Mevdudi, *Tarih Boyunca Tevhid Mücadelesi*, I, 461; S. Baybal, *Mesihin Dönüşü*, fq, 51; I. el-Fârûkî - L. el-Fârûkî, *İslâm Kültür Atlası*, fq, 68.

të shtohet në masë në popull. Pejgamberi Jarmija u mundua për shumë kohë për ta ndaluar këtë gjendje të keqe.³⁴ Pavarësisht se ngelën për një periudhë të shkurtër kohore të bashkuar me Asurët, përsëri ata nuk mundën ta ruajnë veten e tyre nga sulmet e mbretit babilonas Buhtu'n-Nasr në vitin 586 (para erës së re). Të gjitha qytetet u shkatërruan gjatë këtyre sulmeve, edhe Tempulli i Sulejmanit u plaçkit³⁵. Një pjesë e hebrenjve u vranë, një pjesë tjetër e tyre u morën rob për të bërë punë të rënda, ndërsa pjesa tjetër e hebrenjve u shpërngulën në Babiloni.³⁶

Pasi u shkatërruan vendet e lutjeve të hebrenjve, punonjësit e fesë i thanë popullit që ka mbaruar lutja në vendet e idhujve. Kështu që lutjet e Hebrenjve u pakësuan duke mbetur vetëm në leximin e Tevratit, duke bërë vetëm Sabatin, duke shfrytëzuar ditën e shtunë dhe duke agjëruar. Sipas vendit e kohës këto rregulla zbatoheshin nga njerëzit.³⁷

Pasi u shpërngulën Babilonasit, ata bënë fe shtetërore të tyre Hebraizmin.³⁸ Megjithëse shteti hebre ishte shkatërruar, Allahu me mëshirën e Tij, i ndihmoi dhe i shpëtoi nga gjendja ku ata kishin rënë, pasi populli hebre i vuri veshin thirrësve për në rrugën e drejtë dhe filluan të përmirësonin sjelljet dhe veten e tyre.

Perandoria e Iranit Husrev, pasi e mundi dhe e mori Babiloninë në vitin 538 (para erës së re), iu dha leje hebrenjve, që të kthehen nëpër vendet e tyre.³⁹

Perandori Dari I, në vitin 522 (para erës së re), emëroi Zro Babilin qeveritar të hebrenjve, i cili ishte nipi i mbretit të fundit të hebrenjve. Ky qeveritar në vitet 520-515 (para erës së re), e ndërtoi Tempullin

34 Mevdudi, *Tefhimu'l-Kur'an*, III, fq, 84.

35 Mevdudi, *Tefhimu'l-Kur'an*, III, 84; S. Baybal, *Mesihin Dönüşü*, fq, 51; Ibn Haldun, *Mukaddime*, 1,320; M. Aydın, *Hristiyanlık*, fq, 99

36 Mevdudi, *Tarih Boyunca Tevhid Mücadelesi*, I, fq, 462; I. el-Fâruki - L. el-Fâruki, *İslâm Kültür Atlası*, fq, 69.

37 I. el-Fâruki - L. el-Fâruki, *İslâm Kültür Atlası*, fq, 69

38 *Şamil İslâm Ansiklopedisi*, VIII, fq, 247.

39 Ö. Turan, *Medeniyetlerin Çatıştığı Nokta Ortadoğu*, fq, 44.

e Sulejmanit nën kujdesin e Haxhi dhe Zekerijas, bashkë me priftin kryesor Jesus.⁴⁰

Uzejri (a.s) kishte marrë një urdhër nga udhëheqësi iranian Ar-deshir, ku thuhej: “ Ti, Esdra (Uzejir), me mençurinë që ta ka dhënë Hyji (Zoti) yt, caktoji zyrtarët dhe gjykatësit që ta udhëheqin mbarë popullin që ka mbetur përtej lumit, të gjithë ata që e njohin Ligjin e Hyjit (Zotit) tënd. E keni për detyrë t’ua mësoni, atë çfarë nuk njohin. Cilido që nuk do ta mbajë Ligjin e Hyjit (Zotit) tënd, pra ligjin e mbretit, le të dënohet o me vdekje, o me mërgim, o me gjobë, ose me burgim.”⁴¹

Uzejri (a.s) me anë të shpalljes hyjnore dhe bashkë me forcën materiale që mori, u mundua t’i ndreqë përsëri hebrenjtë. Kështu ai bëri të mundur bashkimin e njerëzve të mirë dhe të drejtë hebrej dhe arriti të formojë një sistem të fortë.

Uzejri (a.s) me ndihmën e frymëzimit nga Allahu, me mbështetjen e njerëzve fetarë dhe të rabinëve, mundi ta mbledhë përsëri Tevratin. Mbledhjen dhe shkrimin e Tevratit nga Uzejri (a.s) mund ta shikojmë edhe nga transmetimet e Ungjillit.⁴²

Uzejri (a.s) u përpoq ta parandalojë gjendjen e keqe dhe rënien morale të popullit nëpërmjet shkollimit të tij. Kështu që Uzejri (a.s) kërkoi nga të gjithë ata të cilëve ua kishte mësuar frikën, adhurimin dhe përkushtimin ndaj Allahut (xh.sh), që të braktisnin besimet dhe jetën si jobeshtarë. U kërkoi gjithashtu burrave të martuar që të divorcoheshin nga ato gra, të cilat ishin mushrike. Me anë të këtyre masave ai arriti të sjellë një brez të ri të moralshëm, që besonin vetëm në Allahun (xh.sh) dhe ky brez i ri do të ishte një brez i papërzier nga shirku dhe mëkatet e tjera.

---

40 Mevdudi, *Tarih Boyunca Tevhid Mücadelesi*, I, fq, 464; Ö. Turan, *Medeniyetlerin Çatıştığı Nokta Ortadoğu*, fq, 44.

41 *Dhjata e Vjetër*, Ezra 7: 25-26.

42 *Şamil Islâm Ansiklopedisi*, VII, fq, 364

Pas rrëzimit të Perandorisë Iraniane, në vitin 322 (para erës së re) hebrenjtë ranë nën sundimin e Aleksandrit të Madh. Si pasojë e pushtimit, vendin e morën grekët, të cilët ishin jobesimtarë dhe mushrikë. Grekët ndoqën një politikë nënshtruese ekonomike, me qëllim që t'i nënshtronin hebrenjtë më mirë, ngaqë e urrenin popullin hebre dhe fenë e tyre. Ata u përpoqën gjithashtu të përhapnin kulturën helene në atë zonë. Edhe pse një pjesë e popullsisë u mundua t'i bëjë qëndresë kulturës helene, përsëri ata në fund u mundën nga kultura dhe politika dominuese helene.⁴³

Në vitin 175 (para erës së re), Antiucus IV u shpall mbret me llagapin “Përfaqësues i Perëndisë”. Ky udhëheqës ishte akoma më i ashpër dhe më i pamëshirshëm ndaj hebrenjve. Ai i vendosi me dhunë idhujt tek Tempulli i madh në Kuds, ndaloi të mbahej Tavrati që lexohej nëpër shtëpi, si dhe ndaloi therjen e kurbanit dhe të bërjes synet të djemve.⁴⁴

Në vitet 165-164 (para erës së re), nën udhëheqjen e Uzejrit (a.s) hebrenjtë u përballën me dhunën dhe padrejtësinë helene. Ata mblodhën një forcë kryengritëse rreth mekabilëve kundër tyre dhe thyen çdo idhull dhe Perëndi Greke që gjendeshin rreth Tempullit të Shenjtë, duke pastruar kështu çdo gjë që kishte të bënte me idhujt e tyre. Kështu, ata e hapën përsëri Tempullin e tyre dhe grekët i nxorën nga tokat palestineze dhe të Sirisë me këtë kryengritje të papritur të tyre.⁴⁵

Më pas, erdhën romakët, të cilët u bënë udhëheqësit e trojeve të tyre. Romakët e kishin në politikën e tyre, që nëpër vendet që push-tonin të vendosnin prefektët dhe guvernatorët nga mesi i tyre. Në këtë mënyrë edhe në Palestinë ata vendosën Herodin si kryetar dhe prefekt të hebrenjve.⁴⁶

43 M. Aydın, *Hristiyan Kaynaklarına Göre Hristiyanlık*, fq. 3

44 Mevdudi, *Tarih Boyunca Tevhid Mücadelesi*, I, fq. 466.

45 Mevdudi, *Tefhimu'l-Kur'an*, III, 91; M. S. Baybal, *Meshin Dönüşü*, fq. 51

46 J. Stalker, *İsa'nın Hayatı*, fq. 160; A. Altındal, *Üç İsa*, fq. 26.

Herodi nga vitet 40 - 4 (para erës së re), dhe pse brenda një kohe të shkurtër, ai me zgjuarsinë dhe politikën e drejtë të tij, i zgjeroi kufijtë duke marrë kështu tokat palestineze dhe një pjesë të Jordanisë.⁴⁷ Herodi nëse nga njëra anë merrej me zgjerimin e kufijve të vendit, ai nga ana tjetër i mbante nën mbrojtje punonjësit fetarë hebrej, ku dhe në të njëjtën kohë ndërtoi edhe disa qendra të mëdha lutjesh dhe mësimdhënieje fetare.⁴⁸ Ai në vitin 20 (para erës së re) nisi ndërtimin e Tempullit të Sulejmanit, i cili ishte shkatërruar nga mbreti i Babilonisë Buhtun-Nasr, të cilin e përfundoi në vitin 63 (pas erës së re).⁴⁹

Përveç ndërtimit të Tempullit, formoi edhe një klasë klerikësh të ditur, që kishin ndikim në popull. Zoti, nga mesi i *musevive*⁵⁰ solli priftërinjtë, të cilët ishin nga trangu familjar i Harunit (a.s), ndërsa levitikët i bëri hyzmeqarë.⁵¹ Në atë kohë, në mesin e Beni Israilëve gjendeshin një mijë faltore. Katërqind prej tyre ishin nga ata, të cilët ishin liruar nga robëria dhe rrinin nëpër faltore. Këta persona ditën nuk hanin bukë (agjëronin) dhe natën e kalonin duke u falur deri në mëngjes. Këta njerëz nuk dilyn fare nga faltoret.⁵²

Këta njerëz që rrinin nëpër faltore, materien e kthyen në idhull dhe u bënë kështu materialistë radikalë, që e lëshuan veten në rrjedhën e materializmit. U bënë robër të epsheve dhe dëshirave të kësaj bote. Të gjitha ndihmat dhe kurbanet që ua dhuronte populli këtyre vendeve fetare, ata i merrnin dhe i përdornin sipas dëshirave, nevojave dhe qëllimeve të tyre. Për sa i përket anës financiare, ata merrnin taksat më të larta fetare, madje edhe nga njerëzit më të varfër të popullsisë, përsëri për interesa të veta personale.⁵³

Kompetencat që i ishin dhënë kësaj klase klerikësh, ata i përdornin për qëllimet, dëshirat dhe epshet e tyre, por një pjesë tjetër e

47 Mevdudi, *Tefhimu'l-Kur'ân*, III, fq, 91

48 Mevdudi, *Tarih Boyunca Tevhid Mücadelesi*, I, fq, 466

49 M. Aydın, *Hristiyan Kaynaklarına Göre Hristiyanlık*, fq, 2

50 Musevi: pasuesit e Musait (a.s.) (Shën. i redaktorit teologjik)

51 A. Altındal, *Üç İsa*, fq, 60.

52 Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, fq, 78.

53 M. Ebu Zehra, *Hristiyanlık Üzerine Konferanslar*, fq, 41

kësaj klase, përpiquej të qëndronte në rrugën e drejtë. Ata përpique-
shin t'ua ndalonin atyre gjërat e këqija dhe gjithashtu përpique-
shin në ruanin normat edukative dhe njerëzore në popull. Ata u përpoqën
që të ndalonin këtë ecuri të keqe dhe ta kthenin klasën e klerikë-
ve në identitetin e saj origjinal. Iniciatorët e kësaj nisme ishin Im-
rani, Zekerijja, Jahjai dhe Isai... (paqja e Allahut qoftë mbi ta). Këta u
munduan me plot kuptimin e fjalës për t'i ftuar njerëzit në rrugën e
drejtë të Allahut, në adhurimin e vetëm të Krijuesit, Allahut. U bënë
thirrje kështu për të njohur Krijuesin e vërtetë Rabbu'l-Âlemin/ Kri-
juesin e botëve dhe të Gjithësisë.

FAMILJA E IMRANIT DHE PREJARDHJA

Sipas të dhënave historike, emri i të atit të Merjemes ishte Imran
bin Masan.⁵⁴ Ashtu siç thuhet që emri Imran e ka origjinën nga fjala
Amram në hebraisht dhe pretendohet se ky emër vjen nga sirianish-
tja, nga ana tjetër transmetohet se ky emër rrjedh nga rrënja Amr në
arabisht. Ai është përdorur në Arabi edhe para Islamit, i cili haset
edhe në shkrimet safevite. Por, përderisa është emri i të atit të Mer-
jemes, me sa duket është më e qëlluar të pranojmë se ky emër është
me origjinë hebreike.⁵⁵

Në Bibël emri Imran përmendet si “Emren”.⁵⁶ Në Ungjillin e Tho-
mait emri i babait të Merjemit përmendet “Jochaim”,⁵⁷ Ndërsa Trans-
itusi, prejardhjen e Merjemes e transmeton si Vajza e Joachimit, i cili
vjen nga fisi i Nathanit, birit të Davudit⁵⁸.

Prejardhja e Imranit deri tek Davudi (a.s) është kështu: Masan,
Elezar, Ebi Juze, Juze, Zerbabin, Saljan, Juhanna, Lishija, Emun, Bu-

54 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 94; Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, 79; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, IV, 172; F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, 269; *Ungjilli Barnabas*, Kapitulli I, fq. 56; X. Jacob, *Isa Kimdir?* fq. 18.

55 T.D.V, *Islâm Ansiklopedisi*, XXII, fq. 232.

56 Mevdudi, *Tefhimu'l-Kur'an*, I, fq. 221

57 T.D.V, *Islâm Ansiklopedisi*, 22, 237; A. Altındal, *Ûç İsa*, fq. 34

58 G. Tümer, *Hiz. Meryem*, fq. 67.

ram, Sofit, Isha, Raxhi, Sulejman, i cili është djali i Davudit (a.s.).⁵⁹ Familja Masan ishte nga paria dhe ata ishin “*ahbare*”, d.m.th. dijetarë të fesë mes Bijëve të Izraelit ⁶⁰.

Imran bin Masani ishte një dijetar i mirë e i drejtë, i devotshëm dhe asket, i cili ia kishte kushtuar jetën e tij dijes dhe adhurimit të Allahut. Ky dijetar i sinqertë e zemër pastër kishte autoritet në rrethin e vet. Përkrah pjekurisë së dijes dhe moralit, ky autoritet spikaste edhe ngaqë ishte nga nipërit e Harunit (a.s).

Fakti që ia vunë emrin Imran nuk ishte rastësi. Edhe i ati i profetëve Musa dhe Harun (a.s), të cilët jetuan afërsisht tetëmbëdhjetë shekuj më parë, e ka pasur emrin Imran,⁶¹ prandaj ky emër mbante pozicion autoritativ në popull ⁶².

“O motra e Harunit! Babai yt nuk ka qenë njeri i keq, as nëna jote nuk ka qenë grua e shtthurur.”⁶³

Imrani ishte një “*sejjid*”, pra një besimtar i mirë dhe i respektueshëm në sy të popullit të tij. Edhe pasardhësit e Harunit (a.s) që ishin me detyrë në këtë faltore, në të njëjtën kohë ishin edhe nga paria e dijetarëve⁶⁴. Imrani ka qenë i martuar me Hanen,⁶⁵ për të cilën buri-met dhe referencat janë të një mendimi në lidhje me sinqeritetin dhe dijen e saj.⁶⁶ Emri i nënës së Merjemes nuk përmendet haptazi në Kuran, por përmendet si “Gruaja e Imranit”.⁶⁷ Ndërsa në literaturën

59 A. Aslan, *Büyük Kur'an Tefsiri*, II, fq. 442

60 Ibnu'l-Ethir, *El-Kamil Fi't-Tarih*, I, fq. 272.

61 A. Efendi, *Tibjan Tefsiri*, I, 224; A. Aslan, *Büyük Kur'an Tefsiri*, II, 442; *Hulâsatu'l-Bejân*, II, 585; *Esbâbu'n-Nuzul*, II, 54.

62 M. İslamoğlu, *Adayış Risalesi*, fq. 39

63 Sûre Merjem, 19/28.

64 *Hulâsatu'l-Bejân fi Tefsir'ul-Kur'an*, II, 585; *Rûhu'l-Furkan*, III, 467

65 Hanne: Vjen nga Hebraishtja që ka kuptimin “ Mirëbërëse, bamirëse”; A. Altındal, *Üç İsa*, fq. 120

66 Ibn Kethir, *Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri*, IV, 1237; F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, 273; Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, 79; Et-Taberî, *Tefsir't-Taberî*, II, 247

67 Sûre Âli Imran, 3/ 35.

islame emri i nënës së Merjemes është vajza e Fakuzit Hane.⁶⁸ Prejardhja e Hanes vjen nga Davudi (a.s).⁶⁹

Në Ungjillin e Thomait, emri i nënës së Merjemes përmendet si “Hana”,⁷⁰ kurse Durbani, emrin e nënës së Merjemes e shqipton si “Anna”.⁷¹ Sikurse Imrani, ashtu edhe Hane ishte një ithtare e sinqertë me vetëdije në adhurimin ndaj Allahut,⁷² si dhe në të njëjtën kohë besimtare, e sjellshme dhe me karakter.⁷³ Virtytet e Hanes konfirmohen në Kuran dhe lartësohen nëpërmjet fjalëve të politeistëve në këtë mënyrë: **“O motra e Harunit! Babai yt nuk ka qenë njeri i keq, as nëna jote nuk ka qenë grua e shturur.”**⁷⁴

---

68 Ibn Kethir, *Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri*, IV/1237; E. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, 273; Komisyon, *Kur'an Yolu*, I, 399

69 A. Schleifer, *İslâmın Kutsal Meryem'i*, fq. 25.

70 G. Tümer, *Hiz. Meryem*, fq. 67; Komisyon, *Kur'an Yolu*, I, 399.

71 G. Tümer, *Hiz. Meryem*, fq. 68

72 A. Kazancı, *Peygamberler Tarihi*, III, 204

73 M. Uzun, *Doğru Yolun Rehberleri*, fq. 104

74 Sûre Merjem, 19/28.

PJESA E DYTË

***Koncepti i fljimit dhe dedikimi
(i fljesës) tek hebrenjtë!***

HANE FLIJON BIJËN E SAJ QË KA NË BARK PËR HIR TË ALLAHUT!

Edhe pse kishin kaluar vite të tëra nga martesë e Imranit me Hanaan, ata nuk kishin fëmijë.⁷⁵ Hane e dinte mirë se gjendja dhe mosha e saj dhe e Imranit nuk ishin më për të bërë ndonjë fëmijë. Një ditë teksa po pushonte nën hijen e një peme, vërejt një lëvizje mes degëve të pemës që kishte përballë. Atje pa një fole zogjsh. Aty ajo pa se si një zog po i ushqente të vegjëlit e saj, duke ia dhënë ushqimin nga goja e saj në gojën e të vegjëleve.⁷⁶

Mediton rreth këtij perfeksioni në krijimin e Allahut dhe duke mos e përmbajtur veten nga shfaqja e ndjenjave që kishte përbrenda, i lutet Allahut duke thënë: “O Zoti im, nëse do më japësh një fëmijë, të premtoj se atë do ta jap si shërbëtor tek Bejtul-Mukaddesi Yt. Le të jetë ky, një premtim nga unë⁷⁷”⁷⁸

---

75 Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi't-Tarih*, I, 272; Et-Taberi, *Tefsiru't-Taberi*, II, 79, 247; Et-Taberi, *Tefsir't-Taberi*, II, 247; Ibn Kethir, *Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri* IV, 1237; F. er-Razi, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, 273; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, IV, 172.

76 Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi't-Tarih*, I, 272; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 94; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, IV, 175; F. er-Razi, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, 273.

77 Nedhr: Në terminologjinë e Kuranit do të thotë: Marrja përsipër e një detyre për shkaqe psikologjike apo fetare të njeriut, të një detyre që nuk ia ka ngarkuar, obliguar Allahu (xh.sh). Nedhrr, është një ibadet (adhurim). Dallimi që e ndanë adhurimin nedhrr nga adhurimet e tjera është mënyra, vendi, koha dhe sasia e kryerjes së këtij adhurimi që e vendos vetë njeriu i cili i ka dhënë fjalën Allahut të Madhëruar rreth këtij premtim adhurimi. I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, XIV, fq, 536-37.

78 Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi't-Tarih*, I, 272; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 94; F. er-Razi, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, 273; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, IV, 175

Tregohet që pasi kaloi një farë kohe nga ky premtim, Hane përjetoi periudhën e menstruacioneve. Pasi u pastrua (nga menstruacionet) ajo më pas mbeti shtatzënë nga burri i saj⁷⁹ dhe lutja e sinqertë e Hanes u pranua tek Allahu (xh.xh.). Allahu i Madhëruar i inspiroi Imranit se: “Unë do të dhuroj ty një fëmijë të zakonitë, të bekuar, qysh prej lindjes i pastër, i paprekur nga verbëria dhe leukoderma e ai me lejen e Allahut do t’i ngjallë të vdekurit”.⁸⁰

Kur Imrani ia tregoi këtë lajm të mrekullueshëm gruas së tij Hanes, ajo pandehte se sidoqoftë fëmija që do të lindë do të jetë djalë.⁸¹ Kaluan ditë e muaj. Një ditë Hane ndjeu një lëvizje në bark. Teksa po mendonte me vete tha: “A thua vallë...” e më pas ndjeu edhe një lëvizje tjetër akoma më të fortë, një shqelm. Hane u lut duke thënë: “O Zot i Madh! Unë do të bëhem me fëmijë! Do të kem një fëmijë! Sa lumturi e madhe...” u përul në sexhde dhe me orë të tëra qëndroi duke falënderuar dhe përgjëruar Allahun.

Pavarësisht se i kishte kaluar moshën Hanes, ajo mbeti shtatzënë e u bë dëshmitare se iu pranua lutja tek Zotit, i cili e dëgjoi dhe e dinte lutjen e saj dhe kësaj here besoi se i erdhi radha për të falënderuar. Fëmijën që i erdhi me një bekim të mbinatyrshëm dhe që e kishte si beben e syrit, e flijoi duke iu drejtuar Zotit: “Nëse më shpëton Allahu dhe ma bën të mundur lindjen e fëmijës, foshnjen time që kam në bark do ta lë të lirë.”⁸²

Nëse njeriu dëshiron patjetër që të flijojë ose të flijohet në ndonjë derë, atëherë ajo duhet të jetë dera e ndonjërit më me vlerë, më i lartë sesa vetë ai, në mënyrë që atë (fëmijë me vlerë) mos ta zhvlerësojë me duart e tij, mos ta harxhojë kot, mos t’ia humbë vlerat e mos ta konsumojë.

Padyshim që dera më e lartë ku duhet të flijohet është dera e Krijuesit, dera e Allahut. Flijesa më e lartë është ajo që flijohet tek Ai

79 *Muhtasar Tefsir Ibn’ul-Kethir*, I, 359; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve’n-Nihaje*, II, 94.

80 A. Tabatabai, *El-Mizan fi Tefsir’il-Kur’an*, III, fq. 278.

81 A. Tabatabai, *El-Mizan*, III, 278; M. KUTUB, *Kur’an Araştırmaları*, II, 409.

82 I. Kurtubi, *El-Xhamiu’li-Ahkami’l-Kur’an*, IV, fq. 175

(Allahu), flijuesit më të mençur dhe më të përfituar janë ata që flijojnë në rrugë të Tij, në rrugë të Allahut. T'i flijohesh Allahut, është një gradë e lartë, është çështje merite dhe në rrugën e pastër të Allahut flijojnë ose flijohen vetëm ata që janë të dliërë, të çiltër e të pastër.⁸³

Hane filloi të mendojë rreth të ardhmes së foshnjes që kishte në bark... Ky mendim kurrsesi nuk ishte një mendim që buronte nga egoizmi, ose i llojit ku dilnin në plan të parë interesat vetjake. Ajo nuk mendoi sikurse mendojnë shumë njerëz, të cilët bëjnë llogari se si të kenë përfitime materiale ose shpirtërore të fëmijëve të tyre, nga pasuria, reputacioni, fama apo pozita, përkundrazi Hane mendoi që fëmija e saj duhet të bëhet një njeri, i cili do t'i përkushtohet Allahut.

“Kujto kur gruaja e Imranit tha: “Zoti im, unë Ty ta kam kush-tuar atë që është në barkun tim, që të të shërbejë vetëm Ty; andaj, pranoje prej meje! Se Ti, me të vërtetë, dëgjon dhe di çdo gjë”⁸⁴

Hane tha: “Foshnjen që kam në bark, si një njeri i cili do të merret vetëm me punët e Ahiretit (Botës së Përtejme), larg angazhimeve të kësaj bote, njeri që vazhdimisht adhuron Allahun e shërben në faltoren e Allahut, njeri që adhuron në mënyrë të sinqertë dhe nuk ka ndonjë qëllim material të kësaj bote, ta kam besuar (flijuar) si shërbëtor në faltoren Tënde, Mesxhidin Aksa.⁸⁵ Kështu që, ky fëmijë, të cilin Ti o Zot e urdhërove dhe tregove pëlqimin Tënd, le të bëhet një nga shërbëtorët e Bejtul-Mukaddesit/Shtëpisë së Shënjtë dhe me sinqeritet të të adhurojë, të bindet dhe të të drejtohet nga Ty.”⁸⁶

“O Zoti im! O Zoti im! Vetëm Ti je Ai që dëgjon çdo fjalë e lutje dhe i di qëllimet e njerëzve.”⁸⁷

83 M. İslamoğlu, *Adayış Risalesi*, fq. 16-17.

84 Sûre Âli İmran, 3/ 35

85 Taberi Tefsiri, 1/241 / Kur’ân Yolu 1/399 / Furkan Tefsiri, 1/272 / Hak Dini Kur’ân Dili, 2/357

86 M. Kutub, *İman ve Küfür Aynasında İki Kadın*, fq. 32.

87 M. Hicazi, *Tefsiru'l-Furkan*, I, fq. 272.

Ibn Abasi në komentimin e këtij ajeti përcakton “Gruaja e Imranit që do të lindë foshnjen, e flijoi atë vetëm për shërbyer në faltore.”⁸⁸ Përcillet gjithashtu nga Imam Xhafer Sadiku se: “Nëna e Merjemes, fëmijën që do të lindte ia flijoi faltores për të qenë shërbëtor i atyre që shkojnë në faltore e bëjnë adhurim.”⁸⁹ Ndërsa Ibn Kutejbe në komentimin e këtij ajeti thotë: “E flijova, e kam taksur këtë (fëmijë) që kam në bark të lirë për hir të Allahut.”⁹⁰

Hane me fëmijën e saj dëshironte të ngushëlohej, të luante, të gjente prehje e qetësi. Por kur Allahu i Madhëruar ia dhuroi këtë fëmijë, ajo bëri atë që i takonte nga ky ngushëllim, e flijoi fëmijën që ta linte (si shërbyes) për hir të Allahut dhe e bëri të qartë se do ta besojë atë në shërbim të Allahut të Madhëruar.

Ky flijim ishte treguesi më i mirë për të treguar se sa ishte e mbushur me besim zemra e saj, sepse foshnjen që kishte në bark e flijoi për vendin e saj më të shtrenjtë, faltoren e Zotit të saj. Hane ishte tepër e sinqertë në qëllimin e saj. Ajo ishte larg çdo lloj ndërmjetësimi mes saj dhe Allahut, larg çdo lloj fjale ose sjelljeje që përmban kuptimin e përshkrimit shok ndaj Allahut, larg caktimit të pjesës së adhurimit përveçse Allahut.

Hane e dinte mirë që liria e vërtetë është në përkushtimin absolut ndaj Allahut. Për t’ia mësuar lirinë e vërtetë brezave që do të vinin pas saj, fillimisht ajo i këputi të gjitha lidhjet dhe zinxhirët (e saj) egoistë, djallëzorë, vetjakë, shoqërorë e tradicionalë dhe fitoi lirinë duke iu përkushtuar Allahut. Më vonë e bëri të lirë fëmijën e saj duke e vënë atë nën edukimin dhe mbikëqyrjen e Allahut. Ajo e dinte se ata që adhurojnë tjetër përveç Allahut, nuk mund të jenë të lirë, kurse ata që janë të lirë bëhen robër të përkushtuar ndaj vetëm Allahut.

Në ajetet kuranore të shprehurit e çiltërsisë dhe sinqeritetit me “liri ose pavarësi” ka shumë kuptim, sepse një njeri i cili nuk i drejtohet Allahut me një çiltërsi dhe sinqeritet të plotë, nuk mund të me-

88 F. er-Razî, *Tefsiru’l- Kebir Mefatihu’l-Gajb*, VI, 273; *Kutub-i Sitte*, III, 4362.

89 A. Tabatabaî, *El-Mizan fi Tefsir’il-Kur’ân*, III, fq, 279

90 F. er-Razî, *Tefsiru’l- Kebir Mefatihu’l-Gajb*, VI, fq, 274

ndohet që ai me të vërtetë është i lirë. Një njeri i tillë mund të shpëtojë nga “robërimi” ndaj njerëzve të tjerë, ndaj çdo sendi dhe çdo gjëje me vlerë nga e cila shpreson të përfitojë vetëm duke vrapuar drejt faltores së Allahut, me gjithë egon, personalitetin dhe veten e tij. Duke vepruar vetëm në këtë mënyrë me plot kuptimin e fjalës, mund t’i përkushtohet e të adhurojë Allahun e Madhëruar. Kjo pra, është liria e vërtetë. Të tjerat që janë jashtë këtij formati, edhe pse në pamje duken si liri, në të vërtetë është vetë robëria.

Lutja e heshtur e gruas së Imranit, që ia paraqiti Zotit për pranimin e flijimit që bëri, ishte tregues që fëmija i saj të bëhej mysliman vetëm për hir të Allahut, duke iu drejtuar Atij me gjithë qënien e vet, për të fituar kënaqësinë e Tij dhe për t’u shkëputur e shpëtuar nga çdo lloj qëllimi të keq.

“Zoti im, unë Ty ta kam kushtuar atë që është në barkun tim, që të të shërbejë vetëm Ty; andaj, pranoje prej meje! Se Ti, me të vërtetë, dëgjon dhe di çdo gjë.”⁹¹

Me këtë lutje Hane dëshironte vetëm kënaqësinë e Allahut. Njëkohësisht ajo kërkonte çiltërsi dhe sinqeritet në adhurimin ndaj Tij.⁹²

Kur ajo tha **“... se Ti, me të vërtetë, dëgjon dhe di çdo gjë.”⁹³**

Hane ka thënë: “Padyshim Ti je Ai që dëgjon siç duhet, me të drejtë, Ti dhe vetëm Ti je Ai që me urtësi, me përsosje di gjithçka.” Ajo me këtë do të thotë: “Vetëm Ti je Ai që dëgjon përluljen, lutjen e përgjërimit tim, Ai që di se ç’kam në zemër dhe atë që kam si qëllim.”⁹⁴

Rrjedha e fjalëve, lutja në një mënyrë të tillë, është tregues i lutjes dhe i përgjërimit të sinqertë. Kjo është lutja e atij që e ndjen veten ballë për ballë me Zotin e vet. Kur është pranë Tij, i shpreh gjithëçka ka në shpirt e në zemër. Ia beson Allahut drejtpërsëdrejti dhe me shumë

91 Sûre Âli Imran, 3/ 35.

92 F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihu'l-Gajb*, VI, fq, 274

93 Sûre Âli Imran, 3/ 35

94 F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihu'l-Gajb*, VI, fq, 274

delikatesë gjënë më të shtrenjtë të tijën, më me vlerë, që është fëmija e saj. Kjo është gjendja mes gjithë njerëzve të zgjedhur dhe Zotit të tyre, Allahut. Në lutje dhe kërkesa të tilla, përdoren fjalë të sinqerta e të thjeshta. Me pak fjalë, kjo mënyrë e të folurit, rrjedh nga e folura e atij me atë që ia dëgjon fjalën, që i përgjigjet çdo kërkesë e lutjeje, është e folura me atë që e di se është i afërmi yt, miku yt që ti e do.

Flijimi dhe lutja e sinqertë që gruaja e Imranit i bëri Allahut për të pranuar flijimin e “shtrenjtë,” është tregues i devotshmërisë, përkushtimit plot sinqeritet të saj. Ajo është shprehja më e mirë e drejtimit nga Allahu me gjithë ekzistencën e saj, e shpëtimit nga çdo lloj lidhjeje (besimi apo adhurimi), e kërimit të kënaqësisë së Allahut dhe i veçimit (pastërtisë) nga gjithçka.

Flijimi i Hanes, i cili ishte i sinqertë dhe që buronte nga zemra e saj, duke u pranuar në një formë të bukur nga ana e Allahut të Madhëruar, lavdërohet në këtë mënyrë në Kuran: **“Zoti e pranoi atë (Merjemen) me ëndje...”**⁹⁵

Në atë kohë fëmija që Hane mbante në barkun e saj ishte akoma një copë mishi, një embrion. Ishte një flijim që me çiltërsi iu besua Allahut, i pavarur nga çdo normë përveç normave të Allahut, larg çdo lloj *shirku* dhe përkushtimi tjetër.

Hane tregoi zgjuarsi duke ia flijuar krijesën e vet Krijuesit, duke ia besuar fëmijën e saj Allahut.

Tregoi zgjuarsi duke e lënë fëmijën nën edukimin e Edukuesit më të madh, Allahut.

Tregoi zgjuarsi duke e lënë në një derë të sigurtë, ku asnjë fuqi tjetër nuk mund ta mbronte si Ai.

Tregoi zgjuarsi duke zgjedhur mënyrën më të sigurtë për të mbrojtur veten dhe familjen e saj nga zjarri i xhehenemit.

---

95 Sûre Âli Imran, 3/ 37

Hane me këtë veprim, atë të flijimit, na mësoi neve se të jesh nënë nuk do të thotë vetëm të ushqesh, t'i japësh fëmijës për të pirë, ta veshësh atë. Flijimi i saj do të zgjidhet nga Kurani si shembull flijimi i të gjitha kohëve. Të mendosh të ardhmen e fëmijës si prind, nuk është t'i lësh atij një jetesë, një trashëgimi të madhe ose pasuri. Hane na mëson se të mendosh të ardhmen e fëmijës, është të dorëzosh fëmijën në derën që ti ke besim, se ai do të jetë i sigurtë, i ruajtur nga të këqijat e çdo ambienti që do mund ta dëmtojë atë, i mbrojtur nga më i keqi i krijesave dhe armiku më i madh i njeriut, shejtani.

Në një shoqëri ku në vend të derës së Zotit, njerëzit flijoheshin në dyer të tjera të rreme e të pavlera, si në ato të idhujve modernë, botës, posteve, parasë, gruas, arit dhe argjendit, gruaja e Imranit, Hane, u tregua e zgjuar ngaqë fëmijën e saj ia flijoi Allahut, Zotëruesit të vërtetë të gjithçkaje, Atij nga i Cili ne erdhëm në këtë botë dhe tek Ai do të kthehemi sërish. Atij të Cilit i jemi të detyruar të fitojmë kënaqësinë e Tij.

ESENCA E FLIJIMIT PËR BEJTU'L-MAKDIS/KUDUS

Ndërtimi i Bejtü'l-Makdisit filloi në kohën e Profetit Davud (a.s), por nuk u përfundua. Djali i Davudit (a.s), Sulejmani, e përfundoi ndërtimin e tempullit, të cilin i ati nuk arriti ta përfundojë dhe e përdori atë për adhurim. Për këtë arsye edhe Bijtë e Izraelit, këtij vendi i thonë Tempulli i Sulejmanit.⁹⁶

Në mesin e Bijve të Izraelit, nëse dikush dëshironte që të ishte sa më afër Allahut, të kishte rëndësi dhe peshë tek Ai, pra, kush dëshironte që të fitonte dashurinë e Tij, kur gruaja e vet mbetej shtatzënë, ai thoshte: “O Zoti im! Nëse gruaja ime do të lindë djalë, atë do ta taks vetëm Ty”. Edhe nëna e tij pa kundërshtim thoshte: “Edhe unë gjithashtu!” dhe kështu ai fëmijë bëhej “i taksur”, “flijim” “i tyre.”⁹⁷

96 Et-Taberî, I, 464; B. Akyüz, *Kudüsten Yükselen Nur Hz. İsa Âleyhisselâm*, fq, 14

97 Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, fq, 78

Djemtë që flijoheshin për Tempullin, kur ishin rreth pesë a gjashtë vjeç iu dorëzoheshin klerikëve hebrenjë, rabinëve, për të mësuar Tevratin/Torën dhe për të shërbyer në Tempull.⁹⁸ Flijimi i fëmijëve nga prindërit bëhej në atë formë, që prindërit të hiqnin dorë nga e drejta e tyre si kujdestarë me autoritet për t'i edukuar, për t'i përdorur për qëllimet e tyre, por për t'i detyruar që t'u bindeshin urdhërave të tyre.⁹⁹

Fëmija bënte shërbimet e Bejtu'l-Makdisit, lexonte librin e shenj-të dhe nuk i ndërpriste shërbimet e tij derisa të arrinte moshën e pjekurisë.¹⁰⁰ Kur arrinte moshën e pjekurisë, atij i jepej e drejta e zgjedhjes, lihej i lirë nëse donte të rrinte ose të ikte nga faltorja. Pas kësaj, fëmija në qoftë se dëshironte mund të ikte ose të rrinte. Në rast se do të vendoste të rrinte, atëherë nuk mund të ndahej më, nuk mund të ikte më nga aty.¹⁰¹ Në atë kohë, në shërbim të faltoreve nuk flijohej kush tjetër përveç djemve.¹⁰² Ndërsa përsa i përket vajzave, për shkak të menstruacioneve, lehonisë etj., ato nuk shiheshin të afta për këtë punë¹⁰³

Bijtë e Izraelit nuk kishin as ndonjë plaçkë të fituar nga luftërat e as ndonjë rob asokohe, për këtë arsye shërbimet në Bejtu'l-Makdis bëheshin pasi prindërit t'i linin të lirë fëmijët e tyre. Kjo sepse sipas fesë së tyre, fëmija kur arrinte moshën për të shërbyer, ishte i detyruar t'i shërbejë prindërve të vet. Nëse prindërit do ta flijonin, atëherë ata do të hiqnin dorë nga shërbime të tilla prej fëmijës vet dhe do ta caktonin atë për shërbim në Bejt'ul-Makdis, për përkushtim, bindje dhe adhurim ndaj Allahut.¹⁰⁴

98 B. Akyüz, *Kudüsten Yükselen Nur Hz. İsa Âleyhisselâm*, fq, 14.

99 A. Tabatabaî, *El-Mizan fi Tefsir'il-Kur'an*, III, fq, 260

100 Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi't-Tarih*, I, 272; Thâlebi - Araidh fq, 233; F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihu'l-Gajb*, VI, 274.

101 Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi't-Tarih*, I, 272; F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihu'l-Gajb*, VI, 274; A. Tabatabaî, *El-Mizan fi Tefsir'il-Kur'an*, III, 260

102 Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi't-Tarih*, I, 272; Thâlebi - Araidh, fq, 233; F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihu'l-Gajb*, VI, 274

103 F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihu'l-Gajb*, VI, fq, 274

104 F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihu'l-Gajb*, VI, 274; Thâlebi - Araidh, fq, 233.

SI U BË FAMILJA E IMRANIT PREJ TË ZGJEDHURVE?

“Allahu i zgjedhi Ademin, Nuhun, familjen e Ibrahimit dhe familjen e Imranit mbi të gjithë njerëzit (e kohës së tyre).”¹⁰⁵

Atij nuk i mungon fuqia dhe dhuntia, e cila është e pashoqe. Allahu zgjedh cilin të dojë nga robërit e Vet për të qenë prijës i njerëzve të tjerë: **“Allahu zgjedh të dërguar nga engjëjt dhe njerëzit; me të vërtetë, Allahu dëgjon dhe sheh gjithçka.”**¹⁰⁶ Në të njëjtën kohë Allahu i Madhëruar siç e përmend edhe në ajetin 33 të sures Ali Imran, thotë se këta Profetë, ose familjet e disave prej tyre, i bëri më të zgjedhurit në këtë botë.¹⁰⁷

Në këtë ajet, katër nga emrat e përzgjedhur kanë nga një gjë të përbashkët. Të katërt janë sprovuar me fëmijët e tyre. Dy të parët (profeti Adem dhe Nuhu, paqja dhe mëshira e Allahut qoftë mbi ta) kanë përjetuar dhimbjen e thellë të humbjes së përhershme të fëmijëve të tyre, Kabilin dhe Kenanit, ndërsa Ibrahim (a.s) dhe familja e Imranit u sprovuan në mënyrë pozitive, edhe pse në një moshë të thyer u bënë me fëmijë (Ismailin dhe Merjemen). Fëmijët e tyre të vetëm, ia “taksuan” Allahut (xh.sh.), ia dedikuan Atij, si dhe i flijuan për Atë. Për këtë arsye, profetët Adem (a.s.) dhe Nuh (a.s.) përmenden vetëm si persona, si individë, ndërsa Ibrahim dhe familja e Imranit përmenden familjarisht.¹⁰⁸

Profeti Adem (a.s), për shkak se është modeli i parë i llojit njerëzor, sipas të dhënave që kemi në dorë, nuk mund të flitet për një zgjedhje mes llojeve të tij. Siç dihet, për t’u realizuar një “zgjedhje”, është kusht të ketë më shumë se një person i të njëjtit lloj. Meqë e dimë se Ademi (a.s.) ishte modeli i parë i llojit të njerëzve, atëherë nuk është bërë një zgjedhje mes llojit të tij, por zgjedhja e Ademit u realizua me një përzgjedhje që u bë mes krijesave të tjera. Në këtë rast, Ademi (a.s.) është përfaqësuesi i njerëzve të tjerë në zgjedhjen

105 Sûre Âli Imran, 3/ 33

106 Sûre Haxh, 22/75.

107 Z. Gazali, *Kur’ân’a Bakışlar*, fq, 141

108 M. İslamoğlu, *Adayış Risalesi*, fq, 54.

mes krijesave të tjera dhe njeriut. Pra, Allahu i Madhëruar me këtë zgjedhje që realizoi me përfaqësinë e Ademit (a.s.), e zgjodhi njeriun mes krijesave të tjera dhe i ngarkoi atij “*amanetin*”, përgjegjësinë. Ky mision e ngriti njeriun në gradën më të lartë, më të nderuar, i cili u zgjodh dhe u caktua për këtë detyrë të shenjtë, mes qiejve, tokës, maleve, deteve, xhindëve e melekëve. Prandaj, zgjedhja e Ademit (a.s.) nuk ka qenë e veçantë vetëm për atë, por ishte një zgjedhje e përgjithshme, ku Ademi (a.s.) në këtë zgjedhje përfaqësonte njerëzimin.¹⁰⁹

Imam Kurtubiu në Tefsirin “*Ahkam’l-Kuran*” thotë;

A. Zgjedhjen e Ademit (a.s.) mund ta radhisim në këtë formë në disa pika:

- a - Krijimi i Ademit (a.s.) u bë në formën më të mirë nga Allahu me fuqinë e Tij.
- b - Allahu ia mësoi Ademit (a.s.) të gjithë emrat e sendeve, bimëve, kafshëve etj...
- c - Urdhëroi Melekët/Engjëjt për t’i bërë sexhde/t’i përulen Ademit (a.s.).
- d - Vendosi Ademin (a.s.) në xhenet.
- e - Ademi (a.s.) ishte babai i gjithë njerëzisë.

B. Edhe Nuhun (a.s.) Allahu i Madhëruar e zgjodhi dhe e lartësoi me pesë gjëra:

- a - Nuhu (a.s.) u bë baba i dytë për njerëzimin, sepse të gjithë njerëzit u mbytën në ujë nga tufani. Ata që ngelën pas, ishin Nuhu dhe ata që i besuan atij.
- b - Allahu i Madhëruar ia pranoi edhe mallkimin ndaj jobesimtarëve, edhe lutjen për besimtarët.
- c - Allahu i Madhëruar i dha jetë të gjatë Nuhut (a.s.).¹¹⁰

---

109 M. İslamoğlu, *Adayış Risalesi*, fq. 52.

110 “Ne e dërguam Nuhun te populli i tij. Ai qëndroi tek ata një mijë pa pesëdhjetë vjet, e megjithatë, ata i përfshiu përmytja, duke qenë keqbërës”.

- d - Allahu i Madhëruar gjatë tufanit e mbarti sipër ujit Nuhun bashkë me anijen e tij.
- e - Nuhu (a.s.) ishte i Dërguari i parë, i cili nëpërmjet urdhrave që merrte nga Allahu, duke zbatuar ato, pra ligjet e reja të Allahut, shfuqizoi sheriatin/ligjet e mëparshme të Zotit.¹¹¹
- C. Familjen e Ibrahimit Allahu e bëri prej të zgjedhurve me këto pesë karakteristika:
- a - Allahu i Madhëruar e bëri Ibrahimin (a.s.) babanë e Profetëve.
- b - Allahu i Madhëruar e bëri “*halil*” (“mik të ngushtë”) Ibrahimin (a.s.).
- c - Allahu e shpëtoi Ibrahimin (a.s) nga zjarri që kishte ndezur Nemrudi për ta djegur.
- d - Allahu i Madhëruar e bëri Ibrahimin (a.s) imam (prijës) të njerëzimit.
- e - Ibrahim (a.s) u sprovua nga Allahu i Madhëruar me disa raste dhe i kaloi me sukses ato sprovë.¹¹²
- f - Ibrahim (a.s) u sprovua duke lënë gruan e tij (me urdhër nga Zoti), Haxheren dhe djalin e vetëm Ismailin, mijëra kilometra larg nga Palestina, në mes të shkretëtirës së Mekes, ku edhe pse në atë shkretëtim, kushtet ishin të këqija. Haxherja tregoi një shembull të pashoq përuljeje ndaj urdhrat të Zotit dhe buurit të saj Profet.

Sûre Ankebût, 29/14; *Dhjata e Vjetër*- Zanafilla 9: 29; Nuhu (a.s), jetoj 350 vjetë pas tufanit. M. Köksal, *Peygamberler Tarihi*, I, 105; Profeti (s.a.v.s) thotë: “Lum si ai që i zgjatet jeta dhe që ka punën e mirë” I. Kurtubi, *El-Xhamiu’li-Ahkami’l-Kur’an*, IV, fq, 173.

111 Nuk ka qenë haram (e ndaluar) martesë me tezet dhe hallat në kohën përpara se t’i vinte profecia profetit Nuh (a.s), I. Kurtubi, *El-Xhamiu’li-Ahkami’l-Kur’an*, IV, fq, 173

112 I. Kurtubi, *El-Xhamiu’li-Ahkami’l-Kur’an*, IV, fq, 173

g - Edhe pse Ibrahim (a.s.) ishte i thyer në moshë¹¹³ Allahu i dhuroi atij Ismailin (a.s.), ku pasi erdhi në moshën e “*vrapit*”, Allahu i Madhëruar e sprovoi Ibrahimin (a.s.) duke i kërkuar të bënte kurban (të flijonte) djalin e tij. Kjo sprovë tregon një shembull të rrallë flijimi, ku babai e flijon djalin e tij dhe i biri edhe pse në moshë të vogël pa hezituat, pranon të flijohet.¹¹⁴

“(Ata ishin) pasardhës të njëri - tjetrit. (Nga ana e fesë dhe e devotshmërisë, nga aspekti i sinqeritetit dhe i besimit të *teuhidit* (njësimi) të Allahut.)¹¹⁵ **Allahu dëgjon dhe di çdo gjë.**”¹¹⁶

D. Familja e Imranit është një familje e përbërë nga Imrani, i biri i Masanit, gruaja e tij Hane, vajza e Fakuzit, vajza e tyre Merjemja dhe nipi i tyre Isai (a.s.).¹¹⁷ Allahu i Madhëruar e zgjodhi këtë familje, duke qenë se Hane me sinqeritet e flijoi fëmijën e saj të vetëm që kishte në bark, për hir të Allahut, në rrugë të Tij.¹¹⁸

“Ne iu përgjigjëm atij dhe i dhuruam Jahjain, duke ia bërë gruan të aftë (për lindje). Me të vërtetë, ata nxitonin për vepra të mira dhe Na luteshin, me shpresë e frikë dhe ishin të përlulur ndaj Nesh.”¹¹⁹

Hane e cila u zgjodh nga Kurani si nënë model për familjen e njerëzimit, duke e flijuar fëmijën e saj të vetëm që kishte në bark, i garantoi të ardhmen e përjetshme fëmijës së saj. Gjithashtu me duanë që bëri sapo lindi fëmijën, siguroi mbrojtjen nga të këqijat e djallit,

113 Abrahami (Ibrahimi a.s) ishte tetëdhjetë e gjashtë vjeç, kur Agari (Haxheri) lindi Ismaelin (Ismailin a.s) për Abrahamin, *Dhjata e Vjetër; Zanafilla* 16:16.

114 Per më shumë shihni: Librin tonë që është botuar nga Kitap Kent, me titull: *Kitâb-1 Mukaddes'te ve Kur'an-1 Kerim'de Âl-i İbrahim ve Hz. Hacer, Âdem KARATAŞ, Konya, 2004.*

115 Et-Taberi, *Tefsir't-Taberi*, II, fq, 245.

116 Sûre Âli Imran, 3/ 34

117 T.D.V. *Islâm Ansiklopedisi*, XXII, 232; A. Efendi, *Tibjan Tefsiri*, I, 223; *Hulâsatu'l-Bejan*, II, 584; S. Havva, *El-Esas Fi't-Tefsir*, II, 320; H. Emiroglu, *Esbâbu'n-Nuzûl*, II, 54

118 F. er-Razi, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul'-Gajb*, VI, fq, 272

119 Sûre Enbija, 21/90.

i cili është armiku më i ashpër i njeriut. Duke “trokitur” në derën e Zotit ajo tha: “Flijimi që tekta lindi, këtej e tutje përkujdesja ndaj tij nuk është më e imja, por e Juaja o Zot, prandaj për këtë arsye po jua lë Juve amanet”.¹²⁰ Pasi gruaja e Imranit i tha këto fjalë, Allahu (xh. sh.) e zgjodhi familjen e Imranit në këtë botë.¹²¹

Ibn Abasi (r.a) ka thënë: “Pavarësisht se kjo zgjedhje hyjnore duket përgjithësuese dhe përfshin tërë familjen e Imranit, me këtë nënkuptohet një pjesë e pjesëtarëve të familjes Imran.”¹²²

Pra, ky ishte shkaku i zgjedhjes hyjnore të familjes Imran. Shumë i qartë dhe i kuptueshëm. Kjo ishte një shenjë, ku këto ndryshime të mëdha do të vinin me mirësi të shumta dhe mirësitë e shumta, do të vinin nëpërmjet sakrificave të mëdha.

Pra, një flijim i bërë në mënyrën e duhur, u bë shkaku i parë i disa ngjarjeve të mëvonshme, që do të ndryshonin fatin e botës. Nga ta dinte Hane, e cila flijoi foshnjën e saj që akoma nuk kishte lindur, se me këtë flijim që do të bënte, do ta kthente mbrapsht historinë dhe do të fillonte të shkruhej një histori e re?

E ku ta dinte Merjemja, se me flijimin e saj do të ishte e pranishme në një mrekulli, ku njerëzimi do mbetej me gojë hapur nga çudia e lindjes se Isait? E ku ta dinte ajo se me flijimin e saj do të fillonte procesi i ardhjes së mrekullisë, Isai (a.s.)?

Ajo nuk i dinte këto gjëra dhe për sa kohë ishte gjallë nuk kishte mundësinë t’i dinte... Ajo e dorëzoi flijesën e saj në faltore dhe u largua nga kjo jetë për në botën tjetër pa parë asgjë nga gjithçka ndodhi më vonë.

Hane atë flijim nuk e bëri me dije, por me dashuri, nuk e bëri me logjikë, por me zemër. Sikur të ishte shumë e ditur dhe të dinte shumë gjëra, atëherë dija e saj do të triumfonte mbi dashurinë, po ashtu edhe logjika do të fitonte mbi zemrën e saj. Po të ndodhte një gjë e

120 M. İslamoğlu, *Adayış Risalesi*, fq, 52

121 F. er-Razî, *Tefsiru’l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, fq, 272.

122 *Kutub-i Sitte*, III, 361.

tillë, atëherë ajo nuk do ta flijonte fëmijën e saj, ndoshta nuk do të mund ta flijonte. Madje, jo ndoshta, por absolutisht nuk do të mund ta flijonte, sepse flijesa e saj nuk ishte një pjesë e pasurisë së saj, por ishte shpirt nga një pjesë e shpirtit të saj.¹²³

SË BASHKU ME FLIJIMIN SHTOHET DRUAJTJA E FAMILJES IMRAN

Imrani ishte ende gjallë kur Hane e flijoi foshnjen në faltore. Gjithashtu ai ishte predikuesi fetar i Bejtu'l-Makdisit. Kur gruaja e tij Hane e njoftoi se e kishte flijuar foshnjen e tyre, e cila ende nuk kishte lindur, Imrani për shkak të shqetësimit që pati, i drejtohet Hanes: “A e di, se çfarë ke bërë? A e di ti gjininë e fëmijës që ke në bark dhe po e flijon atë për Allahun?¹²⁴ Nuk bërë aspak mirë që e flijove fëmijën pa lindur akoma.¹²⁵ Po sikur fëmija që do të lindësh mos të jetë djalë, por të jetë vajzë, si do të dalim nga kjo situatë?”

Hane nuk e mendoi se nëse do të lindë vajzë, atëherë klasa e klerikëve do ta kundërshtonte vendimin e flijimit të saj.¹²⁶ Që të dy u shqetësuan tepër nga këto shkaqe.¹²⁷

Imrani kishte të drejtë të shqetësohej, sepse të gjithë flijimet që ishin bërë deri në atë kohë, që të gjithë ishin djem. Gjithashtu nuk bëhej fjalë për një flijim vajze në zakonet dhe traditat e klerikëve hebrej.¹²⁸

Pavarsisht se Imrani ishte një prijës në Bejtu'l-Makdis, përsëri nuk e ndjente se do të mundej të përballej me zakonet dhe traditat e klerikëve hebrej, të cilat ishin trashëguar deri në atë kohë. Për këtë arsye, ai mendonte se duhej të bënte ndonjë plan se si të dilte

123 M. İslamoğlu, *Adayış Risalesi*, fq. 59-60

124 Thâlebi - Araidh, fq. 233; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, IV, 183

125 A. Efendi, *Tibjan Tefsiri*, I, 224; *Hulâsâtu'l-Bejân*, II, 585

126 *Alusi*, III, 133; G. Tümer, *Hiz. Meryem*, fq. 156

127 Thâlebi - Araidh, fq. 233; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, IV, 183.

128 A. Efendi, *Tibjan Tefsiri*, I, 224; A. Aslan, *Büyük Kur'an Tefsiri*, II, 442; *Şamil İslâm Ansiklopedisi*, V, 190.

nga kjo gjendje, e cila i kishte prekur që të dy thellë në shpirt. Klasa e klerikëve hebreje gjithmonë e kishte nxjerrë gruan jashtë kufijve, e kishte nënçmuar përballë burrit, e kishte nënçmuar në popull dhe gjithashtu ata këtë fe të dërguar nga Allahu, e kishin kthyer në një fe që i përkiste vetëm burrave. Pavarësisht profetëve të Allahut (xh.sh), përsëri ata kishin formuar klasën e klerikëve të tyre. Me këtë model, ata bënë të mundur teokracinë e sundimit të popullit dhe gjithashtu e shndërruan fenë, në një mjet sigurimi të të ardhurave sipas dëshirave të tyre.

Nga një anë Imrani tashmë gjendej me fjalën e dhënë për flijim të Allahut (xh.sh) dhe nga ana tjetër qëndronte klasa e klerikëve hebrej, të cilët nuk hiqnin dorë nga traditat dhe zakonet e tyre fetare. Kjo gjendje e shqetësoi Imranin, sepse pesëdhjetë përqind ishte mundësia e fëmijës që do të lindte të ishte vajzë apo djalë. Mosha e vjetër dhe shqetësimet që i solli kjo gjendje¹²⁹ do ta çonte atë drejt vdekjes. Hane ngeli një grua paburrë dhe fëmija akoma pa lindur ngeli jetim (ngaqë babai i saj vdiq përpara se ajo të lindë).

LINDJA E MERJEMES HAP NJË FAQE TË RE NË HISTORINË E IZRAELIT

Atë kohë gjendja e popullit hebre ishte e acaruar dhe Hane e lindi Merjemen në Nasira¹³⁰, ose në Jeruzalem sipas një mendimi të fortë.¹³¹ Hane u mërzi kur e mori vesh që fëmija e saj ishte vajzë, sepse dëshironte që të ishte djalë.¹³² Dëshira e saj nuk u realizua, fëmija që lindi Hane nuk ishte djalë por vajzë.

129 Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi't-Tarih*, I, 272; Et-Taberi, *Tefsir't-Taberi*, II, 90; Thâlebi - Araidh, fq. 233; Et-Taberi, *Tefsir't-Taberi*, II, 247; F. er-Razi, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihu'l-Gajb*, VI, 273.

130 *Gelişim Hachette Ansiklopedisi*, VII, fq. 2817

131 *T.D.V. Islâm Ansiklopedisi*, XXIX, fq. 237.

132 A. Efendi, *Tibjan Tefsiri*, I, fq. 224

“E kur ajo e lindi tha: (duke u frikësuar dhe u mërzhitur se nuk do të pranohet flijimi i saj ngaqë fëmija ishte vajzë)”¹³³ “Zoti im, unë linda femër!”¹³⁴

Shqetësimi i Hanes ishte se vajzat nuk mund të shërbenin në shtëpinë e Allahut në Bejtu'l-Makdis.¹³⁵

“Allahu e di më mirë se çfarë lindi ajo.”¹³⁶

Hane kurrsesi nuk e tha këtë fjalë për t'ia bërë të ditur Allahut (xh.sh) se çfarë kishte lindur ajo. Allahu i Madhëruar është i ditur për çdo gjë dhe zemra e një besimtareje e di shumë mirë këtë gjë. Por ajo këtë fjalë e tha për të treguar mërzhitjen shpirtërore nga frika se flijimi i fëmijës së saj nuk do të pranohet si shërbyese në shtëpinë e Allahut.¹³⁷

Ajo me atë fjalë donte të thoshte se dëshira e saj ishte që në vend të vajzës, të kishte qenë djalë. Ajo donte të thoshte: “Kjo është një dhuratë nga Allahu për mua, por dëshira ime ishte që foshnja të ishte djalë, ndërsa kjo është vajzë. Dëshira ime ishte që foshnja të ishte djalë, ngaqë vajza nuk është si djali në pikëpamjen e fuqisë.”¹³⁸

Kjo grua besimtare e dinte se dija e Allahut (xh.sh) është gjithkund dhe e pafundme. Gjithashtu thëniet e kësaj gruaje besimtare, na bëjnë të kuptojmë se ajo ishte në një gradë akoma më të lartë sesa besimtares e tjera, me dijen dhe me dhuntitë që Allahu (xh.sh) i kishte dhënë asaj.¹³⁹

Ndërsa sipas Zemahsheriut, shprehja e nënës së Merjemes rreth saj, na tregon se Allahu (xh.sh) i dha Hanes Merjemen më të lartë sesa çë priste ajo, sepse djali për të cilin me shumë shpresë dhe dë-

---

133 F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihu'l-Gajb*, VI, 275; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, IV, 178

134 Sûre Âli Imran, 3/ 36.

135 M. KUTUB, *Kur'an Araştırmaları*, II, 409

136 Sûre Âli Imran, 3/ 36

137 I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, IV, fq, 178

138 Xh. es-Sujuti, *El-Itkan Fi Ulûmi'l-Kur'an*, II, fq, 117.

139 F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihu'l-Gajb*, VI, fq, 276.

shirë që Ajo priste kur bënte dua, mund të mos ishte sikurse vajza që i dhuroi Allahu (xh.sh).¹⁴⁰

“...e mashkulli nuk është si femra...”¹⁴¹

Ibn Abasi ka thënë: “Hane u shpreh në këtë mënyrë, ngaqë sipas traditave të tyre përveç fëmijëve djem, fëmijët vajza nuk pranohe-shin nëpër faltoret e tyre.¹⁴² Një fëmijë djalë mund të ishte më i përshatshëm sesa flijimi im.¹⁴³ Djemtë qëndrojnë bashkë me burrat gjatë shërbimit të tyre dhe nuk është turp ulja e tyre bashkë me burrat e tjerë, e kundërta është për një vajzë,¹⁴⁴ që do të thotë se, vajza nuk është e lirë, nuk e ndjen veten të rehatshme sikurse djali gjatë shërbimit të njerëzve që janë aty.¹⁴⁵ Djemtë janë më të përshatshëm në këtë shërbim sesa vajzat, sepse djemtë janë më të fuqishëm dhe më të lirë sesa vajzat që janë më të dobëta (nga ana e fuqisë) prej krijimit të tyre.¹⁴⁶ Gjithashtu vajza është e detyruar të dalë jashtë faltores gjatë kohës së menstruacioneve,¹⁴⁷ kur në të njëjtën kohë nuk duhet të dali nga faltorja ai që është flijuar në shërbim të saj.”¹⁴⁸

Ishte edhe një shqetsim tjetër që e brente Hanen. Për një flijim të përhershëm në një detyrë të tillë, burri është shërbyes më i mirë sesa gruaja. Sidoqë të jetë gjendja, përsëri burri është akoma më i qëndrueshëm sesa gruaja. Ja pra, ky ishte shqetësimi i Hanes, sepse zemra e saj nuk ishte e lumtur me një flijim normal, ngaqë ajo

140 M. Esed, *Kur'ân Mesaj*, fq, 95.

141 Sûre Âli Imran, 3/ 36.

142 I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'ân*, IV, fq, 177.

143 Mevdudi, *Tefhimu'l-Kur'ân*, I, fq, 221.

144 F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, 276; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'ân*, IV, 176; Et-Taberi, *Tefsir't-Taberi*, II, 248.

145 Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi't-Tarih*, I, 272; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'ân*, IV, 176.

146 F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, fq, 276.

147 Në ligjin e prishur Jahudi, të ndryshuar, pranohet se nuk janë menstruacionet të ndyra, pisllek, porse gruaja vetë është e ndyrë, pisllek në kohën e menstruacioneve. Allahu i Madhëruar duke i mundësuar Merjemes pranimin e saj në faltore, me anë të këtij veprimi mundësoi thyerjen, shuarjen e këtij mendimi të gabuar kundrejt grave tek ligji i Jahudive.

148 Et-Taberi, *Tefsir't-Taberi*, II, fq, 248.

dëshironte që flijimi i saj të ishte një flijim më i qëndrueshëm, më i përshtatshëm dhe më i mirë për Allahun (xh.sh). Vallë a thua me të vërtetë nuk ishte më e mirë dhe më e vlefshme ajo derë! Atëherë, sipas saj flijimi duhet të ishte më i mirë dhe më i përshtatshëm.¹⁴⁹

Kur Hane në lutjet drejtuar Zotit të saj dëshironte një fëmijë djalë, Allahu i Madhëruar i dhuroi asaj një fëmijë vajzë, por ne nuk mund të themi që Allahu nuk ia pranoi duanë Hanes. Qëndron mundësia që Allahu i Madhëruar t'ia ketë pranuar duanë e saj, duke dëshiruar për t'i dhënë asaj diçka më të mirë sesa ajo çka shpresonte dhe dëshironte ajo dhe kjo shpjegohet më së miri me ardhjen e Merjemes në jetë. Edhe pse Hane i kërkoi Allahut një fëmijë djalë për ta flijuar për Atë, Allahu i dhuroi asaj një fëmijë vajzë, Merjemen, e cila u flijua në shërbim të faltores së Allahut (xh.sh). Nuk duhet të harrojmë që pasi të rritej Merjemja, ajo do të bëhej gruaja më e mirë e kësaj bote, e cila do t'u bënte dhe nëna e një Profeti, ku vetë lindja e këtij Profeti, do të ishte një nga mrekullitë e Allahut (ku nëna do të lindte fëmijën e saj pa pasur kontakt me ndonjë burrë).

Njeriu dëshiron ndonjë gjë dhe për këtë i bën dua Allahut (xh.sh), por për fat ai nuk e di sesi do të jetë ajo gjë për atë. Zemra e shpirti i tij mund ta kërkojë këtë gjë, por ka mundësi të mos i sjellë lumturi atij realizimi i saj. Allahu (xh.sh), i cili është Mëshiruesi më i madh i mëshiruesve, i dëgjon që të gjitha lutjet që i drejtohen Atij dhe dihet që fuqia e tij është e mjaftueshme dhe akoma më e madhe për t'i realizuar dëshirat e kërkuara, por nganjëherë për t'i dhuruar ndonjë gjë më të vlefshme në ahiret (botën e ardhshme) Ai nuk i përgjigjet lutjes së robit të Tij në këtë botë.

Pra, kurrsesi nuk duhet të thuhet bëra lutje dhe se lutja ime nuk m'u pranua. Profeti (paqja dhe shpëtimi i Allahut qofshin mbi atë) ka thënë: *"I jepet atij që bën dua në këtë botë, ajo për të cilën ai lutet ose i ruhet për në ahiret për të nëse nuk i jepet ajo, ose e pakta i largohet një fatkeqësi nga ai aq sa ai ka bërë dua."*¹⁵⁰

149 M. İslamoğlu, *Adayış Risalesi*, fq. 87.

150 Ibn Hanbel, *Musned*, III, 18

Hane filloi të mendojë për të gjetur zgjidhje të reja rreth kësaj çështjeje. Allahu i dhuroi një vajzë dhe jo një djalë për ta flijuar në Bejtu'l-Makdis, por përsëri ajo nuk dëshironte të largohej shpirtërisht nga Allahu (xh.sh) me fjalën e dhënë, për këtë arsye Ajo e emërtoi atë Merjem duke pasur dëshira të tjera nga ajo.

“**..Unë ia vura emrin Merjeme..**”¹⁵¹

Në popullin hebre emri Merjem ishte simboli që gëzonte një respekt të madh. Një rol të rëndësishëm kishte luajtur në shpëtimin e hebrenjve nga Egjipti Nebije Merjem, motra e madhe e Musait (a.s).

“(O Benî Izrael!) Unë iu shpëtova juve nga vendi i Egjiptit. Unë të shpëtova ty nga vendi i skllevërve, unë i dërgova përpara jush Musain, Harunin dhe Mirjamin.”¹⁵²

“(Në këtë udhëtim) i drejtohet grave Merjem duke thënë: “përmendni Jehovanë, nuk ka ndonjë kufi tek fuqia (e Atij).”¹⁵³

Në hebraisht emri Merjem përmban këto kuptime: “I përkushtuar në adhurim,¹⁵⁴ adhurues i Allahut,¹⁵⁵ grua e cila është në shërbim të Zotit të saj.”¹⁵⁶

Pasi Merjemja u la me detyrën shërbyese e faltores së Bejtu'l-Makdisit, filloi të quhej “El-Abide” (Grua që bën adhurim),¹⁵⁷ ose (grua që ia ka përkushtuar veten adhurimit).¹⁵⁸ Hane dëshironte që

151 Sûre Âli Imran, 3/ 36.

152 *Dhjata e Vjetër; Mikea* 6: 4.

153 *Dhjata e Vjetër; Eksodi* 15: 21

154 S. Fadlullah, *Min Vahji'l-Kur'an*, V, 204; A. Tabatabaî, *El-Mizan fi Tefsir'il-Kur'an*, III, 263; *T.D.V. Islâm Ansiklopedisi*, XXIX, 237

155 Zemahsheri, *Keshshafq*, I, 186; Komisyon, *Kur'an Yolu*, I, 400.

156 *Shevkani*, I, 372; Komisyon, *Kur'an Yolu*, I, 400; A. Tabatabaî, *El-Mizan fi Tefsir'il-Kur'an*, III, 263.

157 G. Tümer, *Hiz. Meryem*, fq, 153; *Hulâsatu'l-Beyan*, II, 587; S. Havva, *El-Esas Fi't-Tefsir*, II, 321; A. Aslan, *Büyük Kur'an Tefsiri*, II, 442; *M.E.B. Islâm Ansiklopedisi*, VII, 784

158 I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, IV, fq, 179.

ajo ta ndërtonte jetesën e saj, duke e adhuruar Allahun dhe duke zbatuar urdhërat e Zotit të saj.¹⁵⁹

Në ato kohë, në popullin hebre ishte burri ai që i vinte emrin fëmijës, por nëse babai nuk ishte gjallë kur lindte fëmija, atëherë emërtimi i fëmijës i takonte nënës. Për këtë arsye kjo çështje i takonte Hanes, meqë burri i saj Imrani, kishte vdekur përpara se të lindte Merjemja.¹⁶⁰ Emri Merjem është një emër që vjen nga gjuha aramike. Merjem vjen nga fjala Mara dhe në vend të Merjem është përdorur “Miriam”, e cila ka kuptimin “zotëruese, poseduese.”¹⁶¹ Ka mundësi që origjina e emrit Merjem të ketë ardhur nga “Meri” prej Egjiptit dhe me kalimin e kohës të ketë marrë prapashtesën “jam”, sepse shpesh herë shikohet që shkronja “t” e gjinisë femrore është bashkuar shumë herë me “Merit”, me emrat e zotave. Sikur Meri-Ra... forma “Jahu” e Merit kur bashkohet me Jahve, atëhere mund të jetë “Abijjam-Abijjahu” bashkë me “Mariam”, e cila ka kuptimin “E don Zotin” “Është bashkë me Zotin”.¹⁶²

Fjala Merjem në Bibël vjen në këto kuptime: Kryengritja e tyre, zotëruesja e detit, një pikë (ujë) nga deti, ose yll deti.¹⁶³

Merjemja është emëruar me cilësinë “Betyl”, që do të thotë bukuri shpirtërore dhe bukuri fizike¹⁶⁴, sepse ajo ishte e përkushtuar fizikisht dhe shpirtërisht ndaj Allahut (xh.sh).¹⁶⁵ Merjemja e ruajti nderin e saj,¹⁶⁶ por gjithashtu ajo ishte edhe gruaja më e bukur dhe më e mrekullueshme në atë kohë.¹⁶⁷

159 S. Fadlullah, *Min Vahji'l-Kur'an*, V, fq, 204.

160 F. er-Razi, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, fq, 277.

161 Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi't-Tarih*, I, 272; F. er-Razi, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, 277

162 G. Tümer, *Hiz. Meryem*, fq, 153; *T.D.V. Islâm Ansiklopedisi*, XXIX, 236.

163 Komisyon, *Kur'an Yolu*, I, fq, 401

164 *Dürru'l-Mensür*, II, 194; M. Doğan, *Büyük Türkçe Sözlük*, fq, 155.

165 M. Doğan, *Büyük Türkçe Sözlük*, fq, 155

166 *Dürru'l-Mensür*, II, 194; Şamil, *Islâm Ansiklopedisi*, V, fq, 190.

167 Lisânu'l-Arab 'B.t.l.' maddesi; *T.D.V. Islâm Ansiklopedisi*, XXIX, 241.

Cilësi tjetër e Merjemes është edhe Azra, që do të thotë e virgjër, që nuk është martuar me asnjë burrë,¹⁶⁸ rërë e pashkelur nga asnjë këmbë. Dërgimi i saj nga Allahu është i fshehur për popullin. Azra ka edhe kuptimin e të mos arriturit të askujt, të asaj grade të lartë.¹⁶⁹

Merjemja ka edhe një tjetër cilësi, e cila është Siddika(tun), që do të thotë grua shumë **e drejtë (e ndershme)**.¹⁷⁰

SHEJTANI MUNDOHET TË MASHTROJË HANEN

“Ai tha: “O Zoti im, më jep afat deri në ditën kur do të ringjallen ata!” Zoti tha: “Në të vërtetë, ty do të të jepet afat deri në një ditë të caktuar (kur i fryhet Surit për herë të parë)”. Ai tha: “Bethem në madhërinë Tënde se unë do t’i mashtroj ata të gjithë, përveç robërve të Tu të sinqertë!”¹⁷¹ “Ai tha: “Për shkak se Ti më flake tej, unë do t’u zë pritë njerëzve në rrugën Tënde të drejtë e do t’u qasem atyre nga përpara dhe nga mbrapa, nga e djathta dhe nga e majta, e kështu Ti do të vëresh se shumica prej tyre nuk të janë mirënjohës!”¹⁷²

Shejtani u mundua për ta nxjerrë nga rruga e drejtë Hanen, por ajo ishte një nga besimtare më të sinqerta dhe sikurse thuhet në ajetin e mësipërm, shejtani është i pafuqishëm për t’i nxjerrë nga rruga e drejtë ata besimtarë e besimtare që janë të sinqertë. Shejtani mbaroi plotësisht nga hidhërimi dhe mërzia e madhe e dështimit të pasuksesshëm përballë kësaj besimtareje të sinqertë, e cila jetonte në siratal-mustakim (në rrugën e drejtë).

Me siguri shejtani i ka thënë vetvetes: “Çfarë po bën kjo grua këshu!... Jo nuk ka mundësi!... Një flijim i tillë tek njerëzit do të sjellë një revolucion tjetër drejt rrugës së Allahut (xh.sh). Deri tani i

168 M. Doğan, *Büyük Türkçe Sözlük*, fq, 112; M. Bursalı, *Hz. İsa ve Hz. Meryem*, fq, 59.

169 M. Doğan, *Büyük Türkçe Sözlük*, fq, 112.

170 Sûre Mâide, 5/75.

171 Sûre Sa'd, 38/79-83.

172 Sûre Âraf, 7/16-17.

mashtroja njerëzit duke ua mundësuar flijimin e fëmijëve të tyre nëpër dyert e kënaqësive dhe epsheve të kësaj bote, duke shkuar pas pasurisë, pushtetit, grave, idhujve modernë, pas arit dhe argjendit. Çfarë dëshiron të bëjë kjo grua duke e flijuar fëmijën e saj tek dera e Allahut (xh.sh)?!”

Menjëherë në mënyrë tinzare, Iblisi filloi t'i afrohej Hanes. Filloi të qarkullojë bashkë me gjakun e saj nëpër trup. Synimi i tij ishte që ta nxjerrë këtë grua besimtare nga rruga e drejtë e për këtë ai po provonte çdolloj mënyrë për t'ia prishur qëllimin e pastër të saj. Filloi t'i afrohej nga para duke i thënë: “Budallaqe, nëse do ta flijosh fëmijën në faltore, atëherë do të ngelesh e vetmuar, do të mbetesh e varfër dhe nuk do të kesh askënd që të të ndihmojë. Akoma dhe më keq, të ka vdekur edhe burri, e kush do të t'i hedhë sytë tani e tutje? Në këtë moshë të madhe çfarë do të bësh e vetmuar? Je duke e hedhur në rrezik pleqërinë tënde dhe të ardhmen e vajzës, prandaj hiq dorë nga ky vendim...”

Filloi t'i afrohej nga ana e djathtë dhe i tha: “Mos u ngut. Prit e lind një herë, le të rritet, le të bëhet burrë i madh. Çoje në shkollë. Le të diplomohet, le të lartësohet me grada të larta, le të ketë një personalitet të lartë. Ai mund t'i shërbejë akoma më mirë Islamit, nëse bëhet një njeri me pozita dhe pushtet të lartë, apo nëqoftëse bëhet udhëheqës, sesa t'i shërbejë në këtë moshë kaq të vogël. A nuk është vendim më i mirë? Mendo një herë dhe pastaj vendos... A nuk i shërben Islamit më shumë, kur zotëron një pushtet akoma më të madh?”

Filloi t'i afrohej nga ana e majtë duke i thënë: “A nuk gjete ndonjë gjë tjetër për të flijuar, por vendose që të flijosh foshnjen e vogël, fëmijën tënde të vetëm, kur ka kaq shumë njerëz që shërbejnë në faltore?! A mos vallë e di më mirë ti, sesa njerëzit që qëndrojnë atje?! Shiko, asnjë nënë nuk e ka flijuar fëmijën e saj për Allahun në faltore deri më sot. Fundi i fundit, a mos vallë Allahu ka nevojë aty për flijimin dhe shërbimin e fëmijës tënd?! Zakonisht një flijim të tillë e bëjnë vetëm ata që janë të dobët, të pafuqishëm dhe që janë budallej, ose ata që nuk mendojnë për të ardhmen e tyre dhe të fëmijëve të tyre.”

Iu afrua më pas nga koka dhe i tha: “Në fakt ti je një grua besimtare e pastër, me zemër të pastër, e ndershme, adhures e Allahut, e sinqertë dhe që i zbaton të gjitha urdhrat e fesë. Nëse do të keni ndonjë fëmijë, mbajeni për vete. E kush do të hyjë në xhenet, nëse nuk do të hyni ju? Allahu (xh.sh) e di gjendjen tënde. Meqë jeni e moshuar, në të ardhmen dora e këmba do të ngelen akoma edhe më keq dhe kështu kush do t’ju shohë apo t’ju shërbejë? Je e vetmuar dhe nuk do t’ju ndihmojë njeri.”

Filloi t’i afrohej nga këmbët dhe i tha: “Vendos pak më me logjikë. Përdore mendjen. Mbay një rrugë të mesme, bëhu një myslimane e matur gjatë vendimeve të tua. Shiko, mos harro se çdo gjë që është e tejkalar nuk është e mirë, e pëlqyeshme, prandaj këshilla ime është që të mos e tejkaloj masën e kësaj pune. Si gjithë të tjerët edhe ti flijoje, dhuroja fëmijën tënd pasurisë, posteve të larta, mbretit apo dëshirave të kësaj bote, fundja edhe t’i je njeri dhe duhet ta përjetosh gëzimin familjar të fëmijës tënd.”

Hane i shkatërroi që të gjitha këto hallka të zinxhirit të veseve të shejtanit (si nga jashtë ashtu edhe nga brenda) dhe pse disa prej tyre ishin të llogjikshme dhe disa të tjera jo. Hane i mbylli veshët e saj përballë këtyre veseve që i sulmonin besimin dhe të ardhmen e saj, disa prej të cilave ishin edhe të llogjikshme. Iu drejtua Allahut me një dëshirë, besim dhe vendosmëri akoma më të madhe duke thënë: “Zoti im pranoje këtë nga unë.” Gruaja e Imranit e ktheu fytyrën drejt Allahut (xh.sh) dhe me një sinqeritet të plotë tha: “Vetëm ti je Ai që dëgjon dhe di çdo gjë... Pranoje këtë nga unë.” Shejtani kur e shikoi vendosmërinë e besimit, që e kishte si një kala të fortë, u arratis nga Haneja pa e kthyer kokën pas.¹⁷³

---

173 M. İslamoğlu, *Adayış Risalesi*, fq. 74-75.

HANE DËSHIRON TË SIGUROJË PASARDHËSIT E VET NGA KURTHET E SHEJTANIT

Allahu i Madhëruar në Kuran thotë: **“Me të vërtetë, djalli është armik për ju, andaj vështrojeni si armik! Ai vetëm i josh ithtarët e vet, që të bëhen shokë të zjarrit të përflakur”**¹⁷⁴

Përballë kësaj, Hane iu lut Allahut (xh.sh) duke thënë: **“...i kam lënë atë me pasardhësit e saj nën mbrojtjen Tënde nga djalli i mallkuar.”**¹⁷⁵

Kush është shejtani?

Shejtani, kurrsesi nuk është një armik i vetëm.

Shejtani, është një fuqi që qëndron përballë lartësimit të besimit në Allah (xh.sh).

Shejtani është një qendër tërheqëse negative, që tërheq qendrën pozitive që gjendet tek njeriu.

Shejtan nganjëherë bëhet edhe vetvetja mashtruese e njeriut, apo ndjenjat shkatërruese të brendshme eptshore, etj.

Shejtan nganjëherë janë njerëz që ndjekin gjurmët e Faraonit apo të Nemrudit. Shejtan janë edhe idhujt, apo nganjëherë edhe ideologjitë gënjeshtare.

Pra, shejtan është çdo gjë që e pengon apo e largon njeriun nga rruga e drejtë e Allahut (xh.sh), duke hyrë ndërmjet tij dhe Allahut (xh.sh).

Shejtani ka shumë fuqi dhe është gënjeshtar e mashtrues. Veset që ia përcjell njeriut, janë armët më të forta të tij. Gjërat ku në të cilat shejtani i thërret njerëzit nuk janë reale, por janë një reflektim i gjërave reale (pamja duket reale, por në realitet ato janë reflektime gënjeshtare), pra është një iluzion. Imagjinatat e paekzistueshme janë xheneti dhe xhehenemi i shejtanit. Ata që i binden shejtanit, duke

---

174 Sûre Fâtir, 35/6.

175 Sûre Âli Imran, 3/ 36.

ndjekur rrugën e tij, të drejtën fillojnë ta shikojnë për të shtrembër dhe të shtrembrën për të drejtë. Errësira i duket ndriçim dhe ndriçimi errësirë, si dhe ata preferojnë mosekzistimin e realitetit përpara imagjinatës.¹⁷⁶

Hane kërkoi mbrojtje nga hilet dhe kurthet e shejtanit të mallkuar nga Allahu (xh.sh) për ta mbrojtur vajzën e saj të vogël, të cilën e flijoi në rrugën e Tij.¹⁷⁷ Qëllimi kryesor i Hanes ishte ta ruante veten, familjen dhe pasardhësit e saj nga zjarri i xhehenemit.

“O ju, që besoni! Ruani veten dhe familjet tuaja nga zjarri, lënda djegëse e të cilit janë njerëzit dhe gurët...”¹⁷⁸

Kjo lutje u bë nga Hane për të mbrojtur nga hilet dhe kurthet e shejtanit të mallkuar, vajzen e saj, si dhe pasardhësit që do të vinin nga ajo. Nga kjo lutje, na bën të kuptojmë se Hane ishte kundër jetesës si murgeshë (ato që nuk martohen), sepse do të ishte e palogjishme, nëse Hane të pranonte jetesën e murgut apo të murgeshave dhe të bënte një lutje të tillë për pasardhësit, që do të vinin nga vajza e saj. Kjo ishte një lutje që u shkëput nga zemra e nënës për mirësi dhe për mbrojtjen e bijës së saj nga ana e Allahut (xh.sh) përballë hileve dhe kurtheve të shejtanit.

Hane kërkoi nga Allahu (xh.sh) ta ruajë vajzën dhe pasardhësit e saj nga fatkeqësitë, vesveset, hilet, mashtrimet dhe nga lojërat e shejtanit. Dëshira e saj ishte që vajza e saj të rritej me edukatë islame, që ajo të ishte një besimtare e sinqertë dhe të mos i bindej askujt tjetër përveç Allahut (xh.sh). Hane dëshironte nga Allahu, që vajza dhe pasardhësit e saj të ishin adhurues dhe të lumtur e të gëzuar nën mbrojtjen e Allahut (xh.sh).

Shikohen shumë qartë që ndjenjat, dëshirat dhe të gjitha mendimet e shpirtit të saj ishin të bashkuara me dashurinë ndaj Allahut (xh.sh). Ajo mendon se si duhet të sillen pasardhësit e saj me Alla-

176 M. İslamoğlu, *Hac Risalesi*, fq. 58-60

177 F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, fq. 276

178 Sûre Tahrim, 66/ 6

hun (xh.sh), ajo dëshironte që t'i largonte ata nga kurthet e shejtanit të mallkuar dhe t'i afrojë ata sa më shumë me Allahun (xh.sh).

Hane tashmë me lutjen që bëri e ka futur foshnjen e saj në mbrojtjen e Allahut (xh.sh), sepse duaja është arma e besimtarit, shtylla e fesë, është drita e qiejve dhe e tokës.¹⁷⁹ Duaja e sinqertë e Hanes u pranua me një pranim të bukur nga ana e Allahut (xh.sh). Allahu (xh.sh) e largoi shejtanin alejhil-lân (mallkimi qoftë mbi atë) nga Merjemja dhe Isai (a.s), fëmija që do të lindte ajo. Allahu i Madhëruar i tregon robit dhe Profetit të Tij Muhamedit (s.a.v.s) pranimin e lutjes së sinqertë të Hanes, ku thotë:

“Nuk ka fëmijë që të mos e prekë shejtani kur ai lind. Kur e prek ai, foshnja qan. Nga kjo përjashtohet gjendja e Merjemes dhe e fëmijës së saj.¹⁸⁰ Shejtani i ka prekur që të gjithë bijtë e Ademit (a.s) kur kanë lindur, përveç Merjemes dhe Isait (a.s).¹⁸¹ Kur çdo fëmijë lind, shejtani i shtrëngon një apo dy herë, përveç Merjemes dhe birit të saj Isait.”¹⁸²

DORËZIMI I FLIJESËS NË BEJTU’L-MAKDÏS

Të gjitha tokat e Palestinës pas çlirimit të Bijve të Izraelit kaluan nën trashëgiminë e pasardhësve të Jakubit (a.s), të cilat u shpërndanë në mes të dymbëdhjetë fiseve. Punët dhe shërbimet fetare iu lanë në trashëgim fisit të trembëdhjetë Levitëve, nga këto punë dhe shërbime fetare mund të përmendim bekimin vetëm në emër të Allahut (xh.sh), të punuarit, të shërbyerit vetëm në rrugë të Allahut (xh.sh), nderzja e temjanit (ndizet në ceremonitë fetare) etj.¹⁸³

Pasi u moshua Davudi (a.s), vendosi dhe mblodhi të tërë krerët e Izraelit së bashku me klerikët dhe me Levitët, pasi kishte për qëllim

179 *Tergib ve Terhib*, II, 479

180 Et-Taberi, *Tefsir’-t-Taberi*, II, fq, 248

181 Muslim, *Fedail*, 146 (2366).

182 Ibn Kethir, *Hadislerle Kur’ân-ı Kerim Tefsiri*, IV, fq, 1238.

183 Mevdudi, *Tefhimu’l-Kur’ân*, III, fq, 192.

ndarjen e detyrave, mënyrën dhe shërbimin në trashëgiminë e amaneteve të shenjta. U llogaritën Levitët tridhjetë vjeç e lart. Numri i individëve ishte tridhjetë e tetë mijë, prej të cilëve njëzet e katër mijë u caktuan për të drejtuar punimet në shtëpinë e Zotit (Bejtu'l-Makdis) dhe gjashtë mijë u caktuan magjistratë dhe gjyqtarë.¹⁸⁴ Shërbyesit e faltores ditën agjëronin dhe natën faleshin e bënin adhurim deri në mëngjes. Nuk i ndërprisnin adhurimet dhe nuk dilnin nga faltorja përveç kur detyroheshin.

Levitëve nuk iu lejohej hyrja në faltore, sepse detyra e tyre ishte mirëmbajtja e avllive të faltoreve të Zotit, ndërsa bijve të Harunit (a.s) u përkiste mirëmbajtja e faltoreve të Zotit të tyre... Të gjitha organizimet që u bënë në ditët e shenjta, në festa apo në ditët e fillim muajve ia përkushtonin Zotit.¹⁸⁵

Bijtë e Izraelit i bënë lutje Zotit ditë e natë për t'i dërguar atyre një profet, një prijës Mesih (Shpëtimtar, Shpëtues), sepse në mesin e tyre kishin vetëm shërbëtorët e tempujve që qëndronin në krye të detyrave fetare.¹⁸⁶ Bijtë e Harunit (a.s) ishin ndarë në njëzet e katër familje. Shërbimin nëpër faltore këto njëzet e katër familje e bënë me radhë. Familja Abije me udhëheqës Zekerijan (a.s) ishte njëra nga këto familje. Zekerija (a.s) e kryente këtë detyrë pasi e mori përsipër familja Abije shërbimin në faltore.¹⁸⁷ Zekerija (a.s) ishte biri i Berhijas, i cili ishte nga Rehbanët, bijtë e Sulejman bin Davudit.¹⁸⁸

Zekerija (a.s) dhe gruaja e tij ishin që të dy njerëz të drejtë dhe të sinqertë në sytë e Perëndisë, të cilët ndjeknin pa asnjë shtrembërim të gjitha urdhërimet dhe ligjet e Zotit.¹⁸⁹

Profeti Muhamed (paqja dhe shpëtimi i Allahut qoftë mbi të) ka thënë: “Zekerija (a.s) ishte marangoz (Ai e siguronte jetesën me pu-

184 *Dhjata e Vjetër*, 1 i *Kronikave*, 23: 1-4.

185 Mevdudi, *Tefhimu'l-Kur'an*, III, fq, 192

186 Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, fq, 78.

187 Mevdudi, *Tefhimu'l-Kur'an*, III, fq, 192.

188 Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, fq, 78.

189 Ungjill; *Lluka* 1: 6.

nën e duarve të tij, duke punuar si marangoz).¹⁹⁰ Ai nuk pranonte ta merrte rrogën që i takonte nga faltorja. Atë e gëzonte së tepërmi kur i ndërtonte shtëpi njerëzve të varfër ose të vetmuar.¹⁹¹

Zekerija (a.s) ishte një besimtar që tregohej me gisht nga të gjithë njerëzit për mënyrën e të jetuarit me sinqeritet, me besimin e drejtë e të pastër në Allah, me frikën që kishte ndaj Allahut (xh.sh) dhe gjithashtu me korrektësinë e tij që kishte ndaj adhurimit të Allahut (xh.sh).¹⁹² Ai shkruante fletushkat e Tevratit.¹⁹³ Allahu (xh.sh) e emëroi atë me detyrën profetike tek Bijtë e Izraelit.¹⁹⁴ Zekerijas (a.s) nuk i ka zbritur ndonjë libër nga ana e Allahut (xh.sh), por ai detyrën profetike e të thirrurit të njerëzve në Islam, në rrugën e drejtë, e ka bërë me librin e shenjtë Tevratin, i cili i kishte zbritur Musait (a.s) më parë.¹⁹⁵

Me anë të shpalljes Allahu (xh.sh) i tha Zekerijas (a.s): “Përgëzoje dhe tregoji gjyshit të Merjemes, që unë e kam pranuar atë (Merjemen) në vend të një djali dhe kështu ia kam pranuar kërkesën atij. Le ta sjelli atë në faltore, pra le të qëndrojë në fjalën e dhënë.”¹⁹⁶

Merjemja ishte një vajzë akoma e vogël dhe e pashkolluar. Ajo nuk ishte edukuar babai i saj, pasi i ati i kishte vdekur përpara se ajo të lindte. Pavarësisht kësaj, ajo gjatë një periudhe të shkurtër mori një edukim të mirë nga nëna e saj. Në ambjentin e saj gjendeshin njerëz shumë të mirë, por përsëri për atë askush nuk mund të zinte vendin e babait të saj. Shumë gra të mira gjendeshin në ambjentin e Merjemes, e cila ishte akoma fëmijë, por përsëri për të asnjëra nuk mund të bëhej si nëna e saj. Njeriu duhet të kalojë shumë kushte përpara se t’ia flijojë fëmijën e vet Allahut (xh.sh) dhe akoma më shumë për t’u pranuar ky flijim nga ana e Allahut (xh.sh). Merjemja u la nga nëna

190 Muslim, *Fezail*, 45 (2379); Ibn Maxhe, *Tixharet*, 5.

191 B. Akyüz, *Kudüs'ten Yükselen Nur Hz. İsa Aleyhisselâm*, fq, 16.

192 *Lubabu't-Tevil*, I, 225; C. Yıldırım, *Asrın Kur'an Tefsiri*, VII, 3696.

193 Ö. Bilmen, *Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Meâl-i Âlisi ve Tefsiri*, I, 362; Komisyon, *Kur'an Yolu*, III, 505.

194 Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, 78; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 96.

195 Komisyon, *Kur'an Yolu*, III, , fq, 504.

196 Et-Taberî, *Tarih-i Taberî*, II, fq, 80.

e vet nën mbrojtjen e Allahut (xh.sh), kështu që edhe Allahu (xh.sh) e mbron atë që futet nën mbrojtjen e Tij:¹⁹⁷ **“Zoti e pranoi atë (Merjemen) me ëndje...”**¹⁹⁸

Ka shumë njerëz që nuk i pranojnë mundimet e tyre, dhe atëherë kur ato janë të pranuar nga Allahu (xh.sh). Allahu i Madhëruar nuk u thotë njerëzve: “Që të gjithë ne i pranuar dhe u dhënë strehim atyre”, por në të kundërt të kësaj, Ai thotë:¹⁹⁹ **“Allahu pranon vetëm prej të devotshmit.”**²⁰⁰

Pranimi i punës është ndryshe nga pranimi i personalitetit vep-ruës. Shumica e punëve të njerëzve pranohen, por vallë, a pranohen personalitetet e tyre tek Allahu?! Lexojeni me kujdes aty ku Allahu i Madhëruar flet për Merjemen, Ai nuk tha: “Ja pranova punën asaj,” por tha: “Allahu e pranoi atë.”²⁰¹

Të pranosh, do të thotë të marrësh përsipër edhe edukimin, edhe nevojat e tjera të saj. Allahu i Madhëruar kur e pranoi Merjemen, e pranoi me çdo gjë të saj.²⁰² Nuk kishte asnjë rast deri në atë kohë, ku të ishte flijuar me dëshirë një fëmijë femër në atë vend. Gjithashtu as që bëhej fjalë për një flijim të vajzave në rrugë të Allahut (xh.sh). Të flijuarit punonin dhe bënin shërbim në faltore. Por vajzat kanë edhe periudhat kohore personale (të menstruacioneve, lehonisë... etj) të tyre, kur gjatë asaj kohe nuk mund të qëndrojnë në faltore, nuk mund të hapin e të lexojnë librin (mus'hafin) dhe nuk mund të falin namazin. Sigurisht që e njëjta gjë është edhe për djemtë, nuk mund të falen, nuk mund të lexojnë Librin e shenjtë dhe as nuk mund të qëndrojnë në xhami kur bëhen xhunub (të papastër e që duhet të pastrohen).²⁰³

197 C. Amuli, *Cemâl ve Celâl Aynasında Kadın*, fq, 110.

198 Sûre Âli Imran, 3/ 37.

199 C. Amuli, *Cemâl ve Celâl Aynasında Kadın*, fq, 111.

200 Sûre Mâide, 5/27.

201 C. Amuli, *Cemâl ve Celâl Aynasında Kadın*, fq, 111.

202 I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'ân*, IV, fq, 180.

203 Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, fq, 80-81

Pasi e mori këtë lajm Zekerija (a.s) nga Allahu i Madhëruar shkoi dhe i tha Hanes, nënës së Merjemes që të çojë në vend fjalën e dhënë më parë, Allahut (xh.sh). Hane e mori fëmijën e saj Merjemen dhe e çoi në faltore. Hane i tha pasardhësve të profetit Harun (a.s) Ahbarëve²⁰⁴, që ishin shërbyes në faltore: “Ja ku është flijimi im përpara jush. Kjo është vajza ime dhe unë këtë e flijova për të shërbyer në Bejtu’l-Makdis.”

Ajo u tha përsëri: “O adhurues (të Allahut)! Unë e di që vajza do të ketë edhe periudhat e menstruacioneve dhe gjatë asaj kohe ajo nuk mund të qëndrojë në faltore, por edhe unë nuk dëshiroj që ta kthej e ta marr përsëri në shtëpinë time. Çfarë të bëj me të?”²⁰⁵ Unë e emërtova atë me emrin Merjem. Ju lutem pranojeni flijimin tim, me qëllim që edhe ajo ta njohë Zotin, Krijuesin e saj dhe Librin e Tij. Le të shkojë në vendin e duhur flijimi im.”²⁰⁶ U largua nga aty pa e kthyer kokën dhe tha sërisht: “Pavarësisht të gjitha këtyre, përsëri ju veproni me atë që dini vetë.”²⁰⁷

Që të gjithë Shërbyesit dhe adhuruesit e Allahut (xh.sh) që rrinin në Bejtu’l-Makdis u habitën nga flijimi i foshnjes femër, sepse nuk kishin rastisur ndonjë herë më parë në një flijim të tillë. Shërbyesit u mblodhën rreth profetit Zekerija (a.s) dhe i thanë: “Kjo gruaja e Imranit, bëri një gjë interesante, e flijoi foshnjen e saj dhe e la këtu në xhami.”²⁰⁸

Zekerija (a.s) u përgjigj duke u kënduar atyre ajetin: **“Zoti e pranoi atë (Merjemen) me ëndje,...!”**²⁰⁹ Ahbarët të gjithë pa përjashtim

204 Ibnu’l-Ethir, *El Kamil Fi’t-Tarih*, I, 272; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve’n-Nihaje*, II, 96; Et-Taberi, *Tefsiru’t-Taberi*, II, 81; Thålebi- Araidh, fq, 233; Et-Taberi, *Tefsir’t-Taberi*, II, 250

205 Ibn Kethir, *Hadislerle Kur`ân-ı Kerim Tefsiri*, IV, 1246; Et-Taberi, *Tefsir’t-Taberi*, II, 251

206 M. Uzun, *Doğru Yolun Rehberleri*, III, fq, 107.

207 A. Efendi, *Tibjan Tefsiri*, I, fq, 225.

208 Et-Taberi, *Tefsiru’t-Taberi*, II, fq, 81.

209 Sûre Âli Imran, 3/ 37.

e pranuan këtë fljirim pa pasur asnjë kundërshtim pasi dëgjuan pranimin e këtij fljirimi nga Allahu i Madhëruar.²¹⁰

Deri atë ditë dijetarët nuk kishin marrë asnjë foshnje të vogël, porse këtë e pranuan menjëherë duke e marrë në krahët e tyre. Kjo foshnje ishte krejt ndryshe nga foshnjat e tjera, sepse edhe shejtani nuk e kishte prekur. Kur lëvizte këmbët dhe duart e vogla të saj Merjemja, që të gjithë buzëqeshnin nga dashuria që kishin ndaj Merjemes. Ibn Abasi (r.a.) thotë: “Allahu e dërgoi Atë (Merjemen) në rrugën e personave të lumtur.”²¹¹

ALLAHU ÇAKTOI PROFETIN ZEKERIJA (a.s) PËR T’U PËRKUJDESUR PËR MERJEMEN (a.s.)

Kur e pranuan Merjemen, klasa e klerikëve Ahbarë, si dhe punonjësit që merreshin me fljirimin e fëmijëve dhe të tjerë e pranuan lehtësisht këtë gjendje, por nga ana tjetër ngelën gjithashtu të detyruar për t’u përkujdesur për atë,²¹² sepse ata e morën vesh se lindja e saj nuk ishte si lindjet e tjera, e dinin shumë mirë që ajo kishte pasur një lindje jo të zakonshme dhe një fljirim ndryshe. Ahbarët edukimin dhe rritjen e një vajze të bekuar e krahasonin me një lloj adhurimi. Në karakterin dhe pastërtinë e Merjemes parashikohej se ajo në të ardhmen do të bëhej nëna e një Profeti, për këtë arsye Ahbarët përpiqeshin që të kishin sa më shumë pjesë nga kjo vajzë e bekuar.²¹³

Kështu filluan edhe mosmarrëveshjet ndërmjet tyre, sepse që të gjithë dëshironin ta merrnin përsipër përkujdesjen e edukimit dhe rritjen e këtij fljirimi të veçantë.²¹⁴

210 Et-Taberî, *Tefsiru’t-Taberî*, II, fq, 81

211 I. Kurtubi, *El-Xhamiu’li-Ahkami’l-Kur’ân*, IV, fq, 80.

212 Ibnu’l-Ethir, *El Kamil Fi’t-Tarih*, I, 273; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve’n-Nihaje*, II, 96; F. er-Razî, *Tefsiru’l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, 279

213 F. er-Razî, *Tefsiru’l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, fq, 310.

214 Et-Taberî, *Tefsiru’t-Taberî*, II, 81; I. Kurtubi, *El-Xhamiu’li-Ahkami’l-Kur’ân*, IV, 205.

Allahu (xh.sh) i kishte shpallur më parë Musait (a.s), se vëllai i tij Haruni (a.s) do të merrej me punët e kurbanëve dhe me flijimet.²¹⁵ Zekerija (a.s) ishte një nga pasardhësit e Harunit (a.s). Ai kishte një autoritet të lartë tek paria e Ahbarëve. Ishte puna e tij të interesohej, përkujdesej për flijimet dhe me therjen e kurbanëve.”²¹⁶

Zekerija (a.s) iu tha atyre: “Interesimi dhe përkujdesja për këtë vajzë, më takon mua përpara se të gjithë juve, sepse tezja e saj është tek unë (gruaja ime).”²¹⁷ ²¹⁸

Në këtë kërkesë Zekerija (a.s) kishte më tepër të drejtë sipas tij, sepse gruaja e tij Ajsha,²¹⁹ Ijsha,²²⁰ Îsha,²²¹ Ishba²²², apo sikur thuhet në Bibël Elizabeta,²²³ ishte motra e Hanes.²²⁴ Por ata nuk e shikuan të

215 Ibn Haldun, *Mukaddime*, II, fq, 479.

216 H. Çantay, *Kur'an-ı Hakim ve Meâl-i Kerim*, I, fq, 88.

217 Në Umren e bërë pas një viti të marrëveshjes së Hudejbijes, kur po u ndanin sahabet nga Meka vajza e Sejjidu Shuheda Hamzait (r.a), i shkron pas Aliut dhe Xhaferit (r.a) duke i thënë “Xhaxha, xhaxha...”. Daja i saj Zejd Ibn Harithi dhe Xhaferi (r.a) nuk i përgjigjen kërkesës së saj, për arsye të marveshjes që kishin bërë. Por Aliu (r.a) i doli për zot mbesës së vet, duke e kapur për dore. Më pas Xhaferi (r.a) thotë: “Vajzën do ta marr unë pranë vetes time, sepse unë kam më shumë të drejta tek ajo, sepse ajo është vajza e xhaxhait tim dhe tezja e saj është gruaja ime dhe tezja është njësoj si nëna e saj.” Ndërsa Aliu (r.a) u përgjigj duke thënë: “Unë kam më shumë të drejta tek ajo, pasi ajo është vajza e xhaxhai tim. Unë kam vajzën e Resulull-llahut (s.a.v.s) Fatimen (r.a). Fatimja ka më shumë të drejta tek ajo”.

Zejd Ibn Harithe (r.a) u thotë: “Unë kam më shumë të drejta, sepse ajo është vajza e vëllaut tim (që ka pjesë në ligjin e vëllazërimit mes Muhaxhirëve dhe Ensarëve). Unë për atë dola në rrugë dhe prandaj kam ardhur.” Pasi grinden mes njëri-tjetrit, i shkron fjala Resulull-llahut (s.a.v.s) për këtë ngjarje, i cili vendosi që vajza të qëndrojë pranë Xhaferit (r.a) duke thënë: “Padyshim tezja është në vend të nënës.” Ebu Davud, *Talak*, 35 (2278); Tirmidhi, *Kitâbu'l-Birr ve's-Sila*, 6 (1904).

218 Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi't-Tarih*, I, 273; Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, 81; F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, 279; Et-Taberî, *Tefsir't-Taberî*, II, 247.

219 Muslim, *Fezail*, 169; Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, 79

220 Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, fq, 79.

221 Ibnu'l-Ethir, *El-Kamil Fi't-Tarih*, I, fq, 272.

222 G. Tümer, *Hristiyanlıkta ve İslâmda Hz. Meryem*, fq, 155.

223 *Ungjill; Lluka* 1:7

224 Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi't-Tarih*, I, 272; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 96; Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, 79

mjaftueshëm këtë argument të Zekerijas (a.s) për ta marrë nën mbikqyrjen e tij Merjemën. Shërbyesit e tjerë që punonin në faltore i thanë Zekerijas (a.s): “Kjo është vajza e Imamit tonë e për këtë arsye nuk na e pranon zemra që t’ua lemë mbikëqyrjen e saj juve.”²²⁵ A nuk e dinte nëna e saj që motra e saj është gruaja juaj? Nëse do të dëshironte, ajo jua sillte direkt juve për ta mbikëqyrur, por ajo nuk e tha një gjë të tillë.²²⁶ Nëse do t’i lihej personit që e meriton më shumë për ta marrë përkujdesjen e saj, ajo është nëna e saj dhe atëherë neve do të na duhej t’ia kthenim sërish asaj foshnjën që ka lindur.²²⁷

Pasi nuk doli asnjë zgjidhje nga konflikti, atëherë Ahbarët thanë:²²⁸ “Le të hedhim një short mes nesh, se kujt i takon përkujdesja e saj.”²²⁹ Hedhja e shortit ishte një mendim ku u pajtuan që të gjithë për të

225 Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, fq, 251.

226 M. İslamoğlu, *Adayış Risalesi*, fq, 41.

227 Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, fq, 81.

228 Xhumhuru'l-Fukaha kanë thënë: Hedhja e kurrasë (shortit) është Sunet, nëse i përmbahemi Kuranit dhe Sunetit. S. Havva, *El-Esas Fi't-Tefsir*, II. Shorti mes dy personave parandalon tentimet e dëshirës për të qenë më superior ndaj njëri-tjetrit, të cilët janë me dëshmi dhe të drejta të barabarta rreth një çështjeje. Gjithashtu me anë të hedhjes së shortit parandalohen mendimet apo paragjykimet e këqija që mund të krijohen gjatë zgjidhjes së një çështjeje. Kështu që shorti mes tyre ishte një mënyrë gjykuese e drejtë dhe që mundësonte të ngelurit të kënaqur dhe të lumtur nga vendimi i fundit mes dy personave. Një dijetar thotë: “Nëse një grup njerëzish e hedh shortin me emrin e Allahut (xh.sh), me qëllim për të gjetur të drejtën, për të dalë fituesi, i cili me të vërtetë e meriton, do të shikojmë që padyshim hedhjen e këtij shorti me emrin e Allahut (xh.sh) do ta fitojë ai që e meriton. E kush mund të jetë më i miri Gjykues se sa gjykimi i Allahut?”. M. Ustaoglu, *Râhu'l-Furkan*, III, fq, 504. Le të rikujtojmë që tre profetë kanë hedhur short dhe kanë gjykuar sipas tij. Këta profetë janë: Junusi (a.s), Zekerija (a.s) dhe profeti Muhamed (s.a.v.s). “**dhe hodhi short (me detarët se kush duhej të hidhej) dhe humbi**” Saffat 37/141. Profeti (s.a.v.s) hidhte short në mes grave të tij, kur do të dilte për në udhëtim. Këtë e shikojmë edhe tek Muslimi, *Fedâilu's-Sahabe*, 88 (2445). Ndërsa në një hadith tjetër Profeti (s.a.v.s) thotë: “Sikur ta dinin njerëzit se sa mirësi ka në këndimin e Ezanit dhe në safin (qëndrimin në rreshtin) e parë, sigurisht që ata do të hidhnin kurra (short), nëse nuk do të gjenin ndonjë rrugëzgjidhje tjetër përveç kurrasë (shortit). Buhari, *Shehadet*, 30

229 Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi't-Tarih*, I, 273; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 96; F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, 279; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'ân*, IV, 184.

përcaktuar personin që do të përkujdesej për Merjemen.²³⁰ Njëzet e shtatë²³¹ apo dyzet vetë²³² ishte pjesmarrja e Ahbarëve. Duke ikur në Lumin Jordan, që të gjithë bënë dua duke thënë: “O Zoti im, Ti je gjyqtar mes nesh. Vendose Ti për atë që e meriton më shumë për përkujdesjen e Merjemes...”²³³

Sikur e kishin zakon gjithmonë të hidhnin shortin me lapsat me të cilët shkruanin Tevratin ata vendosën: “Të hidhnin të gjithë lapsat në lumë dhe lapsi i atij që do të dilte sipër ujit do ta fitonte shortin.”²³⁴ E përsëritën tre herë këtë gjë, pasi uji i lumit i merrte të gjitha lapsat (ose që të gjitha binin në fund të ujit),²³⁵ përveç lapsit të Zekerijas (a.s).²³⁶ Lapsi i tij, qëndroi sipër ujit.²³⁷ Thuhet se pavarësisht rrjedhjes që kishte lumi, përsëri lapsi i Zekerijas (a.s) dilte sipër ujit.²³⁸

Pra, ajo ishte një shenjë për Ahbarët. Pas kësaj ata ia dorëzuan Zekerijas (a.s) menjëherë Merjemen e vogël.²³⁹

Kjo ngjarje në Kuranin Famëlartë përmendet në këtë mënyrë: **“Këto janë lajme të fshehta, që po t’i shpallim ty (o Muhamed). Ti nuk ishe i pranishëm kur ata hodhën short se kush prej tyre do të merrte nën kujdes Merjemen dhe nuk ishe i pranishëm kur ata diskutonin.”**²⁴⁰

230 A. Kazancı, *Peygamberler Tarihi*, III, fq, 207.

231 F. er-Razî, F. er-Razî, *Tefsiru’l- Kebir Mefatihu’l-Gajb*, VI, fq, 279.

232 S. Eraslan, *Siret-i Meryem*, fq, 112.

233 A. Kazancı, *Peygamberler Tarihi*, III, fq, 207.

234 Ibnu’l-Ethir, *El Kamil Fi’t-Tarih*, I, 273; F. er-Razî, *Tefsiru’l- Kebir Mefatihu’l-Gajb*, VI, 279; I. Kurtubi, *El-Xhamiu’li-Ahkami’l-Kur’an*, IV, 184.

235 Ibnu’l-Ethir, *El Kamil Fi’t-Tarih*, I, 273; Et-Taberî, *Tefsiru’t-Taberî*, II, 81; F. er-Razî, *Tefsiru’l- Kebir Mefatihu’l-Gajb*, VI, 279

236 Et-Taberî, *Tefsiru’t-Taberî*, II, 81; Et-Taberî, *Tefsir’t-Taberî*, II, 250

237 *Kutub-i Sitte*, III, 364; I. Kurtubi, *El-Xhamiu’li-Ahkami’l-Kur’an*, IV, 205.

238 F. er-Razî, *Tefsiru’l- Kebir Mefatihu’l-Gajb*, VI, 309; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve’n-Nihaje*, II, 96.

239 F. er-Razî, *Tefsiru’l- Kebir Mefatihu’l-Gajb*, VI, 279; *Hadislerle Kur’anı Kerim Tefsiri* IV, 1247; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve’n-Nihaje*, II, 96

240 Sûre Âli Imran, 3/ 44.

Në këtë ajet ne kuptojmë se Allahu Teala na thotë neve: “Ne bëmë një plan, me të cilin garancia e kujdestarisë së Merjemes do t’i përkasë Zekerijas (a.s), me qëllim që Merjemja të jetë akoma më shumë e garantuar në moshën e pjekurisë dhe gjithashtu një garanci e përgatitjes me dije të kësaj bote dhe botës tjetër.”²⁴¹

Allahu i Madhëruar e bëri Zekerijan kujdestar të Merjemes. Gjëja më e mirë që mund të bëhej për një fëmijë të flijuar në rrugë të Allahut ishte garancia e kujdestarisë të saj dhe t’i jepej një edukim profetik islam sikur ishte Zekerija (a.s).

Zekerija (a.s) e shikoi për disa minuta pandërprerë fytyrën e Merjemes që po flinte në krahun e nënës së saj Hanes dhe duke e marrë nga duart e nënës së saj, e puthi me mëshirë e me një dashuri të madhe duke thënë: “Është një fëmijë shumë i ëmbël me një fytyrë të ndriçuar.”

Zekerija (a.s) ishte një profet i zgjuar, i mirëkuptueshëm, i durueshëm, i besueshëm dhe i zgjedhur nga ana e Allahut. Më pas Zekerija (a.s) e mori Merjemen dhe e dërgoi në shtëpi,²⁴² sepse familja e tij ishte një familje që e njihte Allahun (xh.sh) dhe detyrat ndaj Tij. Elizabeta ishte shterpë dhe të dy ishin në moshë të kaluar.²⁴³

Zekerija (a.s) ia dha fëmijën Ajshes duke i thënë: “Ajshe, që sot e tutje Merjemja është nën kujdestarinë tonë. Tashmë e kemi për detyrë për ta rritur dhe për t’u kujdesuar për të...”²⁴⁴ Më pas Zekerija (a.s) i gjeti edhe një nënë tjetër (nënë gjiri) Merjemes.²⁴⁵ Në fakt Ajsha e mbante me një dashuri të madhe vajzën e motrës së saj, së pari ngaqë ishte vajza e motrës së saj Hane dhe së dyti ngaqë ajo nuk kishte fëmijë. Përqaftimi i saj nuk bënte dallim nga përqaftimi i nënës së saj.

241 C. Amuli, *Celâl ve Cemâl Aynasında Kadın*, fq, 122-23

242 Ö. Bilmen, *Kur’ân-ı Kerim’in Türkçe Meâl-i Âlisi ve Tefsiri*, I, fq, 358

243 *Ungjill; Lluka* 1: 7.

244 M. Bursali, *Hz. İsa ve Hz. Meryem*, fq, 21

245 Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi't-Tarih*, I, 273; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur’ân*, IV, 184.

Ajsha ishte plakur pa pasur ndonjë fëmijë. Mallin e thellë për një fëmijë e largonte me Merjemen e vogël, kështu që Ajsha i ngopte jo vetëm barkun, por edhe zemrën me dashurinë e madhe që kishte ndaj të flijuarës së vogël Merjem.

Zekerija (a.s) pasi filloi t'i fliste Merjemes i tha: "O bija ime e dashur! Unë, tezja juaj, ti, rrobat që ke veshur, ushqimet që t'i ha dhe çdo gjë që ndodhet në tokë dhe në qiej, që të gjitha janë të Allahut (xh.sh)... Detyra jonë është ta njohim dhe ta adhurojmë Allahun (xh.sh.)."

Zekerija (a.s) ia mësoi Merjemes që kur të dojë, le të dojë vetëm për hir të Allahut dhe gjithashtu kur të hidhërohet, le të hidhërohet vetëm për hir të Tij. Ai i i tregoi më pas me një gjuhë që ajo ta kuptonte "flijimin nga nëna e saj". Zekerija (a.s) çdo gjë ia tregonte me hollësi Merjemes së vogël, kështu që i vendosi një besim të zjarrtë në zemrën e saj.²⁴⁶

Zekerija (a.s) u kujdes për rritjen e saj që të ishte sa më e shëndetshme dhe që të rritej vazhdimisht me një edukatë islame, kështu që Merjemja po përgatitej për të vazhduar shërbimin e saj në faltore.

“Zoti e pranoi atë (Merjemen) me ëndje, e bëri që të rritet mirë dhe e la nën kujdestarinë e Zekerias.”²⁴⁷ Disa dijetarë me **“rritjen me një edukatë të mirë e të plotë”** nënkuptojnë rritjen e saj fizikisht apo materialisht që i përket kësaj bote, ndërsa disa të tjerë me **“rritjen me një edukatë të mirë e të plotë”** nënkuptojnë rritjen e saj shpirtërore me një edukatë dhe me një besim të pastër Islam, sepse Merjemja u rrit me drejtësi, adhurim të përpiktë dhe ndershmëri.²⁴⁸ Zekerija (a.s) e pastronte ambjentin e saj nga çdo lloj papastërtie, me qëllim që të mos ia pengonin pjekurinë.

---

246 M. Uzun, *Doğru Yolun Rehberleri*, III, fq, 109

247 Sûre Âli Imran, 3/ 37

248 F. er-Razi, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, fq, 280

“...e la nën kujdestarinë e Zekerias...!”²⁴⁹ Njeriu ngopet me bukë, gjithashtu rritet me bukë, por njeriu jeton me dashuri... Zekerija (a.s) ishte ai që kujdesej për nevojat e kësaj luleje, për rritjen dhe arsimit me një edukatë Islame, për ujitje me dashuri, për ndriçimin me dhëmbshuri dhe për kujdestarinë e ushqimit të saj. Allahu i Madhëruar e vuri profetin Zekerija për kujdestarinë e Merjemes, me qëllim që ajo të përfitojë nga profecia e tij, që ajo të arrijë lumturinë me punët e mira e të sinqerta në jetën e saj.²⁵⁰

Zekerija (a.s), përgatiti një atmosferë mësimi për Merjemen. Krijoi një atmosferë ku ajo të mësojë për Allahun, dashurinë dhe adhurimin e Tij. Kjo atmosferë profetike mësimi, e mundësoi Merjemen të lartësohet aq shumë shpirtërisht, saqë filloi të marrë frutat e një jete të mrekullueshme.

Një lule kërkon ujë, kërkon dritën e diellit, pleh ushqyes, kërkon një vend të bukur, nuk duhet të harrojmë se çdo lule nuk bëhet në çdo vend, kërkon një vend me klimë të përshtatshme, ku ajo të jetojë. Çdo lule nuk bëhet në çdo llojë toke, kërkon një tokë të përshtatshme për veten e saj. Lulet kërkojnë një kujdes të vazhdueshëm ditor dhe ato do të vyshken nëse nuk kujdeset dikush për to.

Së pari, fara e kësaj luleje duhet të jetë e zgjedhur, kjo farë ishte Imrani dhe Hane. Fara e kësaj luleje të bukur ishte familja e përmendur në Kuran, ishte familja Imran e zgjedhur nga Allahu (xh.sh). Ndërsa vendi i kësaj luleje ishte vendi më i pastër, faltorja e Bejtul-Makdisit. Kujdestarinë e kësaj luleje e mori përsipër profeti i Allahut (xh.sh) Zekerija (a.s). Vetëm Allahu i Madhëruar të jep një kujdestar kaq të mirë përballë një flijimi të tillë.²⁵¹

Hane nuk jetoi shumë pas kësaj kohe dhe ndërroi jetë. Merjemja, e cila kishte lindur jetime nga vdekja e babait përpara lindjes së saj, tashmë me vdekjen e nënës së saj, ajo ngeli e vetmuar fare.²⁵²

249 Sûre Âli Imran, 3/ 37

250 Ibn Kethir, *Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri*, IV, fq, 1239.

251 M. İslamoğlu, *Adayış Risalesi*, fq, 97-98.

252 Ibn Kethir, *Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri*, IV, fq, 1239.

Kjo lule që po u rriste me edukatën dhe moralin Islam, me humbjen e të atit në fillim dhe të nënës më vonë, edukatoren më të dashur të saj, nuk i ngeli asnjë mbajtës, mbrojtës apo kujdestarë tjetër, përveç Zekerijas (a.s). Çdo gjë që e lidhte atë me gjërat e kësaj bote, filluan një e nga një të shpëputen. Pavarishtë fatkeqësive që e goditën atë, përsëri Allahu i Madhëruar e edukoi Merjemen me edukatën profetike të Zekerijas dhe e zgjodhi Merjemen, gruan më të mirë dhe më të ndershme të kësaj botë.

GRUAJA NË JURISPRUDENCËN E IZRAELIT!

E gjithë Palestina, e cila ishte vendi ku jetonin “Bijtë e Izraelit”, në ato kohë ishte nën sundimin e Romës. Ishte diçka e pashmangshme ndikimi i popullit hebre nga kultura romake. Gruaja në kulturën romake ishte e vendosur në kategorinë e dytë të njerëzve. Ajo nuk kishte të drejtë trashëgimie e as nuk i njihej pjesë në pronësim. Nuk kishte të drejtë dëshmie, pjesëmarrje në politikë, të drejtë ta zgjedhë bashkëshortin e jetës së saj si dhe as të shkollohej apo të arsimohej. Gruaja në kulturën romake ishte e përjashtuar nga të gjitha të drejtat kryesore të saj. Gjendja e gruas në popull ishte një krijesë e mjerë dhe e pavlefshme.

Populli romak ishte një popull patriarkal. Ky sistem patriarkal, nuk ishte një sistem thjesht sikurse mund ta mendojmë ne, porse ishte një sistem në të cilën statusi i gruas nuk ishte asgjë në popull, ndërsa statusi i burrit ishte si i një idhulli. Gruaja nuk quhej pjesëtare e familjes, ajo ishte vetëm një shërbyese që shërbente për nevojat e burrit dhe të fëmijëve.²⁵³

Tek romakët babai nuk ishte i detyruar ta pranonte në familje atë fëmijë që lindte, pa marrë parasysh nëse fëmija ishte djalë apo vajzë. Akoma më e dhimbshme ishte kur e vendosnin fëmijën e sapolindur përpara këmbëve të babait. Nëse babai e merrte në krah, kjo ishte një shenjë që e ka pranuar në familje, nëse nuk vepronte kështu, atëherë

---

253 M. İslamoğlu, *Adayış Risalesi*, fq, 97-98.

fëmija quhej i braktisur. Kur fëmija braktisej, ai vendosej në ndonjë vend të përgjithshëm, ose pranë ndonjë idhulli, për të pritur se kush mund të dëshironte ta birësonte nëse fëmija ishte djalë. Nëse fëmija i sapolindur ishte vajzë, në të shumtën e rasteve nuk pranohej nga askush dhe si pasojë ato vdisnin nga uria, etja, vapa apo nga të ftohtit.²⁵⁴

Disa familje hebreje, vajzat i mbanin për shërbëtore. Babai kishte të drejtë ta shiste atë. Femra mund të merrte pjesë në pronësi vetëm kur babai i saj nuk kishte ndonjë djalë.²⁵⁵

Shkurorëzimi ishte vetëm e drejta e burrit.²⁵⁶

Hebrenjtë nuk hanin dhe as nuk pinin bashkë me gruan, nuk qëndronin në një vend ku qëndronte ajo, si dhe nuk flinin në të njëjtën dhomë me të kur ajo ishte në periudhën e menstruacioneve.²⁵⁷

Enesi (r.a) në një transmetim, na përcjell duke na thënë: “Hebrenjtë i nxjerrin gratë jashtë shtëpive të tyre kur janë në periudhën e menstruacioneve, nuk hanë dhe nuk pinë me to, nuk qëndrojnë në të njëjtën shtëpi ku janë ato.” Kur u pyet për këtë gjë Resulull-llahu (s.a.v.s) ai tha: “Qëndroni bashkë me to në shtëpitë tuaja, mund të bëni çdo gjë që dëshironi me to përveç marrëdhënieve seksuale.”²⁵⁸

Në ligjet e kushtetutës së vjetër të hebrenjve, gruaja ishte një krijesë e nënçmuar. Hebrenjtë e pranonin gruan të mallkuar, sepse sipas besimit të tyre Havaja hëngri nga pema e ndaluar ku i dha edhe burrit të saj, të cilën e hëngri edhe ai. Kështu që gruaja u bë shkaktarja që e nxorri Ademin (a.s) nga xheneti.²⁵⁹

254 M. Sibai, *El-Mer'e Bejne'l-Fikh ve'l-Kânun*, fq, 15; M. Dikmen, *Islâmîda Kadın Hakları*, fq, 17

255 M. Sibai, *El-Mer'e Bejne'l-Fikh ve'l-Kânun*, fq, 19; M. Dikmen, *Islâmîda Kadın Hakları*, fq, 19

256 B. Topaloğlu, *Islâmîda Kadın*, fq, 17; M. Dikmen, *Islâmîda Kadın Hakları*, fq, 19

257 M. Es-Sabuni, *Tefsiru'l-Ahkam*, I, 294; M. Dikmen, *Islâmîda Kadın Hakları*, fq, 19.

258 Ebu Davud, *Taharet*, 103 (258).

259 *Dhjata e Vjetër; Zanafilla* 3: 6-7

Ja pra, kështu vlerësohej gruaja tek “Bijtë e Izraelit”. Në një kohë të tillë vjen Merjemja, duke u lindur nga nëna e saj, në një mënyrë të mrekullueshme. Më pas ajo flijohet në faltore dhe pasi pranohet nga Ahbarët, fillon shërbimin e saj në Bejtu’l-Makdis. Merjemja mori edukatë islame, besimin në adhurimin e vetëm të Allahut (xh.sh) dhe mësimet e tjera fetare nga profeti Zekerija (a.s).

PJESA E TRETË

***Merjemja Përgatitet për
Shtatzaninë e Isait (a.s)!***

MERJEMJA MERRET SI SIMBOL ADHURIMI

Tashmë Zekerija (a.s) ishte një burrë i moshuar. Allahu i Madhëruar nuk i kishte dhënë asnjë fëmijë. Gruaja e tij, Ajsha e luste gjithmonë Allahun (xh.sh) që t'i dhuronte ndonjë fëmijë, por nuk po i realizohej lutja e kërkuar nga Allahu (xh.sh). Zekerija (a.s) e kishte drejtuar dëshirën dhe mallin për një fëmijë drejt Merjemes.²⁶⁰

Merjemja, pasi u rrit dhe hyri në moshën e pjekurisë, Profeti Zekerija (a.s) i bëri një mihrab (dhomë)²⁶¹ personale, të cilën e Merjemen aty.²⁶² Në mesin e dhomës bëri një derë, ku lart në të, nuk mund të ngitej pa shkallë. Në fakt përveç Zekerijas (a.s) askush nuk hynte brenda.²⁶³ Zekerija (a.s) kur doli nga aty, mbylli shtatë dyer.²⁶⁴ Profeti Zekerija (a.s) ndërmoi të gjithë masat e sigurisë nga frika se mos i vijë ndonjë rrezik Merjemes, sepse fundi-fundit ajo ishte një vajzë.²⁶⁵

Pasi Merjemja mbushi pesë vjeç, Zekerija (a.s) i mësoi Tevratin dhe adhurimin ndaj Allahut. Zekerija (a.s) shkante shpesh tek Merjemja për t'i çuar asaj ujin dhe ushqimin, gjithashtu ai kujdesej edhe

---

260 Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, fq, 82.

261 Mihrab do të thotë dhomë, xhami ose vendi më i mirë i xhamisë ku falet dhe prin në namaz Imami. Një vend ku lufton kundër shejtanit dhe nefsit. F. er-Râzi, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, fq, 281.

262 Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi't-Tarih*, I, 273; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 97; Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, 82; Thâlebi - Araïdh, fq, 234; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'ân*, IV, 183

263 Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi't-Tarih*, I, 273; Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, 82; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 97; Thâlebi - Araïdh, fq, 234; F. er-Râzi, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, 282; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'ân*, IV, 183

264 F. er-Râzi, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, 282; Et-Taberî, *Tefsir't-Taberî*, II, 252

265 F. er-Râzi, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, fq, 282.

rreth përpikmërisë së adhurimit të saj. Merjemja ishte e zënë ditë e natë tek vendi ku i ishte caktuar vetëm me adhurimin e Allahut (xh. sh).²⁶⁶

Merjemja gëzonte një jetë të pastër, të sinqertë, të mbrojtur nga shejtani dhe një jetë fetare me adhurim të përpiktë. Evzai thotë: “Merjemja ditët i kalonte duke agjëruar, ndërsa netët duke u falur aq shumë, sa që i ënjteshin këmbët.”²⁶⁷

Falej dhe i lutej Allahut aq shumë, sa që u bë shembull tek “Bijtë e Izraelit”. Me cilësitë dhe nderin e lartë të saj, ajo mori famë të madhe në popull. Merjemja ishte një grua e lumtur, qëllimi i së cilës nuk ishte të fituarit e lumturisë dhe i kënaqësisë së njerëzve, por qëllimi dhe dëshira e saj më e madhe, ishte të fitonte lumturinë dhe kënaqësinë e Allahut (xh.sh).

Pastërtia dhe adhurimi i Merjemes kishte filluar që kur ishte në barkun e nënës së saj. Padyshim e bëri monument të shembullit, të pastërtisë dhe të ndershmërisë në popull, flijimi i saj nga nëna e saj Hane dhe më pas edukimi sipas edukatës profetike nga Zekerija (a.s). Sigurisht që kjo ishte një parapërgatitje nga Allahu (xh.sh) për të ardhmen e historisë së madhe të saj. Ishte parapërgatitja për lindjen e një fëmije me një lindje të jashtëzakonshme. Kjo lindje përballë atyre njerëzve që hidhnin shpifje dhe mendonin keq rreth Merjemes, do të ishte shkatërruese me argumentet e veta dhe e shoqëruar me një mrekulli.

Që të gjithë me radhë e kryenin pastrimin e faltores. Kur i vinte radha Merjemes, ajo e kryente detyrën e saj në mënyrën më të mirë.²⁶⁸

266 Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, 82; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 97

267 I. Kurtubi, *El-Xhamiu'l-Ahkami'l-Kur'an*, IV, fq. 203.

268 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, fq. 97

“Cilindo mashkull apo femër që kryen vepra të mira, duke qenë besimtar, Ne do ta bëjmë që të kalojë jetë të bukur dhe do ta shpërblejmë sipas veprave më të mira, që ka bërë.”²⁶⁹

RËNDËSIA NË FE E PASTRIMIT DHE E MIRËMBAJTJES SË FALTOREVE

“ata, që janë dëbuar nga vatrat e tyre padrejtësisht, vetëm sepse thanë: “Zoti ynë është Allahu.” Sikur Allahu të mos u kishte dhënë njerëzve mundësinë për t’u mbrojtur nga njëri-tjetri, do të shkatërroheshin manastiret, kishat, sinagogat dhe xhamitë, në të cilat përmendet shumë emri i Allahut. Vërtet, Allahu e ndihmon këdo që e ndihmon Atë. Allahu është vërtet i Fortë dhe i Plotfuqishëm.”²⁷⁰

Na përcillet nga Aishja se: (r.a.) “Profeti (s.a.v.s) ka urdhëruar të krijohen vende, në lagje apo shtëpi, të cilat të mbahen të pastra dhe me erëra të mira, me qëllim që të falet namazi.”²⁷¹

Ebu Hurejre (r.a) e tregon kështu dhënien e rëndësisë nga Profeti Muhamed (s.a.v.s) rreth mirëmbajtjes së xhamive dhe pastrimit të tyre: “Një grua e zezë merrej me pastrimin e xhamisë (ishte pastruesja e xhamisë).

Erdhi një kohë kur Profeti (s.a.v.s) nuk po e shikonte më atë. Profeti pyeti “Çfarë u bë me atë grua? (pyeti rreth saj)”.

Sahabet i thanë: “Ajo vdiq!”

Pas kësaj, Profeti (s.a.v.s) tha: “Përse nuk më treguat mua?”

Sahabet i thanë: “Ju na thatë që ishit i agjërueshëm, kështu që ne nuk dëshiruam t’ju shqetësonim dhe e varrosëm pa ju lajmëruar.” Sikur sahabet e kishin nënvlerësuar vdekjen e saj.

269 Sûre Nahl, 16/97.

270 Sûre Bekare, 2/ 125.

271 Ebu Davud, *Salat*, 13; Tirmidhi, *Sefer*, 417; Ibn Mâxhe, *Mesaxhid*, 9 (759).

Profeti (s.a.v.s) urdhëroi e tha: “(Atëherë) më tregoni varrin e saj!”

Iu tregua varri. Resulull-llahu (s.a.v.s) ia fali namazin e xhenazes tek varri i saj, gjithashtu edhe ne hymë në saf pas tij, falëm namazin duke rënë katër herë në tekbir. Resilill-llahu më pas tha: “Këto varre janë plot errësirë për personat e tyre (që gjenden brenda). Allahu i ndriçon varret e tyre me namazin që falëm.”²⁷²

Në lidhje me këtë temë Profeti (s.a.v.s) ka thënë: “M’u shpallën mua shpërblimet e umetit tim. Nga këto kishte edhe prej atyre që ishin të fituar, ngaqë kishin pastruar xhamitë.”²⁷³ “Kush heq nga xhamitë ndonjë papastërti sado e vogël qoftë ajo, në Ditën e Kijametit sevapet e fituara nga kjo punë, do të jenë stolitë e tij.”²⁷⁴

PSE KURANI NA TREGON RRETH MERJEMES (a.s)?

- a - Merjemja është nëna e Isait (a.s), që e lindi atë në një mënyrë të jashtëzakonshme. Isai (a.s) ishte ai që do të lajmëronte në të ardhmen për ardhjen e profetit të fundit, Muhamedit (a.s).²⁷⁵
- b - Një nga shkaqet kryesore që Kurani Famëlartë e përmend Merjemen, është se një pjesë e grave që quheshin Collyridien, e praninin Merjemen për Perëndeshë dhe e adhuronin atë. Gjithashtu janë edhe Merjemitë, të cilët besonin se triniteti përbëhej nga Zoti, Isai dhe Merjemja.²⁷⁶ Ndërsa Kurani, i refuzon që të gjitha këto besime të rrema. Allahu i Madhëruar në Suren Maide thotë: **“Pastaj Allahu do të thotë (në Ditën e Gjykimit): “O Isa, i biri i Merjemes! Ti ishe ai që u the njerëzve: “Adhuromëni mua dhe nënën time si zota krahas Allahut”?! Isai do të thotë: “Qofsh i lartësuar dhe i lavdëruar! Mua nuk më takon të them diçka, për të cilën nuk**

---

272 *Kutub-i Sitte*, IX, 3078; Ebu Davud, *Xhenaidh*, 61 (3203).

273 Tirmidhi, *Fedailu'l-Kur'ân*, 19 (2916).

274 *Xhamiu's-Sagir*, I, 37

275 C. Yildırım, *Asrın Kur'ân Tefsiri*, II, fq, 892.

276 *T.D.V. Islâm Ansiklopedisi*, XXIX, fq, 241.

kam aspak të drejtë! Po ta kisha thënë ndonjëherë, Ti me siguri do ta dije. Ti e di çfarë ka në shpirtin tim, po unë nuk e di çfarë ka në Vetën Tënde. Vetëm Ti i di të gjitha të fshehtat.²⁷⁷

- c - Është e padiskutueshme se lindja e Isait (a.s) pa baba është një nga mrekullitë e Allahut (xh.sh). Kjo është për të parandaluar njollosjen e personalitetit të personit të dërguar nga Allahu i Madhëruar, me detyrën e përcjelljes së fjalës hyjnore...²⁷⁸
- d - Për të treguar se nuk ishin të vërteta shpifjet dhe fjalët që hebrejtë kishin nxjerrë nga shekulli i dytë pas erës së re, duke thënë se Merjemja ka bërë zina me një ushtar romak dhe nga kjo ajo ngeli shtatzënë, prandaj dhe ata Isain (a.s) e emërtonin me emrat Ben Panthera dhe Ben Serapion...²⁷⁹
- e - Për të treguar se tregimet që kalonin në Bibël janë shpifje të shtuara më vonë, ku thuhej se Isai (a.s) kishte një baba me emër Jusuf dhe që kishte edhe disa vëllezër të tjerë...
- f - Për të treguar se çdo popull ka nevojë për një nënë besimtare, ka nevojë për gra të ndershme dhe që janë të lidhura me Allahun, me besimin e tyre të pastër dhe të sinqertë...
- g - Për të tërhequr vëmendjen dhe për të treguar se personat me moral, ndershmëri, edukatë dhe me një besim të pastër e të sinqertë, mund të rriten më mirë nën kujdesin e plotë pranë nënave të tyre,...
- h - Për të treguar se duhet t'i lëmë nën kujdesin e njerëzve më të përshtatshëm fëmijët që ngelin jetimë, e sidomos kur është ndonjë vajzë, sikurse është shembulli i profetit Zekerija (a.s), i cili u kujdes më së miri për Merjemen...²⁸⁰

277 Sûre Mâide, 5/116.

278 Xh. es-Sujuti, *El-Itkan Fi Ulûmi'l-Kur'an*, II, fq. 127.

279 Ş. Gündüz, *Pavlus Hristiyanlığın Mimarı*, fq. 156.

280 C. Yıldırım, *Asrın Kur'an Tefsiri*, II, f.892-93

Në ditët e sotme ka me mijëra fëmijë që janë pa nënë e pa baba. Shumë prej tyre janë ndarë nga familjet e veta për shkaqe të ndryshme dhe janë braktisur në mëshirë të fatit të tyre. Profeti Muhamed (s.a.v.s) duke bashkuar gishtin e shehadetit (tregues) me gishtin e mesit tha: “Unë bashkë me atë që kujdeset për jetimin do të jemi këshu bashkë në xhenet.”²⁸¹

Kur Kurani Famëlartë na tregon për kujdesinë e Zekerijas (a.s) ndaj Merjemes, na shtynë të kuptojmë se ne jemi kujdestarë në edukimin dhe shkollimin e fëmijëve jetimë, prandaj nuk duhet të largohemi nga detyra që na takon.

MERJEMJA (a.s) NËPËRMJET ADHURIMIT E MERITON MIRËSINË.

Në ato kohë kishte filluar një zi e madhe buke në Palestinë. Qoftë edhe familja më e pasur e kishte shqetësim të madh ngopjen e barkut me ushqim të mjaftueshëm.

Zia e madhe që kish filluar në popull dhe lajmet që vinin rreth vdekjeve të fëmijëve nga kjo zi e madhe, e bënë profetin Zekerija (a.s) të mendonte thellë rreth të ushqyerit të lules së vogël, që sapo kishte filluar të çelë. Tashmë e gjithë fuqia dhe mundësitë e tij ishin fokusuar në kujdestarinë e lules së vogël dhe për të mos lejuar veshkjen saj.

Merjemja e adhuronte Allahun (xh.sh) pa ndërprerë në dhomën e saj. Nuk dëshironte të largohej nga mihrabi (dhoma e vet), madje edhe kur e merrte uria së tepërmi, sepse ajo nuk dëshironte të largohej nga kënaqësia e madhe që ndiente gjatë adhurimit të Krijuesit të saj.

---

281 Tirmidhi, *Fedailu'l-Kur'ân*, 25 (2926); Dârimî, *Fedailu'l-Kur'ân*, 6 (3359).

Allahu i Madhëruar në një hadith kudsi thotë: “Kush nuk më kërkon ndonjë gjë Mua, ngaqë merret me leximin e Librit dhe të përme ndurit Tim, Unë i jap atij më shumë sesa i kam dhënë kërkuesve.”²⁸²

Ajo ishte një vajzë që nuk e përjetoi adoleshencën e saj. Nuk e kaloi jetën duke u dhënë pas epsheve dhe dëshirave të kësaj bote, por kaloi një jetë fetare plot me adhurim. Çdo punë që kryente, e kryente vetëm sipas urdhërave të adhurimit.

“...Atij që i frikësohet Allahut, Ai do t’i gjejë rrugëdalje (nga çdo vështirësi) dhe do t’i japë risk prej nga nuk e pret. Allahu i mjafton kujtdo që mbështetet tek Ai...”²⁸³

Allahu i Madhëruar nuk ndërhyr tek veprat e robit të Tij, por e sprovon atë për të shikuar vendosmërinë, durimin dhe besimin e tij, më pas menjëherë Allahu (xh.sh) i dërgon ndihmën e fshehtë dhe e shpëton atë nga situata ku gjendet, porsa t’i ngeli fuqia. Zekerija (a.s) pavarësisht se e njihnte shumë mirë Merjemen, përsëri habitej kur i shkante për vizitë asaj në dhomën e mbyllur të saj.

“...Sa herë që hynte Zekeria në dhomën e saj, gjente pranë saj ushqim dhe e pyeste: “O Merjeme! Nga të vjen ky ushqim?” Ajo përgjigjej: “Ky është nga Allahu, se Allahu e furnizon kë të dojë, pa kufi.”²⁸⁴ Ky ushqim, nuk ishte një ushqim që gjendej çdo ditë në çdo vend.²⁸⁵

Muxhahidi thoshte: “Në stinën e verës pranë Merjemes gjendeshin frutat e stinës së dimrit dhe në stinën e dimrit gjendeshin frutat e stinës së verës.”²⁸⁶

282 Tirmidhi, *Fedailu'l-Kur'an*, 25 (2926); Dârimî, *Fedailu'l-Kur'an*, VI (3359).

283 Sûre Talak, 65/2-3.

284 Sûre Âli Imran, 3/ 37.

285 A. Kazancı, *Peygamberler Tarihi*, III, 208; En-Nedvî, *Kur'an'ın Işığımda Peygamber Kissaları*, fq. 262.

286 Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi't-Tarih*, I, 273; Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, 82; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 97; Thâlebi - Araidh, fq. 234; F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, 283; Et-Taberî, *Tefsir't-Taberî*, II, 250; *Muhtasar Tefsir Ibnul- Kethir*, I, 273; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, IV, 184

Ibn Abasi (r.a) ka thënë: “Zekerija (a.s) gjente tek Merjemja frutat që nuk gjendeshin tek askush tjetër.”²⁸⁷ E habisinin Zekerijjan (a.s) gjetja e këtyre frutave aty. Ishte tepër i sigurtë që tek dhoma e saj nuk hynte dhe nuk mund të hynte askush tjetër përveç tij, sepse dyert e mihrabit i mbyllte me çelës vetë nga jashtë.

Dhënia e frutave të verës në dimër nga ana e Allahut të Madhëruar, ka si qëllim që të mos binte në dyshim zemra e Zekerijas (a.s) dhe të fajësonte më vonë Merjemen, sepse nëse do të gjente pranë saj në dimër, frutat e dimrit, ai mund të mendonte se si ka mundësi të ndodhë kjo gjë, kur në një kohë ai i kishte fshehur çelësat. Ai mund të mendonte se do të kishin hapur drynin dhe t’ia kishin dhënë ato fruta duke hyrë brenda.²⁸⁸

Pavarsisht se nuk ekzistonte një mendim i tillë tek Zekerija (a.s), ai përsëri pyeste vetëm për kureshtje: **“O Merjeme! Nga të vjen ky ushqim?”²⁸⁹, sepse në këtë vend dhe në këtë stinë këtu nuk gjenden këto fruta, ndërkohë që dera e dhomës është e mbyllur nga jashtë!”²⁹⁰**

Merjemja rrëfente për dhuntitë e Allahut me një shpirt të pastër dhe me një gjuhë të butë që i ka hije një besimtareje, duke thënë²⁹¹

287 Et-Taberi, *Tefsir’-t-Taberi*, I, fq, 243.

288 Et-Taberi, *Tefsiru’-t-Taberi*, II, fq, 82.

289 Sûre Âli Imran, 3/ 37.

290 A. Efendi, *Tibjan Tefsiri*, I, fq, 226.

291 Një herë Resulull-llahu (s.a.v.s) qëndroi disa ditë pa ngrënë bukë. Më vonë kjo gjendje filloi ta rëndojë atë. Shkoi tek shtëpitë e grave të tij, por ek asnjëra nuk gjendej asgjë për të ngrënë. Duke dalë nga ato, shkoi tek vajza e vet Fatimeja (r.anha) dhe i tha: “Vajza ime, a ke ndonjë gjë aty për të ngrënë? Më ka marrë uria...”

Ajo u përgjigj: “Nuk kam. Flijuar të qofshin nëna dhe baba im, o i Dërguari i Allahut.” Fatimes i solli një nga komshinjtë dy bukë dhe një copë mish pasi kishte ikur Resulullahu (s.a.v.s) nga aty. Fatimeja i mori këto dhe pasi i futi në një enë tha: “Betohem në Allah, që më parë preferoj Resulullahun (s.a.v.s) se sa veten dhe të tjerët rreth meje.” Ndërkohë që të gjithë kishin nevojë për një copë bukë.

E dërgoi Hasanin apo Husejnin tek Resulullahu (s.a.v.s). Profeti (a.s) u kthye. Fatimeja (r.anha) i tha: “Flijuar të qofshin nëna dhe baba im. Allahu na dërgoi diçka neve, edhe unë e ruajta atë për ty.”

“Ky është nga Allahu, se Allahu e furnizon kë të dojë, pa kufi.”²⁹²

Merjemja nuk shikonte ndonjë gjë për t’u habitur përballë dhuntive të Allahut (xh.sh) **“se Allahu e furnizon kë të dojë, pa kufi.”²⁹³**

Gjendja e Merjemes tregon shumë qartë gjendjen e një besimtareje, e cila është e lidhur me Allahun, Krijuesin e saj. Gjithmonë gjendjen e saj me Allahun e mban të fshehtë, edhe nëse do të jetë e detyruar për ta treguar këtë gjendje ajo e tregon me një gjuhë të ëmbël, me një edukatë të lartë dhe pa u mburrur me mendjemadhësi.

Dëshira e Merjemes ishte vetëm të adhurojë Zotin e saj. Nuk kishte ndonjë dëshirë rreth kënaqësive të kësaj bote. Për këtë arsye, Allahu i Madhëruar ia dhuronte ushqimin në dhomën e saj në mënyrën më të lehtë për atë, kështu, trupi i saj nuk lodhej për gjë tjetër vetëm se me adhurimin e Allahut (xh.sh).

Merjemja besonte se vetëm Allahu (xh.sh) është Ai që ia dhuronte rrizkun çdo njeriu, pa ditur nëse ai rrizk i vinte njeriut në një mënyrë të zakonshme apo të jashtëzakonshme.

Resulullahu (s.a.v.s) tha: “Sille atë vajza ime.”

Fatimeja (r.anha) tregon: “E solla enën dhe kur e hapa atë pashë se ishte e mbushur me bukë dhe me mish. Fatimeja u shtang kur e shikoi enën e mbushur me bukë dhe me mish, kështu që ajo e kuptoi se ajo ishte nga begatia e Allahut (xh.xh). Duke falënderuar Allahun e Madhëruar dhe duke bërë salavat mbi Resulull-llahun (s.a.v.s), e gostiti Profetin.

Resulull-llahu (s.a.v.s) e falënderoi Allahun kur e shikoi atë (gjellën), dhe tha: “Vajza ime! Nga kush të erdhi ky (ushqim) ty?”

Ajo tha: “Babai im, kjo është nga Allahu. Pa dyshim, Allahu e furnizon pa masë atë që dëshiron.”

Resulull-llahu (s.a.v.s) (pasi e mori këtë përgjigje) e falënderoi përsëri Allahun xh.sh. dhe tha: “Vajza ime, falënderimi i përket Allahut të Madhëruar, i cili të bëri ty të ngjashme me Merjemen, gruan më të mirë të bijëve të Israilëve.”

Kur e pyesnin Merjemen rreth rriskut që i jepte Allahu (xh.sh), ajo thoshte: “Kjo është nga Allahu. Ai i jep furnizim pa masë atij që dëshiron.” Ibn Kethir, *Hadislerle Kur’ân-ı Kerim Tefsiri*, IV, fq, 1240.

292 Sûre Âli Imran, 3/ 37.

293 M. Es-Sabuni, *Safvetu’t-Tefâsir*, I, fq, 372.

Zekerija (a.s) e kuptoi që dhuntitë që i vinin Merjemes nuk ishin gjë tjetër vetëm se mrekulli nga Allahu i Madhëruar.²⁹⁴ Allahu i madhëruar i dhuronte Merjemes frutat që nuk gjendeshin në tokat e Palestinës. Merjemja hante aq sa i mjaftonte për ta mbajtur atë në këmbë dhe tepricën ia dhuronte njerëzve të tjerë.²⁹⁵ Allahu (xh.sh) e ndihmon robin e Tij besimtar kur mbetet i pafuqishëm dhe pa zgjidhje, atë besimtar që e ka flijuar vetveten për në rrugë të Allahut (xh.sh).

Janë të ndryshme dhuntitë që Allahu (xh.sh) u jep njerëzve, dikujt i dhuron profeci, dikujt i dhuron dije dhe zgjuarsi, dikujt i dhuron pasuri dhe pushtet, dikujt i dhuron durim dhe këmbëngulje, dikujt i dhuron trimëri dhe lavdi, por nganjëherë të gjitha këto cilësi dhe dhunti ia dhuron atyre që e meritojnë. Që të gjitha këto janë kredi për ata persona që punojnë ose që e kanë flijuar veten e tyre për në rrugë të Allahut (xh.sh). Me pak fjalë, ata që e fitojnë rrizkun e tyre duke u lodhur dhe duke derdhur djersë, apo ata që e meritojnë këtë rrizk duke derdhur gjak dhe lotë, atyre u jepet furnizim pa masë. Kjo gjë do të vazhdojë derisa të vazhdojnë përpjekjet Islame, derisa qëllimet, mënyra e jetesës dhe përkpjekjet e njerëzve do të jenë për në rrugën e drejtë të Allahut (xh.sh), deri në ditën e fundit të kësaj bote do të vazhdojë ndihma dhe dhuntitë e Allahut (xh.sh).²⁹⁶

DUAJA (LUTJA) E ZEKERIJAS (a.s)

Zekerija (a.s), kur pa se Allahu (xh.sh) i dhuronte Merjemes dhuntitë (frutat) e stinës së dimrit në stinën e verës dhe dhuntitë (frutat) e stinës së verës në stinën e dimrit, ai tha: “Ai që ia dha këto dhunti Merjemes mund ta bëjë edhe gruan time në gjendje për të lindur.”²⁹⁷

294 Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, fq, 83.

295 En-Nedvî, *Kur'an'in Işığında Peygamber Kissaları*, fq, 262.

296 M. İslamoğlu, *Adayış Risalesi*, fq, 111-12.

297 Ibnu'l-Ethîr, *El Kamil Fi't-Tarih*, I, 273; Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, 83; Ibn Kethîr, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 97; F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, 286; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, IV, 184.

Iu mbush zemra Zekerijas (a.s) me gëzim dhe lumturi të madhe, kur e shikoi vendin e lartë të Merjemes (a.s) tek Allahu i Madhëruar. Pas kësaj gjendjeje Zekerija (a.s) iu lut Allahut të Madhëruar për t'i dhuruar atij një fëmijë.²⁹⁸

Zekerija (a.s), sa herë që e shikonte gjendjen e lartë të Merjemes tek Allahu gjithmonë mendonte se është duke rritur dhe edukuar me edukatën e lartë islame, si dhe duke përgatitur një vajzë që do të bëhej një nënë shembullore. Zekerija (a.s), sa herë që e shikonte Merjemen kaq të mirë, dëshironte nga zemra që të kishte edhe ai një fëmijë sikurse ishte ajo. Ajo që çonte një jetë të pastër, që e njihnte dhe e adhuronte vetëm Allahun (xh.sh). Pasuria më e mirë e një babai, është lënia e një fëmijë të pastër, besimtar të përpiktë ndaj adhurimit të Allahut, si dhe që punon dhe është ndihmues në harmoninë dhe lumturinë e popullit të tij.

Zekerija (a.s) pavarësisht se ishte një burrë i moshuar dhe gruaja e tij ishte një grua, e cila nuk lindte dot fëmijë, meqë ishte shterpë dhe e moshuar, përsëri kërkoi nga Allahu i Madhëruar t'i japë atij një fëmijë që ta vazhdonte misionin e tij profetik. Kërkoi gjithashtu që popullit të tij t'i linte një njeri besimtar, të ditur e të sinqertë, që t'i ndihmonte gjithmonë ata për në rrugën e drejtë të Allahut.²⁹⁹

Zekerija (a.s) u zgjua natën dhe iu lut Allahut (xh.sh) me sinqeritetin e tij duke iu drejtuar:

“Kur ai e thirri Zotin e vet me lutje të fshehtë (duke thënë): “O Zoti im! Eshtrat tashmë më janë dobësuar, koka më ndriçon nga thinjat dhe asnjëherë nuk kam mbetur i zhgënjyer nga lutja ime për Ty, o Zoti im! Unë u frikësohem (sjelljeve të) të afërmve të mi pas meje, ndërsa bashkëshortja ime është beronjë; andaj, më dhuro nga ana Jote një pasardhës”³⁰⁰

298 A. Tabatabaî, *El-Mizan fi Tefsir'il-Kur'an*, III, 263; M. Hicazi, *Tefsiru'l-Furkan*, I, 275.

299 En-Nedvi, *Kur'an'in Işığında Peygamber Kıssaları*, fq, 262; C. Yıldırım, *Asrın Kur'an Tefsiri*, VII, 3696

300 Sûre Merjem, 19/3-5.

Zekerija (a.s) nuk dëshironte të linte një pasardhës për pasurinë, trashëgiminë apo për kënaqësitë e kësaj bote, por ai dëshironte që të linte një pasardhës, si pasardhësit e Jakubit (a.s), një pasardhës me detyrë profetike, dijetar, me moral dhe virtyte të larta islame, me qëllim që ai të ishte pasardhësi i tij në thirrjen e njerëzve për në rrugën e drejtë të Allahut (xh.sh).

Profeti Zekerija (a.s) mendonte dhe kishte frikë se në atë vend të lartë profetik, nëse nuk do t'i vinte ndonjë profet tjetër “Bijve të Izraelit”, mund ta zëvendësonte ndonjë jobesimtar me karakter të ulët dhe ai mund ta nxirrte përsëri popullin nga rruga e drejtë. Zekerija (a.s) e e dinte mirë gjendjen që kishin ata, të cilët nuk ishin të orientuar pas rrugës së drejtë të Allahut.

“O Zoti im! Eshtrat tashmë më janë dobësuar, koka më ndriçon nga thinjat dhe asnjëherë nuk kam mbetur i zhgënjyer nga lutja ime për Ty, o Zoti im! Unë u frikësohem (sjelljeve të) të afërmve të mi pas meje, ndërsa bashkëshortja ime është beronjë; andaj, më dhuro nga ana Jote një pasardhës”³⁰¹

“Krijuesi im Mëshirues! Sikur i dhurove gruas të moshuar të Imranit, Merjemen, me fuqinë Tënde, më dhuro edhe mua një fëmijë të pastër, i cili do të bindet Ty dhe do të jetë brenda kënaqësisë Tënde.”³⁰²

“Krijuesi im, i cili i dhuron frutat jasht stinës Merjemes! Më dhuro mua një fëmijë pavarsisht se nuk është koha e përtatshme dhe mosha më ka kaluar,³⁰³ sepse Ti je Ai që i dëgjon lutjet dhe i realizon dëshirat e tyre.”³⁰⁴

“Zoti im, me fuqinë Tënde ma mundëso mua këtë dëshirë të një fëmije dhe të lutem hiqi nga unë këto shkaqe që më pengojnë në realizimin e kësaj dëshire.”³⁰⁵

---

301 Sûre Merjem, 19/3-5.

302 K. Efendi, *Hulâsatu'l-Beyân*, II, fq, 590.

303 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 97; Et-Taberi, *Tefsir't-Taberi*, II, 252

304 K. Efendi, *Hulâsatu'l-Beyân*, II, fq, 590.

305 F. er-Razi, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, fq, 288.

“O Zoti im, mos më lër vetëm (pa fëmijë), e Ti je trashëgimtari më i mirë.”³⁰⁶

“Zoti im! Dhuromë nga ana Jote një pasardhës të mirë! Se Ti, me të vërtetë, je Dëgjues i lutjes!”³⁰⁷

“Zoti im! Nuk po e bëj këtë lutje vetëm me dëshirën për të lënë pasardhës nga familja ime.”³⁰⁸

“që të më trashëgojë mua dhe familjen e Jakubit. O Zoti im, bëje atë të pëlqyeshëm (për Ty)!³⁰⁹ Le të jetë trashëguesi im dhe i bijve të Jakubit.³¹⁰ Se Ti, me të vërtetë, je Dëgjues i lutjes.”³¹¹

Sudi thoshte rreth këtij ajeti: “Me lutjen që bëri Zekerija (a.s) dëshironte të kishte një pasardhës të tij nga ana profetike dhe gjithashtu të ishte nga bijtë e Jakubit (a.s).”³¹²

Zekerija (a.s) e bëri lutjen në vendin dhe në kohën e duhur, sepse kur i shikoi begatitë që i kishin ardhur Merjemes nga Allahu (xh.sh), Zekerija (a.s) i hapi duart e lutjes me gëzim të madh dhe mund të themi se Zekerija (a.s) përfitoi nga ai vend dhe çast i duhur.

“Ne iu përgjigjëm atij dhe i dhuruam Jahjain, duke ia bërë gruan të aftë (për lindje). Me të vërtetë, ata nxitonin për vepra të mira dhe Na luteshin, me shpresë e frikë dhe ishin të përlulur ndaj Nesh.”³¹³

Zoti i botëve i dha një dhuratë profetit Zekerija (a.s.), sikurse i dha më parë një dhuratë të tillë Imranit dhe Hanes. Zoti i Madhëruar kur i dha Imranit dhe Hanes një dhuratë të tillë, natyrisht që i dha edhe

306 Sûre Enbija, 21/89.

307 Sûre Âli Imran, 3/ 38; Sûre Merjem, 19/5.

308 A. Tabbara, *Kur'ânda Peygamberler*, fq. 387.

309 Sûre Merjem, 19/6

310 Profeti (s.a.v.s) ka thënë: “Dijetarët janë trashëgimtarët e profetëve. Profetët nuk lënë, as argjend, as flori në trashëgim, por trashëgimia e tyre është vetëm dija.” Ebu Davud, *Ilim*, 1; Ibn Maxhe, *Mukaddime*, 17

311 Sûre Âli Imran, 3/ 38

312 Ibn Kethir, *Hadislerle Kur'ân-ı Kerim Tefsiri*, X, fq. 5117

313 Sûre Enbija, 21/90.

profetit të tij pasi iu lut. Zekerija (a.s) e dinte shumë mirë që tashmë ai ishte i moshuar dhe se gruaja e tij ishte një grua që nuk bënte fëmijë, pasi ishte shterpë,³¹⁴ por ai e dinte shumë mirë gjithashtu, se ishte fuqia e Allahut (xh.sh) dhuntia e frutave të një stine tjetër që i vinin Merjemes dhe nëse urdhëronte Allahu i Madhëruar, atëherë do ta gëzonte shumë nëse do t'i dhuronte një fëmijë të mirë.³¹⁵

PRANIMI I DUASË SË ZEKERIJAS (a.s) NGA ALLAHU (xh.sh).

“Kur Zekerija po ushtronte detyrën e tij sipas rregullit të rendit të vet, sipas zakonit të shërbesës në faltore, i ra shorti të hyjë në faltore për të djegur temjanin. Ndërkohë që mbarë turma e popullit rrinte jashtë e lutej, në orën e temjanit, një engjell i Zotit iu shfaq Zekerijas duke qëndruar në këmbë në të djathtën e altarit të temjanit. Zekerija kur e pa, u trondit dhe e zuri frika, por engjëlli i tha: “Mos u tremb Zekerija, sepse lutja jote u plotësua.”³¹⁶

“Allahu të jep lajmin e mirë për Jahjain,³¹⁷ i cili do të vërtetojë Fjalën e Allahut (Isain, i cili erdhi në mënyrën pa baba, vetëm duke u thënë “Kun” (bëhu) dhe ai u krijua³¹⁸). Isai është shpirti (ruhu) dhe fjala e Allahut, i cili e meriton të jetë i tillë,³¹⁹ do të jetë një fisnik, i dëlirë dhe profet, një prej të mirëve!”³²⁰

Lindja e Jahjas (a.s) në këtë mënyrë nga njëra anë paralajmëronte për ngeljen shtatzënë dhe lindjen e Isait (a.s) nga Merjemja në një mënyrë të jashtëzakonshme.

314 *Ungjill; Lluka* 1: 7, “ Por nuk kishin fëmijë, sepse Elizabeta ishte shterpe dhe të dy ishin të kaluar në moshë.”

315 A. Kazancı, *Peygamberler Tarihi*, III, fq, 209.

316 *Ungjill; Lluka* 1: 8-13.

317 Sûre Âli Imran, 3/ 39

318 F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihu'l-Gajb*, VI, 291-92; Et-Taberi, *Tefsir't-Taberi*, II, 254; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, IV, 190

319 Tirmidhi, *Menakib*, I (3616).

320 Sûre Âli Imran, 3/ 39

“Gruaja jote Elizabeta do të lindë një djalë, të cilit do t’ia vësh emrin Gjon (Jahja). Ai do të jetë për ty, shkak gëzimi dhe hareje dhe shumë vetë do të gëzohen për lindjen e tij.”³²¹

Mukatili ka thënë: “ Emri Jahja, vjen nga emri i Allahut të Madhëruar “Hajj”. Për këtë arsye ia vunë emrin Jahja.”³²² Ndërsa sipas Taberit emri Jahja, do të thotë: “Jeton dhe e vazhdon të jetuarit e jetës”³²³

Ndërsa disa të tjerë kanë thënë: Është quajtur Jahja, sepse Jahja (a.s) me lejen e Allahut mundësoi udhëzimin dhe ringjallërimin e popullit të tij nga ana e moralit dhe nga ana fetare.³²⁴

Jahja (alejhisselam): **“do të jetë një fisnik, i dëlirë dhe profet, një prej të mirëve”**³²⁵ u përgëzua me lajmin e mirë nga melekët.

Ndërsa në Ungjillin e Llukas kalon një dije e tillë rreth Jahjas (a.s): “Ai do të bëhet një njeri i lartë tek Zoti i tij, nuk do të pijë asnjëherë alkool dhe verë.”³²⁶

Profeti Muhamed (s.a.v.s) rreth profetit Jahja (a.s) ka thënë: “Nuk ka asnjë profet që të mos ketë vendosur për ta bërë, ose të mos ketë bërë asnjë mëkat (të vogël) përveç Jahja (a.s)... Ai as nuk ka bërë ndonjë mëkat dhe as që nuk ka bërë nijet për të.”³²⁷

“O Zekerija, Ne po të japim lajmin e mirë për një djalë që do të quhet Jahja. Askujt nuk ia kemi dhënë këtë emër më parë.”³²⁸

Sipas transmetimit të Ibn Abasit (r.a) dhe Mukatilit: “U emërtua me emrin Jahja, ngaqë Allahu i Madhëruar e shëroi sëmundjen e

321 Ungjill; Lluka 1: 13-14.

322 I. Kurtubi, *El-Xhamiu’li-Ahkami’l-Kur’an*, IV, fq, 190.

323 F. er-Razî, *Tefsiru’l- Kebir Mefatihu’l-Gajb*, II, fq, 254.

324 I. Kurtubi, *El-Xhamiu’li-Ahkami’l-Kur’an*, IV, fq, 190.

325 Sûre Âli Imran, 3/ 39

326 Ungjill; Lluka 1: 15.

327 Ibn Hanbel, *Musned*, I, 254,292; F. er-Razî, *Tefsiru’l- Kebir Mefatihu’l-Gajb*, VI, 295.

328 Sûre Merjem, 19/7

shterpësisë dhe e bëri kështu nënën e Jahjasë në gjendje për të bërë fëmijë.”³²⁹

Ndërsa Katade thotë: “Është emërtuar kështu, ngaqë Allahu (xh. sh), me anë të besimit e ka ringjallur (duke e shëruar nga sëmundja e shterpësisë).”³³⁰

Shpresa e Zekerijas (a.s) ishte e lidhur me fuqinë e Allahut të Madhëruar, e cila është një fuqi e mjaftueshme dhe që u përgjigjet lutjeve pa u vonuar në kohën e kërkuar.

Allahu i Madhëruar ia pranon lutjen besimtarit, i cili i drejtohet Allahut me një zemër të pastër dhe të sinqeritë të plotë. Ligjet e Allahut (xh.sh) kurrë nuk u përngajnë ligjeve që kanë vënë njerëzit. Ndodh që njeriu i shikon ligjet e tij të pandryshueshme dhe të pazëvendësueshme me ligje të tjera, por ligjet që kanë vënë njerëzit nuk janë gjë tjetër veçse një rregull i thjeshtë dhe i kohës së tashme. Njeriu nuk duhet të dyshojë kurrsesi, kur bëhet fjalë ndaj ligjeve dhe fuqisë së plotë dhe të pafundme të Allahut (xh.sh), sepse nuk duhet të harrojmë, se është i kufizuar kapaciteti i fuqisë i të menduarit të njeriut dhe nuk mund të arrijë ta llogjikojë madhësinë dhe pafundësinë e fuqisë së Allahut të Plotfuqishëm. Është i shpëtuar në këtë dhe në botën tjetër ai person, i cili kapet fort pas litarit të Allahut (xh.sh), Kuranit dhe Sunetit të Resulullahut. Shpëton gjithashtu ai person, i cili nga mundësia e të bërit mëkate ndaj të menduarit me pesimizëm për ndodhitë e ardhme, i braktis dyshimet dhe vesveset e shejtanit duke iu mbështetur me shpirt e zemër vetëm Allahut (xh.sh)..³³¹

Zekerija (a.s) ishte tepër i habitur dhe i gëzuar kur e kuptoi dhe mësoi, se Allahu (xh.sh) ia pranoi lutjen dhe do t'i dhuronte një djalë të sinqertë dhe njeri të lartë. Por si ka mundësi që do të bëjë një fëmijë, kur tashmë Zekerija (a.s) ishte i moshuar dhe se gruaja e tij ishte një grua shterpë dhe e moshuar? Nuk mundi të durojë më shumë

329 I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, IV, fq, 190

330 Ibn Kethir, *Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri*, IV, 1242; Et-Taberi, *Tefsiru't-Taberi*, II, 254; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, IV, 190.

331 S. Kutub, *Fidhilâl'il-Kur'an*, II, fq, 79.

dhe pyeti: **“O Zoti im, si mund të kem unë djalë, kur bashkëshortja ime është beronjë dhe unë kam arritur pleqërinë e thellë?”**³³²

Zekerija (a.s) këtë fjalë nuk e tha në kuptimin “refuzues” (Istib’ad), por e tha me kuptimin (Isti’xhab) “të habiturit”. Të habitesh do të thotë që njeriu të habitet apo të shmanget përballë një ngjarje që është e re dhe e vështirë pranimi i ndodhisë së saj në atë moment.³³³

Zekerija (a.s) ishte i moshuar, kockat dhe fuqia e trupit i ishin dobësuar dhe kështu nuk i kishte ngelur ndonjë dëshirë për të kryer marrëdhënie me gruan e tij.³³⁴ Zekerija (a.s) ishte në moshën njëqind e njëzet vjeç dhe gruaja e tij ishte nëntëdhjetë e tetë vjeç kur u përgëzua me djalë.³³⁵

Fëmijën e tij, a do ta bënte Ajsha, e cila nuk lindi fëmijë dhe ishte e moshuar, apo do t’i dhurohej atij duke u martuar me ndonjë grua tjetër? Zekerija (a.s) nuk e bëri këtë pyetje ngaqë dyshonte në forcën dhe fuqinë e Allahut (xh.sh), por qëllimi i pyetjes së Zekerijas (a.s) ishte vetëm për kureshtje se si do të ndodhte.³³⁶

Meleku i ktheu përgjigje Zekerijas (a.s) rreth asaj që ai u habit duke i thënë: “Gruaja juaj Elizabeta do të lindë ty një fëmijë.”³³⁷

“Andaj, shikoji gjurmët e mëshirës së Allahut, si e gjallëron tokën pas shkretimit të saj. Vërtet, Ai do t’i ringjallë edhe të vdekurit, se Ai është i Fuqishëm për çdo gjë.”³³⁸

“Ashtu ka thënë Zoti yt. Kjo për mua është lehtë. Unë të kam krijuar edhe ty më parë, ndërkohë që nuk ekzistojë.”³³⁹

332 Sûre Merjem, 19/8

333 C. Amuli, *Celâl ve Cemâl Aynasında Kadın*, fq, 133.

334 Ibn Kethir, *Hadislerle Kur’an-ı Kerim Tefsiri*, X, fq, 5117.

335 Ibnu’l-Ethir, *El Kamil Fi’t-Tarih*, I, 274; F. er-Razi, *Tefsiru’l- Kebir Mefatihu’l-Gajb*, VI, 298; I. Kurtubi, *El-Xhamiu’li-Ahkami’l-Kur’an*, IV, 195

336 Ibnu’l-Ethir, *El Kamil Fi’t-Tarih*, I, 274; Et-Taberi, *Tefsiru’t-Taberi*, II, 256; I. Kurtubi, *El-Xhamiu’li-Ahkami’l-Kur’an*, IV, 195.

337 *Ungjill; Lluka* 1: 13

338 Sûre Rûm, 30/50

339 Sûre Merjem, 19/9

“Krijimi i fëmisë që do të lindë nga ti dhe nga gruaja jote që ti thua nuk bën fëmijë, për mua është shumë e lehtë.”³⁴⁰

Melekët i treguan atij që kjo gjë do të ndodhë me urdhrin dhe dijen e Allahut (xh.sh) dhe për Allahun (xh.sh) nuk ekziston asnjë gjë e vështirë për ta realizuar. Kur Allahu (xh.sh) dëshiron bërjen e ndonjë gjëje, ajo gjë menjëherë bëhet. Gjithashtu melekët i treguan Zekerijas (a.s) se Allahu e krijoi Zekerijan (a.s) me dijen dhe urdhrin e Allahut (xh.sh), kur ai nuk ekzistonte më parë.”³⁴¹

“Vërtet, urdhri i Tij, kur Ai dëshiron diçka, është që t’i thotë asaj “Bëhu!” - dhe ajo bëhet.”³⁴²

“Vërtet, edhe para teje Ne kemi sjellë të dërguar, të cilëve u kemi dhënë gra dhe pasardhës. Asnjë i dërguar nuk ka sjellë me vete asnjë mrekulli, përveçse me lejen e Allahut. Çdo periudhë e kohës ka librin e vet (ku është shënuar caku i saj).”³⁴³

Pas kësaj Zekerija (a.s) e falënderoi dhe iu lut Allahut (xh.sh). Njeriu është i ngutshëm dhe i padurueshëm nga natyra e të krijuarit i tillë. Zekerija (a.s) kërkoi nga Krijuesi i tij një shenjë, një argument se si do të realizohet.

“Zekerija) tha: “O Zoti im, më jep ndonjë shenjë!”

Ai tha: “Shenja jote do të jetë se nuk do të mund të flasësh me njerëzit për tri net, ndonëse do të jesh i shëndoshë.”³⁴⁴

Ndërsa në Ungjillin e Llukas kjo ngjarje kalon në këtë mënyrë:

Në ditën e Herodit, mbretit të Judesë, ishte një prift me emër Zakaria, nga rendi i Abias. Gruaja e tij ishte pasardhëse e Aaronit dhe quhej Elizabetë. Që të dy ishin të drejtë në sytë e Perëndisë, duke ecur pa të metë në të gjitha urdhërimet dhe ligjet e Zotit, por nuk

---

340 Ibn Kethir, *Hadislerle Kur’ân-ı Kerim Tefsiri*, X, fq, 5120.

341 A. Behcet, *Peygamberler Tarihi*, fq, 341.

342 Sûre Jâsîn, 36/82

343 Sûre Ra’d, 13/38

344 Sûre Merjem, 19/10

kishin fëmijë, sepse Elizabeta ishte shterpe dhe të dy ishin të kaluar në moshë.

Ndodhi që kur Zakaria po ushtronte detyrën e tij priftërore para Perëndisë sipas rregullit të rendit të vet, sipas zakonit të shërbesës priftërore dhe i ra shorti të hyjë në tempullin e Zotit për të djegur temjanin, ndërkohë që mbarë turma e popullit rrinte jashtë e lutej, në orën e temjanit.

Atëherë, një engjell i Zotit iu shfaq duke qëndruar në këmbë në të djathtën e altarit të temjanit. Zakaria, kur e pa, u trondit dhe e zuri frika. Por engjëlli i tha: “Mos u tremb, Zakaria, sepse lutja jote u plotësua dhe gruaja jote Elizabeta do të lindë një djalë, të cilit do t’ia vësh emrin Gjon. Dhe ai do të jetë për ty shkak gëzimi dhe hareje, dhe shumë vetë do të gëzohen për lindjen e tij, sepse ai do të jetë i madh përpara Zotit, nuk do të pijë as verë, as pije dehëse dhe do të jetë i përplotë me Frymën e Shenjtë që në barkun e nënës. Do t’i kthejë shumë prej bijve të Izraelit te Zoti, tek Perëndia e tyre. Dhe do të shkojë përpara tij në frymë dhe pushtet të Elias, për t’i kthyer zemrat e prindërve te fëmijët dhe rebelët në urtinë e të drejtëve. Për t’ia bërë gati Zotit një popull të përgatitur mirë”.

Dhe Zakaria i tha engjëllit: **“Nga se do ta njoh këtë? Sepse unë jam plak dhe gruaja ime është e kaluar në moshë”.**

Engjëlli duke iu përgjigjur, i thotë: “Unë jam Gabrieli që rri në prani të Perëndisë dhe më kanë dërguar që të flas me ty dhe të të njoftoj këto lajme të mira.

Dhe ja, ti do të jesh i pagojë dhe nuk do të mund të flasësh deri në atë ditë kur do të ndodhin këto gjëra, sepse nuk u ke besuar fjalëve të mia, të cilat do të përmbushen në kohën e tyre.”³⁴⁵

Këtu mund të bëhet një krahasim i shkurtër mes Biblës dhe Kuranit rreth kësaj ngjarjeje. Sikur e shikojmë pak më sipër, në Ungjill thuhet se meleku (engjëlli) i tha Zekerijas, që nuk do të mund të flasësh deri në atë ditë kur do të ndodhin këto gjëra, sepse nuk u ke

345 Ungjilli, Luka, 1: 5-20

besuar fjalëve të mia. Pra, këtu theksohet se të mos folurit e Zekerijas, ka ndodhur si rezultat, pasojë e mosbesimit të fjalëve të melekut. Ndërsa në fenë Islame Zekerija (a.s) nuk pyeti dhe nuk kërkoi asnjë argument, shenjë rreth kësaj ndodhie, ngaqë dyshonte në fuqinë e Allahut (xh.sh), por Zekerija (a.s) pyeti për të larguar kureshtjen e tij se si do të ndodhë kjo gjë. Gjithashtu të mos folurit e tij nuk erdhi si rezultat i pyetjes së tij, por donte të shihte një shenjë apo argument tregues që rreth kësaj gjendjeje.³⁴⁶

Ndërkaq populli po priste Zakarian dhe çuditej që ai po vonohej aq shumë brenda tempullit dhe kur doli, ai nuk mundi t'u flasë atyre. Ata e kuptuan atëherë, se ai kishte pasur një vegim në tempull, ai u bënte shenja atyre, por mbeti i pagojë. Ndodhi që kur u plotësuan ditët e shërbesës së tij, ai u kthye në shtëpinë e vet. Pas atyre ditëve, Elizabeta, gruaja e tij, u ngjiz dhe u fsheh pesë muaj duke thënë: “Ja ç'më bëri Zoti, në ato ditë kur e ktheu vështrimin e tij mbi mua për të më hequr turpin përpara njerëzve.”³⁴⁷

Dhe ja, Elizabeta, e afërmja jote, edhe ajo, në pleqërinë e saj, mbeti shtatzënë me një djalë dhe ky është muaji i gjashtë për të, që e quanin shterpë, sepse me Perëndinë asgjë s'është e pamundshme.”³⁴⁸

Elizabetës i erdhi koha që të lindë dhe të nxjerrë në dritë një djalë. Fqinjët e saj dhe të afërmit, kur dëgjuan se Zoti kishte treguar mëshirë të madhe ndaj saj, u gëzuan me të. Ndodhi që në të tetën ditë erdhën për ta rrethprerë djalin dhe donin t'ia quanin Zakaria, me emrin e atit të tij, por e ëma ndërhyri dhe tha: “Jo, përkundrazi do të quhet Gjon”. Ata i thanë: “S'ka njeri në fisin tënd që të quhet me këtë emër”, kështu me shenja, e pyetën të atin, si donte që t'i quhej i biri.

Ai atëherë kërkoi një tabelë shkrimi dhe shkroi mbi të: “Emri i tij është Gjon”. Të gjithë u mrrekulluan. Në atë çast goja e tij u hap dhe gjuha e tij u zgjidh dhe fliste duke bekuar Perëndinë.³⁴⁹

346 I. Rruga

347 Ungjilli Lluka, 1: 21-25

348 Ungjilli Lluka, 1: 36-37

349 Ungjilli Lluka, 1: 57-64

Përsëri mund të bëhet një krahasim tjetër të shkurtër mes Biblës dhe Kuranit rreth kohëzgjatjes së agjërimit (të mos folurit e Zekerijas).

Sipas Ungjillit të Llukës, kohëzgjatja e të mos folurit e Zekerijas me njerëzit është nga momenti që ai doli nga tempulli, deri në kohën kur ai foli përsëri pasi kishte lindur Jahja, (Gjoni). Nëse do të mendonim një lindje të zakonshme 9 muajshe si dhe duke shtuar edhe (“ndodhi që në të tetën ditë erdhën - Në atë çast goja e tij u hap dhe gjuha e tij u zgjidh dhe fliste duke bekuar Perëndinë”) tetë ditë pas lindjes, sipas kësaj Zekerija nuk ka mund të flasë me njerëzit 9 muaj e tetë ditë. Ndërsa kohëzgjatja e të mos folurit e Zekerijas (a.s) me njerëzit, në fenë Islame mund të shikohet shumë qartë në ajetin e Kuranit, ku thuhet: **“Shenja jote do të jetë se nuk do të mund të flasësh me njerëzit për tri net, ndonëse do të jesh i shëndoshë (e tri ditë)”**.³⁵⁰ Por duhet theksuar se ana e përbashkët e të dy feve është: **“Të mos folurit e Zekerijas (a.s) me njerëzit.”**³⁵¹

Sikurse u prek pak më lart, Zekerija (a.s) nuk pyeti dhe nuk kërkoi ndonjë argument apo shenjë rreth kësaj ndodhie, ngaqë dyshonte në fuqinë e Allahut (xh.sh), por Zekerija (a.s) pyeti për të larguar kurreshtjen dhe kjo pyetje na tregon neve se Zekerija (a.s) e vazhdonte profecinë, sikurse profecia e Ibrahimit (ku edhe ai i ka bërë këtë lloj pyetje, Allahut (xh.sh) më parë).

“Kur Ibrahimit tha: “O Zoti im! Tregomë si i ngjall të vdekurit!”

Zoti i tha: “A nuk beson?”

Beso!” - iu përgjigj Ibrahimit, “por dëshiroj të më qetësohet zemra.”

350 Sûre Merjem, 19/10

351 I. Rruga

Allahu i tha: “Merr katër zogj dhe copëtoji. Shpërnda në çdo kodër nga një copë prej tyre pastaj thirri! Ata do të të vijnë me të shpejtë. Dhe ta dish se Allahu është i Plotfuqishëm dhe i Urtë.”³⁵²

Ibrahimi (a.s) (në vetvete) ka thënë: “Po, unë e besoj, por qëllimi im me anë të pyetjes është dëshira e të lartësuarit në lartësinë e ëndërruar “Huve’l-Muhjîn”, në një nivel, gradë akoma më të lartë. Padyshim unë besoj në ahiret (botën e ardhshme) dhe padyshim e di që Ti do t’i ringjallësh të vdekurit, por dëshiroj ta di se si e bën. Sigurisht që ky (shembulli) nuk do të jetë i njëjti me ringjalljen e vërtetë. Ashtu si profeti Ibrahim Halilullah (a.s) edhe Zekerija (a.s) kërkoi një shenjë, me qëllim që të forcojë akoma më shumë besimin dhe për ta kuptuar sa më mirë ndodhinë e saj.³⁵³

“(Zekerija) tha: “O Zoti im, më jep ndonjë shenjë!”

Ai tha: “Shenja jote do të jetë se nuk do të mund të flasësh me njerëzit për tri net (e tri ditë)”³⁵⁴

Megjithëse Zekerija (a.s) ishte shëndoshë e mirë, Allahu e urdhëroi që të agjërojë (me një lloj agjërimi, duke mos folur me askënd) tri ditë e tri net rresht, si shenjë e kësaj ndodhie. Allahu i Madhëruar e urdhëroi Zekerijan (a.s), që të agjërojë duke mos folur me asnjëri për tri ditë rresht, me qëllim që gjuha e tij të përmendë vetëm Allahun dhe të merret vetëm me adhurimin e Tij, me qëllim falënderimi përballë realizimit të dëshirës të tij dhe kjo dëshirë ishte një mrekulli për atë.³⁵⁵ Ndërkaq populli po e priste Zakarian dhe çuditej që ai po vonohej aq shumë brenda tempullit.³⁵⁶

Zekerija (a.s) e falënderoi Allahun (xh.sh) dhe doli i lumtur përpara popullit. Ai dëshironte të fliste me njerëzit, por nuk ia arriti dot, nuk mundi t’u flasë atyre qoftë edhe një fjalë të vetme. Zekerija

352 Sûre Bekare, 2/ 260.

353 C. Amuli, *Celâl ve Cemâl Aynasında Kadın*, fq, 131-32.

354 Sûre Merjem, 19/10

355 F. er-Razî, *Tefsiru’l- Kebir Mefatihu’l-Gajb*, VI, fq, 300.

356 *Ungjill; Lluka* 1: 21.

(a.s) kur shikoi që nuk mundi t'i flaste popullit, e kuptoi se tashmë kishte ardhur koha e realizimit të dëshirës së tij.³⁵⁷

“...Por, Zotin tënd përmende shumë dhe adhuroje Atë në mbrëmje dhe në mëngjes”.³⁵⁸

Duke përmendur dhe madhëruar Allahun (xh.sh), shikojë të largët çdo lloj mangësie përballë Madhërisë së Tij.³⁵⁹ Të përmendurit e Allahut (xh.sh) me zemër të pastër është qëllimi që theksohet në ajetin e Kuranit. Tashmë janë të lidhura pas oqeanit të lumturisë së Allahut ato zemra që e adhurojnë dhe e përmendin shumë Allahun (xh.sh), në çdo vend dhe në çdo kohë. Gjuha hesht kur zemra mbyshet me lumturinë e pafundme të Allahut, por zemra përsëri e vazhdon përmendjen dhe madhërimin e Allahut.

Në këtë ajet vërejmë sikur Zekerijas (a.s) i është urdhëruar hesh-tja e gjuhës së tij dhe përmendja apo madhërimi i Allahut (xh.sh).³⁶⁰

“Ai doli nga faltorja para popullit të vet dhe u bëri me shenjë atyre të lavdëronin Allahun në mëngjes dhe në mbrëmje!”³⁶¹

Bijtë e Izraelit nuk mundën ta kuptojnë se përse Zekerija (a.s) nuk mundi t'u flasë. Njerëzit filluan të hidhnin mendime të ndryshme, të bënin komente rreth gjendjes së Zekerijas (a.s), kur e shikuan agjërimin e tij gjatë tre ditëve dhe tri netëve (duke mos folur), por duke komunuar vetëm me anë të shenjave. Zekerija (a.s) dhe gruaja e tij Ajsha, e dinin shumë mirë shkakun e mos foljes.

Shkaku i mos foljes së Zekerijas (a.s) me njerëzit, ishte që ai t'i kalonte këto ditë duke bërë dhikr (duke përmendur Allahun), ku gjuha e tij këto ditë të mos të falënderonte e të përmendte askënd tjetër përveç Allahut dhe bashkë me këtë lajm të gëzuar e të lumtur, të bashkohej adhurimi i tij ndaj Allahut (xh.sh).³⁶²

357 A. Behcet, *Peygamberler Tarihi*, fq, 341.

358 Sûre Âli Imran, 3/ 41.

359 Komisyon, *Kur'an Yolu*, I, 405.

360 F. er-Razi, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, fq, 302

361 Sûre Merjem, 19/11.

362 M. Ustaosmanoğlu, *Rûhu'l-Furkan*, III, fq, 489

Zekerijas (a.s) iu lirua të folurit pasi kaloi tri ditë e tri net të mbushura plot e për plot me adhurim e falenderim. Bijtë e Izraelit u habitën kur e shikuan Zekerijan (a.s) pas tri ditësh duke folur përballë tyre dhe kur nuk mundën ta fshehin habinë e tyre ata e pyetën:

“Zekerija!... Çfarë po ndodh me ty? A na tregon shkakun e të folurit me ne tri ditë rresht me shenja?”

Zekerija (a.s) iu tregoi atyre për dhuntinë që i kishte dhënë Allahu i Madhëruar dhe shkakun e të folurit me shenja.³⁶³

ZEKERIJA (a.s) NDAN PËRGJEGJËSINË E PËRKUJDESJES NDAJ MERJEMES (a.s)

Zekerija (a.s): **“O Zoti im! Eshtrat tashmë më janë dobësuar, koka më ndriçon nga thinjat.”**³⁶⁴ Me këto fjalë Zekerija (a.s) thekson se tashmë i kishte reshtur fuqia dhe ishte plakur.

Zekerija (a.s) e shikonte që tashmë ishte plakur. Tashmë e ndiente afrimin e vdekjes dhe kjo gjë e frikësonte. Ai nuk kishte frikë nga vdekja, por ngaqë kishte marrë përsipër kujdestarinë e Merjemes dhe pas tij kush do të kujdesej për të. Kështu, duke mbledhur parinë e popullit Zekerija (a.s) u tha: “Sikur e shikoni edhe vetë unë u plaka. Nga pleqëria që kam nuk po mundem të tregoj kujdesin e duhur ndaj Merjemes, amanetit të Allahut. Le të dalë dhe të më ndihmojë ai që dëshiron nga mesi juaj në përkujdesjen e Merjemes.”³⁶⁵

Njerëzit që më parpara garonin mes njëri-tjetrit për të marrë kujdestarinë e Merjemes, që të gjithë u shmangën nga kjo kujdestari e ndershme, duke u justifikuar me gjendjen e vështirë të tyre. Marangozi usta Jusuf bin Jakub bin Masan ishte ai që e kërkoi këtë punë të ndershme, i cili ishte nipi i Imranit dhe djali i xhaxhait të Merjemes.³⁶⁶

---

363 A. Kazancı, *Peygamberler Tarihi*, III, fq, 212.

364 Sûre Merjem, 19/4

365 M. İslamoğlu, *Adayış Risalesi*, fq, 42-43; A. Efendi, *Tibjan Tefsiri*, I, 226

366 G. Tümer, *Hız. Meryem*, fq, 157; *T.D.V. İslâm Ansiklopedisi*, XXIX, 240

Në këtë mënyrë, nevojat që kishte Merjemja nuk ia kryente as-kush tjetër, përveç profetit Zekerija (a.s) dhe Jusufit. Kur i dilte ndonjë punë, ose kur ishte i zënë Zekerija (a.s) çelësat ia jepte Jusufit, djalit të vëllait. Jusufi, largohej pa qëndruar shumë aty, kur shkante pranë Merjemes për t'i dhënë ushqimin dhe ujin e saj, në të vërtetë Jusufi ka shkuar pranë saj, gjithsej një ose dy herë.³⁶⁷

Merjemja i kryente punët e xhamisë nganjëherë bashkë me Jusuf bin Jakubin. Jusufi ishte një marangoz me dije dhe i mençur. Grumbullonte dhe shpërndante lëmoshë nga të ardhurat e tij.³⁶⁸ Zekerija (a.s) tashmë ishte i qetë, ngaqë e kishte ndarë kujdestarinë e Merjemes. Pavarsisht kësaj, Zekerija (a.s) kujdesej vazhdimisht për Merjemen dhe e kontrollonte Jusufin, se a po e kryente punën në rregull ashtu si duhej apo jo.³⁶⁹

MERJEMJA (a.s) NJË NGA NJERËZIT E PËRZGJEDHUR

“(Kujto) kur engjëjt thanë: “O Merjeme! Allahu të ka zgjedhur, të ka pastruar dhe të ka parapëlqyer ty mbi të gjitha gratë e botës.”³⁷⁰

Zgjedhja e Merjemes për pranimin e adhurimit të Allahut, pastërtia e saj në besim, tregojnë për mbrojtjen dhe zgjedhjen e saj nga ana e Allahut, sepse ajo ishte e ndershme dhe e padjallëzuar.³⁷¹ Kurani Famëlartë tregon se Merjemja është zgjedhur dy herë.

Së pari: Zgjedhja si femra e parë në Bejtul Makdis nga njerëzit e zgjedhur me anë të ngritjes së nivelit shpirtëror tek Allahu.³⁷²

Së dyti: Të zgjedhurit e saj si gruaja e parë dhe e fundit që ka lindur fëmijë pa pasur kontakt me ndonjë burrë.³⁷³

367 Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, fq, 91.

368 Ibnu'l-Ethir, *El-Kâmil fi't-Târih*, I, fq, 280.

369 M. İslamoğlu, *Adayış Risalesi*, fq, 106-107.

370 Sûre Âli İmran, 3/ 42.

371 A. Tabatabaî, *El-Mizan fi Tefsir'il-Kur'ân*, III, fq, 286.

372 I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'ân*, IV, fq, 200

373 F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, 305; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'ân*, IV, 200

Sikur e shikojmë në Kur'an "Istifaé, zgjedhja e parë e saj ishte zgjedhja e fillimit në Bejtul Makdisit dhe "Istifa" zgjedhja e dytë ishte zgjedhja për punën e fundit (në lindjen e fëmijës pa pasur kontakt me ndonjë burrë). Një shembull i tillë nuk ekziston më në botë dhe kjo është dhënë në Kur'an.³⁷⁴

Allahu i Madhëruar e zgjodhi Merjemen ashtu si zgjodhi njeriun e parë, Ademin (a.s). Ajo ishte një besimtare e zgjedhur nga Krijuesi. Këtë ngjarje të jashtëzakonshme do t'ia ofronte njerëzisë me anë të saj. Kjo është një zgjedhje e paparë ndonjëherë në historinë e njerëzimit. Kjo është me të vërtetë një ngjarje e madhe dhe e padiskutueshme.

Allahu i Madhëruar ka urdhëruar dhe dëshiruar që fuqia e Tij të shfaqet tek njerëzit në një mënyrë jo të zakonshme për ata. Besimtarja e sinqertë, e pastër dhe me karakter të lartë, e cila ishte zgjedhur nga Allahu i Madhëruar dhe që po përgatitej fizikisht dhe shpirtërisht përpara ndodhisë së jashtëzakonshme, do të vinte më pas në historinë e njerëzimit... Për këtë arsye Allahu i Madhëruar e rriti Merjemen me një besim dhe karakter të lartë, duke e lënë nën kujdestarinë profetike të Zekerijas (a.s). Merjemja e vazhdoi jetën e saj në një vend, ku në të, qarkullonin melekët, të cilët e furnizonin me dhurata nga Allahu xh.sh. Ai ishte vendi më i sigurt nga çdo vështirësi apo rrezik që mund ta godiste Merjemen.

Përkujto kur engjujt një ditë i thanë: **"O Merjeme! Allahu të ka zgjedhur, të ka pastruar dhe të ka parapëlqyer ty mbi të gjitha gratë e botës."**³⁷⁵ Përsëri ata i thanë: **"O Merjeme! Allahu të jep lajmin e mirë për një (djalë që do të lindë me një) Fjalë prej Tij: emrin do ta ketë Mesih - Isa i biri i Merjemes, do të jetë i nderuar në këtë botë dhe në tjetrën dhe një nga të afërmit e Allahut. Ai do t'u flasë njerëzve qysh i vogël në djep edhe si njeri i rritur dhe do të jetë nga më të mirët."**³⁷⁶

374 K. Efendi, *Hulâsat'ul-Bejân*, II, fq, 596

375 Sûre Âli Imran, 3/ 42.

376 Sûre Âli Imran, 3/ 45-46.

- a - Allahu e dalloi Merjemen në besim dhe karakter.³⁷⁷
- b - Allahu i Madhëruar e ka mbrojtur pastërtinë e saj nga çdo lloj prekjeje të burrit.
- c - Allahu e dalloi Merjemen duke e mbajtur të pastër, larg punëve të ndyra, apo nga zakonet e këqija.
- d - Allahu i Madhëruar i dhuroi Isain (a.s) Merjemes pa baba dhe i mundësoi të folurit e foshnjes që kur ai ishte në krahët e nënës së vet, duke u shprehur dhe duke i thënë popullit, se nëna e tij ishte e pastër dhe ai ishte vetëm një mrekulli nga Allahu i Madhëruar. Në këtë mënyrë Allahu i Madhëruar ia mundësoi mrekullinë Merjemes, duke e mbrojtur atë përballë thashethemeve dhe shpifjeve të popullit.
- e - Allahu i Madhëruar e ka pastruar dhe e ka mbrojtur Merjemen përballë akuzave dhe gënjeshtreve të hebrenjve.³⁷⁸

Sigurisht që Allahu i Madhëruar zgjedh ata që janë të sinqertë dhe të pastër fizikisht e shpirtërisht. Kur robi i Allahut (xh.sh) mundohet dhe vepron atë që ka mundësi, Allahu Fuqiplotë e pastron, e ndihmon dhe e përgatit atë, akoma më shumë sesa ai dëshiron. Allahu (xh.sh) ka premtuar se do ta ndihmojë atë që ndihmon fenë e Tij, për këtë arsye e dalloi dhe e pastroi Merjemen, e cila ishte flijuar në rrugën e Tij.

Merjemja për arsye të angazhimit dhe detyrës që kishte marrë përsipër, u pastrua nga çdo gjë shpirtërore apo materiale, duke filluar nga zemra, koka dhe gjithë trupi, sepse ajo ishte lartësuar aq shumë tek Allahu, saqë do të zgjidhej gruaja më e mirë e të gjitha grave të kësaj bote. Prandaj dhe Allahu e shpërbleu në këtë mënyrë besimin, sinqeritetin, vendosmërinë dhe besnikërinë e saj.

Merjemja është munduar të qëndrojë larg çdo papastërtie dhe ndyrësie materiale, nga çdo papastërti ndjesore, mendore dhe trupo-

³⁷⁷ I. Kurtubi, *El-Xhamiu'l-Ahkami'l-Kur'an*, IV, fq, 199

³⁷⁸ F. er-Râzi, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, fq, 305.

re. Ajo asnjëherë nuk e ka prishur besimin dhe besnikërinë e saj ndaj Allahut, po ashtu edhe Allahu (xh.sh) e ka ndihmuar atë kur nuk i ka mjaftuar fuqia e saj. Si përfundim, Allahu e lartësoi atë në nivelin më të lartë, me pastërtinë e saj shembullore.

Këto ishin parimet e jetës së saj.

Kur robi përpiqet dhe vepron me mundësitë e tija për të arritur diçka, por që nuk ia del, atëherë Krijuesi i tij i vjen në ndihmë në po ato momente, kur robit të Tij nuk i mjafton fuqia për t'i plotësuar të pavepruarat.

Merjemja gjatë gjithë jetës së saj, në çdo punë që ka nisur, e ka bërë sipas dëshirës dhe pëlqimit të Allahut (xh.sh). Ajo është një besimtare e sinqertë që e ngrinte lart fjalën e Allahut xh.sh. dhe e kishte të lidhur zemrën me Zotin e saj. Allahu i Madhëruar ashtu sikurse e dalloi në këtë botë familjen e Imranit, e dalloi gjithashtu edhe Merjemen nga gratë e kësaj bote. E rriti atë në mënyrën më të mirë dhe e mbrojti nga të gjitha të këqijat, prandaj dhe e zgjodhi atë, gruan më të lartë nga të gjitha gratë e kësaj bote: **“O Merjeme! Allahu të ka zgjedhur, të ka pastruar dhe të ka parapëlqyer ty mbi të gjitha gratë e botës.”**³⁷⁹

“O Merjeme, Allahu të dalloi ty nga robërit e tjerë dhe të mbrojti nga moralet e ulta, duke të veshur me cilësi të larta. Të ka dalluar dhe të ka zgjedhur gruan më të mirë në këtë botë, nga gratë përpara dhe pas teje.”³⁸⁰

Gjëja kryesore që duhet të dimë dhe të kemi kujdes, është dallimi i Merjemes në këtë botë përballë të gjitha grave të kësaj bote. Merjemja nuk është zgjedhur ngaqë ajo vinte nga një familje e zgjedhur, por dallueshmëria e saj erdhi pasi ajo mbushi moshën e pubertetit (moshën e pjekurisë), e cila shfaqti një besim të lartë dhe vendosmëri të plotë ndaj Krijuesit të saj. Ky dallim na bëhet i ditur edhe me shpalljen hyjnore nga ana e Allahut.

379 Sûre Âli Imran, 3/ 42.

380 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, fq, 98.

Ky dallim i Merjemes, theksohet edhe tek hadithet e Profetit Muhamed (paqja dhe shpëtimi i Allahut qofshin mbi të): “Gratë më të mira të botës (më të ndershmet, më të virtytshmet) janë katër: Merjemja, bija e Imranit, Asija, bija e Merzahimit, Hatixheja, bija e Huvejlidit dhe Fatimeja, bija e Muhamedit.”³⁸¹

“Nga gratë më të ndershme, më të virtytshme të xhenetit janë: Hatixheja, bija e Huvejlidit, Fatimeja, bija e Muhamedit, Merjemja, bija e Imranit dhe gruaja e Faraonit Âsije, bija e Muzahimit.”³⁸²

“Gratë më të mira të botës janë: Merjemja, bija e Imranit dhe Hatixheja, bija e Huvejlidit.”³⁸³ “Gruaja më e mirë nga ju është Hatixheja, bija e Huvejlidit. Ndërsa gruaja më e mirë e grave nga shekujt e kaluar është Merjemja, bija e Imranit.”³⁸⁴

Shkaqet që Merjemja është zgjedhur si gruaja më e mirë e grave të kësaj bote mund të radhisnim këto:

- a - Pranimi i saj si shërbyese në faltoren Mesxhid-i Aksâsë (xhamisë Aksa), ndërkohë që nuk ishte pranuar asnjë grua tjetër deri në atë ditë.
- b - Allahu i Madhëruar i dha Merjemes udhëzim, dliresi të veçanta, Mirësi të ndryshme dhe të mira nga xheneti. E largoi nga çdo gjë e keqe, me qëllim që të merrej vetëm me adhurimin e Allahut (xh.sh).³⁸⁵
- c - Merjemja është nënë, e cila pa pasur kontakt me asnjë burrë me fuqinë dhe urdhrin e Allahut (xh.sh.) lindi profetin e sinqertë Isanë (a.s).

381 Tirmidhi, *Menakib*, 62, (3878).

382 Hakim-*Mustedrek*, II, 594 ; III, 185; I. Kurtubi, *El-Xhamiu’li-Ahkami’l-Kur’an*, IV, 200

383 Buhâri, Buhâri, 45 (1428); Muslim, *Fedailu’s-Sahabe*, 70 (2430)

384 Buhâri, *Ehadithu’l-Enbija*, 27; Muslim, *Fedailu’s-Sahabe*, 17; Tirmidhi, *Menakib*, 62 (3877).

385 F. er-Razî, *Tefsiru’l- Kebir Mefatihu’l-Gajb*, VI, fq, 305

d - Është takuar dhe e ka dëgjuar fjalimin e melekut Xhebrail, i cili është një nga katër melekët e mëdhenj të Allahut xh.sh. ³⁸⁶

Së fundi, mund të themi se nuk i është dhënë asnjë burri apo gruajë tjetër në këtë botë cilësitë që iu dhanë Merjemes.³⁸⁷

Një ditë meleku shkoi dhe i tha Merjemes: “O Merjeme, shtojë adhurimin tënd me ruku dhe sexhde për të merituar akoma më shumë dhunti (rrisk).”³⁸⁸

Allahu (xh.sh) i dha një edukim shpirtëror Merjemes, pasi ajo u dalua në besim, sinqeritet dhe në adhurim ndaj gjithë besimtarëve të tjerë. Vetëm kështu Merjemja mund ta përballonte detyrën e rëndë në të ardhmen me anë të besimit, sinqeritetit dhe me mbështetjen e plotë tek Krijuesi (xh.sh) i saj.

“O Merjeme! Bindju Zotit tënd! Bëj sexhde dhe përkulu në ruku bashkë me ata që përkulen (duke adhuruar Allahun)!”³⁸⁹

“O Merjeme, dera që je flijuar është dera e vetme që nuk i kthehet fytyra, edhe nëse një mijë herë je penduar më parë dhe i ke vepruar përsëri. Pra, duhet të kthejmë fytyrën drejt kësaj dera duke thënë “Lebbejk Ja Rabb – Të përgjigjem o Krijues”, duke i bërë sexhde, duke e ulur kokën dhe duke iu përlurur nëpër tokë me lutje dhe me falje.

“Bëj sexhde dhe përkulu në ruku bashkë me ata që përkulen (duke adhuruar Allahun)!”³⁹⁰

Merjemja nuk dilte asnjë herë nga dhoma që i ishte ndërtuar vetëm për të, përveç ndonjë gjendjeje të detyrueshme. Merjemja me këtë urdhër hyjnor i lejohej të bënte adhurim bashkë (nga vendi i saj personal) me burrat në Bejtu'l-Makdis,³⁹¹ sepse deri në atë kohë vetëm burrat bënin adhurim në atë vend, por Merjemes iu dhanë veço-

---

386 M. Bursalı, *Hiz. İsa ve Hz. Meryem*, fq. 29-30.

387 I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, IV, fq. 173.

388 S. Kutub, *Kur'an'da Peygamber Öyküleri*, fq. 233

389 Sûre Âli Imran, 3/ 43.

390 Sûre Âli Imran, 3/ 43.

391 H. Yazır, *Hak Dini Kur'an Dili*, II, 360; Komisyon, *Kur'an Yolu*, I, 410

ri të tjera nga gratë e bijve të Izraelit, sikurse iu dha leja për adhurim në Bejtu'l-Makdis.³⁹²

“Atëherë o Merjeme! Vetëm Allahut drejtoja syrin, zemrën, fytyrën dhe çdo adhurim tëndin. Mos kërko asnjë mbrojtës, mbështetës, mbajtës dhe asnjë strehues tjetër përveç Allahut (xh.sh). Përkulu përpara Allahut (xh.sh.), sikurse përkulet e gjithë gjithësija. Qëndro e gatshme përpara urdhrave të Allahut (xh.sh.), sikurse qëndrojnë të gatshëm toka, qiejt, malet, detet, molekulat, atomet dhe melekët! Vetëm ndaj Allahut (xh.sh) dhe robërve të tij të dashur përqendroje dëshirën, logjikën dhe veprimet e tua. O Merjeme! Tashmë ti merr pjesë në korin e të sinqertëve, shehidëve, njerëzve të zgjedhur dhe të dalluarve.”³⁹³

Adhurimi, të rënit në ruku' në një gjendje të qetë shpirtërore dhe të flijuarit e jetës për në rrugë të Allahut (xh.sh), që të gjitha këto ishin një parapërgatitje përpara ngjarjes së madhe dhe të pashembullt që do të ndodhte në historinë e kësaj bote.

Merjemja qëndronte në këmbë dhe në ruku, duke u falur aq shumë, saqë edhe këmbët i zverdheshin dhe i fryheshin nga qëndrimi i gjatë.³⁹⁴ Gjithashtu edhe sexhdeja (që është miraxhi dhe takimi i besimtarit me Krijuesint e tij) nuk ishte më e shkurtër se sa të qëndrimi në këmbë dhe në ruku gjatë faljes. Por nuk mungonin edhe lotët, që rridhnin nga sytë e Merjemes kur falte namaz.³⁹⁵ “Koha ku robi është më afër me Krijuesin është momenti kur ai është në sexhde. Për këtë arsye ju bëni shumë dua (lutje), (gjatë qëndrimit në sexhde).”³⁹⁶

O Merjeme! Mos mendo se je e vetmuar, sepse ndihmuesi yt është Allahu (xh.sh.), I cili, të zgjodhi ty mbi të gjitha gratë e kësaj bote.

392 R. Riza, *Menâr*, IV, 300; Ibn Âshur, *Râhu'l-Meâni*, III, 244; Komisyon, *Kur'ân Yolu*, I, 410

393 M. İslamoğlu, *Adayış Risalesi*, fq. 125-26.

394 Ibn Kethir, *Hadislerle Kur'ân-ı Kerim Tefsiri*, IV, 1246; F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihü'l-Gajb*, VI, 307; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'ân*, IV, 203

395 Ibn Kethir, *Hadislerle Kur'ân-ı Kerim Tefsiri*, IV, fq. 1246.

396 Muslim, *Salat*, 215, (350); Tirmidhi, *Deavat*, 118; Nesâi, *Mevakit*, 35, *Tatbik*, 78.

Vepro sipas punës dhe detyrës së vlefshme që të ka dhuruar Krijuesi. Merjemja e shtoi akoma edhe më shumë adhurimin dhe falënderimin ditën dhe natën, që nga ajo ditë e më pas. Merjemja e shtoi aq shumë adhurimin dhe falenderimin ndaj Allahut (xh.sh), sa që nuk dilte nga xhamia përveç nevojave të detyrueshme personale.

MERJEMJA PËRGATITET HAP PAS HAPI PËR BEKIMIN HYJNOR

Merjemja zotëronte disa cilësi të larta që nga lindja e saj. Mbetja shtatzënë pa pasur kontakt me asnjë burrë dhe lindja e Isait (a.s) ishte një nga mrekullitë e mëdha. Për një vajzë të virgjër, të vetme, si Merjemja duhet të kalonte një kohë përgatitjeje, si nga ana shpirtërore ashtu edhe nga ana fizike përpara asaj mrekullie dhe asaj situatë të vështirë.

Merjemja përgatitej hap pas hapi për bekimin hyjnor:

- a - Merjemja u flijua kur ishte e vogël dhe kështu me kalimin e kohës ajo u rrit dhe u përshtat në një ambient shpirtëror.
- b - Merjemes iu dha edukimi profetik i Zekerijas (a.s). Sistemi profetik i edukimit nga një profet i sinqertë dhe i ditur si Zekerija (a.s.), i mundësoi Merjemes të mësojë mbi kurthet dhe pengesat e shejtanit që ndërhyjnë mes robit dhe Allahut, me qëllim që ta largojë robin nga Krijuesi i Vet. Një edukim profetik i tillë i mundësoi asaj pjekurinë e duhur dhe të suksesshme, për të kaluar pengesat e shejtanit.
- c - Dashuria dhe respekti që shikonte Merjemja nga besimtarët rreth ambjentit të saj, apo dija shpirtërore që merrte nga dita në ditë përmes shpalljes nga meleku e afronin akoma më tepër me Allahun (xh.sh). Sigurisht që me anë të shpalljes shpirtërore që i vinte nga meleku, Merjemja fitonte një fuqi dhe durim edhe më të madh.
- d - Merjemja dallohej nga gratë e kohës dhe ishte e pastër shpirtërisht dhe fizikisht.

e - Vazhdimësia me korrektësi në adhurimin ditor dhe javor; të rënit në ruku' të Merjemes bashkë me ata që bënin ruku', ndikonin pozitivisht tek besimtarët që gjendeshin në faltore.

Pra, kjo ishte metoda hyjnore që po përgatiste Merjemen, e cila po ngjitej shkallë pas shkalle, si nga ana shpirtërore, ashtu edhe nga ana fizike, përpara ndodhisë së mrekullueshme, lindjes pa baba të Isait (a.s).³⁹⁷

POZITA E VEÇANTË E MERMJEMES (a.s).

Kurani, Bibla dhe Tivrati flasin rreth vlerës së lartë të gruas. Dëgjimin e fjalëve dhe të folurit e Merjemes me melekët, marrja e përgëzimit, ishin të gjitha këto skena që tregojnë se gruaja ka qenë njëlloj si burrat. Ashtu si foli me engujt babai dhe profeti i parë i njerëzisë Ademi, po ashtu ka folur me melekët edhe Merjemja, nëna e profetit (Isai a.s).

Ashtu si janë zgjedhur profetë burra dhe kanë marrë shpallje hyjnore, të njëjtën gjë e shohim shumë qartë edhe tek shpallja që u ka ardhur grave të zgjedhura, të dalluara, sikurse është Merjemja.³⁹⁸

Shikimin dhe dëgjimin e zërave të melaikeve disa dijetarë mutezili e kanë pranuar këtë ngjarje duke thënë: “Mundet të jetë një mrekulli e profetit Zekerija (a.s) ose “Irhasi i Isait alejhis-selam.”³⁹⁹ Ata mendojnë gjithashtu se Merjemja nuk mund ta ketë arritur këtë nivel, nuk ka pasur keramete (mrekulli), nuk mund t'i ketë dëgjuar zërat e melekëve dhe gjithashtu nuk mund ta ketë marrë lajmin e përgëzimit të Safve-Istifa (të përzgjedhurit, dallimit) nëna e një profeti. Për këtë arsye ata kanë thënë: “Të gjitha këto virtyte të mëdha që kanë ndodhur, janë mrekulli të profetit Zekerija (a.s), ose ka qenë një

---

397 C. Yıldırım, *Asrın Kur'an Tefsiri*, II, fq, 906-907.

398 C. Amuli, *Celâl ve Cemâl Aynasında Kadın*, fq, 135.

399 Irhas, emërtohen disa ngjarje të jashtëzakonshme, që ndodhin përpara ose në kohën kur lind një profet. *T.D.V. Islâm Ansiklopedisi*, XVI, 181.

parapërgatitje dhe hyrje e Isait (a.s) në profeci. “Një ndodhie të tillë në terminologjinë e kelâmit/akides i thuhet “Irhas”.

Ndërsa unë them: “ E gjithë “Shpallja dhe kjo pozitë⁴⁰⁰ është në lidhje direkte vetëm me Merjemen. Këtu nuk është i cilësuar cilësuesi, por është në gjendjen cilësore. Nuk do të ishte një mendim i saktë, nëse këto mrekulli t’ia mveshim Zekerijjas (a.s), apo t’i quajmë Irhasi i Isait (a.s).⁴⁰¹

Imam Eshariu ia njuh profecinë gjashtë grave, të cilat janë: Hava-ja, Asija, Sara (nëna e Musait (a.s)), Haxheri dhe Merjemja alejhis-selam. Përse të mos ketë edhe gra profete përderisa gratë mund të jenë shhide, të përzgjedhura, të dalluara, besimtare të sinqerta? Është e vërtetuar në Tevrat, Bibël dhe në Kuranin Famëlartë, që këtyre gjashtë grave i ka shkuar meleku, i kanë dëgjuar fjalët e melekut dhe kanë folur me të.⁴⁰²

Imam Kurtubiu dhe Ibn Hazmi e besojnë⁴⁰³ zotërimin e profecisë⁴⁰⁴ të Merjemes, sepse meleku i ka shkuar disa herë, e ka lajmëruar atë

400 Keramet: I thonë atyre gjërave që i përngjajnë mrekullive, por që nuk janë mrekulli, por ndodhin nga duart e besimtarëve të sinqertë. *T.D.V. Islâm Ansiklopedisi*, XVI, 181.

401 C. Amuli, *Celâl ve Cemâl Aynasında Kadın*, fq, 123-24.

402 Ş. Gölcük - S. Toprak, *Kelâm*, fq, 336; A. Davudoğlu, *Sahih-i Muslim Şerhi*, X, fq, 286; G. Tümer, *Hz. Meryem*, fq, 169; *T.D.V. Islâm Ansiklopedisi*, XXIX, 240

403 Hilda Graefq, I, 6264, Basil dhe Nyssa’lı Gregory nga teologët Krishterë besojnë se Merjemja është një nga gratë profete. G. Tümer, *Hz. Meryem*, fq, 47.

Tek Jahuditë dhe të Krishterët gjendet besimi i grave profetesha: “Aty ishte edhe Ana, një profeteshë, bija e Fanuelit, nga fisi i Aserit, e cila ishte shumë e kaluar në moshë, që kishte jetuar mbas virgjërisë së saj shtatë vjet me burrin. Edhe ajo erdhi në atë moment, lavdëroi Zotin dhe u fliste për këtë fëmijë të gjithë atyre që prisnin çlirimin në Jeruzalem.” *Ungjill; Lluka 2: 36, 38.*

Në Dhjatën e Vjetër përmenden gjashtë gra profetesha. Ato janë: “Profetesha Miriam, motra e Aaronit,” (*Eksodi-15: 20*); “Në atë kohë gjyqtare e Izraelit ishte një profete, Debora, gruaja e Lapidothit” (*Gjyqtarët- 4:4*); “profetesha Huldah,” (*4 i Mbretërve (2 i Mbretërve), 2 i Kronikave*); “profetesha Noadiah” (*Nehemia-6:14*); Gjithashtu tek Isaia flitet rreth një profeteshe “U bashkova gjithashtu me profeteshën” (*Isaia-8:3*); Gjithashtu në Dhjatën e Re: “Aty ishte edhe Ana, një profeteshë,” (*Lluka 2: 36, 38*); dhe Izabela (*Gjoni, Zbulesa- 2: 20*).

404 I. Kurtubi, *El-Xhamiu’li-Ahkami’l-Kur’an*, IV, 200; *T.D.V. Islâm Ansiklopedisi*, XX, 54.

rreth shpalljes, i ka treguar dallimin e saj mbi gratë e tjera me anë të shpalljes dhe e ka përgëzuar me lajmin se ajo do të bëhet nënë e një profeti. Këto dhe shkaqe të përngjashme me to tregojnë se Merjemja, është një profete.⁴⁰⁵

Të folurit e Merjemes me melekët do të thotë se këto ishin hapat e njëpasnjëshëm për t'u ngritur në rangun profetik. Së fundi, është e padiskutueshme të qenit profet i dikujt, kur i sheh melekët me syrin e kësaj bote, realisht, drejtpërdrejtë, kur ata zbresin dhe iu sjellin shpalljen nga Zoti.⁴⁰⁶

Mendimi i parë rreth kijasit sugra (krahasimit të vogël) është i saktë dhe na bën neve të dimë se Merjemja nuk ka folur vetëm me gjuhë me melekun, por në të njëjtën kohë Merjemja ka folur edhe duke e shikuar melekun. Ndërsa mendimi i dytë me kijasin kubra (krahasimi i madh), nënkuptohet se nuk ka ndonjë vendim të prerë që është profet, gjithkush që e shikon dhe merr shpallje nga meleku.⁴⁰⁷

Është e qartë se shkuarja e melekut, nuk e bën profet njeriun, sepse sipas një transmetimi shikojmë që meleku i ishte shfaqur edhe dikujt që po shkonte të vizitonte shokun e vet, ku i ka thënë: “Allahu e do atë person, sikurse ai e do vëllain e vet.”, por askush nuk e hedh idenë që ai person ishte profet.⁴⁰⁸

Kemi dy lloje shpalljeje: “Lajmëruese” dhe “Ligjvënëse”. Profeti nuk merret vetëm me çështjet universale, duke i shikuar melekët dhe duke i dëgjuar ata, por në të njëjtën kohë ai që është profet merret edhe me çështjet e legjislacionit universal dhe në këtë mënyrë, ai duke kontaktuar me melekët është një person që merr shpallje dhe udhëzim nga Allahu. Profeti e merr sheriatin (ligjet islame) nga meleku, merr përsipër edhe përgjegjësinë e udhëheqjes së popullit dhe duke marrë ligjet hyjnore nga Allahu, i bën thirrje popullit për në rrugën e drejtë të Allahut (xh.sh). Nuk do të thotë që është profet

405 A. Davudoğlu, *Sahih-i Muslim Şerhi*, X, fq, 286

406 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, fq, 98-99.

407 C. Amuli, *Celâl ve Cemâl Aynasında Kadın*, fq, 123-128.

408 Âlusi, III, 140, 153; G. Tümer, *Hız. Meryem*, fq, 169.

gjithkush që merr shpallje. Në fakt profet është ai të cilit i ka shkuar shpallja. Përsëri nuk do të thotë që gjithkujt që i vjen shpallja të jetë profet, sepse nganjëherë shpallja është “Lajmëruese” dhe nganjëherë është “Ligjvënëse”.

Legjislacioni profetik u është dhënë burrave, sepse duhet të jetë bashkë dhe të interesohet me popullin, si nga ana e legjislacionit ashtu edhe nga çështjet e tjera të tyre. Burri udhëheq në luftë dhe në paqe, përfshin çështjet e pasurisë, mallrave, ndarjen e tyre dhe duhet të drejtojë ndreqjen e punëve të popullit, por gjithashtu edhe t'i zbattojë vetë ato detyra.⁴⁰⁹

“Edhe para teje kemi dërguar vetëm njerëz, të cilëve, u kemi shpallur; andaj, pyetni njerëzit e shkrimeve (të mëparshme), nëse ju nuk dini!”⁴¹⁰

Pra, profecia është një detyrë që përmban praktikën dhe zbatimin, për këtë arsye ajetin duhet ta kuptojmë kështu: “Ej Profet! Ne, përpara Teje nuk kemi dërguar asnjë burrë nga Resulat (të dërguarit), ku profetëve të tjerë më parë i dhamë detyrën e profecisë.”

Risaleti iu është dhënë burrave ngaqë detyra e të Dërguarit ka lidhje me hallallin, haramin, farzin, mustehabin, mekruh-in, mubahin dhe me shpjegimin e ligjeve të tjera Islame. Detyra e të dërguarit u është dhënë burrave, ngaqë është një detyrë me praktikë dhe me zbatimin e saj. Detyra profetike e lajmëtarit është një nocion, ku me anë të shpalljes, i tregon dhe i mëson njeriut se cili është ai në këtë botë, cila është bota e ardhme, cila është e ardhmja e tij, cila është e ardhmja e të tjerëve dhe çfarë i pret të tjerët.⁴¹¹

Ibn Hazmi rreth hadithit të Profetit (s.a.v.s) ka thënë: “Shumica e burrave e arritën lartësinë në virtytet e tyre, ndërsa nga gratë nuk e arritën virtytin e lartë, përveç gruas së Faraonit, Asijes dhe vajzës së

---

409 C. Amuli, *Celâl ve Cemâl Aynasında Kadın*, fq, 123-128.

410 Sûre Enbija, 21/7.

411 C. Amuli, *Celâl ve Cemâl Aynasında Kadın*, fq, 125-128.

Imranit, Merjemes.”⁴¹² Ky hadith na tregon neve, se edhe gratë i përfshin në mesin e profetëve.”⁴¹³

Qëllimin e Imam Eshariut, Imam Kurtubiut dhe Ibn Hazmit për ta vërtetuar zotërueshmërinë e profecisë lajmëtare të Merjemes, e shohim edhe kur këtë e pranojnë të gjithë dijetarët, ata që janë të zgjuar në mendimet e tyre, mufesirët dhe të gjithë kërkuesit e dijes, por ekziston një mendim i papranueshëm, nëse thuhet se Merjemja ka marrë shpallje dhe ka zotëruar profecinë ligjvënëse. Një vendim i tillë (istinbat) nuk e shohim, as në ajetet e Kuranit, as në transmetimet e haditheve. Përkundrazi ne shikojmë dhe nënkuptojmë se argumentet e dhëna na tregojnë që detyrat zbatuese u janë dhënë burrave dhe jo grave.⁴¹⁴

---

412 Buhâri, Enbija, 34, 36

413 T.D.V. *Islâm Ansiklopedisi*, XX, fq, 54.

414 C. Amuli, *Celâl ve Cemâl Aynasında Kadın*, fq, 126-128.

PJESA E KATËRT

Merjemja (a.s)
Përgëzohet me Isain (a.s)

MERJEMJA (a.s) PËRGËZOHET ME ISAIN (a.s)

Në Kuranin Famëlartë dhe në të gjithë argumentet e Islamit është theksuar, se përpara se Merjemja të lindë Isain (a.s.), ajo ka qenë një grua e sinqertë, e dhënë pas adhurimit, dhe një grua e ndershme dhe e pastër. Këtu është fjala për një gjendje, ku bëhet fjalë për lindjen e një fëmije pa baba. Për të shkatërruar dhe parandaluar të gjithë mendimet e këqija dhe të gabuara, një vend të rëndësishëm merr ajeti i mëposhtëm, ku Allahu i Madhëruar në Kur'an thotë: **“Edhe Merjemen, të bijën e Imranit, e cila ruajti virgjërinë e saj; Ne frymë brenda saj nga shpirti Ynë (shpirtin e Isait a.s.). Ajo u besoi fjalëve të Zotit të saj dhe librave të Tij e ishte nga të devotshmit!”**⁴¹⁵

Kurani Famëlartë na tregon shumë qartë dhe pastër mbetjen shtatzënë të Hanes, nënës së Merjemes, që ishte një mrekulli dhe dorëzimin e foshnjes Allahut të Madhëruar, për ta mbrojtur nga shejtani i mallkuar. Shikojmë gjithashtu në Kur'an, i cili na tregon për flijimin Merjemes së vogël në xhami, tregimin e kujdestarisë së Zekerijjas (a.s) dhe me anë të edukimit profetik, ngritjen e saj në gjendjen më të lartë. Shikojmë mbetjen shtatzënë të Merjemes përmes një mrekulie nga Allahu xh.sh. dhe lindjen e Isait (a.s) në mënyrë normale.

“Dhe trego (o Muhamed) në Libër për Merjemen, kur u tërhoq nga familja e saj në një vend në lindje.”⁴¹⁶

Merjemja, u largua në një vend në lindje të Bejtu'l-Makdisit, pra ndaj dhe të Krishterët e kanë bërë kiblën e tyre anën lindore.⁴¹⁷ Tabe-

415 Sûre Tahrim, 66/12.

416 Sûre Merjem, 19/16.

417 A. Efendi, *Tibjan Tefsiri*, III, 116; Komisyon, *Kur'an Yolu*, III, 510; Âlusi, 15/74; A. Kazancı, *Peygamberler Tarihi*, III, 213; G. Tümer, *Hz. Meryem*, fq. 159; H. Döndüren, *İnsanlığa Son Çağrı*, I, 502.

riu ka thënë: “Pjesa lindore është drejtimi që preferohet më shumë, sepse është krahu i lindjes së diellit dhe sipas traditës, krahu lindor është drejtimi shpirtëror.”⁴¹⁸

“Ne i dërguam Shpirtin Tonë, i cili iu paraqit asaj si një njeri i plotë.”⁴¹⁹

Mufesirët (komentatorët e Kuranit) kanë bërë komentime të ndryshme rreth virtyteve dhe largimit të Merjemes nga familja e saj, duke u larguar nga pjesa lindore, si dhe kanë bërë komentime të ndryshme edhe rreth virtyteve të shumta, rreth perdes që ndalonte shikimin mes tyre.

Sipas disa dijetarëve shkaku i largimit të Merjemes në pjesën lindore të Bejtu’l-Makdisit dhe vendosja e perdes ndërmjet njerëzve, është se Merjemja për herë të parë po i kalonte menstruacionet dhe u largua nga Bejtu’l-Makdis për t’u pastruar nga ato. Meleku iu shfaq Merjemes në shpellën e Malit të Ullinjve në Silvan dhe e përgëzoi për lindjen e Isait (a.s).⁴²⁰

Ndërsa sipas disa dijetarëve të tjerë qëllimi i largimit të Merjemes nga familja e saj ishte dëshira për të adhuruar dhe madhëruar Allahun (xh.sh).⁴²¹

Merjemja, duke u larguar nga njerëzit po mundohej të fitonte kënaqësinë e adhurimit dhe madhërimit të Allahut (xh.sh). Ajo iku në lindje të Bejtu’l-Makdisit me qëllim që të mos i mbesnin sytë dhe mendja tek gjërat e tjera, përveç adhurimit dhe madhërimit të Allahut (xh.sh). Kështu i erdhi dhe iu shpall misioni i lartë Merjemes, që ishte përgatitur për të. Tashmë Merjemja ishte një vajzë e rritur, e pjekur, e gatshme dhe e aftë si nga ana shpirtërore, ashtu dhe fizike, për t’u përballuar dhe filluar misionin e madh, që iu ofrua nga Krijuesi (xh.sh).

418 A. Schleifer, *Islâm’in Kutsal Meryem’i*, fq, 36.

419 Sûre Merjem, 19/17.

420 A. Schleifer, *Islâm’in Kutsal Meryem’i*, fq, 36; T.D.V. *Islâm Ansiklopedisi*, XXIX, 241.

421 Et-Taberi, *Tefsir’-t-Taberi*, V, fq, 402.

“...Ne i dërguam Shpirtin Tonë, i cili iu paraqit asaj si një njeri i plotë.”⁴²²

Sikur meleku Xhebrail të mos i kishte shkuar me pamjen e njeriut dhe sikur të kishte folur me Merjemen me pamjen e vërtetë të tij, Merjemes në një moment të tillë, mund t'i binte të fikët me orë të tëra, ose edhe mund të vdiste, sepse ajo nuk ishte akoma gati për ta shikuar Xhebrailin në formën e vërtetë.

Resulull-llahu (s.a.v.s) pavarësisht se ishte i parapërgatitur për gjashtë muaj radhas në ëndërr, përsëri u tremb shumë kur e shikoi Xhebrailin në pamjen e tij të vërtetë në shpellën e Hirasë, iu vështirësua shumë dhe prej saj ai iku me nxitim në shtëpi.⁴²³

Për ta kuptuar akoma më mirë këtë, mund të japim një shembull të tillë. Mund ta përdorim një energji elektrike me voltazh të lartë, vetëm në ato mjete që janë përgatitur për voltazh të lartë, sepse në të kundërt digjet dhe shkatërrohet me një herë lidhja që kemi bërë.

Ibni Abasi (r.a) ka thënë: “Xhebraili iu shfaq asaj me pamjen e një njeriu me fytyrë të bardhë, me flokë kaçurrela dhe me organet e një njeriu normal.”⁴²⁴

Merjemja sado që ishte e përgatitur shpirtërisht dhe fizikisht për detyrën e madhe që do të merrte përsipër, përsëri Xhebraili nuk iu shfaq asaj me pamjen e vërtetë, por iu shfaq si një djalosh, dhe kur e shikoi⁴²⁵ Merjemja atë, ajo filloi të turpërohet ngaqë nuk e njihte. Filloi të dridhej dhe të kërkojë ndihmë, duke iu mbështetur Allahut (xh.sh). Ajo u përpoq të vejë në lëvizje frikën ndaj Allahut tek shpirti i personit që kishte përballë, me qëllim që t'i qëndrojë sa më larg asaj. Ajo kërkoi nga ky person i huaj përballë saj, që të ketë frikë Allahun (xh.sh) dhe t'i qëndrojë larg asaj në këtë vend të vetmuar dhe të largët nga njerëzit.

---

422 Sûre Merjem, 19/17.

423 Mevdudi, *Tarih Boyunca Tevhid Mücadelesi*, II, fq, 124.

424 *Safvetu't-Tefasir*, III, 482; *Şamil, Islâm Ansiklopedisi*, V, 190

425 *M.E.B. Islâm Ansiklopedisi*, VII, 782; *Komisyon, Kur'ân Yolu*, III, 510

“Ajo i tha: “Unë kërkoj që të më mbrojë i Gjithëmëshirshmi prej teje, nëse i frikësohesh Allahut.”⁴²⁶

Merjemja me këto fjalë kërkonte të thoshte: “Mos m’u afro mua, duke marrë parasysh mbështetjen time tek Allahu, nëse je një person që e njuh Mëshiruesin, nëse je besimtar i mirë dhe nëse i frigoresh Allahut.”⁴²⁷ Sepse ai person që është i drejtë, i sinqertë dhe i frigohet Allahut (xh.sh), merr mësim nga ai që i mbështetet Mëshiruesit. Një besimtar i tillë ka frikë të shkojë kundër Allahut (xh.sh), ndërsa një person dyfyturësh, hipokrit, vetëm nga shikimi i njerëzve ka frikë, ngaqë ai ka frikë se mos i dalë në shesh hipokrizia e tij.

Thuhet se Xhebraili është kthyer në pamjen e vërtetë të tij nga frika, kur Merjemja ka përmendur emrin Rrahman (Mëshirues).⁴²⁸

“Ajo i tha: “Unë kërkoj që të më mbrojë i Gjithëmëshirshmi prej teje, nëse i frikësohesh Allahut.”⁴²⁹

Kjo thënie e Merjemes është një tregues për karakterin, ndershmërinë dhe gjithashtu tregon se sa besimtare e devotshme ishte ajo. Kjo shpjegohet se kur Merjemes iu shfaq Xhebraili (a.s) me pamjen e një njeriu të bukur, ajo menjëherë kërkoi ndihmë nga Allahu (xh.sh) për ta mbrojtur atë nga ai. Gjithashtu duhet të theksojmë, se edhe shfaqja me një pamje shumë të bukur e Xhebrailit ishte një sprovë e ndershmërisë dhe takvasë së saj ndaj Allahut të Madhëruar.⁴³⁰

Ndërsa Zemahsheri ka thënë në tefsirin e tij me titull Keshshaf: “Të kërkosh ndihmë dhe mbrojtje nga Allahu (xh.sh) përballë kësaj fytyre kaq të bukur, tregon ndershmërinë, besimin dhe frikë - respektin e Merjemes ndaj Allahut (xh.sh).”⁴³¹

---

426 Sûre Merjem, 19/18.

427 İ. Bursevi, *Rûhu'l-Bejân*, I, fq, 175.

428 Ibn Kethir, *Hadislerle Kur'ân-ı Kerim Tefsiri*, X, 5127; F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihu'l-Gajb*, XV, 311.

429 Sûre Merjem, 19/18.

430 M. Hicazi, *Tefsiru'l-Furkân*, III, fq, 519.

431 Ibnu'l-Xhevzi, *Zâdü'l-Mesîr*, V, 217; *Safvetu't-Tefâsir*, III, 482.

Merjemja kur pa përballë vetes një person, që nuk e njihnte dhe që nuk e kishte shikuar asnjëherë më parë, kërkoi mbrojtje dhe ndihmë tek dera e Allahut (xh.sh), e cila është dera e vetme e mbrojtjes dhe e ndihmës.

Gjithashtu duke i përkujtuar frikën ndaj Krijuesit të gjithësisë, personit që kishte përballë, Merjemja e ftoi atë t'i frikësohej Krijuesit të gjithësisë Allahut (xh.sh) duke i thënë: **“Nëse je që i frikësohesh Allahut (mos tento në këtë punë). Dora ime është e lidhur, edhe ti lidhi duart e tua dhe mos më prek, më lër të lirë mua.”**⁴³²

Merjemja e dinte shumë mirë, se ata që e kanë frikë Allahun (xh. sh.) asnjëherë dhe në asnjë vend nuk janë sulmues përballë krijesave, qofshin ato frymëmarrëse apo jo frymëmarrëse të Allahut (xh.sh).

Merjemja e dinte se si e përpunon shpirtin e njeriut frika ndaj Allahut tek ai person. Me thënien **“...nëse je që frikësohesh Atij”**, ajo ka urdhëruar për të mirë dhe ka ndaluar nga e keqja, në një kuptim Merjemja ka thënë: “Largohu prej kësaj pune”.

Allahu (xh.sh) na thotë neve në Kuranin Famëlartë: **“...Ju mos iu frikësoni atyre, por frikësohuni prej Meje, nëse jeni besimtarë!”**⁴³³ Thënia “Nëse jeni besimtarë” përmendet shumë herë në Kur’an. Thënie të tilla janë shenja udhëzuese dhe paralajmëruese për të tillët. Pra, do të thotë: “Nëse keni besuar, atëherë veproni sipas besimit tuaj.” Allahu i Madhëruar në një ajet tjetër thotë: **“a jeni ju (o mohues) myslimanë?”**⁴³⁴ **Vërtet, djalli me pije alkoolike dhe me bixhoz kërkon që të fusë midis jush armiqësi e urrejtje dhe t’ju shmangë nga të kujtuarit e Allahut dhe kryerja e namazit. Prandaj, a po hiqni dorë?”**⁴³⁵

“Ai tha: “Në të vërtetë, unë jam vetëm një i dërguar i Zotit tënd, që të të dhuroj ty një djalë të pastër.”⁴³⁶

432 C. Amuli, *Celâl ve Cemâl Aynasında Kadın*, fq. 110.

433 Sûre Âli Imran, 3/ 175.

434 Sure Hûd, 11/14.

435 Sûre Mâide, 5/91.

436 Sûre Merjem, 19/19.

Mund ta themi me një shprehje më të thjeshtuar thënien e Xheb-railit: “O monumenti i ndershmërisë, Merjem! Unë jam vetëm një i dërguar (melek) i Zotit tënd për të të dhuruar ty një djalë të pastër, i pastruar nga mëkatet, që mirësia është me bollëk në të, të cilit do t’i jepet detyra e profecisë nga ana e Allahut (xh.sh). Po, unë jam një melek i dërguar nga ana e Allahut... Unë jam një përcjellës i frymës hyjnore, kështu që ti do të kesh një fëmijë të zgjedhur dhe të pastër fizikisht e shpirtërisht. Unë vetëm po të përcjell lajmin e mirë. Tashmë ji e lumtur!...⁴³⁷”

“(Kujto) kur engjëjt thanë: “O Merjeme! Allahu të jep lajmin e mirë për një (djalë që do të lindë me një) Fjalë prej Tij: emrin do ta ketë Mesih - Isa i biri i Merjemes, do të jetë i nderuar në këtë botë dhe në tjetrën dhe një nga të afërmit e Allahut.”⁴³⁸

Zemahsheri në tefsirin e tij me titull Kesh-shaf ka thënë: Isait (a.s) i është thënë fjala e Allahut. Me “fjalën e Allahut” ne nënkuptojmë fjala që vjen nga Ai, sepse është bërë drejtpërdrejt me urdhrin dhe fjalën e Allahut (xh.sh.), pa pasur asnjë ndërmjetës apo shkak tjetër.⁴³⁹

“Ai do t’u flasë njerëzve qysh i vogël në djep edhe si njeri i rritur dhe do të jetë nga më të mirët.”⁴⁴⁰

Ajo tha: “Si mund të kem unë djalë, kur asnjë mashkull nuk më ka prekur e nuk jam as e pacipë?!”⁴⁴¹ Përsëri Merjemja tha:⁴⁴² “Unë nuk kam burrë, as nuk mendoj të martohem, nuk jam në rrugë të gabuar, Allahu (xh.sh) më ruajtë, unë nuk kam bërë zina, atëherë si mundem të lind një djalë?”⁴⁴³

437 M. Bursali, *Hz. İsa ve Hz. Meryem*, fq. 34-35.

438 Sûre Âli İmran, 3/ 45.

439 Zemahsheri, *Keshshafq*, I, 584-85; Ö. Ömer, *Kur’ân-ı Kerim’de Hz. İsa*, fq. 31.

440 Sûre Âli İmran, 3/ 46.

441 Sûre Merjem, 19/20.

442 *Hadislerle Kur’ân’ı Kerim Tefsiri* IV, 1248; F. er-Razî, *Tefsiru’l- Kebir Mefatihu’l-Gajb*, XV, 313

443 Merjemja, është “prijëse e grave muslimane” si nga ana e pastërtisë shpirtërore ashtu dhe nga ana e pastërtisë trupore, fizike.

Sipas Bejdaviut, Merjemja tregonte shqetësimin e saj me pyetjen se si do të ndodhë kjo, mos vallë a duhet të martohej me ndonjë burrë? Apo mos do të kishte një fëmijë me ndonjë pamje tjetër? Pyetja e Merjemes, nuk ishte se dyshonte në fuqinë e Allahut (xh.sh), por vetëm se ishte kurioze dhe e shqetësuar, se si do të ndodhte kjo.⁴⁴⁴

Fëmija vjen në këtë botë përmes një lidhjeje hallalli (me kurorëzim, e lejuar) ose harami (jashtë kurore, e ndaluar rreptësisht). Për të lindur një fëmijë me kurorë, Merjemja më parë duhej të kurorëzohej, përndryshe ajo nuk ishte e martuar. Nga ana tjetër ajo nuk ishte një grua e pamoralshme që të lindë një fëmijë përmes rrugës së haramit. Kur nuk ekzistonte asnjëra nga këto dy alternativa, atëherë edhe lindja e një fëmije në kushte normale nuk ishte e mundur.

Meleku i tha: “Gjendja reale është kështu. Rruga për të lindur një fëmijë është rruga që thua ti.⁴⁴⁵ Padyshim Allahu i Madhëruar do të dhurojë ty një fëmijë, pa të prekur asnjë burrë dhe njëkohësisht pa qenë e nevojshme të jesh e pandershme. Padyshim që Ai është i plotëfuqishëm në çdo gjë (që dëshiron).”⁴⁴⁶

Mund të habitet përballë realizimit të kësaj gjëje vetëm ai njeri që mendon se fuqia e Allahut (xh.sh) nuk është e mjaftueshme, ose është e vështirë bërja e kësaj gjëje nga ana e Allahut (xh.sh). Fuqia e Allahut (xh.sh) është e pafundme dhe I mjafton për të bërë çfarë të dëshirojë, vetëm të thotë “**bëhu**” dhe ajo gjë menjëherë bëhet. Fuqia e Allahut (xh.sh) është e pakufishme, prandaj nuk mund të flitet për vështirësi dhe mundime për fuqinë e Tij. Sa më shumë të shtohen principet dhe shkaqet, aq më shumë shtohen edhe vështirësitë e të bërit e punës. Ndërsa Allahu i Madhëruar nuk i krijon gjërat me anë të shkaqeve, por në të kundërt, kur Allahu (xh.sh) dëshiron të bëjë diçka, mjafton të thotë “kun (bëhu)” dhe ajo menjëherë bëhet.

444 I. Kurtubi, *El-Xhamiu’li-Ahkami’l-Kur’an*, IV, fq, 214.

445 A. Kazancı, *Peygamberler Tarihi*, III, fq, 214-15.

446 Ibn Kethir, *Hadislerle Kur’an’ı Kerim Tefsiri* X, fq, 5127.

(Xhibrili) **tha:** “(pavarësisht se ti je një grua e ndershme dhe e paprekur nga asnjë burrë, ti do të bësh një fëmijë):⁴⁴⁷ **“ Iu përgjigj:** **“Kështu është! Zoti yt ka thënë: ‘Kjo për Mua është e lehtë. Ne do ta bëjmë atë shenjë për njerëzit dhe mëshirë nga ana Jonë’. Dhe kjo është punë e kryer.”⁴⁴⁸ Përveç kësaj këtë fëmijë që Ne do ta dhurojmë ty, do ta bëjmë një nga shenjat e mënyrave të krijimit të njeriut pa baba. Do ta bëjmë mëshirë për ty, edhe për ata të cilët do ta besojnë fëmijën që do ta dhurojmë. Ky është një vendim i Joni për lindjen e fëmijës nga ti.”⁴⁴⁹**

Kur e dëgjoji këtë fjalë Merjemja, u përul përpara vendimit të Allahut (xh.sh) duke thënë: “Le të bëhet çfarë dëshiron Allahu (xh.sh.) dhe le të dali në fushë e vërteta rreth meje.”⁴⁵⁰

Merjemja e ka treguar në çdo moment të jetës së saj moralin, besnikërinë dhe lidhjen e madhe shpirtërore që kishte me Allahun (xh.sh). Merjemja e ka treguar vendosmërinë e bindjes së saj që kishte ndaj Allahut të Madhëruar në mënyrën më të bukur, po ashtu e ka treguar lidhjen e saj shpirtërore dhe të sinqertë me Allahun (xh.sh) me anë të nënshtrimit, vendosmërisë dhe përljes së sinqertë dhe të plotë përpara Allahut (xh.sh.) gjatë gjithë sprovave që ka kaluar në jetën e saj.

Përveç këtyre, Merjemja nuk ka kërkuar ndonjë shenjë rreth asaj që do t’i ndodhte, sikurse e kërkoi profeti Zekerija (a.s). Ja, për këtë arsye Allahu i Madhëruar i ka dhënë emrin “Saddika (Vërtetuese e madhe, vërtetuese e fjalëve të Krijuesit të Saj),⁴⁵¹ duke thënë në Kitabu’l-Hakim: **“Nëna e tij përherë ka qenë e drejtë.”⁴⁵²** Ndërsa në një ajet tjetër thuhet: **“Edhe Merjemen, të bijën e Imranit, e cila ruajti virgjërinë e saj; Ne frymë brenda saj nga shpirti Ynë (shpirt-**

447 Et-Taberi, *Tefsir’t-Taberi*, V, fq, 403.

448 Sûre Merjem, 19/21.

449 Et-Taberi, *Tefsir’t-Taberi*, V, fq, 404.

450 Ibnu’l-Ethir, *El Kamil Fi’t-Tarih*, I, 281; X. Jacob, *Ësa Kimdir?* fq, 18.

451 I. Kurtubi, *El-Xhamiu’li-Ahkami’l-Kur’an*, IV, fq, 201.

452 Sûre Mâide, 5/75.

in e Isait a.s.). Ajo u besoi fjalëve të Zotit të saj dhe librave të Tij e ishte nga të devotshmit!”⁴⁵³

“(Kujtoje) atë që ruajti virgjërinë e saj! Ne frymë brenda saj nga shpirti Ynë dhe e bëmë atë dhe birin e saj mrekulli për gjithë njerëzit”⁴⁵⁴

Xhebraili (a.s) i fryu Merjemes. Me anë të këtij frymëzimi, Merjemja mbeti shtatzënë me Isain (a.s).⁴⁵⁵ Këtu me fjalën “Ruh (Shpirt)”, nënkuptojmë shpirtin që e ka krijuar Allahu, ku edhe gjithësia gjen ekzistencën e saj me anë të krijimit të tij, nga ana e Allahut (xh.sh).⁴⁵⁶

Allahu i Madhëruar na tregon se i ka fryrë për t’i ngritur akoma më shumë vlerën Isait (a.s). Kjo fryrje i përngjan fryrjes që i është bërë Ademit (a.s), i cili u gjallërua pas kësaj fryrje. Ademi (a.s), pasi u krijua nga dheu dhe pasi u bë i gjallë, meritoi nderin e përujtes së melaikëve përpara tij.⁴⁵⁷

Gjëja që i mbërriti nga meleku Merjemes, ishte një shpirt i ndershëm dhe superior nga ana e Allahut të Madhëruar.⁴⁵⁸

Nëpër vëllimet e tefsirit rastisim me komentime dhe mendime të ndryshme rreth fryrjes.

Suddi ka thënë: “Xhebraili (a.s.) i ka fryrë në dorën e saj, duke i kapur mëngën e rrobes dhe kështu kjo fryrje i ka hyrë në këmishën e brendshme të Merjemes dhe si pasojë mbeti shtatzënë nga kjo fryrje, e cila i hyrë në kraharorin e saj.”⁴⁵⁹

Sipas një transmetimi që bazohet tek Vehb bin Munebihi, thuhet se: “Merjemja mbeti shtatzënë me Isain (a.s) pasi i fryu Xhebraili

453 Sûre Tahrim, 66/12.

454 Sûre Enbija, 21/91.

455 Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, fq, 90.

456 M. Esed, *Kur'ân Mesajî*, fq, 662; Ö. Ömer, *Kur'ân-ı Kerim'de Hz. İsa*, fq, 17.

457 Ö. Ömer, *Kur'ân-ı Kerim'de Hz. İsa*, fq, 16.

458 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, fq, 117.

459 Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, 90; F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, 316; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'ân*, IV, 214; Muhtasar *Tefsir Ibn'ul-Kethir*, VI, 211.

(a.s.) duke i kapur jakën e rrobes, e kjo fryrje hyri drejt këmishës së brendshme të Merjemes.”⁴⁶⁰

Përveç këtyre transmetimeve ka edhe një tjetër, ku tregohet se fryrja ishte nga goja dhe thuhet se: “Merjemja ngeli shtatzënë nga fryrja nëpërmjet gojës, që shkoi direkt në mitrën e saj dhe bëri të mundur ngeljen shtatzënë të saj. Allahu i Madhëruar e di më së miri.”⁴⁶¹

“... Kjo është punë e kryer!”⁴⁶²

Është një punë “e mundimshme” të të kuptuarit e mbledhjes dhe të realizimit të sistemit mbledhës të jetës, materieve dhe trupave. Është e padiskutueshme, që fuqia e Allahut (xh.sh) është e mjaftueshme për të bërë çfarë të dëshirojë Ai. Atëherë Allahu Teala mund ta krijojë një njeri edhe pa pasur nëna e tij kontakt me ndonjë burrë. Duke qenë e mundshme ndodhia e kësaj çështjeje, kjo sigurisht që është edhe e drejtë, kur njëkohësisht vërtetohet edhe nga mrekullitë e profetëve. Pejgamberi (s.a.v.s) na ka lajmëruar duke thënë se kjo gjë ka ndodhur. Duhet ta besojmë prerazi që kjo ka ndodhur, sikurse na tregon ky person që është i drejtë dhe kur na tregon për ngjarjen e një gjëje, kështu që theksohet vërtetësia e saj, edhe gjëja që themi ne.⁴⁶³

“Allahu krijon ç’të dojë Vetë. Kur vendos diçka, Ai vetëm thotë për të: “Bëhu!” - dhe ajo bëhet.”⁴⁶⁴

Profeti (paqja dhe shpëtimi i Allahut qofshin mbi të) rreth kësaj çështjeje ka thënë: “Allahu i Madhëruar e fut në xhenet pa marrë parasysh se çfarë pune mbart në shpinën e tij atë person që dëshmon se nuk ka Zot tjetër përveç Allahut. Kush dëshmon se Muhamedi është rob dhe i dërguari i Allahut dhe dëshmon se Isai (a.s) është rob dhe

460 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 106; F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihu'l-Gajb*, VI, 316; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'ân*, IV, 214; Es-Semerikandi, *Tefsiru'l-Kur'ân*, II, 141; *El-Itkan*, II, 128.

461 F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihu'l-Gajb*, VI, 316; Ibn Kethir, *Hadislerle Kur'ân-ı Kerim Tefsiri*, IV, 394.

462 Sûre Merjem, 19/21.

463 F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihu'l-Gajb*, VI, fq. 316.

464 Sûre Âli Imran, 3/ 47

i dërguari i Allahut. Kush dëshmon se Merjemes i është hedhur një fjalë dhe se tek ajo gjindet një shpirt. Kush dëshmon ekzistencën e xhenetit dhe të xhehenemit.”⁴⁶⁵

PERIUDHA E SHTATZËNISË SË MERJEMES (a.s)

Merjemja ngeli shtatzënë me Isain (a.s), kur ishte në moshën dhjetë, trembëdhjetë⁴⁶⁶ apo pesëmbëdhjetë vjeç.⁴⁶⁷ Gjithësej dy herë i kishte kaluar menstruacionet deri atëherë.⁴⁶⁸

Rreth periudhës së shtatzënisë së Merjemes janë dhënë mendime të ndryshme.

Sipas mendimit të Ibn Abasit (r.a) periudha e shtatzënisë së Merjemes ka qenë nëntë muaj, e njëjtë me periudhën e shtatzënisë së grave të tjera. Sikur të ishte shtatzënia e saj e ndryshme nga ajo e grave të tjera, atëherë ndryshimi i kësaj shtatzënie, do t’u theksonte mirë.⁴⁶⁹ Ndërsa disa dijetarë të tjerë thonë se ka lindur pas tetë muajsh, shtatë muajsh apo gjashtë muajsh shtatzënie.⁴⁷⁰

Sipas një mendimi tjetër të Ibn Abasit (r.a), kjo kohëzgjatje ka ndodhur brenda tre orëve. Merjemja brenda një ore ka ngelur shtatzënë, brenda një ore është formuar fëmija dhe pas një ore e ka lindur fëmijën.⁴⁷¹ Sipas këtij mendimi mund të nxjerrim këto dy konkluzione:

465 Buhâri, *Ehadithu’l-Enbija*, 46 (1430); Muslim, *Kitabu’l-Iman*, 46 (28).

466 Et-Taberî, *Tefsiru’t-Taberî*, II, 90; F. er-Razî, *Tefsiru’l- Kebir Mefatihu’l-Gajb*, XV, 316; Ibn Kethir, *Hadislerle Kur’an-ı Kerim Tefsiri*, IV, 1263; A. Schleifer, *İslâm’ın Kutsal Meryem’i*, fq, 36

467 Thâlebi - Araidh, 239; *Hulâsatu’l-Bejân*, VIII, 3203; G. Tümer, *Hiz. Meryem*, fq, 70; *M.E.B. İslâm Ansiklopedisi*, VII, 782.

468 Thâlebi - Araidh, 239; Et-Taberî, *Tefsiru’t-Taberî*, II, 90; F. er-Razî, *Tefsiru’l- Kebir Mefatihu’l-Gajb*, XV, 316

469 F. er-Razî, *Tefsiru’l- Kebir Mefatihu’l-Gajb*, XV, 317; I. Kurtubi, *El-Xhamiu’li-Ahkami’l-Kur’an*, XI, 183; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve’n-Nihaje*, II, 108; Et-Taberî, *Tefsiru’t-Taberî*, II, 94.

470 F. er-Razî, *Tefsiru’l- Kebir Mefatihu’l-Gajb*, XV, 318; I. Kurtubi, *El-Xhamiu’li-Ahkami’l-Kur’an*, XI, 183.

471 Ö. Bilmen, *Kur’an-ı Kerim’in Türkçe Meal-i Âlisi ve Tefsiri*, IV, fq, 2014.

a - “Ajo mbeti me barrë e u tërhoq me të në një vend të largët. Dhembjet e lindjes e detyruan atë që të shkonte te trangu i një hurme. Ajo tha: “Ah, sikur të kisha vdekur para kësaj (ngjarjeje) dhe të isha harruar krejt!”⁴⁷²

Ndajfolja “Fa” në fillim të kësaj fjalie është ta’kibije (tregon vazhdueshmërinë) dhe kjo tregon se të gjitha këto punë kanë ndodhur njëra pas tjetrës pa ndërprerje. Për këtë arsye një periudhë e tillë duhet të ketë një periudhë shtatzanie prej një ore.⁴⁷³ Gjithashtu nuk mund të thuhet, se ajo nuk mund të largohej në një vend të largët brenda një ore, sepse nuk ka ndonjë gjë që është e pamundur për Allahun (xh.sh). Fuqia e Tij mjafton për të krijuar kohë brenda kohës.

b - Allahu i Madhëruar rreth çështjes së Isait (a.s) në Kuranin Famëlartë thotë: “Rasti i Isait për Allahun është si rasti i Ademit që e krijoi prej baltës e pastaj i tha: “Bëhu!” - dhe ai u bë. E vërteta është nga Zoti yt, andaj mos u bëj nga ata që dyshojnë!”⁴⁷⁴

Nga kjo nënkuptojmë se Isai (a.s) është krijuar kur Allahu i Madhëruar ka thënë “kun” (Bëhu) “fe jekûn” dhe Ai është bërë. Kjo ngjarje është nga gjërat që nuk mendohet periudha e shtatzanisë përballë një urdhri të tillë nga ana e Allahut (xh.sh). Periudha e shtatzanisë është për ata që krijimi i tyre fillon me kontaktin e meni’së (spermës) me vezën në mitrën e nënës.⁴⁷⁵

Të gjitha këto mendime janë interpretime, sepse janë munduar ta tregojnë edhe periudhën e shtatzanisë së jashtzakonshme të Isait (a.s). Por në lidhje me këtë, nuk kemi ndonjë argument të qartë që të na tregojë, se edhe periudha e shtatzanisë së saj ishte e jashtëzakonshme.⁴⁷⁶ Sipas xhumhurit (shumicës së dijetarëve), Merjemja kaloi një periudhë

---

472 Sûre Merjem, 19/22-23.

473 I. Kurtubi, *El-Xhamiu’li-Ahkami’l-Kur’an*, XI, fq, 183.

474 Sûre Âli Imran, 3/ 59-60

475 F. er-Razi, *Tefsiru’l- Kebir Mefatihul’-Gajb*, XV, fq, 318.

476 A. Aslan, *Büyük Kur’an Tefsiri*, II, fq, 478.

dhe shtatzënie, si të gjitha gratë e tjera dhe fëmijën e lindi si lindjet e grave të tjera.⁴⁷⁷

PLANI I ALLAHUT (xh.sh) NË PËRSOSMËRINË E KRIJIMIT TË NJERIUT.

Njeriu është një pjesë e gjithësisë. Sikurse kemi anën fiziko- kimike që na rrethon nga ana e jashtme, gjithashtu kemi edhe gjendjet shpirtërore që rrethojnë brendësinë e botës tonë. Atëherë organizimi i krijimit të përsosmërisë së trupit të njeriut, është i lidhur pas ligjeve që janë në botën e gjallesave të tjera.

Ne e shikojmë shumë qartë, që bota e gjallesave me anë të mënyrës fizike dhe kimike e vazhdojnë jetesën e tyre në një harmoni të plotë. Si shembull mund të japim një pikë të protoplazmës, ose hartën e një geni. Njëri mbart bërthamën e fuqisë të jetës, ndërsa tjetri mbart veçoritë e baballarëve të tij, duke i transportuar nga një brez në brezin e ardhshëm. Të gjitha këto veçori të vogla, me detyra kaq shumë të ndryshme që gjinden brenda kësaj gjallese kaq të vogël, është një gjendje, harmoni dhe rregullsi tepër e mrekullueshme. Me zhvillimin e biologjisë kemi marrë akoma më shumë dituri rreth gjallesave dhe në veçanti rreth krijimit të njeriut. Së fundi, e kuptuam se asgjë nuk vjen vetvetiu, çdo gjë që ndodh në univers, vazhdon në rregullsinë e harmonisë së ligjeve që ka caktuar Allahu (xh.sh).⁴⁷⁸

Me anën e dritës së dijes që kemi dhe kur mendojmë thellë, atëherë do të na formohen disa pyetje në mendjen tonë: Kush i vuri këto ligje, që janë në këtë botë? ose Kush i bëri ato ligje në këtë formë kaq të përsosur? Padyshim që përgjigja që do t'u jepet këtyre pyetjeve të tilla do të jetë, Allahu i madhëruar.

Atëherë kjo na tregon neve për një fuqi të plotë dhe të pafundme, kur shikojmë vazhdimësinë e arsyes pa pasur ndonjë shmangie. Apo

---

477 *Hadislerle Kur'an'ı Kerim Tefsiri* V, 216; S. Ateş, *Yüce Kur'an'ın Çağdaş Tefsiri*, V, 375; M. Ebu Zehra, *Hiristiyanlık Üzerine Konferanslar*, fq. 30.

478 C. Yıldırım, *Asrın Kur'an Tefsiri*, II, fq. 909.

kur shikojmë zinxhirin e botës së gjallesave që nga krijimi i botës, të cilat vazhdojnë në një harmoni të plotë drejt qëllimit të tyre, brenda ligjeve të caktuara nga Allahu (xh.sh.).

Kjo fuqi e pafundme, duke ditur çdo gjë dhe duke vendosur çdo gjë sipas vendit të duhur dhe pasi vendosi çdo gjë për një qëllim, a mos vallë ka firmosur ndonjë dokument që asnjëherë nuk do të prekë me dorë asgjë? Apo kur të dëshirojë dhe cilin të dëshirojë e ndryshon dhe i dhuron mrekullira profetëve të Tij, gjithashtu i dhuron cilësi dalluese robërve të dashur (besimtarëve që janë të përpiktë ndaj urdhrave) të Tij. Natyrisht që të gjithë librat hyjnorë (Kurani Famëlartë, Bibla dhe Tivrati) e argumentojnë mendimin e dytë.

E gjitha kjo harmoni dhe mrekulli që vazhdon sipas rregullsisë së vendosur nga Allahu i Madhëruar, zinxhiri i vazhdimësisë së kësaj harmonie të plotë, nuk është në atë mënyrë ku fuqia e të menduarit tonë nuk do të mund ta arrinte ta kuptonte, por kjo harmoni e plotë, e vendosur nga Allahu i Madhëruar, është rregulluar në atë mënyrë, ku fuqia e të menduarit tonë, mund ta kuptojë këtë harmoni dhe rregullsi të vendosur nga një fuqi superiore, nga një fuqi e pafundme. Pra, kjo mrekulli e madhe është rregulluar në atë mënyrë, saqë nuk mund të refuzohet. Për të refuzuar një mrekulli të tillë, pikë së pari duhet të pranojmë që e gjithë kjo gjithësi është krijuar vetvetiu dhe jo nga një fuqi dhe dije e pafundme, ku një mendim i tillë është i gabuar. Mendja dhe logjika jonë përballë kësaj rregullsie dhe harmonie kaq të madhe, na shtyn të mendojmë akoma më thellë rreth krijimit të tyre. Nëse këto ligje do të ishin vendosur vetvetiu për vazhdimësinë e kësaj rregullsie dhe harmonie kaq të madhe, atëherë përse të mos bëhen vetvetiu përsëri këto mrekulli, në një gjendje të jashtëzakonshme që t'i shikojmë dhe që t'i pranojmë më pas ndodhinë e tyre?! Në fakt e gjithë kjo rregullsi dhe harmoni, ky dizajn kaq i mrekullueshëm dhe përputhmëria kaq e madhe ndërmjet tyre, është një punë shumë e rëndësishme, saqë është e pamundur të themi se të gjitha këto janë bërë vetvetiu. Padyshim që është fuqia dhe pushteti i pafund i Allahut (xh.sh.), e cila ekziston në çdo qenie.

Së fundi, mund të themi se ekziston dikush që e ka vendosur këtë rregullsi në këtë botë, i cili çdo gjë e ka bërë me planifikim dhe këtë planifikim e ka bërë pa pasur asnjë mangësi. Kjo rregullsi e mrekullueshme, është vendosur nga një superfuqi, ku fuqia e mendjes tonë nuk mund ta arrijë ta kuptojë madhësinë e asaj fuqie që e ka krijuar, si dhe të kuptojë vendosjen e kësaj harmonie dhe rregullsie tek të gjithë krijesat. Ky është një argument që të bën të mendosh se Allahu i Plotëfuqishëm ekziston.

Fryrja e shpirtit tek Merjemja nga meleku Xhebrail padyshim është një urdhër hyjnor, por këtu shikojmë një urdhër në një mënyrë tjetër nga ai që ne jemi mësuar zakonisht për vazhdimësinë e njerëzimit, i cili ka të bëjë me botën metafizike, por është një urdhër që ka lidhje me urdhërin e drejtpërdrejt nga ana e Allahut “Bëhu” dhe ajo gjë menjëherë është bërë.⁴⁷⁹

MUNDËSIA E SHTATZANISË SË MERJEMES (a.s) NË MËNYRË SHKENCORE.

Filozofët janë të të njëjtit mendim se nuk është e pamundur krijimi dhe ardhja e njerëzve në këtë botë në një mënyrë tjetër përveç mënyrës së lindjes. Filozofët kanë thënë: “Kjo është e mundur, sepse trupi i njeriut është i aftë bashkë me nefsin Natika, i cili e drejton atë trup dhe e pranon bashkë me pamjen e veçantë të atij trupi. Trupi i njeriut dhe pamja formohet gjatë një periudhe dhe një sasive të këtyre katër elementëve (zjarri, uji, ajri dhe dheu). Për këtë arsye nuk është e pamundur përshtatshmëria dhe harmonia e bashkimit në një mënyrë të rregullt të këtyre elementëve në trupin e njeriut. Vetëm fryrja e shpirtit nevojitet në atë trup, ku janë bashkuar këto elementë. Kështu që më pas do të vërtetohej shtimi i njeriut në këtë mënyrë. Do të ishte e mundur krijimi i njeriut pa baba, nëse do të formohej një gjendje e përshtatshme e realizimit të këtyre elementëve. Por fryrja e shpirtit i përket vetëm Allahut (xh.sh).⁴⁸⁰

479 C. Yıldırım, *Asrın Kur'an Tefsiri*, II, fq, 910.

480 F. er-Râzi, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, fq, 313-14.

Allahu i Madhëruar pasi e krijoi Ademin (a.s) pa baba dhe nënë, bëri të mundur shtimin e pasardhësve të tij me bashkimin e babait me nënën. Kështu që pas bashkimit të babait me nënën lindën fëmijët. Për sa i përket lindjes së Merjemes pa pasur kontakt me asnjë burrë kjo është një gjendje, e cila i ngjan krijimit të Ademit (a.s) në mënyrë direkte. Allahu (xh.sh) e urdhëroi duke dërguar melekun, i cili pasi i fryu Merjemes me urdhrin e Allahut (xh.sh), ajo ngeli shtatzënë.⁴⁸¹

Është e mundur pjekja e vezës pa pasur kontakt me asnjë burrë (spermën e burrit).⁴⁸² Tashmë shkenca e ka bërë të mundur tek kafshët të sjellë një jetë pa çiftëzim fare, kësaj në historinë e natyrës u është vënë emri “Parthenogenese”.⁴⁸³ Ne e dimë se një gjë e tillë ka ndodhur tek kafshët, pra tek një nivel akoma më i ulët se sa ai i njeriut dhe për këtë arsye mund të themi se është e natyrshme të ndodhi edhe tek njeriu.⁴⁸⁴

Qelizat e vezës së gruas, pavarësisht se janë të mjaftueshme për të formuar foshnjën, Allahu (xh.sh) e ka bërë të detyrueshme atë për t’u çiftëzuar me një burrë.⁴⁸⁵

KRIJIMI I ISAIT (a.s) ËSHTË SHFAQJA E FUQISË SË ALLAHUT (xh.sh)

“Ne e bëmë birin e Merjemes dhe nënën e tij mrekulli për njerëzimin”⁴⁸⁶

481 I. Kurtubi, *El-Xhamiu’li-Ahkami’l-Kur’an*, IV, fq, 214.

482 M. Ēatt, *Günümüzde İslâm ve Hristiyanlık*, fq, 154; E. Fatiş, *Kur’an’da Hz. İsa*, fq, 94.

483 I. Ertugrul, *İman HAKikatleri Etrafında Sûallere Cevaplar*, fq, 45; E. Fatiş, *Kur’an’da Hz. İsa*, fq, 94.

484 M. Ēatt, *Günümüzde İslâm ve Hristiyanlık*, fq, 154; E. Fatiş, *Kur’an’da Hz. İsa*, fq, 95.

485 H. Nurbaki, *Kur’an-ı Kerim’den Âyetler ve İlmi Gerçekler*, fq, 334-335.

486 Sûre Mu’minûn, 23/50.

Nëse do të linim mënjanë krijimin e njeriut të parë dhe vazhdimësinë e lindjeve të njerëzisë së tashme, do të shikonim se lindja e birit të Merjemes Isait (a.s), është më interesantja në historinë e njerëzimit.

Njerëzimi nuk e njeh siç duhet ngjarjen më interesante dhe më të madhe që ka parë historia. Po, është e vërtetë se njerëzit nuk kanë qenë të pranishëm në krijimin pa nënë dhe pa baba të njeriut të parë. Pavarësisht se kanë kaluar qindra vite pas kësaj ngjarjeje, dhuntia dhe dituria e Allahut dëshiroi që t'i tregojë njerëzisë ngjarjen e dytë interesante, atë të lindjes së Isait (a.s) pa baba. Kjo ngjarje interesante ka ndodhur me anë të një mrekullie, në një mënyrë ndryshe nga mënyra që dinin njerëzit deri në atë kohë për vazhdimësinë e njerëzisë. Njerëzit do të ishin dëshmitarë të pranishëm të kësaj ngjarjeje, më pas kjo ngjarje do të kalonte në historinë e njerëzimit si ngjarje e paparë, e papërngjashme më parë me ndonjë lindje tjetër pas Ademit (a.s). Në këtë mënyrë njerëzit patën mundësinë e shikimit të njeriut në një mënyrë ndryshe nga ajo që ata dinin, e cila ishte e përngjashme me krijimin e njeriut të parë pa baba.⁴⁸⁷

“Ajo tha: “Zoti im! Qysh do të kem unë fëmijë, kur nuk më ka prekur askush?!” – “Kështu – tha (engjëlli) - Allahu krijon ç’të dojtë Vetë. Kur vendos diçka, Ai vetëm thotë për të: “Bëhu!” - dhe ajo bëhet.”⁴⁸⁸ “Ne urdhërojmë vetëm një herë dhe vullneti Ynë përmbushet sa çel e mbyll sytë.”⁴⁸⁹

Kurani Famëlartë na tërheq vërejtjen duke theksuar se ajo është “Kelim” (fjalë), por kjo fjalë nuk është sikurse fjalët e tjera, e cila përbëhet thjesht nga shkronjat. Kjo është një krijesë e gjallë, që tregon dëshirën e krijimit të Allahut (xh.sh). Fjala “Bëhu”, e cila përbëhet nga dëshira e Allahut (xh.sh), është kthyer në krijimin e njeriut me emër “Isai, biri i Merjemes”.⁴⁹⁰ Fjala për të cilën po bëjmë fjalë, nuk

487 M. Fadlullah, *Min Vahji'l-Kur'an*, VII, fq, 465-66.

488 Sûre Âli Imran, 3/ 47.

489 Sûre Kamer, 54/50.

490 M. Fadlullah, *Min Vahji'l-Kur'an*, VI, 12; H. Döndüren, *İnsanlığa Son Çağrı*, I, 110.

është gjë tjetër veçse urdhri i Allahut (xh.sh), “Kun” (bëhu). Kur Allahu (xh.sh.) ka thënë “Bëhu” ajo menjëherë është bërë. Pavarësisht se fjala “bëhu” është për krijimin e të gjithë njerëzve, e veçanta për Isain (a.s) është se lindja e tij nuk është e ngjashme me atë të njerëzve të tjerë, pasi lindja e njerëzve të tjerë ka ndodhur nga një lindje me rrugë normale, nga bashkimi i një burri dhe gruaje. Krijimi i formimit të trupit të tyre ka filluar me çiftëzimin e spermatozoidit nga babai me kontaktimin e vezës në mitrën e nënës. Pra, ngelja shtatzanë, lindja (përveç lindjeve (të Ademit (a.s) dhe Isait (a.s)), zakonisht vjen si pasojë e marrëdhënieve seksuale të burrit dhe gruas. Ndërsa fillimi i krijimit të Isait (a.s) në mitrën e nënës ka qenë ndryshe nga lindjet tjera. Ne shikojmë që nuk luajnë rol shkaqet që përbëjnë ardhjen e njeriut në këtë botë nga disa etapa. Për këtë arsye lindja e tij ka ndodhur drejtpërdrejt nga fjala hyjnore “Bëhu”.⁴⁹¹

Gazaliu ka thënë: “Për çdo lindje ka një shkak të afërt dhe të largët. Shkaku i afërt është sperma, ndërsa shkaku i largët është urdhri “Kun” (bëhu). Për lindjen e Isait (a.s) nuk ka ndonjë argument rreth shkakut të afërt, ndërsa për shkakun e largët ka argument të qartë, i cili është urdhri “Kun”. Të theksuarit e urdhrin “Bëhu” është një shenjë, e cila na tregon neve, se nuk ka shkak të afërt. Urdhri “Bëhu” është urdhri i arritur dhe i realizuar nga ana e Allahut të Madhëruar.”⁴⁹²

“... Ai ka njohuri të plotë për çdo krijesë.”⁴⁹³

Fuqia e Allahut (xh.sh) është ajo që i ka bërë njerëzit të ndryshëm (me gjuhë dhe kombe), fuqia e Allahut është ajo që e krijoi Ademin (a.s) nga dheu pa nënë e pa baba.⁴⁹⁴ Havanë e krijoi nga burri pa nënë,⁴⁹⁵ por pasardhësit dhe vazhdimësinë e njerëzimit e mundësoi nga burri

491 A. Tabatabaî, *El-Mizan fi Tefsir'il-Kur'ân*, III, fq, 293.

492 Âlusi, III, 160-61, 171; G. Tümer, *Hiz. Meryem*, fq, 159.

493 Sûre Jâsîn, 36/79.

494 “Kur Zoti yt u tha engjëjve: “Unë do të krijoj një njeri prej balte. Kur t'i jap trajtë dhe t'i fryj prej shpirtit Tim, përruljuni në sexhde atij!” Sûre Sâd, 38/71-72.

495 “Ai ju krijoi prej një njeriu të vetëm; pastaj, prej tij krijoi shoqen e tij.” Sûre Zumer, 39/6.

dhe gruaja.⁴⁹⁶ Me urdhrin e Allahut të Madhëruar Is’haku (a.s) dhe Jahjai (a.s) lindën nga nënat e tyre të moshuara, në një kohë kur ato nuk lindnin dot fëmijë, sepse ishin shterpa.⁴⁹⁷ Gjithashtu Isain (a.s) e krijoi pa baba. Kështu, Allahu i Plotfuqishëm e ka treguar fuqinë e Tij në pesë gjendje. Nuk ka Zot dhe Krijues tjetër përveç Atij.⁴⁹⁸

Lindja e Isait (a.s) nga Merjemja e virgjër, pa e prekur asnjë burrë, pavarësisht se bëhet fjalë për një mrekulli, nuk bëhet fjalë për një veçori superiore mbi njerëzit e tjerë.

Sipas dijetarëve të botës islame, kjo ngjarje është një nga argumentet ku tregohet se fuqia e Allahut (xh.sh) është e plotfuqishme dhe e pafundme për të krijuar cilin të dojë dhe në ç’mënyrë të dëshirojë. Në të kundërt, kjo ngjarje nuk tregon dhe i nuk vesh asnjë cilësi hyjnore, as Isait (a.s), as Merjemes. (Pra duam të theksojmë se as Isai, as Merjemja, nuk janë Zot, ata janë njerëz të zakonshëm, sikurse të tjerët, porse të zgjedhur ndërmjet tyre). Nëse do të ishte një superioritet lindja pa baba, atëherë edhe Ademi (a.s), babai i njerëzisë, do të ishte biri i Zotit, i cili është krijuar pa baba dhe pa nënë...⁴⁹⁹

“Allahu nuk ka mbetur të marrë dikë për bir. Qoftë i lavdëruar Ai! Kur vendos diçka, Ai vetëm thotë për të “Bëhu!” dhe ajo bëhet.”⁵⁰⁰

Ashtu si nuk është një gjendje jashtë logjikës, krijimi i Ademit (a.s) nga dheu, po ashtu edhe krijimi i Isait (a.s) nuk është një gjendje e pamundshme nga mbledhja e gjakut dhe formimi i tij në mitrën e nënës pa e prekur asnjë burrë... Nuk ka ndonjë gjë të pamundshme për fuqinë e Allahut të Madhëruar...

496 “O njerëz! Në të vërtetë, Ne ju krijuam ju prej një mashkulli dhe një femre.” Sûre Huxhurât, 49/13.

497 “Ajo tha: “Ah! E mjera unë! A mos vallë, kështu plakë do të Ne iu përgjigjëm atij dhe i dhuruam Jahjain, duke ia bërë gruan të aftë (për lindje). Me të vërtetë, ata nxitonin për vepra të mira dhe Na luteshin, me shpresë e frikë dhe ishin të përvulur ndaj Nesh.” Sûre Enbija, 21/90.

498 Ibn Kethir, *Hadislerle Kur’ânî Kerim Tefsiri*, X, fq, 5127.

499 El-Xhahidh, *Hristiyanliğa Reddiye*, fq, 108

500 Sûre Merjem, 19/35.

“Rasti i Isait për Allahun është si rasti i Ademit që e krijoi prej baltës e pastaj i tha: “Bëhu!” - dhe ai u bë.”⁵⁰¹ Sikurse e shikojmë në ajetin kuranor, krijimi i Isait (a.s) është njësoj si çështja e krijimit të Ademit (a.s), por pavarësisht se është një krijim ndryshe nga lindjet e njerëzve të tjerë, përsëri është një dije e prerë, e argumentuar dhe e logjikshme, që ata kanë qenë njerëz dhe jo Zota, apo bijtë e Zotit.

Pas krijimit të trupit të Ademit (a.s), Allahu (xh.sh) përsëri ka bërë “nefh” (fryrje) dhe me anë të kësaj fryrje Ai është kthyer në formën e krijimit me kocka, mish, gjak, me ndjenja dhe me të gjitha cilësitë e tjera të tij.

Një pjesë e Ulemasë (dijetarëve) patën thënë: “ Fryrja e Isait (a.s) ka ndodhur drejtpërdrejt nga Allahu i Madhëruar, sepse Allahu (xh. sh) na ka thënë në Kuran se krijimi i Isait (a.s), është sikurse krijimi i Ademit (a.s).⁵⁰²

Ndërsa pjesa tjetër thonë se fryrja është bërë nga Xhebraili (a.s).⁵⁰³

Ademi (a.s) është krijuar nga dheu, pa nënë dhe pa baba, sikurse tregohet shumë qartë në Kuranin Famëlartë: **“Ne ju kemi krijuar prej tokës, aty do t’ju kthejmë dhe nga ajo do t’ju nxjerrim edhe një herë tjetër”**⁵⁰⁴

Ka një ndryshim të vogël mes gjendjes së Ademit (a.s), me gjendjen e njerëzve të tjerë. Ademi (a.s) është krijuar nga dheu i zgjedhur dhe ai dhe’ i zgjedhur është bërë në farën e njeriut, është krijuar pasi Allahu i Madhëruar i ka fryrë shpirtit të tij, ndërsa njerëzit që vijnë pas tij janë krijuar nga “fara e babait dhe veza e nënës”, që formohen tek nëna dhe përmes babait me anë të ushqimeve të marra nga prodhimet e tokës dhe më pas krijohen me anë të fryrjes së shpirtit nga ana e Allahut. Pra, krijimi i Isait (a.s) është sikurse krijimi i Ademit (a.s), ngaqë krijimi i tij është ndryshe nga krijimi i njerëzve të tjerë.

501 Sûre Âli Imran, 3/ 59.

502 A. Tabbara, *Kur’ânnda Peygamberler*, fq, 396; E. Fatiş, *Kur’ânnda Hz. İsa*, fq, 85

503 A. Tabbara, *Kur’ânnda Peygamberler*, fq, 396.

504 Taha sûresi, 20/55.

Dallimi i krijimit të Ademit (a.s) nga krijimi i Isait (a.s), është se Ademi (a.s) u krijua krejtësisht nga dheu, pa nënë dhe pa baba, ndër-
sa Isai (a.s) u krijua me urdhrin e Allahut (xh.sh), pa baba në mitrën
nënës së tij të pastër.⁵⁰⁵

Allahu (xh.sh) thotë në Kuran: **“Tu përgjigj: “Kështu është! Zoti yt ka thënë: ‘Kjo për Mua është e lehtë. Ne do ta bëjmë atë she-
një për njerëzit dhe mëshirë nga ana Jonë’. Dhe kjo është punë e kryer.”**⁵⁰⁶ Krijimi i Isait (a.s) është një sprovë dhe testim për njerëzit, gjithashtu në të njëjtën kohë ai është edhe një argument tregues i mëshirës dhe i madhështisë së Allahut (xh.sh). Allahu i Madhëruar thotë në Kuran: **“Atij i përket gjithkush që gjendet në qiej dhe në Tokë. Ata që janë tek Ai (engjëjt), nuk ngurrojnë për të adhuruar Atë e nuk ndiejnë lodhje.”**⁵⁰⁷

PËRGËZIMI I ISAIT (a.s) TË MERJEMES SIPAS BIBLËS.

Në Bibël dialogu që përmendet mes Merjemes dhe Xhebrailit (a.s) tregohet në këtë mënyrë.

“Ditët e fundit, Zoti e dërgoi melekun Xhebrail tek Merjemja e virgjër, e cila ishte nga mbesat e Jehudas dhe nga pasardhëset e Davudit. Merjemja e virgjër jetonte një jetë pa mëkate dhe ishte shumë e mbrojtur nga ato, ishte larg nga çdo punë dhe sjellje e turpshme. Bashkë me faljen, ajo agjëronte dhe jetonte një jetë të shenjtë. Meleku Xhebrail hyri tek dhoma e saj kur ajo po qëndronte e vetmuar në dhomë.⁵⁰⁸

Kur engjëlli hyri tek ajo, ai i tha: “Tungjatjeta, o hirplotë, Zoti është me ty, ti je e bekuar ndër gratë.

505 A. Ünal, *Barnabas İncili Önsözü*, fq, 22-23.

506 Sûre Merjem, 19/21.

507 Sûre Enbija, 21/19.

508 *Ungjilli Barnabas*, 1. Bölüm, fq, 56.

Kur Merjemja e pa Xhebrailin, ajo mbeti e shqetësuar nga fjalët e tij dhe pyeste vetveten çfarë kuptimi mund të kishte një përsëritje e tillë.

Engjëlli i tha: “Mos ki frikë, Mari, sepse ke gjetur hir para Perëndisë.⁵⁰⁹ Zoti të zgjodhi ty, që ti të jesh nëna e profetit, të dërguarit të Zotit për popullin e Izraelit dhe ata me anë të ligjeve që ka sjellë ky profet, le të ecin (jetojnë jetën e tyre) me sinqeritet.⁵¹⁰ Dhe ja, ti do të mbetesh shtatzënë dhe do të lindësh një djalë, të cilit do t’ia vësh emrin Jezus (Isa/Mesih- shpëtimtar),⁵¹¹ sepse ai do të shpëtojë popullin e tij nga mëkatet e tyre.⁵¹² Origjina e emrit Isa⁵¹³ është Jeshuha në hebraisht.⁵¹⁴ Në hebraisht është në kuptimin Immanuel “E shpëton Zoti”.⁵¹⁵ Atë do ta ruash nga çdo verë, apo pije alkolike të fortë dhe nga çdo mish që nuk është i pastër, sepse ai fëmijë është një rob i bekuar i Zotit.⁵¹⁶ Ai do të jetë i madh dhe do të quhet Biri i Shumë të Lartit dhe Zoti Perëndi do t’i japë fronin e Davidit, atit të tij dhe do të mbretërojë mbi shtëpinë e Jakobit përjetë dhe mbretëria e tij nuk do të ketë kurrë të sosur”. Maria i tha engjëllit: “Po si do të ndodhë kjo, kur unë nuk njoh burrë?”⁵¹⁷

Engjëlli u përgjig duke thënë: “Maria, Perëndia e krijoi njeriun kur ai nuk ekzistonte, është i Plotfuqishëm, prandaj ti mund të lindësh fëmijë dhe pa pasur kontakt me ndonjë burrë.⁵¹⁸ Fryma e Shenjtë do të vijë mbi ty dhe pushteti i Shumë të Lartit do të të

509 *Ungjill; Lluka* I: 28-30.

510 *Ungjilli Barnabas*, 1. Bölüm, fq. 56.

511 *Ungjill; Lluka* I: 31; *Ungjilli Barnabas*, 1. Bölüm, fq. 56.

512 *Ungjill; Mateu* 1:21.

513 Isa është njësoj me fjalën Jezus, gjuha e njerëzve që e rrethonin atë ishte Aramaishtja, ndërsa në dialektin Sirian emri Isa është Jeshu, ose Jesug apo në hebraisht Isau, ndërsa në Greqisht është (Jehoshuah, Joshua vëza Jeshua). Ndërsa shkurtimisht në simbolet e krishtera shkruhet në këtë mënyrë: “IC” ose “HIS.” M. İslamoğlu, *Üç Muhammed*, fq. 44.

514 *M.E.B. Islâm Ansiklopedisi*, V, fq. 1062.

515 Isaia 7: 14; X. Jacob, *İsa Kimdir?* fq. 150-51; *İncil-i Şerif Tefsiri*, I, 11; A. Tabatabaî, *El-Mizan fi Tefsir il-Kur’ân*, III, 295.

516 *Ungjilli Barnabas*, 1. Bölüm, fq. 56.

517 *Ungjill; Lluka* I: 32-34.

518 *Ungjilli Barnabas*, 1. Bölüm, fq. 56

mbulojë me hijen e vet, prandaj i shenjti që do të lindë prej teje do të quhet Bir i Perëndisë”⁵¹⁹

Maria tha: “Unë e di që fuqia e Perëndisë është e plotfuqishme, atëherë dëshira e Tij do të plotësohet.⁵²⁰ Jam shërbëtorja e Zotit, le të më ndodhë sipas fjalës sate”⁵²¹ Dhe engjëlli u largua prej saj.⁵²²

Maria e virgjër, duke e përlurur kokën e saj me një përlulësi të madhe, e falënderoi dhe e madhështoi Perëndinë: “O zemra ime, o shpirti im, dije madhështinë e Perëndisë, duaje shumë shpëtuesin tim Perëndinë, sepse Ai, zemrën e shërbëtores së vogël e pranoi në atë mënyrë, që do të jem e bekuar nga të gjithë popujt. Mua më bekoji i Lartësuarit, e madhëroj emrin e bekuar të lartë të Tij. Mëshira e Tij, shpërndahet nga brezi në brez për ata që frikësohen nga Ai. Fuqiploti e forcoi dorën dhe e shpërndau nderin e qëllimit të zemrës.

I nënçmoi të fuqishmit dhe i lartësoi ata që ishin të dobët. I ngopi të uriturit dhe i la duarbosh të pasurit, sepse Ai i mban përgjithmonë fjalët e dhëna Ibrahimit dhe birit të tij”⁵²³

Mes njohurive që janë dhënë në Ungjillin e Barnabait dhe të Llukës, si dhe me njohuritë që janë dhënë në Kuran rreth përgëzimit të Isait (a.s), siç kanë ngjashmëri, në të njëjtën kohë kanë edhe ndryshime

Në të dy rrëfimet na tregohet që Merjemja ka qenë e virgjër. Sipas Ungjijve, Merjemja ka qenë e fejuar me një person me emrin Jusuf përpara lindjes. Ndërsa Kurani nuk flet fare rreth një ngjarjeje të tillë.

Sipas Ungjillit të Llukës meleku Xhebrail, i cili e përgëzoi Merjemen nuk është i njëjtë me Frymën e Shenjtë. Ndërsa në Kuranin Famëlartë, Allahu Teala rreth melekut që i ka dërguar Merjemes thotë:

519 *Ungjill; Lluka* I: 35.

520 *Ungjilli Barnabas*, 1. Bölüm, fq, 56.

521 *Ungjilli Barnabas*, 1. Bölüm, fq, 57; *Ungjill; Lluka* I: 38.

522 *Ungjill; Lluka* I: 38.

523 *Ungjilli Barnabas*, 1. Bölüm, fq, 56-57.

“Nga shpirti Ynë”. Ky melek pasi i dha përgëzimin, i fryu nga Shpirti i Allahut (xh.sh) dhe më pas Merjemja ngeli shtatzënë me Isain (a.s). Sipas thënies së Kuranit, Xhebraili (a.s) ka qenë meleku, që i dha përgëzimin dhe i fryu nga Shpirti i Allahut dhe që nga ai moment Merjemja mbeti shtatzënë.⁵²⁴

Përsëri në Ungjillin e Llukës shikojmë se ka një lidhje mes ngeljes shtatzanë nga “Fryma e Shenjtë”, me thënien “Bir i Perëndisë”.⁵²⁵ “Fryma e Shenjtë do të vijë mbi ty”.⁵²⁶ “prandaj i shenjti që do të lindë prej teje do të quhet Bir i Perëndisë”.⁵²⁷ Ndërsa Kurani na tregon se shtatzania e Merjemes është një mrekulli e fuqisë dhe e dëshirës së Allahut (xh.sh). Në të njëjtën kohë Kurani thekson se lindja e Isait (a.s), është një sprovë dhe argument për njerëzit, që tregon madhësinë dhe fuqinë e Zotit (xh.sh).⁵²⁸

ME EMRIN “ISAI, I BIRI I MERJEMES” THYHEN IDHUJT MESHKUJ TË ASAJ KOHE.

“...emrin do ta ketë Mesih - Isa i biri i Merjemes...”⁵²⁹

Ngrihet pyetja: “Përse Isa, biri i Merjemes?” Përgjigjja e një pyetjeje të tillë është: “Trashëgimia tek profetët vazhdon nga babai dhe jo nga nëna.” Me shprehjen “Isai, biri i Merjemes”, ne nënkuptojmë se Allahu i Madhëruar na ka treguar se trashëgimnia e Isait (a.s) vjen nga nëna, ngaqë ai do të lindë pa baba.⁵³⁰

Allahu i Madhëruar i ka thyer idhujt e kohës me anë të Merjemes. Lindja e Isait (a.s) pa baba ka rrëzuar idhujtarinë e burrave në popullin romak.

---

524 F. er-Razi, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, fq, 304.

525 *Ungjill; Lluka* 1: 35.

526 *Ungjill; Lluka* 1: 35.

527 *Ungjill; Lluka* 1: 35.

528 Ş. Gündüz, *Pavlus Hristiyanlığın Mimarı*, fq, 155-156.

529 Sûre Âli Imran, 3/ 45.

530 F. er-Razi, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, 317; A. Tabatabaî, *El-Mizan fi Tefsir'il-Kurân*, III, 29.

Shikoni se çfarë dënimi i dha Allahu (xh.sh) kësaj padrejtësie sociale, që ishte e përhapur në popull, e përmend gruan në librat e shenjtë (në ajetet kuranore dhe në librat e tjerë të shenjtë) me të tilla cilësi aq të larta përballë burrave, të cilët ishin shndërruar në përmedore idhujsh, duke iu bërë padrejtësi grave.

E përmend “Isai, biri i Merjemes”, duke e theksuar disa herë këtë, me qëllimin e vetëm për të lartësuar emrin e Merjemes të pastër, duke e theksuar me anë të të birit të saj Isait (a.s). Vallë a ka ndonjë kritikë më të madhe dhe më të bukur se sa kritika hyjnore, që iu bë atyre njerëzve që i gruponin njerëzit në grupe, racistë, nacionalistë, pushtuesve dhe atyre që i klasifikonin njerëzit sipas gjinive të tyre?!

Fjalja “Isai, bir i Merjemes” përmban në vetvete një refuzim të mundësisë të një lloji idhujtarie në të ardhmen. Pra, në një kuptim e refuzon mesazhin e Isait (a.s), që e ndryshuan brenda një kohe të shkurtër të krishterët, të cilët e kthyen në idhull atë duke thënë “Bir i Allahut” dhe jo “bir i Merjemes”. Kurani Famëllartë iu ka tërhequr vërejtjen atyre, që në të ardhmen do të dëshironin ta ndryshonin në idhull Isain (a.s), duke theksuar realitetin rreth Isait (a.s), që nga lindja e tij, në të cilën thuhet i është “Biri i Merjemes”.⁵³¹

Shkaku i thënies “Isai, bir i Merjemes” është për t’i kthyer përgjigje të krishterëve, që thanë se ai është Bir i Perëndisë, ku në realitet ai është Biri i Merjemes dhe jo i Perëndisë. Gjithashtu është edhe për t’iu përgjigjur hebrenjve, të ciltë thanë se: “Isai është një fëmijë i lindur nga një marrëdhënie jo e ligjshme, ku nëna e tij e lindi atë me urdhrin dhe me fryrjen nga ana e Allahut të Plotfuqishëm”. Në realitet ai nuk është “Biri i Perëndisë”,⁵³² sikurse thonë të krishterët, por ai është Bir i Merjemes. Ai nuk është një fëmijë i lindur nga një marrëdhënie imoraliteti, përkundrazi ai është një fëmijë i lindur nga Merjemja me urdhër të Allahut (xh.sh), pa baba.⁵³³

531 M. İslamoğlu, *Adayış Risalesi*, fq, 132; M. İslamoğlu, *Üç Muhammed*, fq, 46; A. Schleifer, *İslâm'ın Kutsal Meryem'i*, fq, 127.

532 *Ungjill; Marku* 1:1.

533 Et-Taberi, *Tefsir't-Taberi*, II, fq, 263.

Fjala “Isai, bir i Merjemes” është një kritikë, që u bëhet atyre që e ndryshuan Inxhilin e vërtetë. Në Ungjillin e Mateut thuhet se Isai (a.s) “Jakobit i lindi Jozefi, bashkëshorti i Marisë, nga e cila lindi Jezusi, që quhet Krisht.” (Biri i Jakobit).⁵³⁴ Por një thënie e tillë është një shpifje e qartë që iu është bërë Isait (a.s) dhe nënës së tij Merjemes. Sepse Merjemja ka thënë:

“Ajo tha: “Si mund të kem unë djalë, kur asnjë mashkull nuk më ka prekur e nuk jam as e pacipë?!”⁵³⁵

Dhe Allahu i Madhëruar e ka pastruar atë, kur thotë në Kuran: **“Edhe Merjemen, të bijën e Imranit, e cila ruajti virgjërinë e saj...”⁵³⁶**

Pra, këtu e shikojmë, se ky ajet e refuzon shumë qartë lajmin që kalon në Ungjill. Për këtë arsye ai është “Isai, biri i Merjemes” dhe jo “Bir i Perëndisë”.

Gratë e tjera të cilat përmenden në Kuran, përveç Merjemes janë gruaja e Nuhut, Lutit, Faraonit⁵³⁷ dhe gruaja e Imranit.⁵³⁸ Shikojmë që këto gra janë përmendur në mënyrë relative, duke përmendur emrat e burrave të tyre, ose i ka përmendur ato në ngjarjet apo në historitë e tyre me cilësinë e nderit, me emrat që janë njohur si Sebë Melike.⁵³⁹

Urtësia e mospërmendjes së emrave të grave të tjera përveç Merjemes në Kuran është një mënyrë e mbuluar e refuzimit ndaj të krishterëve, të cilët i pranuan ato për gra të Allahut (xh.sh). Allahu i Madhëruar nuk ka grua dhe fëmijë. Në ajetin e Kuranit theksohet: “Isai, biri i Merjemes”, me qëllim që Isai është biri i Merjemes dhe jo bir i Allahut (xh.sh).⁵⁴⁰

---

534 *Ungjill; Mateu* 1:16.

535 *Sûre Merjem*, 19/20; *Ungjill; Lluka* 1:34.

536 *Sûre Tahrim*, 66/12.

537 *Sûre Tahrim*, 66/10-12

538 *Sûre Âli Imran*, 3/ 30-35

539 *Sûre Neml*, 27/32.

540 F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul'-Gajb*, VI, 317; *El-Itkan Fi Ulûmi'l-Kur'ân*, I, 127

Merjemja dhe biri i saj janë shenja ku tregohet fuqia e pashoq e Allahut (xh.sh). Që të dy në Kuran tregohen se janë dërguar për të drejtuar njerëzit në rrugën e drejtë dhe për t'i larguar ata nga rruga e keqe, si dhe për të treguar se fuqia e Allahut (xh.sh) është e pakufishme. Kurani thekson shembullin e tyre, se janë një sprovë dhe argument për njerëzit që tregojnë madhështinë dhe fuqinë e Zotit (xh.sh).

“MESIH” ËSHTË CILËSI E ISAIT ALEJHIS-SELAM

“...emrin do ta ketë Mesih - Isa i biri i Merjemes...”⁵⁴¹

Në Dhjatën e Vjetër, fjalë Mesih përmendet tridhjetë e pesë herë kurse në Dhjatën e re kjo fjalë përmendet katër herë.⁵⁴² Ndërsa në Kuran, fjalë Mesih përmendet njëmbëdhjetë herë dhe në të gjitha të tjerat, përmendet Isa (a.s). Mufessirët kanë thënë se fjala “Mesih” ka disa kuptime: Është emërtuar me këtë emër, ngaqë e ka prekur Xhebraili (a.s) shejtanin me pendën e tij kur ka lindur Isai (a.s), me qëllim që të mos i bëhet pengesë atij.⁵⁴³ Për arsye se udhëtonte shumë, apo për arsye se e ka pasur tabanin e këmbës të rrafshhtë. Është emërtuar si i tillë për arsye se i shëronte të sëmurët me anë të prekurit me dorë.⁵⁴⁴ Arsye tjetër ka qenë, ngaqë është pagëzuar nga Jahja (a.s), ose ngaqë është lyer me vaj nga nëna e tij kur ka lindur.⁵⁴⁵ Ndërsa sipas një mendimi tjetër, është emërtuar kështu, ngaqë ka qenë i pastruar nga ndyrësitat, pislleqet dhe ka qenë i pastruar nga mëkatet.⁵⁴⁶

Ndërsa shkakut i emërtimit të Dexhalit “Mesih” është ngaqë ka një sy të dëmtuar.⁵⁴⁷

541 Sûre Âli Imran, 3/ 45.

542 S. Baybal, *Mesihin Dönüşü*, fq, 26.

543 F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, fq, 316.

544 F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, 315; *Muhtasar Tefsir Ibn'ul-Kethir*, I, 277; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, IV, 209.

545 F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, fq, 315.

546 Et-Taberi, *Tefsir't-Taberi*, II, fq, 263.

547 F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, fq, 316.

“Mesih”, në të njëjtën kohë ka edhe llagape që tregojnë nder, si-
kurse janë Siddik dhe Faruk.⁵⁴⁸

Që të gjitha kuptimet e fjalës Mesih, janë dhënë duke u bazuar në
kuptimet në arabisht, duke menduar që ky emër është një emër arab.
Në realitet, fjala e ka zanafillën e saj nga hebraishtja “Meshiha”, që do
të thotë “Mubarek” (i gëzuar, i bekuar).⁵⁴⁹

“Atëherë Samueli mori një enë të vogël me vaj dhe e derdhi mbi
kokën e tij, pastaj e puthi dhe tha: “A nuk të ka vajosur Zoti si kreu
i trashëgimisë së tij?”⁵⁵⁰ Nga ajo ditë e pas, çdo kush që bëhej mbret
tek Izraelitët, vajosej dhe kështu atyre u jepej grada “Mesih” që kishte
kuptimin i vajosur.⁵⁵¹

Hebrenjtë e prisnin të vinte Isain (a.s) nga Beni Izrailët që ai do
ishite mbreti i përhershëm i Bijëve të Izraelit.⁵⁵²

Fjala Mesih do të thotë i zgjedhur nga Allahu (xh.sh) dhe njeri
shumë i pastër.⁵⁵³

Tek Bijtë e Izraelit, sikurse u jepej mes’h (fërkoheshin) kokave të
mbretërve, të njëjtën gjë kishin filluar t’u bënin edhe profetëve. Pra
“Mes’h” i bëhej gjithkujt që kishte lidhje me Zotin.⁵⁵⁴ Ndërsa sipas
nesh emërtimin “Mesih”, Isai (a.s) e ka marrë sepse ishte “I zgjedhur
nga Krijuesi i tij” dhe ngaqë Mesih ishte nga robërit e zgjedhur të
Allahut (xh.sh).⁵⁵⁵

---

548 F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihu'l-Gajb*, VI, 316; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, IV, 209

549 F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihu'l-Gajb*, VI, 315; A. Tabatabaî, *El-Mizan fi Tefsir'il-Kur'an*, III, 294.

550 Kitâb-ı Mukaddes, Samuel, 1/ 9:16, 10:1.

551 I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, IV, fq, 209.

552 İ. Derveze, *Tefsiru'l-Hadis*, V, fq, 424.

553 S. Ateş, *Yüce Kur'anın Çağdaş Tefsiri*, II, fq, 46.

554 C. Sofuoğlu, *Hz. İsa ve Hristiyanlık*, fq, 44; S. Baybal, *Mesihin Dönüşü*, fq, 27; İ. Sarmış, *Hz. Muhammed'i Doğru Anlamak*, II, 205.

555 İ. Derveze, *Tefsiru'l-Hadith*, V, fq, 424.

SI MUND TË LINDË NJË FËMIJË PA BABA?

Tashmë ishte afruar koha e lindjes së Isait (a.s). Ardhja e tij është menjëherë përpara ardhjes së profetit të fundit Muhamedit (s.a.v.s). Ishte dëshira, fuqia dhe urdhri i Allahut të Madhëruar për t'u formuar në mitrën e nënës pa baba. Isai (a.s) ishte jashtë shqetësimeve natyrore. Gjithashtu edhe të bërit synet të tij ishte sunnetullah (ka lindur i bërë synet).

Kjo ngjarje është e vështirë për t'u pranuar nga ata që janë të lidhur pas ligjeve dhe materies, sepse kjo lindje pa baba, do të thotë se ishte një lindje ndryshe nga lindjet e zakonshme. Nuk e pranon ngjarjen e Isait (a.s), gjithashtu ai që i referohet ligjeve natyrore të pandryshueshme, si dhe ai që është i lidhur pas rezultateve dhe përvojës mjekësore. Kjo sepse është tepër e vështirë për ta besuar këtë ngjarje një person, i cili nuk beson në fuqinë e Allahut (xh.sh). Dija e Tij përfshin çdo gjë dhe gjithashtu nuk ka asnjë pengesë që mund t'i dalë përpara fuqisë, dëshirës të Krijuesit (të natyrës dhe gjithçkaje). Mirëpo në realitet fuqia dhe dëshira e Allahut për të krijuar, për të bërë një gjë, mjafton vetëm të thotë "Bëhu" dhe ajo menjëherë bëhet.

Kur iu afrua koha e lindjes së Isait (a.s), Allahu i Madhëruar i tregoi rrugëzgjdhjen Merjemes, duke i thënë: "Dil dhe largohu nga vendi ku gjindet populli, sepse nëse ato do të të marrin në duart e tyre (shikojnë), do të të turpërojnë, do të të vrasin fëmijën tënd, bashkë me ty."⁵⁵⁶

Në këtë mënyrë Allahu (xh.sh) e ka shpëtuar atë, duke e mbajtur larg nga njerëzit gjatë kësaj lindjeje, e cila ishte një mrekulli nga Allahu (xh.sh).

Në realitet vetmia për Merjemen nuk ishte një gjendje e vështirë, ku ajo mund të mërzhitej, sepse ajo u njoh me vetminë që në fëmijëri, kur u flijua në tempull. Ajo kishte krijuar një shoqëri, një miqësi të afërt dhe të ngrohtë me vetminë e saj. Merjemja ishte e kënaqur me

556 Ibnu'l-Ethir, *El-Kâmil fi't-Târih*, I, fq, 284.

vetminë e saj. Ajo jetonte brenda katër mureve të tempullit, duke adhuruar, madhëruar dhe përmendur Krijuesin e gjithësisë, Allahun (xh.sh).

Mirëpo Merjemja ishte e vetmuar brenda mureve të gjithësisë. Në pafundësinë e hapësirës, ajo vazhdonte të ishte bashkë me vetminë e saj, me një përlule dhe lidhje shumë të sinqertë me Krijuesin e saj, në këtë ditë ku ajo do të lindë Isain (a.s), që po e mbarte në bark...

“Ajo mbeti me barrë e u tërhoq me të në një vend të largët.”⁵⁵⁷

Merjemes, i vinte turp (nga shkak i shtatzanisë) përpara profetit Zekerijja (a.s) dhe u largua në një vend të largët, ku ai nuk do të mund ta gjente atë.⁵⁵⁸

Në një transmetim tjetër, thuhet se pasi e mësoi Merjemja dëshirën e Allahut (xh.sh), pasi ajo ngeli shtatzanë, pati frikë se mos fajësohej nga populli, se mos ajo kishte bërë zina (turp) dhe nga kjo mund t’u gurëzohej. Pikërisht për këtë arsye, ajo mori një person nga fisi i saj gjatë udhëtimit me emrin Jusuf en-Nexhar, i cili ishte një besimtar tepër i rregullt, një besimtar i devotshëm, i cili agjëronte dhe falte namazin me përpikmëri. Ky besimtar (djali i xhaxhait të Merjemes), ishte një marangoz, i cili me anë të punës së duarve të tij, siguronte harxhimet për një jetë të ndershme e të sinqertë.⁵⁵⁹

Zakoni i të shoqëruarit nga një i afërm gjatë udhëtimit, është një zakon i vjetër dhe që vazhdon deri në ditët e sotme të hebrenjtë. Ndërsa në rast martesë djali shkonte tek shtëpia e vajzës dhe e kërkonte vajzën nga familja e saj. Nga momenti kur djali e kërkonte vajzën, ai bëhej shok me të. Nëse vajza bie dakord rreth moralit dhe personalitetit të djalit dhe anasjelltas, nëse djali bie dakord me personalitetin dhe moralin e vajzës, atëherë ato martoheshin së bashku. Por nëse nuk e pëlqenin njëri-tjetrin (nuk binin dakord me njëri-tjetrin), atëherë edhe kërkimi i dorës së vajzës prishej automatikisht. Secili prej

557 Sûre Merjem, 19/22.

558 F. er-Razi, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, XV, fq, 317.

559 *Ungjilli Barnabas*, 2. Bölüm, fq, 57; Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi't-Tarih*, I, 280.

tyre vazhdonte rrugën e jetës së vet, por gjatë njohjes me njëri-tjetrin kurrsesi nuk ndodhte ndonjë afrim burrë e grua mes tyre.⁵⁶⁰

Ky besimtar i sinqertë me emrin Jusuf en-Nexhxhar ishte djali i Jakub bin Masanit, vëllai i Imranit (babait të Merjemes).⁵⁶¹ Pra, ai ishte djali i xhaxhait të Merjemes. Sikurse e kishte flijuar nëna e vet, Merjemen në tempull, gjithashtu edhe nëna dhe babai i Jusufit e kishin flijuar atë, djalin e tyre, në tempull, ashtu si Merjemja, për të shërbyer tempullit.

Edhe Jusuf en-Nexhari ishte rritur në tempull si Merjemja. Më pas ai mësoi zanatin e marangozit.⁵⁶² Herë pas here, kur ai gjente kohë të lirë, dilte jashtë dhe ato para që i fitonte gjatë ushtrimit të profesionit të tij, i merrte dhe i harxhonte nëpër fqinjët e xhamisë në Malin Sejhun.⁵⁶³ Në atë kohë nuk njihej ndokush tjetër përveç Jusufit dhe Merjemes, që të bënte aq shumë adhurim. Sikurse e thamë, Jusufi qëndronte në tempull ashtu si Merjemja për të bërë adhurim.

Jusufi u habit shumë, kur e shikoi Merjemen të ishte shtatzënë, sepse e njihte nga afër Merjemen dhe ai e dinte shumë mirë që Merjemja ishte një fetare e devotshme, tepër e lidhur pas adhurimit, e ndershme dhe tepër e pastër nga çdo gjë. Ai u habit shumë dhe ishte i pari që reagoi me habi përballë shtatzanisë së Merjemes.⁵⁶⁴

Ai sa herë që përpiquej ta akuzonte Merjemen, i kujtohej menjëherë se ajo ishte një adhuruese e sinqertë, që nuk ndahej asnjëherë nga tempulli dhe që ishte shumë e pastër. Atij i kujtohej gjithmonë shtatzania e saj, sa herë që dëshironte të vendoste përfundimisht rreth pastërtisë, sinqeritetit dhe moralit të lartë të saj.

Për t'i larguar nga koka këto mendime dhe për t'u qetësuar nga këto mendime ai vendosi të flasë me Merjemen dhe e filloi fjalën e

560 A. Aslan, *Büyük Kur'an Tefsiri*, II, 472; G. Tümer, *Hiz. Meryem*, fq. 106-107.

561 Ibn Kethir, *Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri*, X, fq. 5129.

562 P. Luigi IANNITTO, *Meryem Ananın Hayati*, fq. 8.

563 Ibn Kethir, *Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri*, X, fq. 5129.

564 Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi't-Tarih*, I, 281; F. er-Razi, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, XV, 316; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 107.

tij duke pyetur: - “Merjeme! Ndjejë një shqetësim brenda meje nga gjendja jote. U mundova ta fsheh dhe ta mposht atë brenda vetes, por nuk munda ta mbaj në brendësinë e shpirtit tim. Vendosa ta them ty dhe shpresoj se do të qetësohem shpirtërisht, pasi ta shpreh këtë që ndjej.”

Pas kësaj Merjemja i tha: - “Thuaje qartë dhe drejt (si është realiteti)?”

Jusufi i tha: - “Merjeme, a mbin ndonjë bimë pa hedhur farë?!”

Merjemja i tha: - “Po, mbin.”

Jusufi e pyeti: - “A mbi ndonjë pemë pa rënë shi? Gjithashtu, a bën gruaja fëmijë pa burrë (pa pasur kontakt me asnjë burrë)?”

Merjemja duke e kuptuar se çfarë dëshironte të thoshte ai me fjalët e tij, iu përgjigj duke thënë: “Po mundet. A nuk e di që Allahu i Madhëruar me fuqinë e tij ka bërë të mundur të mbijnë bimët pa pasur farë? Fara a nuk vjen nga ato bimë që Allahu me urdhrin e tij i ka mbirë dhe janë krijuar pa pasur farë? Pasi i krijoj të gjitha këto, Ai me fuqinë e Tij e bëri ujin një mjet për vazhdimësinë e jetesës së bimëve”.⁵⁶⁵

Më pas vazhdimisht i thoshte: - “A mos vallë po thua, se Allahu i Madhëruar e mundësoi rritjen e bimëve vetëm me ndihmën e ujit, a mos po thua, se nëse nuk do të ishte uji, atëherë Allahu nuk do t'i mundësonte rritjen e tyre?”

Pas kësaj përgjigjeje Jusufi tha: - “Jo, unë nuk po e them këtë, sepse unë e besoj dhe e di shumë mirë që fuqia e Allahut mjafton vetëm të thotë “Bëhu” për atë që dëshiron të bëjë dhe ajo menjëherë bëhet”.⁵⁶⁶

---

565 F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihu'l-Gajb*, XV, 316-317; Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi't-Tarih*, I, 281; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 107.

566 F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihu'l-Gajb*, XV, 316-317; Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi't-Tarih*, I, 281.

Merjemja i tha atij: - “A nuk e di, që Allahu i Madhëruar e krijoi Ademin (a.s) dhe Havanë pa baba dhe pa nënë?”⁵⁶⁷

Jusufi tha: - “Po, e di.”

Jusufi pas këtij bashkëbisedimi që pati me Merjemen e kuptoi menjëherë që gjendja e Merjemes ka mundësi të jetë nga Allahu i Madhëruar dhe ka mundësi që këtë gjë ta ketë fshehur nga ai. Jusufi e ndjeu me zemër që do të ishte më mirë të mos bënte asnjë pyetje tjetër derisa ajo t’ia shpjegojë vetë gjendjen e saj.⁵⁶⁸

Allahu e ka përkrahur dhe e ka mbrojtur Merjemen në këtë kohë, ashtu sikurse e mbrojti dhe e ndihmoi gjatë gjithë jetës. Allahu i Madhëruar i mundësoi Merjemes çdo nevojë që ajo kishte, qofshin fizike apo psikologjike gjatë periudhës së shtatzanisë së saj.

Jusufi mori përsipër çdo shërbim në tempull. Ai filloi të bënte edhe punët që duhej të bënte Merjemja,⁵⁶⁹ sepse ai e shikonte që Merjemja kishte filluar të dobësohej fizikisht. I kishte filluar t’i zverdhesh fytyra, t’i rritej barku, t’i binte fuqia dhe shikimi. Merjemja nuk e kishte kaluar ndonjëherë një gjendje të tillë më parë.⁵⁷⁰

MERJEMJA (a.s) SHKON TË VIZITJË TEZEN E SAJ.

“Dhe ja, Elizabeta, e afërmja jote, që e quanin shterpë, në pleqërinë e saj, mbeti shtatzanë me një djalë dhe ky është muaji i gjashtë për të.”⁵⁷¹

“Merjemja iku në qytetin Jahuda me nxitim drejt maleve. Teze Elizabetha ishte në një moshë dhe me një fuqi, e cila kishte nevojë për të shikuar veten e saj. Merjemja e shikonte veten e saj të detyruar për ta vizituar atë.

567 “Rasti i Isait për Allahun është si rasti i Ademit që e krijoi prej baltës e pastaj i tha: “Bëhu!” - dhe ai u bë.” Sûre Âli Imran, 3/ 59.

568 Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi't-Tarih*, I, 281; Thâlebi - Araidh, fq, 240.

569 F. er-Razî, *Tefsîru'l- Kebir Mefatihu'l-Gajb*, XV, 317; Thâlebi - Araidh, fq, 240.

570 Thâlebi - Araidh, fq, 240.

571 *Ungjill; Lluka* 1:36.

Mendohet se vendi ku jetonte Elizabetha ka qenë 150 km larg Nasiras, një vend që quhej Ain Karim. Ky udhëtim ishte i gjatë dhe i mundimshëm dhe akoma më tepër për një vajzë të vogël. Merjemja me zemrën e mbushur me mirësi dhe me dhembshurinë e saj, i hyri me guxim këtij udhëtimi të zorshëm dhe tepër të mundimshëm.

U mirëprit mirë dhe shumë ngrohtë nga Elizabetha, gruaja e Zekerijas (a.s), saqë mikëpritja e saj e habiti tepër atë. Sigurisht që edhe vetë ajo nuk e priste një mikëpritje kaq befasuese. Ajo u ballafaqua me një mikëpritje të tillë që e befasoi, derisa mori përgëzimin nga meleku Xhebrail.⁵⁷²

“Dhe në ato ditë Maria u ngrit dhe shkoi me nxitim në krahinën malore, në një qytet të Judesë dhe hyri në shtëpinë e Zakarias ku përshëndeti Elizabetën.”⁵⁷³

Gruaja e Zekerijas (a.s) i tha: - “Merjeme. Unë jam shtatzënë. A e dije këtë?”.

Merjemja i tha: - “Edhe unë, gjithashtu jam shtatzënë.”⁵⁷⁴

“Dhe ndodhi që, sapo Elizabeta dëgjoji përshëndetjen e Maries, fëmija i kërceu në bark dhe Elizabeta u mbush me Frymën e Shenjtë dhe thërriti me zë të lartë, duke thënë: - “Ti je e bekuar ndër gratë dhe i bekuar është fryti i barkut tënd.”⁵⁷⁵

Merjemja tha: - “Kur nuk gjendet askush pranë meje unë flas me Isain (që është në barkun tim), gjithashtu edhe ai flet me mua. Por kur ndodhet dikush pranë nesh, e ndërpret (të folurit me mua dhe fillon t’i bëjë tesbih Allahut) dhe fillon të madhërojë Allahun.”⁵⁷⁶

---

572 P. Luigi IANNITTO, *Meryem Ananın Hayati*, fq, 8; Thâlebi - Araidh, fq, 240.

573 *Ungjill; Lluka* 1:39-40.

574 Ibnu’l-Ethir, *El Kamil Fi’t-Tarih*, I, 282; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve’n-Nihaje*, II, 107; F. er-Razî, *Tefsiru’l- Kebir Mefatihul-Gajb*, XV, 290; Et-Taberî, *Tefsir’t-Taberî* V, 404.

575 *Ungjill; Lluka* 1:41-42.

576 Ibnu’l-Ethir, *El Kamil Fi’t-Tarih*, I, 282; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve’n-Nihaje*, II, 108; Et-Taberî, *Tefsiru’t-Taberî*, II, 94.

“Dhe përse po më ndodh kjo, që nëna e Zotit tim të vijë tek unë? Sepse ja, sapo arriti në veshët e mi zëri i përshëndetjes sate, fëmija nga gëzimi kërceu në barkun tim”.⁵⁷⁷ Unë e ndjej fëmijën tim që kam në bark, t'i përulet fëmijës tënd që ke në bark.⁵⁷⁸ Tani, e lumur është ajo që besoi, sepse realizohen gjërat që janë thënë nga ana e Zotit!”

Maria tha: - “Shpirti im e madhëron Zotin dhe fryma ime ngazëllon në Perëndinë, Shpëtimtarin tim, sepse ai e shikoi me pëlqim ultësinë e shërbëtores së Tij. Tani e tutje të gjithë brezat do të më shpallin të lume, sepse i Pushtetshmi më bëri gjëra të mëdha dhe i Shenjtë është emri i tij! Mëshira e tij shtrihet nga brezi në brez për ata që e druajnë. Ai veproi pushtetshëm me krahun e vet. I shpërndau krenarët me mendimet e zemrave të tyre. I përmbysi pushtetarët nga fronet e tyre dhe i ngriti të përlulurit. I mbushi me të mira të uriturit dhe i ktheu duarbosh të pasurit. Ai e ndihmoi Izraelin, shërbëtorin e vet, duke i kujtuar për mëshirën e tij, ashtu si ua pati deklaruar etërve tanë, Abrahamit dhe pasardhësve të tij përgjithmonë”.

Dhe Maria ndenji me Elizabetën gati tre muaj, pastaj u kthye në shtëpinë e saj.⁵⁷⁹

SI SHKOI ZVARRË MERJEMJA (a.s) ME DHIMBJET E SHTATZANISË DERI NË BEJTU'L-LAHM?

Merjemja e shikonte mirësinë dhe ndihmën e Allahut (xh.sh) kudo, por Merjemja do sprovohej me një sprovë të atillë që, edhe sikur maleve t'iu ishte dhënë një amanet i tillë, do ta kishin të vështirë për ta mbartur atë. Sado të mundohemi që ta imagjinojmë këtë amanet, përsëri është e vështirë ta kuptojmë dhimbjen dhe vështirësinë e gjendjes së vështirë të Merjemes përballë shpifjeve, përfoljeve të njerëzve, në një kohë kur ishte në moshë aq të re.

⁵⁷⁷ Ungjill; Lluka 1:43-44

⁵⁷⁸ Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi't-Tarih*, I, 273; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 107; Thâlebi - Araidh, 240; F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihu'l-Gajb*, VI, 290; H. Yazır, *Hak Dini Kur'an Dili*, II, 359.

⁵⁷⁹ Ungjill; Lluka 1:45-56.

Kjo vajzë kaq e re, monumenti i ndershmërisë dhe i moralit, e pajisur me edukatën hyjnore, pavarësisht nga të gjitha këto cilësi, përsëri Merjemja do të rënkonte nga kjo peshë e rëndë. Ajo sa herë që mendonte shpifjet, përfoljen e ndershmërisë dhe të moralit të saj, thoshte: “ **Ah, sikur të kisha vdekur para kësaj (ngjarjeje) dhe të isha harruar krejt!**”⁵⁸⁰

Në fakt populli e njihte atë për një vajzë të ndershme dhe të moralshme. Tashmë ajo me këtë gjendje, në syrin e popullit ishte një vajzë që ka lindur një fëmijë nga një marrëdhënie jashtë kurore. Merjemes i shtohet akoma më shumë mërzia dhe shqetësimi sa herë që mendonte gjendjen e vështirë që e priste, kur do të dilte përpara popullit.

Po, Merjemja me të vërtetë dëshiroi që të kishte vdekur para kësaj e të ishte e harruar që moti, përballë kësaj brenge, vetmie dhe përballë këtyre vështirësive, vuajtjeve dhe dhimbjeve të lindjes. Ajo thoshte: “Sikur askush të mos më kujtonte, sikur të mos ngelte as shenja ime dhe e trupit tim, askush të mos e kishte shikuar.”⁵⁸¹

Kurtubiu e vlerëson kërkimin e vdekjes nga Merjemja në dy këndvështrime:

Së pari: Frika se mos i përkeqësohej besimi, pra frika se mos e trajtonin keq dhe si pasojë të bëhej shkak i përkeqësimit të besimit dhe i adhurimit të Allahut (xh.sh).⁵⁸²

Tavusi (r.a) thotë: “Besimin e njeriut vetëm varri ku ka hyrë mund ta mbrojë (në situata të tilla si kjo).”⁵⁸³

Së dyti: Të kërkosh vdekjen në një situatë të tillë mund të ishte një shpërblim përballë përfoljeve, shpifjeve dhe problemeve që mund të lindnin nga akuzat e popullit. Merjemja e kërkoi vdekjen ngaqë dyshonte se mos hynte në vesveset e besimit, ose i përkeqësohej besimi

580 Sûre Merjem, 19/23.

581 Ibnu'l-Ethir, *El-Kâmil fi't-Târih*, I, fq, 282.

582 A. Schleifer, *Islâm'in Kutsal Meryem'i*, fq, 77.

583 Xh. es-Sujuti, *Kabir Âlemi*, fq, 29.

i saj tek Allahu si pasojë e fjalëve apo sjelljeve të këqija, që mund të lindnin në popull. Gjithashtu vdekja mund të ishte një mbrojtje e marrëdhënieve ndërmjet saj dhe familjes, që do t'i hidheshin atyre nga të përfolurit dhe shpifjet.⁵⁸⁴

Profeti (s.a.v.s) rreth çështjes së kërkimit të vdekjes ka thënë: “As-kush nga ju të mos e dëshirojë vdekjen përballë ndonjë rreziku. Nëse e ndjen veten e tij të detyruar për ta bërë këtë, atëherë le të thotë: “Zoti im! Nëse jeta ime do të jetë e mirë për mua, atëherë më lër gjallë, nëse vdekja ime do të jetë më e mirë, atëherë merrma shpirtin tim.”⁵⁸⁵

Profeti (s.a.v.s) ka rekomanduar që kur besimtari është në gjendje të vështirë dhe në çastet e ndonjë fatkeqësie, le të thotë: “(Zoti im!) Nëse do të krijosh ndonjë fitne, më merr mua pranë Teje, le të ndahem nga kjo botë pa u përzier në fitne”⁵⁸⁶

Merjemja turpërohej se mos populli do ta shikojë me sy të keq, se pa dyshim që ajo ishte një besimtare që i përulej kaderit të Allahut (xh.sh)...

Imam Suddi ka thënë: “Kur e kapën dhimbjet e vdekjes, ishte ankuar duke u turpëruar nga njerëzit dhe tha: “Nga kjo gjendje që kam, sikur të kisha vdekur dhe ikur përpara se ta lindja këtë fëmijë pa baba dhe të mos kërkohesha e të mos kujtohesha pasi të hidhesha, le të ikja njësoj siç hidhen pecat e përdorura që janë me hajz (gjakun e menstruacioneve).”⁵⁸⁷

Kjo është prova më e vështirë.

Sa më shumë kalonte koha, aq më shumë përhumbej Merjemja nëpër mendimet e veta. Ajo tashmë e kishte kuptuar mirë, që nuk do

584 A. Schleifer, *Islâm'ın Kutsal Meryem'i*, fq. 77.

585 Buhârî, *Merda*, 19; Muslim, *Dhikrr*, 10; Ebu Davud, *Xhenaidh*, 13 (3108); Nesâi, *Xhenaidh*, 1 (1797).

586 Buhârî, *Merda*, 19; Muslim, *Dhikrr*, 10 (2680); Ebu Davud, *Xhenaidh*, 13 (3108-3109); Tirmidhi, *Xhenaidh*, 3 (971); Nesâi, *Xhenaidh*, 1 (4, 3).

587 Ibn Kethir, *Hadislerle Kur'ân-ı Kerim Tefsiri*, X, 5131; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'ân*, XI, 182.

të kishte guximin të lindë një fëmijë në Bejtu'l-Makdis, në vendin ku gjendeshin njerëzit. Ajo nuk kishte rrugëzgjdhje tjetër vetëm të ikte dhe të gjente një vend pa njerëz, që të lindte atje e qetë. Merjemja e dinte se populli do ta akuzonte dhe do të dyshonte tek ajo. Vendosi të ikë në një vend larg tyre, në një vend ku nuk do ta shikonin atë, gjithashtu edhe ajo nuk do të shikonte njerëzit.

Vehb Ibn Munebihu rreth vendit ku shkoi Merjemja për të lindur, ka thënë: “Vendi ku shkoi Merjemja për të lindur, ka qenë fshati Bejt el-Lahm, i cili ishte në pjesën jugore dhe tetë milje larg Bejtu'l-Makdisit”.⁵⁸⁸ Sipas Ungjillit të Mateut, Isai (a.s) ka lindur në Hebrenije Bejtlehem,⁵⁸⁹ ndërsa sipas Ungjillit të Llukës, ka lindur në Bejtlehem, qyteti i Davudit në Hebrenije.⁵⁹⁰ Nga burimet e krishtera, pranohet pa pasur asnjë dyshim, që vendi ku ka lindur Isai (a.s) është Betlehemi.⁵⁹¹ Ky vend ishte i rrethuar me ara gruri, për këtë arsye është emëruar Betlehem, ngaqë në hebraisht ka kuptimin “Shtëpia e Bukës”.⁵⁹² Përsa i përket vendosjes gjeografike vendi është i vogël dhe jo i rëndësishëm. Është i vendosur tetëqind metra mbi lartësinë e detit dhe gjendet në kurriz të një mali. Mirëpo nga ana fetare është një qytet tepër i rëndësishëm.⁵⁹³

Vlera historike e këtij vendi, është se përmendet si vendi i Davudit⁵⁹⁴ (a.s) dhe vendi ku është përballur ushtria e vogël e Talutit përballë asaj të Xhalutit jo-besimtarë, të cilin e ka vrarë⁵⁹⁵ Taluti me hobe-hedhjen e gurit me anë të llastikut.

588 Nesâi, *Salat*, 5 (446); Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 108; Ibn Haldun, *Mukaddime*, II, 481; Ibn Battuta, *Büyük Dünya Seyahatnamesi*, fq. 59; Ibn Kethir, *Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri*, X, 5130; Et-Taberi, *Tefsir't-Taberi V*, 404; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, XI, 180.

589 *Ungjill; Mateu* 2:1-6

590 *Ungjill; Lluka* 2:4, 15

591 P. Luigi IANNITTO, *Meryem Ananın Hayati*, fq. 8; X. Jacob, *İsa Kimdir?* fq. 18; J. Pollock, *Efendi*, fq. 7.

592 *T.D.V. Islâm Ansiklopedisi*, VI, fq. 86.

593 P. Luigi IANNITTO, *Meryem Ananın Hayati*, fq. 17; *T.D.V Islâm Ansiklopedisi*, 6/86.

594 *Dhjata e Vjetër*; I. Samuel 16:1-13

595 Për më shumë shihni: Ajetet 249-251 të Sûre Bekare.

Rreth kësaj çështjeje në Bibël tregohet: “Profeti Mika rreth këtij qyteti ka thënë: “Por ti, o Betlem Efratah, megjithëse je i vogël midis mijërave të Judës, nga ti do të dalë për mua ai që do të jetë sundues në Izrael, origjina e të cilit janë qysh nga kohët e lashta, nga ditët e përjetësisë. Prandaj ai do t’i braktisë deri në kohën në të cilën ajo që duhet të pjellë, ka për të pjellur, atëherë kusuri i vëllezërve të saj do t’u kthehet bijve të Izraelit.”⁵⁹⁶

Udhëheqësi që duhet të lindë në Betlehem, nuk ka qenë Davudi (a.s) që ka jetuar shumë më përpara se sa Mika. Udhëheqësi që pritët, do të jetë udhëheqësi i popullit të Izraelit, do t’i ftojë ata për të besuar dhe për në shpëtim dhe nuk do të jetë dikush tjetër përveç Isait.⁵⁹⁷

---

596 *Dhjata e Vjetër; Mikea 5:2-3.*

597 P. Luigi IANNITTO, *Meryem Ananın Hayati*, fq. 18.

PJESA E PESTË

Lindja e Isait Alejhis-selâm

REALIZOHET LINDJA E BEKUAR

“Dhembjet e lindjes e detyruan atë që të shkonte te trungu i një hurme. Ajo tha: “Ah, sikur të kisha vdekur para kësaj (ngjarjeje) dhe të isha harruar krejt!”⁵⁹⁸

Fillimi i dhimbjeve të lindjes e kishte detyruar atë të mbështetej në një trup hurme. Dëshironte që ta kishte mbulesë për vete pemën e hurmës. Në të njëjtën kohë mendonte të merrte një fuqi gjatë lindjes.

Ishte e vetmuar, askënd nuk kishte pranë. Ajo nuk kishte përvojë në lindje edhe pse ajo ishte akoma një vajzë e virgjër. Nuk ka dyshim që ajo ishte pa-përvojë dhe nuk dinte asgjë rreth kësaj teme. Nuk kishte askënd afër në ato momente kur ajo kishte nevojë, qoftë edhe për një ndihmë sado e vogël që do të kishte.⁵⁹⁹

Ilaçi i vetëm i rrugëdaljes dhe i vetmisë së Merjemes në ato momente, padyshim që ishte vetëm Allahu i Madhëruar dhe për këtë shkak ajo i ngriti duart lart, duke iu lutur Allahut (xh.sh) dhe duke i thënë: “O Zoti im! Ti je i Domosdoshmi, nuk ke nevojë për askënd, as ke lindur kënd dhe as nuk je i lindur. Ndërsa unë kam nevojë për

---

598 Sûre Merjem, 19/23.

599 Rreziqet që dalin gjatë lindjes së vetmuar:

1. Mos dija se si do të shkojë lindja shkakton shqetësime dhe stres.
  2. Stresi i madh mund të shkaktojë humbjen e ndërgjegjes.
  3. Nëna që lind dhe foshnja i sapolindur kanë nevojë për një person që t’iu japë ndihmë psikologjike dhe fizike.
- Pavarësisht të gjitha këtyre mangësive, përsëri Merjemja me mbështetjen e saj tek Allahu (xh.sh.) dhe me anë të ndihmës së Allahut (xh.xh.), e kaloi me sukses këtë gjendje të vështirë.

Ty! Kam nevojë për Ty në këtë natë, ku dhimbjet e lindjes më janë shtuar aq shumë. Largoje zemrën dhe trupin tim nga dhimbjet”.⁶⁰⁰

Merjemja do të ishte nëna e një fëmije dhe këtë do t’ua prezantonte njerëzve si një dhuratë nga Allahu (xh.sh). Gjendja me të cilën Merjemja do të ballafaqohej ishte një sprovë aq e rëndë dhe e vështirë, sa që nuk ka fjalë për ta përshkruar. Ishte problemi kryesor për Merjemen që ishte e vetmuar gjatë këtyre mundimeve. Është kjo arsyeja, që njerëzit ndjejnë gjithmonë nevojë për dikë që mund t’i ndihmojë dhe t’i përkrahë, apo për ndonjërin që mund t’u tregojë rrugëzgjdhjen në momentet e vështira. Por ka edhe disa njerëz që kur nuk e marrin dot atë ndihmë, ndiejnë një dobësim në vetvete dhe ngushtohen me atë brengë. Kështu, ka shumë raste kur ata i humbin shpresat e tyre, ndërsa tek Merjemja një gjë e tillë nuk ka ndodhur kurrë ndonjëherë. Ajo çdo gjë e priste vetëm nga Allahu i Madhëruar dhe vetëm tek Allahu (xh.sh.) e mbante shpresën për çdo gjë.

Vetëm Allahut i mbështetej dhe vetëm Atij i kërkonte ndihmë. Gjithashtu e dinte se asaj i mjaftonte bindja në fjalën Tij, shpresa tek Ai dhe rrugëzgjdhja e Allahut. Asnjëherë nuk i preu shpresat dhe nuk u bë pesimiste ndaj kaderit të Allahut, qoftë edhe në çastet më të vështira. Ajo dorëzohej me gjithë zemër përpara kaderit të Allahut në të gjitha gjërat që kishte përjetuar, sepse ajo e dinte dhe e besonte me shpirt e me zemër Allahun (xh.sh). Besonte fort se të gjithë vështirësitë do të largohen dhe të gjithë këto përjetime do të ktheheshin në mirësi për atë.

Tashmë koha ishte afruar, që të lindte fytyra e trëndafilin të Isait (a.s),⁶⁰¹ të cilit i ishte dëgjuar dhikri, madhërimi i Allahut që në barkun e nënës kur dhe nuk kishte njeri pranë saj. Isai (a.s) do t’i sillte nder botës, sepse do të lindte trimi i zgjedhur që në histori nuk ishte parë dhe as që nuk do ta shihej më një ngjarje të tillë.

600 S. Eraslan, *Siret-i Meryem*, fq, 199.

601 Sipas transmetimit të bërë nga Muxhahidi, Merjemja tha: “Unë bisedoja me Isain (a.s) kur isha vetëm. Ndërsa kur gjendej ndonjë person pranë meje, ai bënte tesbih dhe unë i dëgjoja përshpërimat e tij.” M. Ustaosmanoğlu, *Rûhu'l-Furkan*, III, fq, 509.

Merjemja e falenderonte dhe e madhëronte Allahun (xh.sh.), sepse i dha një dhuratë të çmueshme duke e zgjedhur atë, si nënën e një profeti, por nga një anë ndjente dhimbje në shpirt, shqetësohej dhe përpëlitej kur mendonte se njerëzit do ta sulmonin pa pasur dhembshuri ndaj saj dhe nuk do ta kuptonin se kush ishte realiteti i lindjes së një fëmije pa baba.

Pavarësisht nga gjithë këto gjëra negative, tashmë ishte afruar fillimi i pashmangshëm. Dhimbjet e lindjes vazhdonin të shtoheshin akoma edhe më shumë. Lindja filloi po sa Merjemja përgatiti një vend të përshtatshëm për veten. Ardhja e këtij profeti të lumtur në këtë botë, ishte përgëzim i ndriçimit të rrugës hyjnore dhe e përfundimit të errësirës.

Merjemja e lindi Isain (a.s) gjashtë muaj pas lindjes së fëmijës së tezes së saj Ejsha. Pra, Isai (a.s) erdhi në këtë botë gjashtë muaj pas profetit Jahja (a.s).⁶⁰²

Merjemja nuk dinte se çfarë të bënte dhe se si ta pastronte vendin ku kishte lindur Isain (a.s), për këtë meleku i tha: **“Një zë e thirri nga poshtë: “Mos u pikëllo, se Zoti yt të ka bërë një burim uji poshtë teje!”**⁶⁰³

Xhebraili e goditi tokën me pendën e tij dhe pranë saj buroi ujë i pijshëm.⁶⁰⁴ Merjemja kur e dëgjoji atë zë, filloi të shikojë përreth vendit të saj dhe kur nuk shikoi askënd tha me vete: “Nga vjen ky zë?”

Said bin Xhubejri, Dehaku, Amr bin Mejmuni, Suddi, Katade dhe Ibni Abasi (r.a.) kanë thënë: “Zëri që e thirri Merjemen nga poshtë (lugina), ka qenë zëri i Xhebrailit”.

602 Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, 90; *Ungjill; Lluka* 1:36

603 Sûre Merjem, 19/24.

604 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 109; F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, XV, 323.

Ndërsa sipas një transmetimi tjetër nga Muxhahidi dhe Hasan Basriu, zëri që e ka thirrur Merjemen ka qenë zëri i Isait (a.s).⁶⁰⁵

Merjemja pasi shikoi dhe dëgjoi zërin, papritmas vërejt një ujë tepër të pastër që po rridhte, por në realitet ai ujë kurrsesi nuk rridhte aty më parë. Merjemja piu nga ky ujë i mrekullueshëm,⁶⁰⁶ bëri pas-trimin⁶⁰⁷ dhe gjithashtu lau edhe Isain (a.s).⁶⁰⁸

Uji, i cili buroi në këtë mënyrë të mrekullueshme nga Allahu (xh. sh.) ka këto vlera për gratë që do të lindin:

Uji rregullon lëvizjet e muskujve, si dhe ka një veçori lehtësuese të dhimbjeve gjatë lindjes. Dëgjimi i zhurmës së ujit ka veçori lehtësuese e qetësuese për lëvizjet muskulare. Mund të përmendim këtu klinikat moderne të materniteteve, ku lindjet i bëjnë në pishinë, me qëllim që të përfitojnë nga lehtësia që jep uji gjatë lindjes. Prekja e ujit, qëndrimi në kontakt me të, paralajmëron sistemin imunitar, shpejton hormonet kundër stresit, gjallëron metabolizmin dhe qar-kullimin e gjakut, si dhe lehtëson dhimbjet.⁶⁰⁹

Këto ngjarje të jashtëzakonshme që i ndodhën Merjemes, nuk është e drejtë të komentohen si mrekulli të profetit Zekerija (a.s), sepse Zekerija (a.s) nuk e dinte që Merjemja ishte atje. Gjithashtu është një mundësi shumë e dobët e të qenurit Irhas⁶¹⁰ e Isait (a.s).

605 *Ibn'ul-Ethir*, I, 282; Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, 96; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, XI, 184; Et-Taberî, *Tefsir't-Taberî V*, 405.

606 Është me rrezik të pijë ujë gruaja që është në lindje e sipër, sepse uji që pihet e mbush fshikëzën e urinës, kështu që kjo e vështirëson lindjen, duke ngushtuar kanalën e daljes së foshnjës. Më mirë është t'i japësh ujë nënës menjëherë pas lindjes, sepse pirja e ujit e shpejton mbledhjen e muskujve të barkut dhe kthimin akoma më të shpejtë në gjendjen e mëparshme. L. Taşkın, *Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği*, fq, 228-29.

607 I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, XI, 184; Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, 96.

608 I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, XI, 183; Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, 96.

609 H. Yahya, *Örnek Müslüman Kadın Hz. Meryem*, fq, 46-47.

610 Irhas i thuhet disa ngjarjeve të jashtëzakonshme, që ndodhin përpara ose në kohën kur lind një profet. *T.D.V. Islâm Ansiklopedisi*, XVI, 181.

Këto nuk janë gjë tjetër veçse disa prej mrekullive që i janë dhënë Merjemes (a.s).⁶¹¹

MREKULLIA E HURMËS NË MOMENTIN E LINDJES

Merjemja lindi poshtë degëve të një hurme, e cila gjindej në sahra (shkretëtirë). Ishte stina e dimrit dhe pemës nuk i kishte mbetur asnjë gjethe e gjelbërt dhe degët i ishin tharë.⁶¹² Hurmi është një pemë pjalmore, veçori kjo e saja, frutat i ka të vendosura në një bistak të zgjatur për poshtë dhe të mbushur me hurma. Lulet janë pa bisht (të gjatë) dhe janë të ngjitura gjithashtu në degëza të vogla. Që të gjitha këto janë të vendosura në një këllëf të rregullt. Pllenimi i këtyre luleve femërore vjen pas pluhurit të shkundur nga lulet mashkullore,⁶¹³ hurma nuk jep fruta nëse nuk shartohet dhe nuk krasitet.⁶¹⁴ Një nga veçoritë e kësaj peme është se nuk reziston përballë të ftohtit.⁶¹⁵

“Shkunde trungun e palmës, që të bien mbi ty hurma të freskëta!”⁶¹⁶

Pas shkundjes së trupit të hurmës së tharë, ajo dha hurma në stinën e dimrit.⁶¹⁷

611 F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, XV, fq, 324-25.

612 Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi't-Tarih*, I, 282; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 109; Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, 95; Et-Taberî, *Tefsir't-Taberî V*, 405; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, XI, 181.

613 *Büyük Larousse*, XI, fq, 5426.

614 Mûsa bin Talha na përcjell nga babai duke thënë: “Duke ecur me të Dërguarin e Allahut, kaluam pranë disa njerëzve që ishin në majë të pemëve të hurmave. Profeti (s.a.v.s) pyeti: “Çfarë bëjnë këta? Unë iu përgjigja: Po pllenojnë hurmat. Vendosin lulet e (pemës) mashkull tek femra, edhe kështu hurmat pllenohen. Profeti (sallallahu alehi ve sellem) ia ktheu duke thënë: “Nuk mendoj se do të ketë ndonjë dobi ky veprim”. Pas kësaj njerëzit e ndërprejnë këtë veprim. Ndërkohë hurmat pasi nuk u pllenuan, i rrëzuan ose i pakësuan farnat e tyre. Kur i Dërguari i Allahut (s.a.v.s) e dëgjoi këtë lajm tha: Nëse ky veprim është i dobishëm për hurmat, le të vazhdojnë ta praktikojnë. Ju i dini më mirë punët e dunjasë (punët e kësaj bote).” Muslim, *Fedail*, 139 (2361-62-63); Ibn Mâxhe, *Rehin*, 15 (2470)

615 *Hayat Ansiklopedisi*, III, fq, 1602.

616 Sûre Merjem, 19/25.

617 Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, 95; A. Schleiher, *Islâm'in Kutsal Meryem'i*, fq, 43.

Nëpërmjet kësaj Allahu i Madhëruar na tregon se: “Gruaja vetëm me kontakt (kryerjen e marrëdhënieve seksuale) mund të lindë. Gjithashtu edhe pema e hurmës vetëm kur është e njomë mund të prodhojë hurma. Ndërsa unë, për të treguar mundësinë e lindjes së gruas pa e prekur asnjë burrë, me anë të pemës së hurmës së tharë, tregova fuqinë dhe dëshirën time, e cila mjafton ta bëjë hurmën e thatë të japë fruta, kur në realitet vetëm hurmi i gjelbëruar mund të japë fruta.”⁶¹⁸

Ibn Abasi (r.a.) ka thënë: “Pema e hurmës që i dha fruta Merjemes ka qenë një trung hurme i thatë. Kur Merjemja e tundi këtë trung të thatë, vërejti se i kishin dalë degët. Më pas u gjelbërua dhe nxorri frutat që filluan të zverdheshin, si dhe më pas u poqën, u bënë hurma gati për t’u ngrënë. Që të gjitha këto ndodhën në një kohë të shkurtër, sa hap e mbyll sytë. Hurmat e freskëta që nuk kishin asnjë shenjë dëmtimi, filluan të bien përpara Merjemes.

Merjemja hapi një vend dashurie në zemrën e vet pas lindjes së Isait (a.s). Pasi filloi të merrej me gjendjen dhe me zemrën e vet, këtë herë Allahu i Madhëruar i hodhi Merjemes detyrën e të fituarit të rrizkut të saj. E urdhëroi atë të vazhdonte përpjekjet normale si njerëzit e tjerë për të fituar këtë rrizk.⁶¹⁹

“Shkunde trungun e palmës, që të bien mbi ty hurma të freskëta!”⁶²⁰

Nuk ishte askush afër, që të kujdesej për Merjemen, e cila sapo e kishte lindur Isain (a.s). Gjithashtu as vetë nuk kishte fuqi për të përgatitur diçka për të ngrënë, ngaqë ishte lehonë. Sigurisht që nuk gjendeshin pranë saj sherbetet dhe gjellët, që përgatiten për gratë lehonë.

Hurmat e freskëta janë një ushqim i ëmbël dhe i shëndetshëm, i cili nuk ka nevojë për ndonjë mundim a përgatitje. Prania e një ush-

618 F. er-Razi, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, XV, fq, 319.

619 I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, XI, fq, 186.

620 Sûre Merjem, 19/25.

qimi të tillë në ato momente, tregonte shpërblimin e Allahut (xh.sh.), dhembshurinë dhe mëshirën e Tij.

Allahu i Madhëruar e urdhëroi Merjemen të hajë hurma të freskëta në kohën kur bëri lindjen, me qëllim që të ruajë nivelin e sheqerit në trup dhe të mos ketë dhimbje të mëdha, si dhe të mos humbi shumë gjak gjatë lindjes. Tek hurmat ka shumë energji ngrohëse, që gjendet lehtë dhe gjithashtu mundëson qarkullimin e lehtë të gjakut në trup. Akoma edhe më mirë, ky sheqer është sheqer frutash, pra fruktozë dhe jo glukozë, i cili e ngre shumë shpejt sheqerin në gjak. Hurma përmban shumë energji, gjithashtu mundëson zhvillimin e muskujve dhe të nervave. Rekomandohet ta përdorin ato gra, që kanë dalë të rraskapitura, ose të pafuqishme nga lindja, ngaqë hurma ka vlera të mëdha kalorifike.⁶²¹

Rekomandimin e ngrënies së hurmave të freskëta pas lindjes, e shikojmë edhe në hadithet e Profetit Muhamed (s.a.v.s), ku na thuhet: “Gostitni hallat tuaja me hurma, sepse me të vërtetë ajo (hurma) është krijuar nga balta e mbetur e krijimit të Ademit (a.s). Nuk ka ndonjë pemë më të bekuar tek Allahu, se sa pema që lindi poshtë saj Merjemja, vajza e Imranit, për këtë arsye jepuni të hanë grave tuaja hurma kur janë duke lindur. Nëse nuk keni hurma të pjekura, atëherë jepni hurma të thara.”⁶²²

Në një hadith tjetër Profeti (s.a.v.s) duke treguar rëndësinë e hurmës ka thënë: “Jepini hurma grave tuaja gjatë kohës së lehonisë. Kush ha hurma në lehoni, fëmija i saj bëhet i mençur dhe serioz. Sepse hurma ka qenë ushqimi i Merjemes gjatë lehonisë së saj. Në qoftë se do të kishte ndonjë ushqim më të mirë se sa hurma, atëherë Allahu (xh.sh) do ta gostiste atë”⁶²³.

Në tefsirin e Kadi Bejdaviut thuhet: “Hurma e njomë është ushqimi më i mirë i grave lehona dhe më i miri i pamjes së tyre”⁶²⁴

621 H. Yahya, *Örnek Müslüman Kadın Hz. Meryem*, fq, 37-38

622 *Xhamiu's-Sagir*, I, 1432; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 109.

623 M. Özer, *Alternatif Tıp ve Şifa Sofrası*, fq, 137.

624 A. Aslan, *Büyük Kur'an Tefsiri*, II, fq, 481.

Përmbajtja e hurmës ka shumë vitamina të ndryshme dhe minerale. Gjithashtu ajo është edhe shumë e pasur me vajra dhe proteina.⁶²⁵

Tek hurma gjenden sodium,⁶²⁶ kalcium bashkë me fosfor,⁶²⁷ magnez,⁶²⁸ hekur,⁶²⁹ squfur, prototin, fiber, potas dhe klor. Përveç këtyre elementeve, tek hurma gjenden edhe vitaminat A Karoten B⁶³⁰ dhe vitamina C (Acid Askorbik)⁶³¹ dhe Betakaroten, B1,⁶³² B2⁶³³, B3⁶³⁴ dhe B6.⁶³⁵

Sipas kërkimeve të mjekësisë, hurma forcon muskujt e mitrës, lehtëson lindjen, është dezinfektante, është një ilaç që i mbyll shpejt plagët e lehonisë, si dhe gjithashtu mjekësia na njofton, se hurma e shton qumështin, e ushqen fëmijën dhe është ushqimi ideal për rritjen e fëmijëve, që mundëson marrjen e potasit.⁶³⁶

---

625 H. Yahya, *Örnek Müslüman Kadın Hz. Meryem*, fq, 40.

626 Natriumi: rregullimi metabolik i lëngut dhe i bilancit acid-bazë është kryesisht i lidhur nga jonet e natriumit.

627 Kalciumi dhe Fosfori: Luajnë një rol të rëndësishëm në formimin e kockës së fetusit, në mineralizimin e dhëmbëve dhe gjithashtu në prodhimin e energjisë, hyn në përbërjen qelizore dhe janë të nevojshëm për ruajtjen e ekuilibrit të aciditetit dhe të bazës.

628 Magnezi: Është faktor elementar në rritjen dhe në metabolizmin qelizor. Në lëngjet e trupit magnezi është një element i rëndësishëm në ruajtjen e bilancimit të presionit osmtik dhe aciditetit.

629 Hekuri: Roli kryesor i hekurit është transportimi i oksigjenit në trup. Hekuri bën transportimin e oksigjenit dhe të dioksidit të karbonit në qelizat e mushkërive, duke hyrë në përbërjen bazë të hemoglobinës. L. Taşkın, *Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği*, fq, 123-125.

630 Vitamina A (β Karoten): Ndhmon mekanizmin mbrojtës dhe paralajmëron sistemin imunitar të trupit.

631 Vitamina C (Acid Askorbik): Është ndikues në sistemin e imunitetit. Zë një vend të rëndësishëm në zhvillimin e dhëmbëve dhe të kockave. Është rregullator në sistemin nervor.

632 Vitamina B1 (Thiamin): Luan një rol të rëndësishëm në shëndetin e sistemit nervor, në rast të pamjaftueshmërisë së saj, shkakton çrregullimin e funksionit të sistemit nervor. Në të njëjtën kohë ndihmon në kryerjen e funksionit të qelizave muskulare.

633 Vitamina B2 (Riboflavin): Funksioni kryesor i saj është hyrja në përbërjet kryesore të karbohidrateve e vajrave dhe në prodhimin e energjisë së proteinave.

634 Vitamina B3 (Niasin): Luan një rol të rëndësishëm në prodhimin e energjisë.

635 Vitamina B6 (Prodoksin): Bën rregullimin e sistemit nervor. Bën parandalimin në trup në rast infeksionesh. A. Kalıpcı, *Kimyager Suna*, fq, 24-32.

636 M. Özer, *Alternatif Tıp ve Şifa Sofrası*, fq, 137.

“Ha, pi dhe qetësohu...”⁶³⁷

Dijetarët e sotëm kanë theksuar se njeriu mund të jetojë vite të tëra vetëm me ujë dhe hurma, sepse hurma i përmban të gjithë elementet e nevojshëm për njeriun.⁶³⁸

ISAI ALEJHIS-SELAM ËSHTË I MBROJTUR NGA SHEJTANI SIÇ ISHTE E MBROJTUR NËNA E TIJ MERJEMJA (a.s).

Në kohën kur lindi Merjemja, pasi e tundi hurmën dhe filluan të bijnë frutat mbi të, në të njëjtën kohë edhe idhujt e kohës u shtrinë me fytyrë për tokë. Kjo ngjarje u shikua në të gjithë botën.⁶³⁹ Shejtanët u trembën përballë kësaj ngjarjeje dhe menjëherë filluan të mbli-dhen një e nga një rreth Iblisit duke i treguar rreth kësaj.

Meluni (i mallkuari) tha: “Duhet të ketë ndodhur një ngjarje e rëndësishme në tokë” dhe me një herë kërcëu nga vendi, filloi të lëvizte majtas e djathtas me shqetësim dhe së fundi u ul në një vend, ku aty ishin mbledhur melekët, të cilët kishin marrë masa të rrepta për të mos lejuar afrimin e asnjërit nga shejtanët tek profet Isai (a.s.). Melekët nuk e lejuan shejtanin t’i afrohej Isait (a.s). Pas kësaj, detyrimisht ai u kthye pranë shokëve të vet, duke i treguar atyre se ka mundësi të ketë lindur Isai (a.s) dhe: “Padyshim që kam qenë gati kur ka lindur ndonjë grua, por vetëm kësaj gruaje, që lindi këtë fëmijë, nuk munda t’i afrohem. Me gjithë këtë, shpresoj se do t’i shpie në rrugë të keqe shumicën e atyre që do të hynë në rrugë të drejtë nga dora e këtij fëmije”⁶⁴⁰

Profeti (s.a.v.s) në hadithet e tij thekson se shejtani alejhil-la’ne (mallkimi qoftë mbi të) nuk ka mundur t’i afrohet Isait (a.s) pasi ka lindur.

637 Sûre Merjem, 19/26.

638 H. Yahya, *Örnek Müslüman Kadın Hz. Meryem*, fq, 40.

639 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 124; Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, 100.

640 Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi't-Tarih*, I, 284; Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, 100.

Ja ç'thotë në hadithin e tij: “Çdo bir i Ademit (a.s) kur e lind nëna e vet, shejtani e ngacmon (me fjalë). Mirëpo një gjë e tillë nuk ka ndodhur me Isain (a.s), është thurur me një hixhab/perde, kur shejtani shkoi për ta ngacmuar”.⁶⁴¹

Në një hadith tjetër me të njëjtën temë, thuhet: “Nuk lind asnjë fëmijë që të mos e ketë prekur shejtani kur lind. Fëmija, fillon të rrisë zërin dhe fillon të qajë nga prekja e tij, përveç Birit (Isait) të Merjemes”.⁶⁴²

Katade ka thënë: “Shejtani ngacmon çdo fëmijë posa lind. Këtu përjashtohet Isai dhe nëna e tij Merjemja, sepse ngacmimin e shejtanit e mbrojti perdja. Shejtani nuk ka mundur ta kalojë këtë perde dhe nuk mundi t'i arrijë ata.”⁶⁴³

Imam Kurtubiu ka thënë: “Merjemja dhe biri i saj kanë qenë të mbrojtur nga shejtani nga perdja, por qëndrimi dhe qenia e shejtanit pranë tyre, pavarësisht se kanë qenë të mbrojtur nga kjo perde, përsëri ata nuk kanë qenë të mbrojtur përballë vesveseve të shejtanit.”⁶⁴⁴

645

641 Ibn Kethir, *Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri*, IV, 1238-1239; Et-Taberi, *Tefsir't-Taberi*, II, 49.

642 Buhârî, *Enbija*, 44 (138); Muslim, *Fezail*, 147 (1838).

643 F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, 278-79; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, IV, 179.

644 Atëherë tundesit, pasi iu afrua, i tha: “Në qoftë se je Biri i Perëndisë, thuaj që këta gurë të bëhen bukë”. Ai duke iu përgjigjur, i tha: “Është shkruar: “Njeriu nuk rron vetëm me bukë, por me çdo fjalë që del nga goja e Perëndisë” “.

Atëherë djalli e çoi në qytetin e shenjtë dhe e vendosi në majë të tempullit duke u thënë: “Nëse je Biri i Perëndisë, hidhu poshtë, sepse është shkruar: “Ai do t'ju japë urdhër engjëjve të tij për ty dhe ata do të mbajnë mbi duart e tyre që të mos ndeshësh me këmbën tënde ndonjë gur”. Jezusi i tha: “Është shkruar gjithashtu: “Mos e tundo Zotin, Perëndinë tënde”.

Djali e çoi sërish mbi një mal shumë të lartë dhe i tregoi të gjitha mbretëritë e botës dhe lavdinë e tyre duke i thënë: “Unë do të t'i jap të gjitha këto, nëse ti bie përmbys para meje dhe më adhuron”. Atëherë Jezusi i tha: “Shporru, Satan, sepse është shkruar: “Adhuro Zotin, Perëndinë tënde dhe shërbeji vetëm Atij””. Atëherë djalli e la dhe Jezuesit iu afruan engjëjt për t'i shërbyer. *Ungjill; Mateu* 4:3-11.

645 I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, IV, fq. 179.

Kadi Bejdaviu ka thënë: “Prekja është “vesveset” e shejtanit”.

Ndërsa Muhamed Abduhu dhe Muhamed Reshid Riza rreth prekjes kanë thënë: “Prekja është “përfaqësim” ”.

Muhamed Reshid Riza rreth komentimit të hadithit ka thënë: “Nuk ka ngelur pjesë e vesveseve të shejtanit tek Merjemja dhe biri i saj Isai (a.s)”.⁶⁴⁶

Megjithëse shejtani i ngacmon që të gjithë fëmijët kur lindin, kjo nuk nënkupton se ata do të shkojnë në rrugë të gabuar dhe do të dëgjojnë dëshirat, si dhe urdhrat e shejtanit, sepse një mendim i tillë është i gabuar dhe i pabazuar.⁶⁴⁷ Çështja e mbrojtjes së Merjemes dhe Isait (a.s) nga të këqijat e shejtanit, ka bërë që dijetarët myslimanë të bien në kundërshtim me njëri-tjetrin.

Një pjesë e dijetarëve janë munduar ta shpjegojnë hadithin, duke marrë parasysh edhe ajetin 36 të sures 3/Alī Imran, ndërsa pjesa tjetër e dijetarëve janë munduar ta refuzojnë me përlulje hadithin, me qëllim se ata thonë se një gjë e tillë të thërret në bazën e mëkatit, që e ka zanafillën tek të krishterët:

Disa arsye mund të ishin këto:

1- Nuk merren parasysh temat e besimit të lajmeve që janë rreth Haber-i Vahid

2- a) Shejtani mund të thërrasë vetëm atë person që e dallon të mirën dhe të keqen, një gjë e tillë nuk ekziston tek fëmija.

b) Nëse shejtani do të zotëronte një fuqi që të prekë gjithkënd, atëherë ai do të bënte akoma më shumë se sa është duke bërë tani dhe do t'i vriste njerëzit e mirë, si dhe do t'i shkatërronte gjendjet e mira të njerëzve të mirë.

c) Përse është kjo veçori vetëm për Merjemen dhe birin e saj Isain (a.s) dhe nuk është për profetët e tjerë?

⁶⁴⁶ E. Fatiş, *Kur'ân'da Hz. İsa*, fq. 75.

⁶⁴⁷ I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'ân*, IV, fq. 179.

d) Nëse do të mund t'i prekë shejtani, atëherë do ta vazhdonte efektin e tij tek fëmijët. Nëse efekti i tij do të ishte i vazhdueshëm, atëherë edhe të qarat dhe të gërthiturat e fëmijës do të vazhdonin përsëri. Përderisa nuk bëhet fjalë për një gjë të tillë, do të thotë që nuk bëhet fjalë për një prekje të fëmijëve nga shejtani kur lindin ata.

Kadi Ijadi ka thënë: Nuk është e drejtë ngacmimi i të gjithë fëmijëve kur lindin nga shejtani dhe mbrojtja e Merjemes dhe e të birit të saj Isait (a.s) nga ngacmimi i shejtanit. Mundet që të gjithë profetët të kenë përfituar nga kjo veçanti dhe janë mbrojtur nga ngacmimi i shejtanit.⁶⁴⁸

“Iblisi tha: “Zoti im, për shkak se më çove në humbje, unë do t’ju zbukuroj atyre (njerëzve) rrugën e gabuar në Tokë dhe të gjithë do t’i shpie në mashtrim, përveç robërve të Tu të sinqertë.”⁶⁴⁹

Shejtani është afruar me mijëra herë për t’i shkatërruar dhe për t’i futur në rrugë të gabuar profetët dhe robërit e dashur të Allahut (xh. sh). Por, sa herë që ka tentuar për t’i shkatërruar dhe për t’i nxjerrë nga rruga e drejtë ata, po aq herë është detyruar të hedhi hapa prapa nga përgjigja që ka marë. Është jashtë dyshimit që profetët janë larg vesveseve dhe rrugës së shtrembër të shejtanit.

Në Ungjillin e Mateut dialogu i Isait (a.s) me shejtanin kalon kë-shtu: “Atëherë tunduesi, pasi iu afrua, i tha: “Në qoftë se je Biri i Perëndisë, thuaj që këta gurë të bëhen bukë”.

Por ai, duke iu përgjigjur, tha: “Është shkruar: “Njeriu nuk rron vetëm me bukë, por me çdo fjalë që del nga goja e Perëndisë”.

Atëherë djalli e çoi në qytetin e shenjtë dhe e vendosi në majë të tempullit duke i thënë: “Nëse je Biri i Perëndisë, hidhu poshtë, sepse është shkruar: “Ai do t’u japë urdhër engjëjve të tij për ty dhe ata do të mbajnë mbi duart e tyre që të mos ndeshësh me këmbën tënde ndonjë gur” ”.

648 F. er-Razi, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihu'l-Gajb*, VI, fq, 278-79.

649 Sûre Hixhr, 15/39-40.

Jezusi i tha: “Është shkruar gjithashtu: “Mos e tundo Zotin, Perëndinë tënde”.

Djalli e çoi sërish mbi një mal shumë të lartë dhe i tregoi të gjitha mbretëritë e botës dhe lavdinë e tyre, dhe i tha: “Unë do të t’i jap të gjitha këto, nëse ti bie përmbys para meje dhe më adhuron”.

Atëherë Jezusi i tha: “Shporru, Satan, sepse është shkruar: “Adhuro Zotin, Perëndinë tënde dhe shërbeji vetëm atij”.

Atëherë djalli e la dhe engjëjt iu afruan duke i shërbyer.⁶⁵⁰

Allahu i Madhëruar i ka mbrojtur profetët e Tij përballë qëllimeve dhe hileve të shejtanit: **“Njeriu ka përcjellës (engjëj), para tij dhe pas tij, që e mbikëqyrin atë me urdhrin e Allahut...”**⁶⁵¹ **“Në të vërtetë, ti nuk do të kesh pushtet mbi robërit e Mi, përveçse mbi të humburit, që të pasojnë ty.”**⁶⁵²

SI MUND TA ZHDUKIM NDIKIMIN DHE VESVESET E SHEJTANIT PREJ FËMIJËVE TANË?

Bashkë me këtë është emëruar me detyrë për çdo njeri një shejtan. Në një rivajet i transmetuar nga Aisheja (r.anha) thuhet se: “Resulull-llahu (s.a.v.s) duke u larguar pranë meje kaloi dhe iku. Më filloi një xheloz i brendësi, duke menduar se mund të ketë ikur tek ndonjë grua tjetër (kur ishte rradha ime). Kur erdhi më pas, e kuptoi gjendjen time dhe tha:

- “A mos pate xheloz?”.

Edhe unë i thashë:

- “Po! A nuk mund të ketë xheloz i një njeri sikurse unë dhe sikurse ti?”.

Profeti tha:

650 *Ungjill; Mateu 4:3-11*

651 *Sûre Rađ, 13/11.*

652 *Sûre Hixhr, 15/42*

- “Duhet të ketë ardhë shejtani përsëri tek ty”.

Unë i thashë:

- “A ka shejtan në mua?”

Profeti (s.a.v.s) tha:

- “Nuk ka asnjë njeri pa shejtan”.

Unë i thashë:

- “A edhe në ty ka?”

Ai tha:

- “Po! Por mua më ndihmoi Allahu kundër tij (të shpëtoj nga she-
rri dhe fitneja -nga të këqijat dhe kurthet e tij).⁶⁵³”

Profeti (s.a.v.s) në hadithin e mëposhtëm na tregon neve, se shej-
tani i ngacmon njerëzit e tjerë pas lindjes, por me përmendjen e Alla-
hut do të humbasë ndikimi i ngacmimit të shejtanit:

“Kur ndonjëri prej umetit tim dëshiron të kryejë marrëdhënie
me gruan e tij le të thotë:

بِسْمِ اللَّهِ اللَّهُمَّ جَنِّبْنَا الشَّيْطَانَ وَجَنِّبِ الشَّيْطَانَ مَا رَزَقْتَنَا فَإِنَّهُ إِنِ
يُقَدِّرُ بَيْنَهُمَا وَلَدٌ فِي ذَلِكَ لَمْ يَضُرَّهُ شَيْطَانٌ أَبَدًا

“Bismilah. Allâhumme xhennibne’sh-shejtâne ve xhennibi’sh-
shejtâne mâ rrazektenâ.” “Bismil-lah (Me emrin e Allahut), o Zoti
im! Largoje shejtanin prej nesh! Gjithashtu largoje shejtanin nga pa-
sardhësit tanë që do të na falësh! Nëse është prej caktimit të Alla-
hut (xh.sh), që nga kjo marrëdhënie të lindë një fëmijë, shejtani nuk
mund ta dëmtojë atë kurrë.⁶⁵⁴

**“E kur ajo lindi, tha: “Zoti im! Unë linda femër, - Allahu e di
më mirë se çfarë lindi ajo, - e mashkulli nuk është si femra. Unë ia**

---

653 Muslim, *Munafikun*, 70 (2815); Nesài, *Isharetu’n-Nisa*, 4 (7, 72)

654 Muslim, *Nikah*, 18 (1434); Ebu Davud, *Nikah*, 46 (2161).

vura emrin Merjeme dhe i kam lënë atë me pasardhësit e saj nën mbrojtjen Tënde nga djalli i mallkuar.⁶⁵⁵ “Atë dhe pasardhësit e saj po t’i lë Ty në mbrojtje prej shejtanit të mallkuar).⁶⁵⁶

“Atij që i lind një fëmijë, nëse i këndon ezanin në veshin e djathtë dhe ikametin në veshin e majtë, atë nuk mund ta dëmtojë “Ummu Sibjan” (Xhindi me emër që nuk i ndahet fëmijëve).⁶⁵⁷”

El-Vesvas quhet shejtani, i cili bën cytje në zemrën e fëmijës së porsa lindur. Kështu që Vesvasi e përdor atë si të dojë. Kur njeriu përmend Allahun (xh.sh.) shejtani zhduket, por nëse njeriu e harron Allahun (xh.sh), atëherë shejtani e fut në dyshime atë.⁶⁵⁸

Allahu i madhëruar në ajetin kuranor thotë: **“Atij që shmanget nga Këshilla e të Gjithëmëshirshmit (Kurani), Ne do t’ia caktojmë një djall, që do t’i bëhet shok i pandashëm. Në të vërtetë, djajtë i shmangin jobsimtarët nga rruga e drejtë, ndonëse ata mendojnë se janë të udhëzuar drejt.”**⁶⁵⁹

Profeti (s.a.v.s.) ia lexoi këtë dua Hasanit dhe Hysenit, të cilët janë nga djaloshët e parë të xhenetit duke thënë: “Babai juaj (Ibrahimi), djemve të tij Ismailit dhe Is’hakut i lexonte atyre duanë mbrojtëse: “Eudhu bi kelimatil-lahi’t-tâmmëti min kul-li shejtanin ve hammetin ve min kul-li âjnin lammetin.” (Mbrohem me fjalën e Allahut nga çdo shejtan, nga çdo sy që dëmton dhe nga çdo insekt dëmtues dhe helmues.”⁶⁶⁰

655 Sûre Âli Imran, 3/ 36

656 Buhâri, Tefsir, Sûre 3; Muslim, *Fedail*, 146 (2366); Et-Taberi, *Tefsir’t-Taberi*, I, 248; *Muhtasar Tefsir Ibn’ul- Kethir*, I, 271.

657 I. Xhanan, *Kutub-i Sitte Muhtasari Tercüme ve Şerhi*, II, fq, 451.

658 I. Xhanan, *Kutub-i Sitte Muhtasari Tercüme ve Şerhi*, IV, fq, 429.

659 Sûre Zuhrufq, 43/36-37.

660 Buhâri, *Ehadithu’l-Enbija*, 10 (1417); Ebu Davud, *Sunen*, 22 (4737); Tirmidhi, *Tib*, 8 (2060).

YLLIN E LINDJES SË ISAIT (a.s) E ZBULUAN FALLXHORËT.

Natën kur ka lindur Isai (a.s) është shikuar një yll i madh në qiell. Sunduesi Pers kur e ka shikuar atë yll, është shtangur dhe ka thirrur fallxhorët e tij duke i thënë: “Cili është shkaku i lindjes së këtij ylli në qiell?”, ata i thanë: “Dukja e këtij ylli ndriçues në qiell, është shenjë e lindjes të një njeriu të madh në tokë.”⁶⁶¹ Sunduesi pas kësaj përgjigjeje, i dërgoi përfaqësuesit e tij me dhurata andej nga kishte lindur ky yll. Bashkë me to, kishin flori, temjan dhe litarë. Pasi erdhën në Sham, i dolën përpara sunduesit të Shamit, Herodit.⁶⁶² Ata arritën në Jeruzalem dhe pyetën: «Ku është mbreti i Judenjve që ka lindur? Sepse pamë yllin e tij në lindje dhe erdhëm për ta adhuruar».⁶⁶³

“Cili ishte qëllimi,- i pyeti Mbreti Herod, - me zgjedhjen e floririt, temjanit dhe litarit?

Fallxhorët iu përgjigjen: “Urtësia e zgjedhjes sonë të këtyre dhuratave është: Floriri, është metali më i çmuar i botës, prandaj sollëm floririn, sepse edhe ai profet është më i çmuari i kohës. Sollëm litarë, sepse me atë lidhen plagët dhe thyerjet. Sepse edhe ky profet, me lejen e Allahut do të shërojë të sëmurët dhe të paaftit. Sollëm temjan, sepse tymi i tij që ngrihet në qiell nuk gjendet tek asnjë bimë tjetër, sepse edhe shpirti i këtij profeti do të ngrihet në një vend në qiell, ku asnjë shpirt tjetër nuk është ngritur në atë vend.”⁶⁶⁴

Kur i dëgjoi këto fjalë, mbreti Herod i lajti zemra nga vendi i vet, bashkë me Jeruzalemin. Më pas i mblodhi të gjithë krerët e priftërinjve dhe klasën e skribëve të popullit dhe i pyeti, se ku duhet të lindte Krishti. Dhe ata i thanë: «Në Bethlehem të Judesë, sepse kështu është shkruar nëpërmjet profetit.⁶⁶⁵ «Dhe ti, Bethlehem, tokë në Juda, nuk

---

661 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 124; J. Stalker, *Isa'nın Hayatı*, fq, 15.

662 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 124; J. Stalker, *Isa'nın Hayatı*, fq, 17.

663 *Ungjill; Mateu 2: 2.*

664 Abdulhamid Xhûde es-Sahhar, *Meryem Oğlu İsa*, fq. 33.

665 *Ungjill; Mateu 2: 1-5; Ungjilli Barnabas, 6. Bölüm, fq, 60.*

je aspak më e parëndësishmja ndër princat e Judesë, sepse nga ti do të dalë një udhëheqës, që do të kullotë popullin tim, Izraelin.”⁶⁶⁶

Mbreti kur i dëgjoi këto fjalë, filloi ti rrahë zemra akoma dhe më shpejt. E ndjeu që tashmë ishte në rrezik mbretëria e tij. E shqetëson-te dhe e linte pa gjumë ideja se do të dalë ndonjë mbret tjetër, i cili do t’ia marrë postin nga duart e veta. Menjëherë vendosi, që mbretin që ka lindur ta vrasë dhe ta heqë qafe, që në djep.⁶⁶⁷ Por këtë mendim mizor e mbajti të fshehtë dhe nuk ia tregoi askujt. Më pas i thirri përsëri fallxhorët e tij dhe e mësoi mirë e mirë, se kur kishte lindur ylli. Atëherë Herodi i thirri fshehurazi dijetarët dhe i pyeti me hollësi se kur e kishin parë yllin për herë të parë.⁶⁶⁸ Më pas i dërgoi shërbëtorët e tij, bashkë me përfaqësuesit me qëllim që të vrisnin Isain (a.s).⁶⁶⁹

Ata pasi e dëgjuan mbretin u nisën dhe ylli që kishin parë në lindje, u shkante përpara atyre derisa u ndal përmbi vendin ku ndodhej fëmija.⁶⁷⁰ Mbasi hynë në shtëpi, kur shikuan fëmijën së bashku me Merjemen, nënën e tij, ata ranë në sexhde. Pastaj hapën thesaret e tyre dhe dhuruan flori, temjan dhe litarë.⁶⁷¹

DATA E LINDJES SË ISAIT ALEJHIS-SELAM.

Rreth lindjes së Isait (a.s) , të gjithë historianët janë të të njëjtit mendim se nuk dihet e saktë datëlindja e Isait (a.s), po ashtu do të ishte gabim nëse do të themi se lindja e tij është në vitin “0” (zero) të Kalendarit Miladi. Kalendarit Miladi që përdoret sot, është vënë në përdorim nga Dionysius Exiguus, një prift që ka jetuar në shekullin VI.⁶⁷² Ky prift për t’i ndaluar të krishterët dhe idhujtarët të kryenin ceremonitë e Festës së Diellit, e ka bërë këtë datë, datëlindjen e Isait

666 *Ungjill; Mateu 2: 6; Mikea 5: 2; Ungjilli Barnabas, 6. Bölüm, fq, 60.*

667 *Et-Taberî, Tefsiru’t-Taberî, II, 102; J. Stalker, İsa’nın Hayatı, fq, 18.*

668 *Ungjill; Mateu 2: 7-9; Ungjilli Barnabas, 6. Bölüm, fq, 61.*

669 *Ibn Kethir, El-Bidaje ve’n-Nihaje, II, fq, 124.*

670 *Ungjill; Mateu 2: 9; Ungjilli Barnabas, 7. Bölüm, fq, 61*

671 *Ibn Kethir, El-Bidaje ve’n-Nihaje, II, 124; Et-Taberî, Tefsiru’t-Taberî, II, 101; Ungjill; Mateu 2:11; Ungjilli Barnabas, 7. Bölüm, fq, 61.*

672 *T.D.V, İslâm Ansiklopedisi, XXII, fq, 466.*

(a.s). Idhujtarët e festonin Festën e Diellit (me 1 janar) dhe shprehnin gëzimin e tyre të shfaqjes së fitores të ndriçimit, përballë errësirës.⁶⁷³

Mund ta përcaktojmë në këtë mënyrë datëlindjen e Isait (a.s):

a) Disa parashikues thonë se pamë yllin e tij në lindje.⁶⁷⁴ Shikimi i yllit në kohën kur ka lindur Isai (a.s). Shikimi i kometës Halley ka ndodhur në vitin 12 para erës sonë. Ndërsa takimi i Mars -Jupiterit dhe Saturnit ka ndodhur në vitin 7 para erës sonë. Shkëlqimi i një trupi qiellor dhe i një ylli me bisht shqiponje ka ndodhur në vitin 4 para erës sonë. Takimi i Jupiter-Venusit ka ndodhur në vitin 2 para erës sonë. Kështu që dhe Isai (a.s) ka mundësi të ketë lindur rreth këtyre viteve.⁶⁷⁵

b) “Isai lindi në Bethlehem të Judesë në kohën e mbretit Herod.”⁶⁷⁶ Atëherë Herodi, duke parë se dijetarët e kishin mashtruar, u zemërua fort dhe urdhëroi të vriten të gjithë fëmijët meshkuj nga dy vjeç e poshtë, që ishin në Bethlehem, në tërë rrethinën e tij.⁶⁷⁷

Pasi dijetarët u nisën, një engjëll i Zotit iu shfaq në ëndërr Jozefit duke i thënë: “Çohu, merr fëmijën dhe nënën e tij dhe ik në Egjipt, rri aty deri sa të të lajmëroj, sepse Herodi do ta kërkojë fëmijën për ta vrarë”.

Jozefi u zgjua natën, mori fëmijën dhe nënën e tij dhe iku në Egjipt. Qëndroi aty deri sa vdiq Herodi, që të përmbushej ç’ ishte thënë nga Zoti me anë të profetit: “E thirra birin tim nga Egjipti.”⁶⁷⁸

Pasi Herodi vdes, një engjëll i Zotit i shfaqet në ëndërr Jozefit në Egjipt dhe i thotë: “Çohu, merr fëmijën dhe nënën e tij dhe shko

---

673 M. Akkad, *Ahbarijjetu’l-Mesih*, fq, 76; Ö. Ömer, *Kur’ân-ı Kerim’de Hz. İsa*, fq, 22.

674 *Ungjill; Mateu*, 2:2

675 M. Eminoğlu, *İslâm ve Hıristiyan Kaynaklara Göre İsa (a.s)*, fq, 150.

676 *Ungjill; Mateu* 2: 1; Et-Taberî, *Tefsiru’t-Taberî*, II, 101.

677 *Ungjill; Mateu* 2: 16; *Meydan Larousse*, IX, 11.

678 *Ungjill; Mateu* 2: 13-15.

në vendin e Izraelit, sepse ata që donin ta vrisnin fëmijën, kanë vdekur”.⁶⁷⁹

Herodi ka qëndruar tridhjetë e shtatë vjet si mbret, sipas historia-nit Josephus dhe ka vdekur pas eklipsit të hënës, përpara Paskaljas në vitin 4 para erës së re. Llogaritë astronomike sipas kalendarit të Romës, eklipsi i hënës ka ndodhur në natën e 12-13 të Marsit në vi-tin 750, ndërsa Paskalja ka filluar më 12 Prill 750. Sipas kësaj, vdekja e Herodit ka ndodhur më 1 Prill 750, ose me një shprehje tjetër në vitin e katërt para miladit, që do të ishte akoma më reale një thënie e tillë.⁶⁸⁰

Ngjarjet e ndodhura mes lindjes së Isait (a.s) dhe vdekjes së He-rodit, kanë afërsisht një diferencë prej tre-katër muajsh, duke u nisur nga kjo do të ishte më e saktë të pranojmë, se lindja e Isait (a.s) duhet të jetë nga fundi i vitit të 5-të ose nga fillimi i vitit të 4-të para erës së re.⁶⁸¹

Nuk gjindet ndonjë argument plotësisht i saktë rreth ditës dhe muajit kur ka lindur Isai (a.s). 25 dhjetori që pranohet nga kisha perëndimore për herë të parë është festuar në shek. IV, si lindja e Isait (a.s). Shkaku i kësaj është “Përmendja e Diellit”, e cila është ko-mentuar si lindja e Isait (a.s) në librin Malaki, që është shkruar në shek. IV pas erës sonë. Në vend që të vihet Drita Hyjnore, Mithra është vënë Përmendja e Diellit dhe kështu 25 Dhjetori është pranuar si lindja e Isait (a.s) dhe festohet si Krishtlindje.⁶⁸²

Isak Njuton ka thënë: “Nuk ka asnjë bazë, pranimi i lindjes së Isait (a.s) në Dhjetorin e vitit të 6-të apo të 4-të para erës së re.”⁶⁸³

679 Ungjill; Mateu 2: 19-20.

680 M. Ataurrahim, *Bir Islâm Peygamberi Hz. İsa*, fq. 23-24; *T.D.V. Islâm Ansiklopedisi*, XXII, 466.

681 Ş. Gündüz, *Pavlus Hristiyanlığın Mimarı*, fq. 153; *T.D.V. Islâm Ansiklopedisi*, XXII, 466.

682 Komisyon, *Kur’ân Yolu*, I, 414; *T.D.V. Islâm Ansiklopedisi*, XXII, 466.

683 A. Altındağ, *Üç İsa*, fq. 34.

Hipoliti pranon për datëlindjen e Isait (a.s) 25 Dhjetorin e festës së Diellit Hyjnor, Mithra në fillim të shek. III-të.⁶⁸⁴ Klementi i Aleksandrisë thotë: “Datëlindja është në 19 Prill, ndërsa të tjerë thonë se është më 18 Prill, apo 28 Mars ose 29 Maj. Kurse Kisha e Lindjes dhe e Armenisë e pranojnë 6 Janarin, si ditën e lindjes së Isait (a.s).

Sikurse mund të shikohet, rreth kësaj çështjeje nuk ka ndonjë datë ekzakte mes kishave.⁶⁸⁵

URTËSIA E LINDJES PA BABA TË ISAIT ALEJHI’S-SELAM

“Iu përgjigj: “Kështu është! Zoti yt ka thënë: ‘Kjo për Mua është e lehtë. Ne do ta bëjmë atë shenjë për njerëzit dhe mëshirë nga ana Jonë. Dhe kjo është punë e kryer.”⁶⁸⁶

Kur e studiojmë ajetin e mësipërm, që tregon kohën dhe lindjen e Isait (a.s) pa babë, na tregon shumë qartë që çdo gjë, e ka një fillim dhe një fund që janë të lidhura me njëra-tjetrën. Në atë kohë ekzistojnin disa rryma materialiste filozofike, si dhe disa rryma që besonin në krijesa.

Allahu i Madhëruar me sjelljen e Isait (a.s) pa babë në këtë botë, u tregoi njerëzve se kjo nuk ishte një ngjarje e varur sipas ligjeve natyrore, por ishte një ngjarje tjetër për tjetër nga ajo që besonin dhe pohonin ata. Kjo ishte një mrekulli e Krijuesit (xh.sh), ku tregonte se nuk ishte një ngjarje e zakonshme nga ato që vazhdojnë procesin e kësaj rregullsie natyrore.

Ardhja e Isait (a.s) pa baba, në një anë ishte një mrekulli ku tregonte ekzistencën e “Shpirtit”, ndërkohë që ai popull nuk besonte në ekzistencën e shpirtit. Ky popull besonte se trupi i njeriut nuk përbëhej nga ndonjë gjë tjetër, vetëm se nga një trup i pashpirt. E dimë që bijtë e Izraelit besonin, se trupi i njeriut përbëhet nga disa elementë organikë (është i pashpirt etj).

---

684 A. Altundal, *Ûç İsa*, fq, 34; *T.D.V. Islâm Ansiklopedisi*, XXII, 466.

685 *T.D.V. Islâm Ansiklopedisi*, XXII, fq, 466.

686 *Sûre Merjem*, 19/21.

Shkrimtari francez Ernest Renan, urrejtjen ndaj Isait (a.s) dhe përpjekjet dhe mundimet e hebrenjve për ta vrarë atë, e bazon në mendimin e mësipërm, ku ai thotë: “Nëse populli i Izraelit do ta dinte mendimin filozofik grek, që thotë se njeriu përbëhet nga dy elemente, nga trupi dhe nga shpirti, gjithashtu nëse do ta besonin se shpirti që ka vuajtur në këtë botë do të gjejë lumturinë në botën tjetër, pa dyshim që do të ndjenin një dhimbje dhe brengë të thellë shpirtërore nga gjendja e tyre e poshtëruar në të cilën kishin rënë. Por sipas atyre ata ishin të dalluar me karakter të lartë dhe me një edukatë të lartë përballë popujve me besime dhe mendime të ndryshme.”

Renani e thekson shumë hapur, që Hebrenjtë nuk ishin si populli grek, të cilët besonin se njeriu përbëhet nga një trup dhe nga një shpirt. Këtë gjë e shikojmë edhe në librin e shenjtë të hebrenjve në Teurat, ku shprehet shumë qartë rreth besimit të hebrenjve, se trupi i njeriut përbëhet vetëm nga gjaku: “Mos pini gjak të asnjë trupi, sepse shpirti i çdo trupi është gjaku.”

Sipas këtij verseti të Teuratit, tregohet se shpirti ishte gjaku dhe trupi përbëhej vetëm nga ai.⁶⁸⁷

“Tu përgjigj: “Kështu është! Zoti yt ka thënë: ‘Kjo për Mua është e lehtë. Ne do ta bëjmë atë shenjë për njerëzit dhe mëshirë nga ana Jonë’. Dhe kjo është punë e kryer.”!”⁶⁸⁸

“Pra, Isain (a.s) e krijova udhëzues dhe drejtues për robërit e mi për në rrugë të drejtë.”⁶⁸⁹

Allahu i Madhëruar thotë në Kuranin Famëlartë: **“(Kujtoje) atë që ruajti virgjërinë e saj! Ne frymë brenda saj nga shpirti Ynë dhe e bëmë atë dhe birin e saj mrekulli për gjithë njerëzit”.**⁶⁹⁰

Po, vërtetë një mrekulli e tillë është për ata që e refuzonin ekzistencën e shpirtit dhe nuk e njihnin një gjë të tillë, por Allahu i

687 M. Ebu Zehra, *Hristiyanlık Üzerine Konferanslar*, fq. 33-34

688 Sûre Merjem, 19/21.

689 H. Çantaş, *Kur’ân-ı Hakim ve Meâl-i Kerim*, II, fq. 553.

690 Sûre Enbija, 21/91.

Madhëruar dërgoi një melek në formën e njeriut dhe me anë të frymëzimit, bëri të mundur ngeljen shtatzënë të Merjemes pa pasur asnjë kontakt me asnjë burrë dhe kjo nuk ishte gjë tjetër vetëm se, një mrekulli nga Allahu (xh.sh), Krijuesit të gjithësisë.⁶⁹¹

GJENDJA E BIJVE TË IZRAELIT NË ATO KOHË KUR LINDI ISAI ALEJHIS-SELAM.

Bijtë e Izraelit janë munduar të krijojnë shtetin e tyre shumë herë, veçanërisht pas Musait (a.s), por për shkak të injorancës, mosmirnjohjes dhe kundërshtimit të Allahut (xh.sh), ata u shkatërruan akoma edhe më shumë, sa herë që tentonin të krijojnë shtetin e tyre. Sa herë që binin rehat ose kur fitonin disa dhunti të kësaj bote, ata menjëherë tregoheshin krenarë, mendjemëdhenj dhe injorantë. Këto mburrje i çuan ata në një gjendje të atillë, sa që filluan të kundërshtojnë edhe cilësitë e Allahut të Madhëruar, i cili na ka krijuar, na jep dhe na merr jetën, të ringjall pasi ta merr shpirtin dhe njëkohësisht do të jetë pikërisht Ai, I cili do të na marrë në llogari Ditën e Gjykimit për çdo gjë që kemi bërë në këtë botë.

Çështje e vërteta ata u munduan të bëjnë çrregullime dhe padrejtësi të madhe, duke u mashtruar pas dhuntive të përkohshme të kësaj bote. Kjo mendjemadhësi i bëri ata të mburreshin përpara Allahut të Madhëruar, i cili merr shpirtat, i ringjall dhe i merr në gjykim. Erdhën në një gjendje injorance, sa që nuk turpëroheshin të kundërshtonin apo të shpifnin kundrejt profetëve, që i kishte dërguar Allahu (xh.sh) për të predikuar fjalën e Tij, akoma dhe më tepër ata as nuk druheshin për t'i vrarë ata (profetët).

Gjendjen anormale të Beni Izrailëve, Kurani Famëlartë na e tregon neve duke na thënë: **“Ne bëmë besëlidhje me bijtë e Izraelit dhe u çuam të dërguar. Por, sa herë që u vinte ndonjë i dërguar me porosi që s’ua donte shpirti, ose e mohonin, ose e vrisnin.”**⁶⁹²

---

691 M. Ebu Zehra, *Hristiyanlık Üzerine Konferanslar*, fq, 34.

692 Sûre Mâide, 5/70.

Nabukdanazari pasi e pushtoi qytetin e Kudsit, shikoi një shigjetë të ngulur në një mur. Kjo shigjetë e ngulur në njërin nga ato muret, duke sikur ishte ngulur nga ata, për të lënë shenjë dhe për të treguar sikur ishte vrarë apo kishte vrarë ndonjë njeri. Kur e shikoi këtë, pyeti ata që i kishte pranë: “Kush është vrarë këtu?”. Shërbëtorët dhe rojet e tempullit thanë: “Prifti i madh Jehodaja, biri i Zekerijas”.

Dhe si shkak u përgjigjën dhe thanë: “Ai na ndalonte neve që të mos dhunojmë veten tonë dhe popullin tonë. Ne u mërzitëm duke e dëgjuar dhe e vramë atë.”⁶⁹³

Një shembull tjetër i dhunës dhe i torturave të popullit hebre, është edhe Profeti Jeremija. Ai u tërhoqi vërejtjen hebrenjve për dhunën dhe çrregullimet që bënin në popull, duke u thënë: “Nëse vazhdoni me dhunimet e juaja, Allahu i Madhëruar do t’iu shkatërrojë juve me anë të popujve të tjerë”. Pas kësaj, hebrenjtë e fajësuan atë se ai ishte agjent i Kaldeasve, mirëpo në realitet ai ishte një i Dërguar i Allahut (xh.sh), me qëllim që t’i thërriste ata në rrugën e drejtë të Tij. Hebrenjtë e burgosën atë dhe me gjithë mundimet e Profetit Jeremija, përsëri hebrenjtë nuk mundën të shpëtonin veten e tyre.⁶⁹⁴

Hebrenjtë nën sundimin romak poshtëroheshin dhe përçmoheheshin. Ata detyroheshin nga romakët me punët më të rënda, të jetonin varfërisht. Këto janë një popull që nuk kanë besuar, pavarësisht se i kanë parë drejtpërdrejt, me sytë e tyre mrekullitë e Allahut (xh.sh), por akoma dhe më keq ata i kanë vrarë e prerë Profetët e Allahut, të cilët i thirrën në rrugën e drejtë. Në këtë mënyrë, hebrenjtë i kanë hapur luftë thirrjes hyjnore, duke refuzuar fuqinë dhe madhësitinë e Allahut (xh.sh).

“Kudo që gjenden, ata janë të kapluar nga poshtërimi, vetëm nëse kanë ndonjë mbrojtje prej Allahut apo prej njerëzve. Ata merituan zemërimin e Allahut dhe do t’i kaplojë mjerimi. Kjo ishte për shkak se mohuan shpalljet e Tij dhe pa kurrfarë të drejte, i

693 Mevdudi, *Tefhimu'l-Kur'ân*, I, fq, 27-28

694 Mevdudi, *Tefhimu'l-Kur'ân*, I, fq, 28.

vrisnin profetët. Kjo ishte për shkak se ata nuk u bindën dhe i kaluan kufijtë (në të këqija).⁶⁹⁵

Janë vrarë dhjetë mijë profetë nga hebrenjtë në kohën kur ka jetuar Profeti Iljas (a.s).

Gjithashtu janë vrarë shtatë mijë fëmijë profetësh në kohën e mbretit Ahab, mbretit VII të Izraelitëve.⁶⁹⁶

MERJEMJA (a.s) STËRVIT DURIMIN ME POPULLIN E SAJ.

Në ato ditë u shpall një dekret nga ana e Cezar Augustit për të kryer regjistrimin e popullsisë të të gjithë perandorisë. Ky regjistrim, ishte i pari që u krye gjatë kohës kur Kuirini ishte guvernatori i Sirisë, ku të gjithë shkonin të regjistroheshin në qytetin e vet.⁶⁹⁷

Merjemja, e cila kishte ngelur shtatzënë me anë të mrekullisë së Allahut (xh.sh) dhe që kishte lindur Isain (a.s) të vogël, e filloi rrugën për të shkuar në Kuds me Isain (a.s) në krahë. Qëllimi i saj ishte të ndodhë caktimi i Allahut të Madhëruar dhe si gjithë njerëzit e tjerë, dëshironte që të shkonte për të regjistruar fëmijën e saj. Ky ishte dhe shkaku i kthimit të Merjemes në Kuds.

Merjemja e dinte shumë mirë, se populli hebre e kishte prishur trashëgiminë dhe zakonet e tyre, si dhe tregoheshin të shurdhër dhe të verbër përballë të vërtetës dhe drejtësisë. Gjithashtu Merjemja e merrte me mend, se kur të shkonte përpara popullit të saj me një fëmijë në krahët e vet, ata do ta përflitnin, do të shpifnin rreth nderit të saj, do ta fyenin me mënyra nga më të ndryshmet, si dhe kishte mundësi që edhe ta vrisnin atë së bashku me foshnjën e saj.

Merjemja shqetësohej dhe i dhimbte shpirti kur i mendonte të gjitha këto mundësi. Vallë çfarë mund të bënte ajo, nëse Allahu i Madhëruar nuk do t'ia mbushte zemrën e saj me besim dhe me durim?

---

695 Sûre Âli Imran, 3/ 112.

696 *Ungjilli Barnabas*, 18. Bölüm, fq, 74-75.

697 *Ungjilli Barnabas*, 3. Bölüm, fq, 58; *Ungjill; Lluka* 2:1-3.

“Dhe u kthye te populli i vet, duke mbajtur fëmijën. Ata i thanë: “O Merjeme, ke bërë diçka të turpshme!”⁶⁹⁸

Merjemja filloi të ecë drejt qytetit të Kudsit me fëmijën e saj në duar.

Merjemja gjatë udhëtimit të saj, po mendonte thellë për reagimin dhe dhimbjet që do të lindnin në popull nga kjo ngjarje.

Në fakt në atë kohë në rrethin e popullit hebre, gjendej profeti i lartë Zekerija (a.s), por pavarësisht se kishin një profet, populli hebre ishte tepër mizor, tepër inatçi, injorant dhe një popull që nuk kishte dhembshuri. Duart e tyre ishin njollosur me korrupsion, akoma dhe më keq, ata e kishin ndryshuar Tevratin sipas dëshirave të tyre dhe bënëin shumë padrejtësi. Përballë ndonjë përfitimi nuk gjendej asnjë mëkat që të mos e kishin bërë ata.

Merjemja e dinte shumë mirë, që do të ballafaqohej me shumë ofendime, kur të shkojë tek ai popull me një fëmijë pa babë. Megjithëse i paramendonte këto gjëra, përsëri duhej të përulej dhe të duronte përballë caktimit të Allahut (xh.sh).

Sigurisht që Merjemja nuk mund të qëndronte e vetmuar pa strehim dhe në majë të malit bashkë me foshnjen e saj të posalindur. Njeriu është krijuar në atë mënyrë, për të jetuar në një ambient shoqëror. Ishte e ngarkuar me detyrën për të predikuar të Vërtetit (Allahun) dhe të vërtetat, për të urdhëruar në rrugë të drejtë dhe për të ndaluar njerëzit nga e keqja. Për këtë arsye Merjemja u nis drejt qytetit me foshnjen e saj në duar.

Gjatë udhëtimit Isai (a.s) i tha Merjemes: “Mos u mërzit”.

Merjemja i tha atij: “Kur ti je me mua, si të mos mërzitem, kur unë jam pa burrë dhe kur unë nuk jam shërbëtorja e askujt? Cili do të jetë justifikimi im përballë njerëzve? Ah sa mirë ka qenë për mua të kisha vdekur para kësaj e të isha e harruar që moti!”⁶⁹⁹

⁶⁹⁸ Sûre Merjem, 19/27.

⁶⁹⁹ Ibn Kethir, *Hadislerle Kur'ân-ı Kerim Tefsiri*, X, 5134; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'ân*, XI, 186.

Isai (a.s) i tha Merjemes: “Nënë (e dashur), përgëzime, unë jam robi i Allahut dhe Mesihu.⁷⁰⁰ Unë të mjaftoj ty për të folur.”⁷⁰¹

Allahu Teala thotë: **“Ha, pi dhe qetësohu. Nëse vëren ndonjë njeri, i thuaj: “Unë jam betuar në të Gjithëmëshirshmin se do të agjëroj, prandaj sot nuk do të flas me askënd.”**⁷⁰²

Ai që agjëronte në atë kohë, nuk fliste me asnjë njeri deri sa të vinte darka.⁷⁰³

Agjërimi i atyre personave, që ishin të zellshëm nga Bijtë e Izraelit ishte se ata as nuk hanin ndonjë gjë dhe as nuk flisnin me njeri. Një agjërim i tillë është hequr me Umetin e Muhamedit (s.a.v.s).⁷⁰⁴

Suddi, Katade dhe Abdurrahman Ibn Zejd e kanë shpjeguar shumë qartë: “Ata agjëronin sipas sheriatit të tyre, kështu që ngrënia dhe të folurit ishte haram për ata.”⁷⁰⁵

Ebu Is’haku me transmetimin nga Harithi ka thënë: “Ibn Mesudi (r.a) ishte pranë meje, ndërkohë erdhën dy vetë pranë nesh, ku njëri dha selam, ndërsa tjetri nuk dha selam. Ibn Mes’udi e pyeti atë që nuk dha selam: - “Cila është gjendja juaj?”

Shokët u përgjigjën duke thënë: - “Është betuar se nuk ka për të folur me njerëzit sot.” Abdullah Ibn Mesudi (r.a) tha: “Fol me njerëzit dhe jepu selam atyre. Këtë e ka bërë ajo që ka ngelur shtatzanë pa burrë, është një grua e cila askush nuk mund ta vërtetojë atë.”

Me këtë ai kishte si qëllim Merjemen. Merjemja e ka bërë këtë, me qëllim që të ketë një justifikim kur të pyetet.⁷⁰⁶

---

700 F. er-Razi, *Tefsiru’l- Kebir Mefatihul-Gajb*, XV, fq, 327.

701 Ibn Kethir, *Hadislerle Kur’ân-ı Kerim Tefsiri*, X, fq, 5134.

702 Sûre Merjem, 19/26.

703 Ibnu’l-Ethir, *El Kamil Fi’t-Tarih*, I, 283; I. Kurtubi, *El-Xhamiu’li-Ahkami’l-Kur’ân*, XI, 189.

704 İ. Bursevi, *Rûhu’l-Bejân*, V, fq, 179.

705 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve’n-Nihaje*, II, 110; I. Kurtubi, *El-Xhamiu’li-Ahkami’l-Kur’ân*, XI, 190.

706 Ibn Kethir, *Hadislerle Kur’ân-ı Kerim Tefsiri*, X, fq, 5131.

Ndërsa Suneti i të agjëruarit tonë në ditët e sotme si myslimanë, është të qëndrosh larg sharjeve dhe fjalëve fyese, sepse Profeti ynë (s.a.v.s) thotë: “Le të mos thotë asnjë fjalë të keqe ndonjëri nga ju, kur është agjërues, të mos bëjë injorancë. Nëse ndokush vjen për t’u sharë apo për tu grindur me atë, ai le të thotë: “Unë jam agjërueshëm”.⁷⁰⁷

Në disa hadithe të tjera Profeti (s.a.v.s) thotë: “Allahu nuk ka nevojë për mos ngrënie dhe mos pirjen e atij personi, i cili nuk i braktis gënjeshttrat, thënien e fjalëve të këqija dhe nuk vepron ashtu si duhet”.⁷⁰⁸

Është një e vërtetë absolute, se zemrat që janë të vulosura përpara shpalljes, përpara mrekullive plotësisht të qarta, që kanë një perde përpara syve të tyre, veshët u janë shurdhuar, nuk ka për t’u sjellë asnjë dobi atyre, që t’iu tregosh për ekzistencën hyjnore. Heshtja është mbrojtja më e mirë përballë akuzave dhe fjalëve të këqija të tyre.

Allahu i Madhëruar e këshilloi Merjemen, që të heshte përballë pyetjeve tallëse të popullit pa nivel. Sipas Tevratit të asaj kohe: (Essamtu evvelu’l-ibadet) “Heshtja është koka e adhurimit”. Kështu që një person nëse thotë: “Unë nuk kam për të folur me askënd sot”, atëherë i bëhej detyrim atë ditë të mos fliste dhe kështu ai e bënte të lumtur Allahun e Madhëruar.⁷⁰⁹

Merjemja, e cila ishte gruaja më e ndershme dhe me virtytet më të larta, kishte kaluar disa sprova të mëdha duke ndenjur e vetmuar në male, si dhe kur u përballua me shpifjet injoruese të popullit të saj.

SPROVAT NDODHIN PËR RRITJEN E GRADËS SHPIRTËRORE TË NJERIUT!

“Qoftë i lartësuar Ai, në dorën e të Cilit është pushteti suprem dhe që është i Fuqishëm të bëjë çdo gjë! Ai i ka krijuar jetën dhe

707 Buhâri, *Savm*, 2; Muslim, *Sijam*, 163; Ebu Davud, *Savm*, 29; Nesai, *Sijam*, 42; *Muvatta*, *Sijam*, 57

708 Buhâri, *Savm*, 2; Muslim, *Sijam*, 163; Ebu Davud, *Savm*, 26; Tirmidhi, *Savm*, 16; Ibn Mâxhe, *Sijam*, 21

709 Et-Taberî, *Tefsiru’t-Taberî*, II, fq, 96

vdekjen, për t’ju provuar se kush prej jush do të veprojë më mirë; Ai është i Plotfuqishmi dhe Falësi i madh”.⁷¹⁰

Profeti (s.a.v.s) ka thënë: “Nëse Allahu e do një rob, e sprovon atë.”⁷¹¹

Sprovat janë për të ngritur njeriun në nivelin më të lartë, duke kaluar nga teoria në praktikë. Të sprovuarit e njerëzve nga ana e Allahut (xh.sh) me fatkeqësi, do të thotë ta lartësojë atë person në gradën që ai meriton.

Profeti (s.a.v.s) me një thëni e të tij na rrëfen: “Dikujt që i jepet një vend nga ana e Allahut, nuk mund ta arrijë lehtë atë. Nëse ai duron kur Allahu (xh.sh) e sprovon atë me ndonjë fatkeqësi që i vjen atij, pasurisë apo fëmijës së tij, Allahu e lartëson në atë vend që Ai ka caktuar.”⁷¹²

Allahu (xh.sh) e sprovon robin e Tij vetëm me qëllim që të dallohet gjendja shpirtërore ose personaliteti që ai zotëron, por mundet që ta sprovonjë edhe me qëllim që gjendja shpirtërore ose personaliteti i tij të rritet akoma më shumë. Pra, Allahu e ballafaqon atë me fatkeqësi. Nuk e sprovon që të dallohet se është prej banorëve të xhenetit apo xhehenemit. E sprovon me fatkeqësi dhe me vështirësi, me qëllim që kush dëshiron të shkoj në xhenet, le të përgatitet për xhenet, nëse ai nuk dëshiron xhenetin, atëherë le të qëndrojë në atë gjendje që është.⁷¹³

Nëse Ai i sprovon njerëzit që janë prej banorëve të xhenetit në momentet më të vështira, ose i ngushton në kohën më të vështirë dhe ai person nuk i ankohet Allahut (xh.sh), sepse e di që është një edukim i të sprovuarit me zjarr, të tillë besimtarë, janë të kënaqur nga Zoti i tyre si “Edukues Hyjnor”. Sigurisht që edhe Allahu është i kënaqur nga ata.

---

710 Sure Mulk, 67/1-2.

711 *Fet’hu’l-Kebir*, I, 68; *Rûhu’l-Bejân*, 5/176.

712 *Tergib ve Terhib*, VI, fq, 391.

713 A. Mutahhari, *Kur’ânida İnsaniyet Mektebi*, fq, 38.

“Allahu është i kënaqur me ata, por edhe ata do të jenë të kënaqur me Të. Ata janë Pala e Allahut dhe, vërtet që Pala e Allahut do të jetë fituese.”⁷¹⁴

Sado që të ngushtohen ata njerëz, që do të jenë banorë të xhenetit, përsëri tek ata do të shikoni një durim, si dhe një përvulje të plotë ndaj Allahut (xh.sh). Ata i shikojnë ankimet e tyre përsëri tek vetvetja. E dinë se kur i vjen ndonjë mirësi, ajo është nga Allahu (xh.sh) dhe kur i godet ndonjë fatkeqësi, e dinë që ajo ka ardhur si shkak i nefsit të tyre.

Besimtarët e sinqertë pavarësisht vështirësive dhe sprovave të mëdha, dinë t’i përrballojnë ato me durim dhe qetësi. Ose siç thuhet ndryshe me gjuhën e Kuranit; “Sprovë pas Sprove (vështirësi pas vështirësie).”

“...Allahu ju dënoi me dëshpërim pas dëshpërimit, që të mos pikëlloheni as për atë që ju doli duarsh, as për atë që ju goditi. Allahu di gjithçka që punoni ju.”⁷¹⁵

Sadi (r.a) na përcjell, se e ka pyetur Profetin (s.a.v.s): “O i Dërguari i Allahut! Cilët janë njerëzit që sprovohen me sprovat më të rënda?”

Profeti (s.a.v.s) tha: “Profetët, dijetarët dhe ata që janë si dijetarët (që ecin në rrugën e Allahut, ata që mundohen për fenë e Allahut). Njeriu sprovohet sipas gradës të saktë të besimit që ai ka. Ai që e ka besimin e fortë edhe sprovat është e madhe, ndërsa ai që e ka besimin e dobët, sprovohet me ndonjë fatkeqësi të vogël.”⁷¹⁶

Ata që e ndjejnë vështirësinë mbi supet e tyre, të ecjes në vijën e rrugës së atyre besimtarëve që janë shembuj, pavarësisht se mund të përkulen, përsëri ata nuk rrëzohen. Lëkundet, por nuk rrëzohen, ndoshta mund të ngadalësohen pak, por ata nuk flenë. Edhe nëse do t’i pyesësh në momentet më të vështira të gjendjes së tyre, do të shi-

714 Sûre Muxhadele, 58/22.

715 Sûre Âli Imran, 3/ 153.

716 *Tergib ve Terhib*, VI, fq, 385

kosh se përgjigjja e tyre përsëri do të jetë: **“Neve na mjafton Allahu, Ai është mbrojtës i mrekullueshëm!”**⁷¹⁷

Profeti (s.a.v.s) në një hadith të tij ka thënë: “Shembulli i besimtarit është si bima, e cila edhe pse vazhdon që ta rrëzojë era ajo përsëri drejtohet. Kështu është edhe besimtari, edhe pse sprovohet, ai përsëri është i durueshëm dhe i përbalueshëm ndaj sprovave të ndryshme.”⁷¹⁸

Besimtarit nuk i mungojnë asnjëherë fatkeqësitë dhe vështirësitë gjatë gjithë jetës së tij. Profeti (s.a.v.s) ka thënë: “Vërtetë besimtari duhet të jetë në gjendje gatishmërie përpara Allahut, në vështirësi dhe në lehtësim.”⁷¹⁹ E rëndësishme për besimtarin është që edhe nëse nuk u reziston vështirësive, përsëri ai nuk duhet të rrëzohet, por edhe nëse rrëzohet nga vështirësitë, ai përsëri duhet të përpiket për t’u drejtuar.

Allahu i Madhëruar në Kuranin Famëlartë thotë: **“Atyre që thonë: “Allahu na ka urdhëruar që të mos i besojmë asnjë të dërguari, derisa të na sjellë një kurban që ta përpijë zjarri”, thuaju (o Muhamed): “Të dërguarit para meje ju kanë sjellë juve prova të qarta si dhe atë që thoni ju, atëherë, pse i vratë ata, nëse thoni të vërtetën?”**⁷²⁰

MERJEMJA (a.s) TEKSA MBAN FOSHNIJEN NË KRAHË SHKON PRANË POPULLIT TË SAJ...

“Dhe u kthye te populli i vet, duke mbajtur fëmijën...!”⁷²¹

Suddi dhe Vehb bin Munebihi kanë thënë: “Kur Merjemja shkoi përpara popullit të saj me Isain (a.s.) në duar, bijtë e Izraelit e dëgjuan

---

717 Sûre Âli Imran, 3/ 173.

718 Tirmidhi, *Zuhd*, 56 (2398).

719 *Metalib ul-Âlije*, IV, 3250.

720 Sûre Âli Imran, 3/ 186.

721 Sûre Merjem, 19/27.

lajmin nga njëri-tjetri dhe ata të gjithë, burra e gra u mblodhën rreth Merjemes.⁷²² “Populli e pyeti atë:

- “O Merjeme! I kujt i është ky fëmijë?

Merjemja tregoi me shenjë se ai fëmijë është i saj. Kjo shenjë i troiditi zemrat e Bijve të Izraelit, sepse ata ishin përballë një gjendjeje të jashtëzakonshme.

“O Merjeme, (Ti vjen nga një familje që është e njohur për pastërti, mirësi dhe adhurim. Pavarësisht të gjitha këtyre ti)⁷²³ **ke bërë diçka të turpshme! O motra e Harunit! Babai yt nuk ka qenë njeri i keq, as nëna jote nuk ka qenë grua e shturur.”⁷²⁴**

Megjithëse populli kishte krijuar besim tek Merjemja, saqë i kishte vënë epitetin “Afife”, simbol i ndershmërisë dhe “Abide”, grua që adhuron (Allahun) shumë, tashmë përballë kësaj gjendjeje, ata nuk thonin aspak fjalë të mira, si dhe kjo gjë ua mundësonte atyre të mendonin keq për të.

Profeti (paqja dhe shpëtimi i Allahut qoftë mbi të) në një nga hadithet e tij thotë: “Do të jenë të vazhdueshme sprovat për besimtarin dhe besimtare në veten e tyre, në fëmijët e tyre dhe në pasurinë e tyre, deri sa të takohen me Allahun (deri në vdekje).”⁷²⁵

Mufesirët e Kuranit thënieën **“O motra e Harunit!”⁷²⁶** e komentojnë në këtë mënyrë:

1- Haruni është një personalitet i njohur tek bijtë e Izraelit për karakterin e tij të mirë. Kjo shprehje e hebrenjve ka kuptimin që: “Ti ishe si Haruni, një besimtare me takva (devotshmëri). Për këtë arsye ti (pavarësisht gjendjes tënde të mirë) si ka mundësi të bëhesh kështu (grua e keqe)?”⁷²⁷ Sipas një transmetimi thuhet se, duke me-

722 I. Kurtubi, *El-Xhamiu’li-Ahkami’l-Kur’an*, XI, fq, 192.

723 Ö. Ömer, *Kur’an-ı Kerim’de Hz. İsa*, fq, 23.

724 Sûre Merjem, 19/27-28.

725 Tirmidhi, *Zuhd*, 56 (2399).

726 Sûre Merjem, 19/28.

727 F. er-Razî, *Tefsiru’l- Kebir Mefatihu’l-Gajb*, XV, 327; *Ahkam’il-Kur’an*, XI, 193; Et-Taberî, *Tefsiru’t-Taberî*, II, 98

nduar dhe shpresuar për mirësi tek Haruni, ngaqë ishte një besimtar i sinqertë, kanë marrë pjesë dyzet mijë vetë me të njëjtin emër në xhenazen e tij.⁷²⁸

2- Haruni (a.s) është vëllai i Musait (a.s). Na përcillet se Profeti (a.s) ka thënë: “Ata me këto fjalë kanë pasur si qëllim Harunin (a.s), sepse prejardhja e Merjemes vjen nga ai.”⁷²⁹

3- Ky person ishte një mëkatar (në mesin e bijve të Izraelit), që i shikoheshin qartë mëkatet e tij, për këtë arsye (ata me këtë shprehje) i thonin që i ka ngjarë atij jo nga prejardhja e saj, por me kuptimin e ngjashmërisë me atë.⁷³⁰

4- Ajo (Merjemja) kishte një vëlla, që njihej si i sinqertë nga bijtë e Izraelit, për këtë arsye janë shprehur në këtë mënyrë.⁷³¹

Sipas mendimit tonë, idetë më të sakta janë pikat 1 dhe 2, sepse një transmetim që vjen nga Mugîre bin Shu’be (r.a) e mbështet këtë mendim duke thënë: “Profeti (s.a.v.s) më dërgoi në Nexhran dhe nexhranët më thanen: “Ju, a nuk thoni në Kuran në suren Merjem në ajetin 28: “**O Motra e Harunit?...**”, ndërkohë që a nuk kishte kaluar një kohë e gjatë mes Musait me Isain?”⁷³²

Unë nuk dija se si t’u përgjigjesha atyre dhe kur u ktheva tek Profeti (s.a.v.s), pasi ia tregova ngjarjen, ai tha: “A nuk u tregove atyre (bijve të Izraelit), që ata emërtoheshin me emrat e profetëve ose njerëzve të sinqertë përpara tyre?”. “Patjetër që ata emërtoheshin me emrat e profetëve dhe njerëzve të sinqertë, që kanë jetuar përpara tyre.”⁷³³

728 *Ahkam’il-Kur’ân*, XI, 193; F. er-Razî, *Tefsiru’l- Kebir Mefatihul’-Gajb*, XV, 327.

729 Ibn Hanbel, *Musned*, IV, 252; Et-Taberî, *Tefsiru’l-Taberî*, II, 98; F. er-Razî, *Tefsiru’l- Kebir Mefatihul’-Gajb*, XV, 327; I. Kurtubi, *El-Xhamiu’li-Ahkami’l-Kur’ân*, XI, 192.

730 Et-Taberî, *Tefsiru’l-Taberî*, II, 98; F. er-Razî, *Tefsiru’l- Kebir Mefatihul’-Gajb*, XV, 327-28; *Ahkam’il-Kur’ân*, XI, 194.

731 F. er-Razî, *Tefsiru’l- Kebir Mefatihul’-Gajb*, XV, 327-28; *Ahkam’il-Kur’ân*, XI, 192; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve’n-Nihaje*, II, 110.

732 1800 vite kaluan mes Musait (a.s) dhe Isait (a.s). I. Kurtubi, *El-Xhamiu’li-Ahkami’l-Kur’ân*, XI, 192

733 Muslim, *Adab*, 27 (2135); Tirmidhi, *Tefsir Sûratul’-i Merjem*, 20 (3155); I. Kurtubi, *El-Xhamiu’li-Ahkami’l-Kur’ân*, XI, 193; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve’n-Nihaje*, II, 110.

Së fundi, në arabisht fjala “Motër” përdoret shpesh edhe në kuptimin “grua, e cila është pjesëtare e fisit”.⁷³⁴ Sikurse e dimë, që në kohët e mëparshme njerëzit zakonisht thirreshin me emrat e të parëve të fisit të tyre. Sipas kësaj ideje edhe prejardhja e Merjemes vinte nga Haruni (a.s) , vëllai i Musait (a.s) dhe për këtë arsye është thirrur “O motra e Harunit”.⁷³⁵ Në Ungjillin e Llukës rreth tezes së Merjemes dhe gruas të Zekerijas (a.s) , tregohet se “...gruaja e tij ishte pasardhëse e Aaronit dhe quhej Elizabetë”.⁷³⁶

“O motra e Harunit! Babai yt nuk ka qenë njeri i keq, as nëna jote nuk ka qenë grua e shturur!”⁷³⁷

Thanë: “Për arsyen tënde, familja jote do të turpërohet shumë.”⁷³⁸

Populli duke menduar se Merjemja me të vërtetë e kishte bërë këtë vepër kaq të shëmtuar dhe të keqe, theksonte dhe nënvizonte se me këtë shprehje, kishte një dallim shumë të madh mes rrugës së Harunit (a.s) , në krahasim me veprën që kishte bërë ajo.⁷³⁹

Pra, populli hebre me këto fjalë donte të thoshte që: “O Merjeme! As babai, as nëna jote nuk e bënë një punë të tillë. Si munde ta bësh ti këtë imoralitet?”⁷⁴⁰

Me këtë shprehje ata thonin se, as babai dhe as nëna jote nuk kanë qenë njerëz imoralë, por kanë qenë njerëz të ndershëm dhe të sinqertë. Hebrenjtë me këtë shprehje donin të tregonin se e qortonin fort Merjemen për atë që kishte ndodhur. Sigurisht që veprimi i një pune të shëmtuar dallohet dhe zmadhohet akoma edhe më tepër, kur

734 M. Hamidullah, *Aziz Kur'an*, fq. 454

735 Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, 98; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, XI, 192.

736 *Ungjill; Lluka* 1: 5.

737 Sûre Merjem, 19/28

738 Ö. Ömer, *Kur'an-ı Kerimde Hz. İsa*, fq. 23.

739 I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, XI, 192; Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, 98.

740 I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, XI, fq. 195.

njëkohësisht babai, nëna dhe vëllai janë njerëz me moral dhe pozitë të lartë sinqeriteti në mesin e popullit.⁷⁴¹

Për të shikuar dënimin e dhembshëm që ekzistonte tek bijtë e Izraelit përballë imoralitetit, është e mjaftueshme të shikohet vetëm verseti tek Levitiku në Teurat, ku thotë: “Në rast se bija e një prifti humb nderin duke u bërë kurvë, ajo e turpëron të atin dhe do të digjet me zjarr.”⁷⁴²

Merjemja, pavarësisht dhjetëra shpifjeve dhe fyerjeve të popullit, ajo përsëri e mbrojti personalitetin, nderin, pastërtinë dhe me anë të durimit dhe me mbështetjen e plotë tek Allahu, ajo heshti përballë pyetjeve bombarduese të popullit që i drejtoheshin asaj dhe i tregoi popullit të vet me anë të një shenje që donte të thoshte se, realitetin e kësaj ndodhie mësojeni nga ai, (Isai). Ju flisni me atë dhe mësojeni thelbin e realitetit të ngjarjes.

“Ajo bëri me shenjë nga i biri.”⁷⁴³ Sepse Allahu i Madhëruar i ka dhënë më parë Merjemes përgëzimin e Isait (a.s) që: **“Ai do t’u flasë njerëzve qysh i vogël në djep edhe si njeri i rritur dhe do të jetë nga më të mirët.”**⁷⁴⁴

Bijtë e Izraelit i hidhëroi së tepërmi heshtja dhe shenja e Merjemes, ku tregonte që të flisnin me foshnjen.

“Tallja e saj me ne në këtë mënyrë është akoma më e rëndë për ne, sesa zinaja që ka kryer!”⁷⁴⁵ Pastaj thanë: **“Si t’i flasim ne fëmijës që është në djep?”**⁷⁴⁶

- “Si ka mundësi që përgjigjen e pyetjes tonë, t’ia kalosh një foshnjeje të vogël, e cila nuk mund të logjikojë dhe të flasë? Kur ai është aq i vogël, saqë ushqehet vetëm me qumësht dhe qëndron ve-

---

741 F. er-Razi, *Tefsiru’l- Kebir Mefatihu’l-Gajb*, XV, fq, 327-28.

742 *Dhjata e Vjetër; Levitiku* 21: 9.

743 Sûre Merjem, 19/29.

744 Sûre Âli Imran, 3/ 46.

745 Et-Taberî, *Tefsiru’t- Taberî*, II, 22; Ibnu’l-Ethir, *El Kamil Fi’t-Tarih*, I, 283; F. er-Razi, *Tefsiru’l- Kebir Mefatihu’l-Gajb*, XV, 328; *Ahkam’il-Kur’an*, XI, 195.

746 Sûre Merjem, 19/29.

tëm në djep, si dhe nuk është në gjendje për të dalluar të mirën nga e keqja, me këtë sjellje, ti Merjeme vetëm se je duke u talluar dhe je duke na nënvlerësuar, sepse ti në vend që të na kthesh përgjigje, përkundrazi, për përgjigjen tonë, na tregon se do të na e japë foshnja që është në djep!”⁷⁴⁷

Nga mesi i tyre u dëgjua një zë i dridhshëm, i cili tha: “O Merjeme!... Kjo ngjarje, është akoma më e rëndësishme sesa agjërimi (heshtja) juaj. Fol dhe na kthe përgjigje për pyetjet tona. Si është kjo gjendja jote? I kujt është ky fëmijë dhe me kë është ky?...”⁷⁴⁸

Ndërsa një tjetër nga mesi i tyre iu drejtua me shigjeta si rrufe Zekerijas (a.s) dhe i tha: “O Zekerija! Si nuk e mbajte ti nën mbikqyrjen tënde Merjemen, e cila nuk do ta kishte bërë këtë punë të shëmtuar.”

Zekerija (a.s) tha: “Askush nuk e ka prek Merjemen, (ajo) nuk ka bërë ndonjë punë të keqe.”

Bijtë e Izraelit thanë: “Është e sigurtë që Merjemja ka lindur një fëmijë pa kurorë, kjo tregon se ajo është prekur nga dikush jashtë kurorës.”⁷⁴⁹

Zekerija (a.s.) ishte interesuar nga afër për mbikqyrjen e Merjemes, ku gjatë kësaj periudhe, ai kishte vërejtur mrekullitë në jetën e saj, si dhe e dinte shumë mirë se ajo ishte e lartësuar me nder dhe me takva ndaj njerëzve të tjerë. Ai ishte gjithashtu dëshmitar i disa dhuntive të Allahut (xh.sh) tek ajo dhe disa mirësive të tjera të ndodhura më parë në jetën e saj, të cilat përsëri ishin dhuruar nga Allahu (xh.sh). Për këtë arsye, ai e besonte zgjidhjen që do t'i japë Allahu i Madhëruar asaj, në këtë gjendje të vështirë.

Tevekul do të thotë t'i mbështetesh dhe t'i besosh Allahut (xh.sh) me një sinqeritet të plotë, kështu që duhet t'i bësh tevekul Allahut Te-

747 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, fq, 111-12.

748 A. Kazancı, *Peygamberler Tarihi*, III, fq, 223.

749 Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, fq, 97.

ala në çdo punë. Në çdo punë duhet t'i besosh vetëm Atij. Ky besim, i jep njeriut fuqi shpirtërore dhe fizike.

Rreth tevekulit Allahu i Madhëruar në Kuranin Famëlartë thotë:
“Musai tha: “O populli im! Nëse besoni Allahun, mbështetuni tek Ai, nëse jeni myslimanë!”⁷⁵⁰

Kur Merjemja dhe Zekerija (a.s) ishin mbështetur në portën e tevekulit të Allahut, Isai (a.s) ishte i zënë duke pirë qumësht tek nëna e tij. E la gjirin e nënës kur i dëgjoji fjalët që i interesonin atij dhe nënës së tij dhe duke e kthyer kokën drejt popullit, u mbështet në anën e majtë dhe duke treguar me gishtin e shehadetit (tregues),⁷⁵¹ ai filloi të fliste me një gjuhë fasilh (të pastër): **“Ai (Isai në djep) tha: “Unë jam rob i Allahut. Ai më ka dhënë Librin (Ungjillin), më ka bërë profet dhe më ka bërë të bekuar kudo që të jem. Ai më ka porositur që të falem e të jap zeqat sa të jem gjallë dhe që të jem i mirë ndaj nënës sime dhe nuk më ka bërë të ashpër dhe të padëgjueshëm. Le të jetë paqja e shpëtimi mbi mua, në ditën që kam lindur, në ditën që do të vdes dhe në ditën që do të ringjallem!”⁷⁵²**

Kur Isai (a.s) filloi fjalimin e tij, Zekerija (a.s) e ka inkurajuar duke i thënë: “Fol me vërtetësinë tënde dhe mbyllua gojën këtyre që nuk besojnë.”⁷⁵³

Populli u habit tërësisht, kur e panë Isain (a.s) duke folur. Sigurisht që asnjëherë nuk kishin qenë dëshmitarë të një ndodhie të tillë gjatë gjithë jetës së tyre. Foshnja kishte folur përpara syve të tyre dhe kjo e folur nuk përbëhej nga fjalë të thjeshta, si “mama-baba...”. Nuk ishte një e folur, ku nuk kuptohet fillimi e mbarimi, si dhe nuk ishte një e folur me fjalë të thjeshta e fjalë pa kuptim.

---

750 Sûre Junus, 10/84.

751 *Ahkam'il-Kur'ân*, XI, 196; F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, XV, 328.

752 Sûre Merjem, 19/30-33.

753 *Hazin Tefsiri*, III, 241; *Hulâsatu'l-Bejan*, VIII, 3213; M. Dikmen - B. Ateş, *Peygamberler Tarihi*, fq, 596.

“Ky është Isai, i biri i Merjemes. Kjo është fjala e vërtetë, për të cilën ata dyshojnë dhe diskutojnë.”⁷⁵⁴

Ai ka folur me njerëzit me të njëjtën mënyrë si gjatë kohës kur ishte në djep, ashtu edhe kur ishte.⁷⁵⁵ Bijtë e Izraelit kishin marrë gurë nëpër duart e tyre për ta gurëzuar, duke menduar se ajo ka bërë zina. Me të folurit e tij, Isai (a.s) e pastroi nënën e tij Merjemen dhe profetin Zekerija (a.s) nga fajësimet dhe shpifjet,⁷⁵⁶ kështu që “Bijtë e Izraelit” u detyruan t’i lënë të lirë Isain (a.s) dhe nënën e tij Merjemen.⁷⁵⁷

KOMENTIMI I TË FOLURIT NË DJEP TË ISAIT ALEJHIS-SELAM.

Kur filloi të flasë Isai (a.s) biri i Merjemes tha: “Unë jam rob i Allahut.”

Duke rrëfyer se ai është rob i Allahut, Allahu është Krijuesi i Tij, me anë të këtyre rrëfimeve ai ka treguar se është i pastër dhe larg ideve të jobesimtarëve, që thanë se Isai (a.s) është biri i Allahut.⁷⁵⁸ **“Allahu nuk ka mbetur të marrë dikë për bir. Qoftë i lavdëruar Ai!...”⁷⁵⁹**

Isai (a.s) përkundër idesë së tyre rrëfeu se është rob dhe profet i Allahut dhe po ashtu është biri i Merjemes, e pastroi nënën e tij nga shpifjet dhe fjalët e këqija të popullit injorant. Ai tregoi shumë qartë se nuk kanë asnjë lidhje shpifjet me prostitucionin dhe ofendimet që iu bënë nënës së tij nga populli, si shkak i lindjes së tij pa baba.⁷⁶⁰

“Unë jam rob i Allahut. Ai më ka dhënë Librin (Ungjillin), më ka bërë profet”⁷⁶¹

754 Sûre Merjem, 19/34.

755 F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, fq, 320.

756 Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, 98; Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi't-Tarih*, I, 283.

757 Ibnu'l-Ethir, *El-Kamil Fi't-Tarih*, I, fq, 283.

758 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, fq, 112.

759 Sûre Merjem, 19/35.

760 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, fq, 112.

761 Sûre Merjem, 19/30.

Allahu i Madhëruar nuk ishte i detyruar t’iu dërgonte profet, atë person që dëshironte populli hebre, si dhe nuk ishte i detyruar të mos i dërgonte atë profet që ata nuk e donin. Allahu i Madhëruar në Kuran na thotë: **“(I mallkuam ata) për shkak të mosbesimit të tyre (ndaj Isait a.s.), për shkak të shpifjeve të mëdha që thanë kundër Merjemes.”**⁷⁶² Për këtë arsye një grup hebrejsh thanë: “Merjemja ngeli shatzanë kur bëri zina me dikë në periudhën e menstruacioneve.” (Allahu i mallkoftë ata.)

Allahu e pastroi Merjemen nga shpifjet e tyre dhe tha se Merjemja është e sinqertë dhe fjalë-drejtë. Gjithashtu edhe fëmijën e saj e bëri profet me libër. Një profet i tillë është një nga pesë profetët më të mëdhenj, të cilëve shkurtimisht u thuhet “ulu’l-adhm”⁷⁶³

“Më bëri mua dobiprurës (që iu mëson mirësi dhe që është dobiprurës për njerëzit) kudo që të jem.”⁷⁶⁴

Qëllimi me fjalën dobiprurës për njerëzit do të thotë që urdhëron për të mirë dhe që ndalon nga e keqja, ose mësuës për të mirë, dobiprurës duke i varrosur të këqijat.⁷⁶⁵ Për këtë arsye, profeti Isa (a.s) i ftonte njerëzit të besonin një Zot të vetëm dhe të pashoq. E madhëronte dhe e lavdëronte Zotin e tij ditën dhe natën. Iu tregonte njerëzve se Allahu (xh.sh) nuk ka grua dhe fëmijë. Gjithashtu iu tregonte njerëzve, se Ai ishte i Lartëmadhëruari dhe i Shenjti. Këmbëngulja e Isait (a.s) me fjalët e tij të drejta, shikohej në çdo vend.

“Ai më ka porositur që të falem e të jap zekat sa të jem gjallë.”⁷⁶⁶

Detyra e njeriut për t’i dhënë hakun Allahut të Madhëruar, të fuqishëm, si dhe t’i japë falënderimet, të cilat I meriton në mënyrën më të mirë, është se duhet të falë namazin dhe duhet t’i ndihmojë njerëzit që kanë nevojë, duke iu bërë mirësi atyre me zekat. Falja e namazit pastron nefsin nga veset e këqija dhe përmes dhënies së zekatit njerëzve nevojtarë, pastron pasurinë e tij. Mund të përmendim disa nga

762 Sûre Nisâ, 4/156.

763 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve’n-Nihaje*, II, fq, 112.

764 H. Çantay, *Kur’ân-ı Hakîm ve Meâl-i Kerim*, II, fq, 555.

765 Et-Taberi, *Tefsir’-t-Taberi*, V, fq, 408

766 Sûre Merjem, 19/30.

këto kategori nevojtarësh, të cilat janë: mikëpritja e udhëtarit, dhënia e nikahut grave, dhënia e shpenzimeve robërve dhe robërshave, por që përmban gjithashtu edhe mënyrat e bamirësisë.

Isai (a.s), më pas e vazhdoi fjalën e tij duke thënë: **“dhe që të jem i mirë ndaj nënës sime.”**⁷⁶⁷ Ngaqë ishte i lindur pa baba, i gjithë haku i nënës dhe i babait ishte i mbledhur tek Merjemja, për këtë arsye Allahu i Madhëruar e bëri Isain (a.s) një rob të sjellshëm ndaj nënës së vet. I lartësuar është Allahu nga të metat, Ai është Krijuesi i të gjitha krijesave dhe që udhëzon në rrugën e drejtë.

“dhe nuk më ka bërë të ashpër dhe të padëgjueshëm.”⁷⁶⁸ Pra, unë nuk jam një njeri i paedukatë dhe i pamëshirshëm. Nuk shikoni asnjë sjellje tek unë, e cila bie në kundërshtim me urdhrat dhe bindjen ndaj Allahut.⁷⁶⁹

“në ditën që kam lindur (jam në shpëtim, shejtani alejhil-la'ne (mallkimi qoftë mbi atë) nuk më ka prekur Mua),⁷⁷⁰ **në ditën që do të vdes** (Edhe unë jam një njeri, nuk jam ndonjë (hasha- Allahu na ruajtë) Zot apo fuqi mbihyjnore, apo biri i Zotit. Sikurse thuhet në ajetin e Kuranit: **“Çdo kush do ta shijojë vdekjen”**, edhe unë një ditë do të largohem nga kjo botë, por nuk kam për të qenë në skamje nga mëshira)⁷⁷¹ **dhe në ditën që do të ringjallem!** (të dal nga varri).⁷⁷² **Le të jetë paqja e shpëtimiti mbi mua.”**⁷⁷³

A FOLI ISAI ALEJHIS-SELAM KUR ISHTE NË DJEP?

Rreth çështjes së të folurit të Isait (a.s) kur ishte në djep me njerëzit nuk përmendet fare në Bibël.⁷⁷⁴

767 Sûre Merjem, 19/32.

768 Sûre Merjem, 19/32.

769 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, fq, 113.

770 Ö. Bilmen, *Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Meal-i Âlisi ve Tefsiri*, IV, fq, 2018.

771 Ö. Bilmen, *Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Meal-i Âlisi ve Tefsiri*, IV, fq, 2018.

772 Ö. Bilmen, *Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Meal-i Âlisi ve Tefsiri*, IV, fq, 2018-19.

773 Sûre Merjem, 19/33.

774 İ. Derveze, *Kur'ânâ Göre Hz. Muhammed'in Hayatı*, II, 301; E. Fatiş, *Kur'ân'da Hz. İsa*, fq, 89.

Të krishterët nuk e kanë pranuar që Isai (a.s) ka folur që kur ishte në djep dhe ofrojnë një argument tjetër duke thënë: “Të folurit e tij kur ishte në djep është interesant, është një gjendje tërheqëse dhe e jashtëzakonshme. Nëse ka ndodhur një ngjarje e tillë, atëherë padyshim duhet të dëgjohen dhe t’u bindemi fjalëve të tij. Një ngjarje e tillë duhet të ketë ndodhur përpara një grupi të madh njerëzish, sepse mrekulli të tilla, si puna e kësaj, nuk ka mundësi të jetë vetëm për dy apo tre veta. Me të vërtetë është një ngjarje tepër e çuditshme, sidomos nëse ka ndodhur përpara një mase të madhe njerëzish, pa dyshim që transmetuesit e kësaj ngjarjeje do të ishin të shumtë. Kështu që transmetimi i kësaj ngjarjeje do të arrinte gradën më të lartë të transmetimit. Do të ishte e pamundur të fshihet një transmetim tevatur (transmetimi i ngjarjes plotësisht i njëjtë sikurse ka ndodhur) apo një ngjarjeje e tillë.

Të krishterët e kanë tejkaluar dashurinë që kanë ndaj tij duke e quajtur Isain (a.s) zot, (Allahu na ruajtë nga një besim i tillë).

Është e pamundur që janë munduar t’i fshehin mirësitë dhe mrekullitë e Isait (a.s), ata që janë njerëz të tillë, sepse përkundrazi ata , një mrekulli të tijën e kanë zmadhuar nga një, duke e bërë në një mijë. Pas të gjitha këtyre, nëse do të kishte ndodhur një ngjarje e tillë, këtë ngjarje më së miri të krishterët duhet ta dinin dhe do ta transmetonin. Përderisa ata nuk e transmetojnë një ngjarje të tillë, atëherë nënkuptojmë se sipas tyre një ngjarje e tillë, nuk ka ndodhur kurrësi.

Kelamistët Islamë janë përgjigjur përballë këtyre dyshimeve duke thënë: “Të folurit e Isait (a.s) në djep ka ndodhur, me qëllim që të tregohet se Merjemja ka qenë e pastër dhe larg shpifëve për zina që i bënin asaj...”⁷⁷⁵ Sikur të mos kishte ndodhur ngjarja e të folurit të Isait (a.s) në djep dhe sikur Isai të mos thoshte se nëna e tij ishte e pastër nga zinaja, ata njerëz padyshim do ta dënonin Merjemen me gurëzim. Mosdhënia e dënimit me gurëzim ndaj Merjemes është

---

775 F. er-Razi, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, VI, fq. 321.

një argument që Isai (a.s) ka folur në djep dhe e ka parandaluar këtë dënim.”⁷⁷⁶

Popullsia e vendit ishte një popullsi e vogël, ndërsa ata që e dëgjuan të folurit e Isait (a.s) ishin akoma më pak. Në një popullsi kaq të vogël, një marrëveshje për ta fshehur këtë ndodhi në mesin e tyre, nuk është aspak e pamundur.⁷⁷⁷ Kjo ka mundësi të ketë ndodhur në këtë mënyrë. Pavarësisht se numri i popullsisë ishte i vogël, ata këtë ngjarje e kanë treguar, por përsëri hebrenjtë një ngjarje të tillë e kanë refuzuar dhe i kanë fajësuar duke menduar se po shpifin dhe mashtrojnë dëshmitarët. Ka shumë mundësi që dëshmitarët të jenë frikësuar nga goditja e ndonjë fatkeqësie, e ngjashme me atë që u erdhi As’hab-u Uhdud dhe për këtë arsye ata duhet të kenë heshtur. Prandaj kjo ngjarje ka ngelur e fshehtë gjer në momentin e ardhjes së profetit Muhamed alejhis-selam. Së fundi, duhet të theksojmë se këtë ngjarje nuk e mohojnë të gjithë të krishterët.

Përfaqësuesit e Mekasve që shkuan tek mbreti Nexhashi, u munduan të nxisnin mbretin që t’i kthejë në Meke, myslimanët që u shpërngulën për në Etiopi, duke i thënë mbretit Nexhashi, se myslimanët nuk kishin folur fjalë të mira rreth Merjemes dhe Isait (a.s) dhe pasi i thanë mbretit se ata (myslimanët) as fenë e krishterë nuk e pranojnë, mbreti thirri prijësin e grupit mysliman që ishte vendosur në Etiopi dhe i bëri pyetje atij rreth fesë së krishterë.

Xhafer bin Ebî Tâlibi i lexoi Nexhashiut ajetet 1 deri në 35 të sures Merjem. Nexhashiu tha: “Nuk ka asnjë dallim më të vogël mes kësaj që lexove ti, me ngjarjen e Isait (a.s).” Pra, këtu shikojmë se edhe Nexhashiu i krishterë nuk e ka refuzuar apo kundërshtuar të folurin e Isait (a.s) në djep.⁷⁷⁸

⁷⁷⁶ F. er-Razî, *Tefsiru’l- Kebir Mefatihu’l-Gajb*, XV, fq, 342.

⁷⁷⁷ Imam Gazali, *Mustasfa*, I, f 241/F. er-Razî, *Tefsiru’l- Kebir Mefatihu’l-Gajb*, XV, 342.

⁷⁷⁸ *Siret-i Ibn-i Hisham*, I, 450; F. er-Razî, *Tefsiru’l- Kebir Mefatihu’l-Gajb*, VI, 321.

TRE PERSONA TË CILËT KANË FOLUR KUR AI ISHTE NË DJEP...

Isai (a.s) nuk është i pari në historinë e njerëzimit që ka folur kur ka qenë në djep. Profeti Muhamed (s.a.v.s) në lidhje me këtë ka thënë: “Nuk ka folur askush kur ka qenë në djep përveç tre njerëzve. Këta janë:

1. Biri i Merjemes, Isai alejhis-selam,
2. Shoku i Xhurejxhit (Xhurejxhi ishte një rob i Allahut që e kishte flijuar veten me adhurimin e Krijuesit të gjithësisë. Një ditë kur po falte namaz i erdhi nëna e tij dhe e thirri: “O Xhurejxh! Eja pranë meje, dua të flas me ty! Unë jam nëna jote.”⁷⁷⁹

Xhurejxhi mendoi: “Zoti im! Nëna dhe namazi im, cilin të zgjedh tani?”

Vendosi ta vazhdojë namazin e tij.

Nëna e thirri tri ditë vazhdimisht (i përsëriste nga tri herë thirrjet e saj), kur nuk mori ndonjë përgjigje në fund të thirrjes së tretë i lëshoi një mallkim duke thënë: “O Zoti im, mos ia merr shpirtin atij, derisa ai të shikojë fytyrën e shëmtuar të grave!”

Bijtë e Izraelit flisnin në mesin e tyre për Xhurejxhin dhe adhurimin e tij. Në atë krahinë gjendej një grua lavire e bukur, që meshkujt e pëlqenin shumë për bukurinë e saj.

Ajo u tha: “Nëse dëshironi, unë mund ta mashtroj Xhurejxhin.”

Më pas shkoi dhe e ngacmoi Xhurejxhin. Mirëpo ai nuk ia ktheu. Pas kësaj, gruaja shkoi tek një bari, i cili banonte afër Xhurejxhit. Gruaja pasi kreu marrëdhënie me të, ngeli shtatzënë dhe kur e lindi fëmijën tha: - “Këtë fëmijë e kam me Xhurejxhin.”

---

⁷⁷⁹ Besimtarit i bëhet obligim t'i përgjigjet thirrjes së prindërve të tij, kur është duke falur namaz nafile (vullnetar), me qëllim që të mos mërzhiten nga mospërgjigjia e tij, por për sa i përket namazeve farze, nuk i lejohet t'i përgjigjet askujt deri sa të mbarojë namazin. Adem Karataş, *İbâdet Ilmihâli*, (3. Baskı) fq. 253-254.

Populli i nevrikosur, e nxorën Xhurejxhin nga manastiri, ku dogjën manastirin, e ofenduan dhe e shanë atë, më pas filluan ta rrihnin (gati sa nuk e lanë të vdekur).

Xhurejxhi i pyeti ata duke thënë:

- “Çfarë problemi keni me mua?”

Ata i thanë: “Bëre zina me këtë prostitutën dhe ajo lindi një fëmijë me ty.”

Xhurejxhi tha: - “Ku është fëmija, ma sillni mua këtu.”

Populli ia solli foshnjën. Xhurejxhi tha: “Më lëshoni të fal namazin tim!”

E lanë të lirë që të falte namazin. Shkoi tek foshnja pasi e fali namazin, e kapi me majat e gishtave fëmijën në bark dhe e pyeti: - “Kush është babai yt!”

Foshnja u përgjigj: “Filan bari!”

Pas kësaj populli i tha Xhurejxhit: - “Na fal neve dhe na lejo të ta ndërtojmë manastirin prej floriri në të njëjtin vend!”

Ndërsa Xhurejxhi tha: - “Jo! Ndërtojeni ashtu siç ishte më parë prej qerpiçi!” Dhe ata ndërtuan të njëjtën.

3. Një herë, një fëmijë po pinte qumësht tek nëna e tij. Kaloi një burrë aty pranë i veshur me rroba të bukura dhe i hipur mbi kalë.

Kur e shikoi gruaja atë, bëri lutje duke thënë: - “O Zoti im, bëje fëmijën tim si këtë burrë.” Fëmija e la gjirin e nënës së vet dhe duke u drejtuar nga ai burri iu lut Allahut, duke thënë:

- “O Zoti im, mos më bëj mua si ky burrë!”

Më pas filloi përsëri të pijë qumësht në gjirin e nënës së vet. Kaloi një grup njerëzish (gatë kësaj kohe pranë nënës së tij), në duart e tyre kishin një robëreshë.

Duke e rrahur i thonin: “Ti, që bën zina, ti që vjedh ha!”

Ndërsa robëresha thoshte: “Më mjafton mua Allahu, e sa dëshmitar i mirë është Ai!”

Dhe nuk thoshte gjë tjetër përveç kësaj.

Nëna tha: - “O Zoti im, mos e bëj fëmijën tim si kjo!”

Fëmija përsëri e lëshoi gjirin dhe duke shikuar tek robëresha tha: - “O Zoti im, më bëj mua si kjo robëresha!”. Në këtë çast, foshnja filloi të flasë me nënën e vet. Nëna i tha: “Kaloj një burrë me kalë dhe me rroba të bukura e të shtrenjta unë thashë: “O Zot, bëje birin tim si ky”. Ndërsa ti the: “O Zot! Mos më bëj mua si ky!”. Kaluan pranë nesh disa njerëz, që po rrihnin një robëreshë duke thënë se ka bërë zina dhe padrejtësi dhe unë thashë: “O Zot, mos e bëj birin tim si kjo!”. Ndërsa ti the: “O Zot, më bëj mua si kjo!”.

Ajo e pyet kështu se përse, ndërkohë ai ia shpjegon shkaqet e të gjitha këtyre fjalëve:

“Ai burri me kalë, ishte një njeri zullumqar dhe unë thashë: “O Zot, mos më bëj mua si ky!”. Ndërsa robëresha nuk kishte bërë, as zina, as padrejtësi sikurse pretendonin ata! Dhe unë thashë: “O Zot, më bëj mua si kjo (të pastër dhe të ndershëm)!”⁷⁸⁰

NJË FËMIJË TJETËR QË KA FOLUR NË DJEP NË KOHËN E MUSAIT ALEJHIS-SELAM.

Harbili megjithëse ishte nga dinastia e Faraonit, përsëri ra shehid bashkë me gruan e tij, e cila kujdesej dhe ishte njëra nga shërbëtoret që i krihte flokët vajzave të Faraonit. Ajo ishte një grua besimtare e pastër dhe e sinqertë. Pavarësisht postit të tyre që kishin në mbretëri, Harbili dhe gruaja e tij ranë shehidë në rrugë të Allahut (xh.sh) pasi besuan në thirrjen e Musait alejhis-selam.

Një ditë (gruaja e Harbilit) , kur po i krihte flokët njëres nga vajzave të Faraonit, gjatë krehjes i ra krehëri përtokë dhe kur e mori atë

---

780 Buhâri, Enbija, 50; Muslim, *Kitâbu'l-Birr ve's-Sila*, 7 (2550); Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 161-62.

nga toka tha: “Bismil-lah” (Me emrin e Allahut). Vajza e Faraonit e pyeti: - “Ke si qëllim të thuash “Me emrin e babait tim?”. Shërbëtorja i tha: - “Jo, unë thashë me emrin e Allahut, Krijuesit tim, me emrin e Krijuesit tënd dhe të babait tënd.”⁷⁸¹

Këto fjalë i erdhën rëndë vajzës së Faraonit dhe tha:

- “Unë do t’i tregoj babait rreth kësaj gjëje!”

Kështu që pa humbur kohë ajo menjëherë i tregoi babait të saj.

Faraoni i dërgoi lajm duke i thënë: “A po adhuron ndonjë zot tjetër përveç meje?”

Ajo tha: - “Po! Unë adhuroj Allahun, që është Krijuesi im, Krijuesi juaj dhe Krijuesi i çdo gjëje.”

Faraoni pas kësaj përgjigjeje e torturoi, ia lidhi duart e këmbët dhe i lëshoi asaj gjarpërinj. Faraoni iu afrua gruas kur po torturohej dhe i tha: - “Çmendim ke? Çfarë po thua?”

Gruaja i tha: - “Për hir të lumturisë së Zotit tim, Zotit tënd dhe Zotit të çdo gjëje..”

Faraoni i tha: - “Nëse nuk do të bësh si të them unë, atëherë do ta marr djalin e madh dhe do ta ther përpara syve të tu.” Gruaja tha: - “Bëj çfarë të duash.”

Faraoni ia theri djalin e madh gruas me sharrë përpara syve të saj.

Shpirti i të birit shkoi tek gruaja dhe e përgëzoi atë duke i thënë: - “Nënë e dashur! Përgëzime, sepse për ty ka kështu e kështu dhunti tek Allahu.”

Pas kësaj, gruaja zgjodhi rrugën e durimit. Më pas Faraoni duke iu afruar i tha: - “Hiq dorë nga besimi yt.” Gruaja e refuzoi propozimin e tij me të njëjtën vendosmëri.

781 Ibn Hanbel, *Musned*, I, 309; *Ibnu’l Ethir*, I, 169; Et-Taberî, I, 362; I. Kurtubi, *El-Xhamiu’li-Ahkami’l-Kur’an*, IV, 212.

Faraoni, që pretendonte se ishte zot, u zemërua tej mase kur pa refuzimin e gruas dhe që nuk ia dëgjoji fjalën atij. Me atë zemërim të madh, ai ia mori edhe fëmijën e dytë dhe ia vrau përsëri përpara syve të saj, duke ia prerë me sharrë.⁷⁸²

Faraoni shkoi përsëri një ditë tjetër tek gruaja dhe ia përsëriti propozimin që të heqë dorë nga besimi i saj.

Nëna e cila po shikonte përfundimin e dhimbshëm të fëmijëve të saj, mendoi për foshnjen e vogël që ishte duke pirë qumësht në atë moment: “Nëse do ta mohoj Allahun vetëm përmes gjuhës dhe jo me zemër, pasi unë nuk kam as grimcën më të vogël të dyshimit në qenien e Tij, mendoj se në këtë mënyrë mund ta shpëtoj foshnjen nga vrasja mizore e Faraonit. Në këtë çast foshnja filloi të flasë: “Nënë e dashur! Duro! Sepse ti je në të drejtë!”⁷⁸³

Nëna pasi e përjetoi këtë ngjarje, nuk e mohoi Allahun qoftë edhe me gjuhë, përkundrazi ajo preferoi të hyjë në karvanin e shehidëve dhe u vra bashkë me foshnjen e saj në mënyrën më gjakatare nga Faraoni.⁷⁸⁴

ISAI ALEJHIS-SELAM DËRGOHET NË FALTORE PËR T’U BËRË SYNET.

Zhurmen e madhe që solli të folurit e Isait (a.s) kur ishte në djep ndërmjet hebrejve, pavarësisht se vazhdoi gjatë, përsëri ajo ngjarje u harrua. Secili prej tyre e qortoi veten, për arsye se ata kishin menduar keq rreth Merjemes dhe birit të saj. Përballë kësaj ngjarje të jashtëzakonshme, ata i hodhën në tokë gurët që mbanin në duar dhe u larguan shumë të turpëruar përballë të vërtetës.

782 Ibn Hanbel, *Musned*, I, 309-10; Ibn Kethir, *Hadislerle Kur’ân-ı Kerim Tefsiri*, IV, 7978; I. Kurtubi, *El-Xhamiu’li-Ahkami’l-Kur’ân*, IV, 212-13

783 Ibn Hanbel, *Musned*, I, 309-10; I. Kurtubi, *El-Xhamiu’li-Ahkami’l-Kur’ân*, IV, 212-13; Et-Taberî, I, 362.

784 Ibn Hanbel, *Musned*, I, 309; *Ibnu’l Ethir*, I, 169; Et-Taberî, I, 362; I. Kurtubi, *El-Xhamiu’li-Ahkami’l-Kur’ân*, IV, 212; Ibn Kethir, *Hadislerle Kur’ân-ı Kerim Tefsiri*, IV, 7978.

Merjemja e kaloi sprovën me një sinqeritet dhe një pastërti të plotë. Ajo e dërgoi djalin e saj në tempull për ta bërë synet sipas ligjit të Zotit, i cili ishte i shkruar në librin e Musait (a.s), ku thuhej: “Dhe kur kaluan të tetë ditët, pas të cilave ai duhej rrethprerë, ia vunë emrin Jezus, emër i dhënë nga engjëlli para se ai të ngjizej në bark.”⁷⁸⁵

“Pastaj ajo do të rrijë akoma tridhjetë e tri ditë për të pastruar gjakun e saj, nuk do të prekë asnjë send të shenjtë dhe nuk do të hyjë në shenjtëroren deri sa të plotësohen ditët e pastrimit të saj.”⁷⁸⁶ “... meshkujt do t’i takojnë Zotit,⁷⁸⁷ sipas ligjit të Zotit, duhej të flijohej fëmija dhe të lihej për flijim në tempull.”⁷⁸⁸

Merjemja nuk e kishte gjendjen e mirë financiare.⁷⁸⁹ “Dhe në rast se i mungojnë mjetet për të ofruar një qengj, do të marrë dy turtuj ose dy pëllumba të rinj,...”⁷⁹⁰.

785 *Ungjilli Barnabas*, 5. Bölüm, fq, 60; *Ungjill; Lluka* 2: 21; J. Stalker, *İsa'nın Hayatı*, fq, 14.

786 Zoti i foli akoma Moisiut, duke thënë: “Folu kështu bijve të Izraelit: “Në qoftë se një grua mbetet me barrë dhe lind një mashkull, do të jetë e papastër për shtatë ditë, do të jetë e papastër si në ditët e zakoneve të saj. Ditën e tetë do të rrethpriet mishi i prepuçit të djalit. Pastaj ajo do të rrijë akoma tridhjetë e tre ditë për të pastruar gjakun e saj, nuk do të prekë asnjë send të shenjtë dhe nuk do të hyjë në shenjtëroren, deri sa të plotësohen ditët e pastrimit të saj. *Dhjata e Vjetër; Levitiku* 12: 1-4.

787 *Dhjata e Vjetër; Eksodi* 13:2,12.

788 Edhe sipas fesë Islame bëhen kurban dy dele, nëse fëmija që ka lindur është djalë, ndërsa kur lind vajzë theret për kurban vetëm një dele. Rreth kësaj çështjeje Profeti (s.a.v.s) ka thënë: “Ka Akika (kurban) për djalin dhe për vajzën. Duke marrë parasysh pëlqimin e Allahut tashmë ju derdhni (therni) një kurban dhe kështu hiqeni dhimbjen dhe mërzinë.” Buhârî, *Akika*, 2; Ebu Davud, *Edahi* 20; Tirmidhi, *Edahi*, 16; Nesâi, *Akika* 2; Ibn Mâxhe, *Zebajih*, Ndërsa në një hadith tjetër kalon kështu: “Për çdo fëmijë (i porsalindur) ka akika (kurban që theret si falënderim ndaj Allahut që i dhuroi fëmijën) së tij; (kështu që) në ditën e shtatë theret kurban për te, i vihet emri dhe i prihen flokët dhe jepet lëmoshë flori dhe argjend, sa pesha e flokëve të tij.” Ebu Davud, *Edahi* 20; Tirmidhi, *Edahi*, 21; Nesâi, *Akika* 5; Ibn Mâxhe, *Zebajih*, 1.

789 J. Stalker, *İsa'nın Hayatı*, fq, 14.

790 *Dhjata e Vjetër; Levitiku* 12:8; J. Stalker, *İsa'nın Hayatı*, fq, 14.

Kjo ngjarje sipas thënies së Ibën Abasit (r.a) ka ndodhur pas pas-trimit nga lehonja e Merjemes, pra pas dyzet ditësh.⁷⁹¹

Kur ishin plotësuar ditët e pastrimit të saj, sipas ligjit të Moisiut e çuan fëmijën në Jeruzalem për t'ia paraqitur Zotit, ashtu siç është shkruar në ligjin e Zotit: “Çdo mashkull i sapolindur do të jetë thirrur shenjt për Zotin” dhe për të ofruar në flijim, siç është thënë në ligjin e Zotit, një çift turtujsh ose dy pëllumba të rinj. Dhe ja, në Jeruzalem ishte një njeri që quhej Simeon. Ky njeri ishte i drejtë dhe i përsëritshëm, i cili priste ngushëllimin e Izraelit dhe Fryma e Shenjtë ishte mbi të. Në mënyrë hyjnore atij i qe zbuluar nga Fryma e Shenjtë, se nuk do të vdiste para se të kishte parë Krishtin e Zotit. Ai i shtyrë nga Fryma, erdhi në tempull dhe si prindërit i prunë fëmijën Jezus për të bërë me të ato që përshkruan ligji, ai e mori në krah dhe e bekoj Perëndinë duke thënë: “Tani, o Zot, lejo që shërbëtori yt të vdesë në paqe, sipas fjalës sate, sepse sytë e mi e panë shpëtimin tënd, që ti e përgatite përpara gjithë popujve, dritën për të ndriçuar kombet dhe lavdinë e popullit tënd, Izraelit”.

Jozefi dhe nëna e fëmijës, u mrekulluan për gjërat që thuheshin për të. Pastaj Simeoni i bekoj dhe i tha Marisë, nënës së tij: “Ja, ky është vënë për rënien dhe për ngritjen e shumë vetave në Izrael dhe për të qenë shenjë kundërshtimesh.”⁷⁹²

MBRETI HEROD JEP URDHËR QË TË VRITEN FËMIJËT NËN MOSHËN DY VJEÇ.

(magjistarët që vinin nga Persia)

Pasi Perëndia i udhëzoi në ëndërr që të mos ktheheshin te Hero-di, ata u kthyen në vendin e tyre nga një rrugë tjetër (me qëllim që të mos i gjenin ushtarët).⁷⁹³

---

791 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 110; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, XI, 191.

792 *Ungjill; Lluka 2: 22-34.*

793 *Ungjill; Mateu 2:12; Ungjilli Barnabas, 7. Bölüm, fq, 61; Ibn Kethir, El-Bidaje ve'n-Nihaje, II, 124*

Mbretit Herod i ngelën sytë në rrugë, sepse ai po priste lajmin e përgëzimit që do të vinte nga astrologët (magët) dhe qëndroi aty deri sa vdiq Herodi, që të përmbushej ç'ishte thënë nga Zoti me anë të profetit: "E thirra birin tim nga Egjipti".⁷⁹⁴

Herodi u çmend nga hidhërimi i madh, kur e kuptoi talljen e parashikuesve me atë.⁷⁹⁵ Atëherë Herodi, duke parë se dijetarët e kishin mashtruar, u zemërua fort dhe urdhëroi të vriten të gjithë fëmijët meshkuj, që ishin në Bethlehem dhe në tërë rrethinën e tij, nga dy vjeç e poshtë.⁷⁹⁶

Sido që të ishte, përsëri Isai (a.s) ishte njëri nga fëmijët, që me anë të urdhrit të mbretit duhet të vriteshin, ngaqë mbreti i hebrenjve që do të vinte më pas, mund të ishte edhe njëri nga ata fëmijë.

Janë të rrallë mbretërit që kanë marrë vendime të tilla si ai, të cilit iu errësuan sytë përpara çdo fëmije. Kunatin e tij Eristobulusin, e mbyti në banjo publike. E vrau gruan e tij Marianën dhe vjehrrën në mënyrën më të tmerrshme. I vrau dy nga djemtë e tij dhe djalin e tretë e dënoi me vdekje.

Mbreti Herod i dërgonte dhurata të çmuara Perandorisë Romake, pas çdo vrasjeje të tmerrshme të tij, me qëllim për ta mbuluar fajin dhe për të qenë i pastër për këto që po bënte. Ai përpiqej që ta siguronte akoma më mirë postin e tij me këto veprime.⁷⁹⁷ Xhelatët e mbretit Herod hynë në Bejtlehem dhe çdo fëmijë (djalë) që iu dilte përpara dhe që ishte nën moshën dy vjeçare i vrisnin në mënyrën më të tmerrshme, përpara syve të prindërve të tyre.

Askush nuk mund ta merrte me mend një tragjedi të tillë, ose më mirë të themi këtë masakër të tillë që po bënte ai. Ngriheshin lart deri në qiell mjerimet dhe qarjet e nënave, që nuk kishin çfarë të bënin përballë kësaj pamjeje kaq të tmerrshme dhe masakrimeve

794 *Ungjill; Mateu 2:15; Ungjilli Barnabas, 8. Bölüm, fq, 61*

795 *P. Luigi IANNITTO, Meryem Ananın Hayati, fq, 34.*

796 *Ungjill; Mateu 2:15-17; Ungjilli Barnabas, 8. Bölüm, fq, 61*

797 *P. Luigi IANNITTO, Meryem Ananın Hayati, fq, 33; J. Stalker, İsa'nın Hayati, fq, 17.*

që po u bëheshin fëmijëve të tyre. Nën timerat e shkatërruara shpirtërisht përballë kësaj ngjarjeje kaq të tmerrshme i varrosën fëmijët e tyre me sy të përbotur dhe duke qarë.

Në Ramë u dëgjua një klithmë, një vaje, një qarje dhe gjëmë e madhe. Rakela vajton bijtë e saj dhe nuk pranon të ngushëllohet, sepse ata nuk janë më.⁷⁹⁸

Pasi u nisën Dijetarët, një engjell i Zotit iu shfaq në ëndërr Jozefit dhe i tha: “Çohu, merr fëmijën dhe nënën e tij dhe ik në Egjipt, rri aty deri sa të të lajmëroj, sepse Herodi do ta kërkojë fëmijën për ta vrarë.”⁷⁹⁹

“Kush mërgon për çështjen e Allahut, ai gjen shumë vendbanime dhe begati në tokë. Kush lë shtëpinë e vet, duke u shpërngulur për tek Allahu dhe i Dërguari i Tij dhe ndodh që t’i vijë vdekja, Allahu me siguri do ta shpërblejë. Se Allahu është Falës dhe Mëshirëplotë.”⁸⁰⁰

Merjemja u zgjua natën dhe pasi e mori fëmijën, iku në Egjipt.⁸⁰¹ Ajo qëndroi aty deri sa vdiq Herodi, që të përmbushet ç’ ishte thënë nga Zoti me anë të profetit: “E thirra birin tim nga Egjipti.”⁸⁰²

NDIZET ZJARRI I ARMIQËSISË DHE I URREJTJES NDAJ ROBËRVE TË DASHUR TË ALLAHUT (xh.sh).

Kur u kuptua nga bijtë e Izraelit largimi i fshehtë i Merjemes me fëmijën e saj, u mblodhën dhe më pas shkuan tek Zekerija (a.s) dhe i thanë: “Ne deri tani ty të dinim për profet dhe të besonim, por tashmë e dimë që t’i nuk paske qenë profet. (Hasha) Bëre zina me Merje-

---

798 *Ungjill; Mateu 2:18; Jeremia 31:15; Ungjilli Barnabas, 8. Bölüm, fq, 62.*

799 *Ungjill; Mateu 2:13; Ungjilli Barnabas, 8. Bölüm, fq, 61-62; Ibn Kethir, El-Bidaje ve'n-Nihaje, II, 124.*

800 *Sûre Nisâ, 4/100.*

801 *Et-Taberi, Tefsiru't-Taberi, II, 102; Ungjill; Mateu 2:14; Ungjilli Barnabas, 8. Bölüm, fq, 61; J. Stalker, İsa'nın Hayatı, fq, 18; Gelişim Hachette Ansiklopedisi, VII, 2817;*

802 *Ungjill; Mateu 2:15.*

men dhe kështu bëre një fëmijë me të. U frikësive duke menduar se mos tregon Merjemja të vërtetën dhe për këtë arsye i dërgove nëpër vende të largëta”.

Kështu ata e kërcënuan Zekerijan (a.s) me vdekje dhe më pas filluan të thurin plane për ta vvarë.⁸⁰³ Nuk ua shuajti zjarrin e urrejtjes dhe armiqësisë së madhe që kishin ndaj Merjemes, pavarësisht se Isai (a.s) iu foli dhe iu tregoi atyre të vërtetën kur ai ishte në djep.

Hebrenjtë për të realizuar qëllimet e fshehta të tyre, shkuan tek mbreti i vendit Herodi dhe i thanë: “Zekerija, i cili pretendon se është profet, e dërgoi Merjemen me të birin e saj drejt vendeve të Egjiptit, me qëllim që të mos i dalë në shesh puna e keqe që ka kryer me të. Kush ka mundësi ta ketë lënë atë shtatzanë përveç atij? Vetëm ai ishte që hynte e dilte në vendin ku qëndronte ajo.⁸⁰⁴ Sigurisht që duhet të vritet ai person që kryen një punë kaq të turpshme dhe të keqe, kur njëkohësisht ai person është i njohur dhe populli ka pasur një respekt të lartë ndaj tij.”

Ky ishte një shans i madh për Herodin, sepse ai iu kishte dhënë urdhër më parë xhelatëve të tij, që të vriten të gjithë fëmijët (djem) të bijve të Izraelit në të gjithë vendin, që janë nën moshën dy vjeçare. Por për fat të mirë Isai dhe nëna e tij tashmë kishin shpëtuar nga ky urdhër.

Pa dyshim dënimi më i mirë i Zekerijas (a.s) duhet të ishte dënimi me vdekje, ngaqë ai e kishte ndihmuar dhe e kishte mbrojtur gjatë largimit Isain (a.s) dhe nënën e tij. Njëkohësisht ai kishte edhe popullin me vete, kështu që ai nuk e vonoi urdhrin e dënimit me vdekje dhe Herodi menjëherë urdhëroi duke thënë: “Vriteni Atë!”⁸⁰⁵

Zekerija (a.s) posa e mori lajmin që do të vritej, menjëherë e braktisi shtëpinë dhe filloi rrugën e hixhretit të tij, por bijtë e Izraelit menjëherë iu vunë pas, posa morën lajmin e hixhretit të tij.⁸⁰⁶

803 Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, fq, 104.

804 Ibnu'l-Ethir, *El-Kâmil fi't-Târih*, I, fq, 279.

805 Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, fq, 104.

806 Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi't-Tarih*, I, 278; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 91.

“Kush mërgon për çështjen e Allahut, ai gjen shumë vendbanime dhe begati në tokë. Kush lë shtëpinë e vet, duke u shpërngulur për tek Allahu dhe i Dërguari i Tij dhe ndodh që t’i vijë vdekja, Allahu me siguri do ta shpërblejë. Se Allahu është Falës dhe Mëshirëplotë.”⁸⁰⁷

Zekerija (a.s) gjatë rrugës hyri në një pyll dhe kur po kalonte pranë një peme të madhe, pema i tha atij: - “O Profet i Allahut! Eja tek unë.”⁸⁰⁸

Zekerija (a.s) hyri dhe u fsheh në zgavrën e pemës,⁸⁰⁹ por shejtani ia kapi rroben dhe e pengoi dhe një copë e vogël e saj ngeli jashtë.⁸¹⁰ Hebrejtë, kur po kërkonin Zekerijjan (a.s) shejtani alejhil-la’ne (mallkimi qoftë mbi atë) i pyeti: - “Çfarë po kërkonti?”

Ata thanë: - “Ne po kërkojmë një person me emër Zekerija.”⁸¹¹

Iblisi u tregoi atyre vendin, duke iu thënë: - “Personin me emrin Zekerija që po kërkonti është brenda zgavrës së kësaj peme.”⁸¹²

Ata thanë: - “Nuk të besojmë ty.”

Iblisi iu tha atyre: - “Unë kam një shenjë, kur ta shikoni atë, atëherë do të më besoni mua.” dhe u tregoi atyre copën e rrobes së Zekerijas që kishte ngelur jashtë zgavrës.⁸¹³

Bijtë e Izraelit thanë: - “Atëherë le ta djegim pemën.”⁸¹⁴

Iblisi tha: - “Jo, por priteni pemën me sharrë,⁸¹⁵ nëse është këtu do të dali në shesh, por nëse nuk është këtu, atëherë nuk keni për të humb ndonjë gjë.”

---

807 Sûre Nisâ, 4/100.

808 Ibnu’l-Ethir, *El Kamil Fi’t-Tarih*, I, 278; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve’n-Nihaje*, II, 91.

809 Et-Taberî, *Tefsiru’t-Taberî*, II, 105; Ibnu’l-Ethir, *El Kamil Fi’t-Tarih*, I, 279; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve’n-Nihaje*, II, 90-91.

810 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve’n-Nihaje*, II, fq, 91.

811 Ibnu’l-Ethir, *El Kamil Fi’t-Tarih*, I, 279; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve’n-Nihaje*, II, 91.

812 Et-Taberî, *Tefsiru’t-Taberî*, II, 105; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve’n-Nihaje*, II, 91.

813 Ibnu’l-Ethir, *El-Kâmil fi’t-Târih*, I, fq, 279.

814 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve’n-Nihaje*, II, fq, 91.

815 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve’n-Nihaje*, II, 91; Et-Taberî, *Tefsiru’t-Taberî*, II, 105.

Bijtë e Izraelit thanë: - “Ka të drejtë.”⁸¹⁶

Menjëherë morën një sharrë dhe e prenë pemën.⁸¹⁷ Ishin në dyshim për fjalën e shejtanit derisa dhëmbzët e sharrës e prenë trupin e Zekerijas (a.s) dhe shpërtheu gjaku i tij.⁸¹⁸ Kështu bijtë e Izraelit derdhën gjakun e pafajshëm, vranë profetin e Allahut dhe u kthyen nëpër shtëpitë e tyre, si vrasës e gjakatarë.

“Lajmëroi ata që mohojnë shpalljet e Allahut, vrasin profetët padrejtësisht dhe vrasin edhe ata që urdhërojnë të veprohet me drejtësi, për dënimin e dhembshëm që i pret. Këta janë ata, veprat e të cilëve nuk do të kenë vlerë në këtë botë dhe në tjetrën. Për ata nuk do të ketë asnjë ndihmues.”⁸¹⁹

NËNË E BIR EMIGROJNË DREJT EGJIPTIT.

Merjemja pasi u largua nga Palestina për në Egjipt, ndaloi në një shtëpi të një qyteze gjatë udhëtimit. Pjesëtarët e familjes e pritën mirë dhe e gostitën. Një ditë burri i shtëpisë u kthye tepër i pikëlluar. Merjemja, e cila ndodhej pranë gruas së tij, e pyeti për shkakun e këtij hidhërimi.

Ata i thanë: “Qyteza jonë ka një prijës mizor. Çdo ditë ai detyron njërin prej nesh për të siguruar ushqimin dhe pijen e tij dhe të ushtarëve të tij. Sot na ka ardhur radha neve, por tashmë jemi shumë ngushtë. Po mendojmë se çfarë të bëjmë? Mbreti është një njeri që nuk njuh mëshirë. Po shqetësohemi dhe hidhërohemi se mos na dënojnë.”

Merjemja i tregoi Isait (a.s) gjendjen e njerëzve të shtëpisë.

Isai (a.s) tha:

816 Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, fq, 105.

817 Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, 105; Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi't-Tarih*, I, 279; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 91.

818 Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, fq, 105.

819 Sûre Âli Imran, 3/ 21-22.

- “Nëse i lutem Allahut, atëherë do të shpëtojnë nga ky dënim, por për arsye të kësaj, do të bëhet një rrëmujë e madhe.”

Merjemja këmbënguli duke i thënë Isait (a.s):

- “Neve na kanë bërë shumë mirësi. Do të jetë një shpërblim i yni për këta njerëz, nëse do t’i mbrojmë tani.”

Isai (a.s) iu drejtua pjesëtarëve të familjes dhe iu tha:

- “Mbushini me ujë tenxheret dhe qypat tuaj.”

Më pas u lut dhe kështu uji që ishte nëpër tenxhere u shndërrua në gjellë dhe uji tjetër në pije freskuse. Në atë kohë erdhi mbreti bashkë me ushtarët e vet dhe hëngrën e pinë, ushqimi dhe pija ishin bërë shumë të shijshme.⁸²⁰

Mbreti pyeti: “Nga i sollët këto pije freskuese?”

Njerëzit e shtëpisë i thanë emrin e një vendi që në atë kohë ishte një vend që njihej për pijet, por mbreti nuk i besoi përgjigjes së dhënë dhe iu tha: “Edhe unë (zakonisht) nga ai vend i bëj furnizimet e mia, por kjo pije nuk i ngjan pijes së atij vendi” dhe e kërcënoi të parin e shtëpisë, me qëllim që t’i tregonte se si ishte e drejta, kështu që pjestarët e familjes u detyruan t’i tregojnë mrekullinë e Isait (a.s).

Mbreti kishte pasur një djalë, të cilit i kishte vdekur para dy-tre muajsh. Ai filloi të mendonte me vete, se lutja e këtij personi (i cili e bëri këtë mrekulli) pranohet tek Allahu. Duhet të mjaftojë fuqia e lutjes së këtij njeriu për ta ringjallur birin tim, kështu që këmbënguli nga Isai (a.s) që t’i ringjallë birin e tij të vdekur.

Isai (a.s) i tha:

- “Mundet. Por do të ngrejë krye i gjithë populli, nëse e shikon djalin tënd të ringjallur.”

---

820 Et-Taberi, *Tefsir’-t-Taberi*, II, 268; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve’n-Nihaje*, II, 124-25; Et-Taberi, *Tefsiru’-t-Taberi*, II, 103-104; *Ungjilli Barnabas*, 15. Bölüm, fq. 70.

Mbreti iu lut që ta bëjë këtë dhe gjithashtu i tha se nuk kishte frikë nga ç'mund të bënte populli. Isai (a.s) i tha se mund ta bëjë duanë me kusht që nuk do ta ndalonte për të shkuar atë dhe nënën e tij, kudo që të dëshironin. Mbreti e pranoi kushtin e Isait (a.s).

Isai (a.s) iu lut Allahut dhe me lejen dhe me urdhrin e Allahut biri i mbretit u ringjall. Populli sapo e pa ringjalljen e birit të mbretit, menjëherë i veshën mburojat dhe pasi morën shpatat e tyre, filluan një kryengritje të madhe kundër mbretit duke thënë: “Duan të na lënë për bela djalin e tij mbi ne, a thua sikur nuk mjaftojnë torturat që na i ka bërë vetë.”

Isai (a.s) u largua dhe filloi udhëtimin e tij bashkë me nënën e vet për në Egjipt, ngaqë i ishte treguar nga ana e Allahut (xh.sh) se çfarë do të ndodhë pas ringjalljes së djalit të mbretit.⁸²¹

MREKULLITË E ISAIT (a.s) NË EGJIPT!

“Ne e bëmë birin e Merjemes dhe nënën e tij mrekulli për njerëzimin dhe i strehuam rrëzë një kodre të qetë me burime uji.”⁸²²

Egjipti është vend i përshtatshëm për të jetuar me rrafshnalta dhe ujë të rrjedhshëm si përmendet në fjalën e Allahut të Madhëruar.⁸²³

Merjemja bashkë me të birin e saj, u drejtuan si mysafirë në shtëpinë e Dahkanit. Shtëpia e Dahkanit ishte një strehë për njerëzit e varfër.

Një ditë Dahkanit i kishin vjedhur një sasi pasurie, por ai asnjëherë nuk i fajësoi të varfërit që rrinin në shtëpinë e tij. Merjemen e shqetësoi tepër vjedhja e pasurisë së këtij njeriu kaq të mirë që i ndihmonte dhe i mbante në shtëpinë e tij të varfërit. Isai (a.s) kur e shikoi nënën e tij të shqetësuar kaq shumë i tha:

821 F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihu'l-Gajb*, VI, 336-37; Et-Taberi, *Tefsir't-Taberi*, II, 268.

822 Sûre Mu'minûn, 23/50.

823 Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi't-Tarih*, I, 284; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 127; *Îsa Kimdir?* X. Jacob, fq, 18; J. Pollock, *Efendi*, fq, 7.

- “A t’ia tregoj pasurinë e vjedhur atij?”

Nëna e tij tha:

- “Po.”

Isai (a.s) tha:

- “Atë pasuri e ka vjedhur i verbëri dhe i paralizuari që rri në shtrat.”

I zoti i shtëpisë e kundërshtoi këtë gjë, kur e dëgjoi lajmin dhe i tha:

- “Por si ka mundësi të ndodhë kjo?”

Isai (a.s) tha:

- “U bashkuan bashkë. I verbëri e mori të paralizuarin në shpinë dhe e kështu e morën pasurinë me vlerë.”

I zoti i shtëpisë e thirri të verbrin dhe të paralizuarin. E urdhëroi të verbrin që ta marrë të paralizuarin në shpinë dhe ta sjelli përpara tij. I verbëri tha se nuk ka fuqi për ta mbartur të paralizuarin në shpinë.

Kur e pyeti Isai (a.s) se: - “Si munde ta mbartësh në shpinë dje kur vodhët pasurinë?”, që të dy thanë të vërtetën më vonë dhe ia kthyen pasurinë e vjedhur të zotit të shtëpisë.⁸²⁴

I zoti i shtëpisë tha:

- “O Merjeme! Merre gjysmën e kësaj pasurie”.

Merjemja i tha:

- “Unë nuk jam krijuar për këtë.”

I zoti i shtëpisë tha:

- “Atëhere merre këtë dhe jepja birit tënd.”

Merjemja tha:

---

824 Ibnul’-Ethir, *El Kamil Fi’t-Tarih*, I, 284; Et-Taberî, *Tefsiru’t-Taberî*, II, 102-103.

- “Ai, është më lart se sa unë përsa i përket gjendjes dhe emrit (famës).”⁸²⁵

Merjemja ia dha Isain (a.s) një ngjyrosësi për të punuar pranë tij. Ngjyrosësi kishte mbledhur rroba të ndryshme për t’i ngjyrosur, një herë kur iu desh për t’u larguar nga dyqani për një periudhë kohe, i tha Isait (a.s): “Këto (rrobe) do t’i ngjyrosësh me ngjyra të ndryshme. Kam vendosur mbi secilën një pe që tregon ngjyrën që do të ngjyrosen. Ti ngjyrosi këto rrobe derisa unë të kryej punët e mia dhe të kthehem. Isai (a.s) e mbushi pusin me të gjitha rrobat që do të ngjyroseshin. Ngjyrosësi u kthye pasi kreu punët e veta dhe e pyeti Isain (a.s), nëse i ka ngjyrosur rrobat apo jo.

Isai (a.s) i kthen përgjigje duke i thënë:

- “I bojatisa.”

Ustai e pyet:

- “Në rregull, por nëse i ke bojatisur atëherë ku janë?”

Isai (a.s) i tha:

- “Ja në këtë pus.”

Ustai i tha:

- “Që të gjitha në këtë pus?”

Isai (a.s) i tha:

- “Po.”

Ustai u mërzit dhe i tha:

- “I ke prishur që të gjitha rrobat?!”

Mesihu, Isai (a.s) i tha:

- “Mos u ngut, së pari shikoji ato, më pas je i lirë të hidhërohesh nëse nuk të pëlqejnë.”, kështu filloi t’i nxjerrë rrobat nga pusi një e nga një, secila rrobe ishte e bojatisur në ngjyrën që kërkonin njerëzit

825 Et-Taberî, *Tefsiru’t-Taberî*, II, fq, 103.

e tyre. Ngjyrosësi, kur e pa këtë gjendje të jashtëzakonshme të Isait (a.s) tha me habi:

“Kjo gjë mund të ndodhë vetëm nga Allahu (xh.sh). Kjo nuk është një punë që mund ta bëjë njeriu me fuqinë e vet.”⁸²⁶

ISAI (a.s) NË KËRKIM TË DIJES DHE TË URTËSISË.

“Sa e sa profetë bashkë me shumë besimtarë të vërtetë luftuan e megjithatë nuk u përkulën para goditjeve që morën në rrugën e Allahut, as nuk u dobësuan e as nuk u nënshtruan. Allahu i do të duruarit.”⁸²⁷

Merjemja jetoi dymbëdhjetë vjet në Egjipt.

Pasi vdiq Herodi, një engjell i Zotit i shfaqet në ëndërr Merjemes në Egjipt dhe i thotë: “Çohu, merr fëmijën dhe shko në vendin e Izraelit, sepse ata që donin ta vrisnin fëmijën kanë vdekur.”⁸²⁸

Merjemja bashkë me Isain (a.s) u kthyen në Jahudije pas dymbëdhjetë vjetësh.⁸²⁹ Por kur dëgjoi se biri i Herodit, Arkelau mbretëronte në Judë në vend të Herodit, atit të tij, pati frikë të shkojë atje. Dhe mbasi u udhëzua nga Perëndia në ëndërr, shkoi në krahinën e Galilesë dhe mbasi arriti atje, zuri vend në një qytet që quhej Nazaret, që të përmbushej ajo që ishte thënë nga profetët.” Ai do të quhet Nazarenas.⁸³⁰

Nuk kemi ndonjë njohuri, as në literaturën islame, as në Ungjijtë përse i përket jetës së Isait (a.s), se çfarë bëri ai dhe me çfarë u mor nga mosha dymbëdhjetë vjeç e deri në moshën njëzet e nëntë

826 Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi't-Tarih*, I, 284-85; Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, 109; F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihu'l-Gajb*, VI, 341; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'ân*, IV, 221.

827 Sûre Âli Imran, 3/ 146.

828 *Ungjilli Barnabas*, 9. Bölüm, fq. 62; *Ungjill; Mateu* 2:19.

829 Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, fq. 101

830 *Ungjilli Barnabas*, 9. Bölüm, fq. 62; *Ungjill; Mateu* 2:20-23; Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi't-Tarih*, I, 284; Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, 101; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 124; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'ân*, XI, 202.

vjeç. Disa arkeologë evropianë, që kanë bërë kërkime arkeologjike në lindje të qytetit të Kudsit rreth viteve 1947-1958, në mbarim të këtyre kërkimeve arkeologjike ata kanë arritur të gjejnë një librari të shkatërruar, e cila i përkiste atyre viteve, në shpellën Tillo që ndodhet përreth rrënojave të Kurmanit, në pjesën veriperëndimore të Liqenit të Lutit. Sipas studimeve është vërejtur, shumica e dorëshkrimeve të librave që gjendeshin aty, ishin të shkruara në hebraisht, ârâmisht dhe një pjesë e vogël e tyre ishin të shkruara në greqisht. Duke u nisur nga këto të dhëna, mendohet se kjo librari duhet të ketë qenë e ndonjë greku me besim hebre.⁸³¹

Sipas të dhënave, kërkimeve dhe analizave që janë bërë mbi këto libra, si përfundim është vërejtur se nga mosha dymbëdhjetë vjeç e tutje Isai (a.s) e ka kaluar rininë e tij tek Shpella Tillo të Essenive për të mësuar dituri.

Essenitë kalonin një jetë larg njerëzve, nëpër shpellat që gjenden rreth kodrave të lumit Jordan. Essenitë besonin në ekzistencën e vetme të Allahut, jetën e përhershme të ahiretit dhe gjithashtu në pavdekshmërinë e shpirtit. Ata bënë një jetë që nuk i jepte rëndësi pronës e pasurisë. I jepnin rëndësi pastërtisë, laheshin me ujë të ftohtë. Sabatit (ditës së shtunë) i jepnin një rëndësi të madhe, jetonin në bashkësi fetare, i jepnin rëndësi adhurimit dhe asaj që ishte e shkruar në Librin Mukaddes. Visheshin me rroba të bardha dhe nuk mbanin armë.

E kishin për mëkat pranimin e ligjit të perandorisë pushtuese romake, sepse një hebre i vërtetë, nuk pranonte asnjë sundim tjetër përveç të Jahveut (Allahut).

Essenitë bënë një bashkësi fetare të fshehtë (larg syfaqësisë). Prijësit e Perandorisë Romake nuk mund të gjenin asnjë informacion rreth grupeve të fshehta të tyre. Essenitë shtoheshin duke birësuar fëmijët e të tjerëve dhe jo përmes martesës.

831 Sipas Tomàs Ungjill ose 114 transmetime të Isai't (a.s), fq, 217-219; Ş. Kuzgun, *Dört İncil Farklılıkları ve Çelişkileri*, fq, 175-76; E. Fatiş, *Kur'ânda Hz. İsa*, fq, 100.

Essenitë jetonin pranë bregdetit, mundoheshin të gjenin lumturinë e tyre në vendet shkëmbore. Jetonin nëpër shpella dhe interesoheshin për të jetuar një jetë të pastër. Ishte një bashkim fetar hebre, i cili nuk e përdorte Tevratin për përfitimet e tyre, por mundoheshin të bënin një jetë sipas ligjeve të tij.⁸³² Sipas këtyre të dhënave, Isai (a.s) e ka mësuar Tevratin, dijen dhe urtësinë pranë Essenive nga moshja dymbëdhjetë vjeçe.⁸³³

Melekët duke iu drejtuar Merjemes rreth Isait (a.s) i thanë: **“(Allahu) do t’ia mësojë atij shkrimin, diturinë, Teuratin dhe Ungjillin.”**⁸³⁴

Në Ungjillin e Llukës rreth asaj periudhe jepet një informacion i tillë: “Ndërkohë që fëmija rritej dhe forcohej në frymë, duke qenë plot dituri, hiri i Perëndisë ishte mbi të.”⁸³⁵

Merjemja ia dha Isain (a.s) shkruesve të Tevratit dhe u tha atyre që t’i mësonin atij shkrim dhe lexim: “Mësues! Unë, po jua dërgoj juve me kusht që të mos e rrahësh atë”. Mësuesi e pranoi këtë kusht të saj.⁸³⁶

“Dhe Jezusi rritej në dituri, në shtat dhe në hir përpara Perëndisë dhe njerëzve.”⁸³⁷

PROFECIA DHE RËNIA DËSHMOR E JAHJAS ALEJHI'S-SELAM.

“O Jahja, rroke fort Librin (Teuratin).” Dhe Ne, kur ende ishte fëmijë, i dhamë mençuri.”⁸³⁸

---

832 M. Ataurrahim, *Bir İslâm Peygamberi Hz. İsa*, fq, 27-31

833 Ş. Kuzgun, *Dört İncil Farklılıkları ve Çelişkileri*, fq, 175-76; E. Fatiş, *Kur'anda Hz. İsa*, fq, 100; M. Ataurrahim, *Bir İslâm Peygamberi Hz. İsa*, fq, 32

834 Sûre Âli İmran, 3/ 48.

835 *Ungjill; Lluka* 2: 40.

836 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 126; F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, XV, 339.

837 *Ungjill; Lluka* 2: 52.

838 Sûre Merjem, 19/12

Jahjas (a.s) i është dhënë profecia kur ishte në moshë të re.⁸³⁹ Pasi iu dha profecia Jahjas (a.s), ai e filloi thirrjen e tij në rrugën e Allahut (xh.sh) përreth Judeas, si dhe rreth lumit Jordan, kështu që ai e krijoi bashkësinë e tij me ata persona që u lidhën pas tij.⁸⁴⁰

“Butësi prej Nesh dhe dëlirësi. Ai ishte besimtar i përkushtuar dhe i sjellshëm ndaj prindërve të vet, nuk ishte i ashpër dhe i padëgjueshëm.”⁸⁴¹

“Tani Gjoni (Jahja a.s) vetë kishte veshur një rrobë prej leshi de-veje dhe një brez prej lëkure në bel. Ai ushqej me karkaleca dhe mjaltë të egër.”⁸⁴² Ai jetonte një jetë të varfër dhe u thoshte njerëzve: “Pendohuni, sepse mbretëria e qiejve është afër!”⁸⁴³

Jahja (a.s) shkoi në Kuds dhe i mbloodhi bijtë e Izraelit në Xhaminë Aksa. Populli hebreu e mbushi Bejtu'l-Makdisin plot e përplot pas thirrjes së Jahjait (a.s). Jahja (a.s) u ngjiti në minber dhe u dha atyre këto këshilla:

“(O bijtë e Izraelit!) adhuroni vetëm Allahun, epërsia dhe nderimi i përket vetëm atij dhe kurrsesi mos i bëni ortak Atij me dikë tjetër. Gjendja e atij që e adhuron Allahun (xh.sh) me gjendjen e atij njeriu, i cili i bën ortak me dikë tjetër, i përngjan këtij shembulli: “Një njeri, i cili blen një skllav me pasurinë e tij me flori e argjend dhe ky skllav punon dhe pasurinë që merr nga të ardhurat e punës nuk ia jep të zotit të tij, por pasurinë e tij ia jep dikujt tjetër. Kështu është edhe puna e atij që adhuron tjetërkënd përveç Allahut të Madhëruar dhe që i bën shirk Allahut (xh.sh). Kush nga ju pëlqen që skllavi i tij të veprojë kështu? Allahu i Madhëruar iu krijoi dhe iu dha rrisht juve. Edhe ju adhurojeni vetëm Atë dhe mos i bëni shirk, ortak Atij!

839 Ibnu'l-Ethir, *El-Kamil Fi't-Tarih*, I, fq, 288.

840 Ş. Gündüz, *Pavlus Hristiyanlığın Mimari* fq, 159; E. Renan, *İsa'nın Hayatı*, fq, 75.

841 Sûre Merjem, 19/13-14.

842 *Mateu Ungjilli* 3: 4; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 88; E. Renan, *İsanın Hayatı*, fq, 73.

843 *Ungjill; Mateu* 3: 2.

O bijtë e Izraelit! Ju urdhëroj juve të falni namazin, sepse Allahu i Madhëruar ia drejton dhe e vështron me mëshirën e vet atë person, i cili nuk e kthen fytyrën e tij tek ndonjë tjetër, përveç Allahut (xh.sh), kështu që (nëse dëshironi të përfitoni nga mëshira e Allahut) mos ia ktheni fytyrën në namaz dikujt tjetër përveç Allahut (xh.sh).⁸⁴⁴

Gjithashtu iu urdhëroj juve të agjëroni. Allahu i Madhëruar e ka përngjasuar besimtarin që agjëron me personin që ka me vete një qese me misk. Era e mirë e kësaj qeseje të miskut ndihet edhe nga brezat pasardhës të atij personi. Tek Allahu era e gojës së agjëruesit është më e mirë se sa era e miskut.

Ju urdhëroj të jepni edhe sadakanë. Ai person që jep sadakanë është si puna e atij robit të luftës, i cili kur çohet për t'iu prerë koka nga armiqtë e vet ai iu thotë: “Çfarë thoni sikur t’ju jap para për të më liruar?” Kështu që duke i dhënë armiqve një sasi të vogël apo të madhe parash ai shpëton.

Ju urdhëroj që të përmendni sa më shumë Allahun, të cilit i përket vetëm superioriteti dhe falënderimi. Ai që e përmend shumë Allahun (xh.sh) i ngjan atij personi, i cili mbrohet duke hyrë në një kala të fortë, kur është duke e ndjekur pandërprerë armiku nga pas. E tillë është edhe gjendja e besimtarit, nuk mund ta shpëtojë veten e tij nga shejtani vetëm duke iu mbështetur Allahut dhe duke e përmendur sa më shumë Atë.⁸⁴⁵

Gjoni (Jahja a.s) shkoi në shkretëtirë duke pagëzuar dhe duke predikuar një pagëzim pendese për faljen e mëkateve. Atëherë ai e përshkoi gjithë krahinën përreth Jordanit, duke predikuar një pagëzim pendimi për faljen e mëkateve.⁸⁴⁶

844 Profeti (s.a.v.s) rreth kësaj teme thotë: “Allahu vazhdon t’i afrohet robit me mëshirë derisa ai të mos shikojë djathtas e majtas. Ia kthen fytyrën kur njeriu shikon djathtas e majtas.” Ebu Davud, *Salat*, 165; Nesâi, *Sehv*, 10 (3, 7).

845 Tirmidhi, *Emsal*, 3 ; *Kitabu'l-Edeb*, 88; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 87-88.

846 *Ungjill*; *Marku* 1: 4; *Lluka* 3: 3.

Gjoni (Jahja a.s) shkoi në shkretëtirë duke pagëzuar dhe duke predikuar një pagëzim pendese për faljen e mëkateve. Dhe i gjithë vendi i Judës dhe ata nga Jeruzalemi shkonin tek ai dhe pagëzohe-shin të gjithë nga ai në lumin Jordan, duke rrefyer mëkatet e tyre.⁸⁴⁷

Ai predikonte duke thënë: “Pas meje po vjen një që është më i fortë se unë (Isai a.s). Unë nuk jam i denjë as të ulem para tij për t’i zgjidhur lidhësat e sandaleve të tij.”⁸⁴⁸

Shkruesit e Ungjillit janë të sigurtë se personi për të cilin Jahja (a.s) ka përgëzuar me ardhjen e tij është Isai (a.s).⁸⁴⁹

Isai (a.s) nga Galilea shkoi në Erden tek Jahja (a.s), kur ishte në moshën njëzet e nëntë apo tridhjetë vjeç⁸⁵⁰ për t’u pagëzuar.⁸⁵¹ Isai (a.s) kur u takua me Jahjanë (a.s) i tha: “Lutu për falje për mua, sepse ti je akoma më i mirë se sa unë”. Ndërsa Jahja (a.s) iu përgjigj: “Lutu për falje për mua, sepse ti je akoma më i mirë dhe më i lartë se sa unë”.

Isai (a.s) i tha atij: “Jo, ti je më i mirë dhe më i lartë se sa unë, sepse unë i kam dhënë selam vetes time,⁸⁵² ndërsa ty të dha selam Allahu.”⁸⁵³⁸⁵⁴

Jahja (a.s) e pagëzoi Isain (a.s) pas këmbënguljes së madhe të tij.⁸⁵⁵ Isai (a.s) ndejti dyzet ditë në shkretëtirë duke agjëruar pas kësaj

847 *Ungjill; Marku* 1: 4-5.

848 *Ungjill; Marku*, 1: 7; *Mateu*, 3: 11; *Lluka*, 3: 16

849 Ş. Gündüz, *Pavlus Hristiyanlığın Mimarı*, fq, 161.

850 M. Eminoglu, *İslâm ve Hristiyan Kaynaklara Göre İsa (a.s)*, fq, 67

851 *Ungjill; Lluka* 3: 21; *Marku* 1: 9; *Mateu* 3: 13-15

852 Isai (a.s) tha: “ **Le të jetë paqja e shpëtimiti mbi mua, në ditën që kam lindur, në ditën që do të vdes dhe në ditën që do të ringjallem!**” Sûre Merjem, 19/33

853 Allahu i madhëruar thotë: “ **Paqja qoftë mbi atë ditën kur ka lindur, ditën kur të vdesë dhe në ditën kur do të ringjallet.**” Sûre Merjem, 19/15.

854 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 86; Ahmed bin Hanbel, *Kitâbu'z-Zuhd*, 1/392.

855 *Ungjill; Lluka* 3: 21; *Marku* 1: 9; *Mateu* 3: 13-15.

ngjarjeje dhe kështu e pastroi akoma më mirë nefsin e tij me adhurimin dhe madhërimin e Allahut (xh.sh).⁸⁵⁶

Jo vetëm disa prijës të disa xhemateve, por edhe prijësit politikë të vendit filluan të shqetësohen nga thirrja e Jahjasë (a.s), që iu bënte njerëzve për në rrugë të drejtë. Ai duke i dhënë përgëzimin atyre, iu tregonte edhe frikën ndaj Allahut (xh.sh) në çdo vend ku ishin.⁸⁵⁷

Herodi Antipa me origjinë hebreje ishte një prefekt me ndikim në vendin ku Jahja (a.s) predikonte dhe i thërriste njerëzit për në rrugën e drejtë të Allahut (xh.sh). Aty çdo lloj imoraliteti dhe çdo punë e keqe bëheshin publikisht pa pasur ndonjë pengesë nga ky prefekt.⁸⁵⁸ Jahja (a.s) pasi u ngarkua me detyrën profetike, filloi të kritikonte fenë shtetërore që praktikohesh në atë popull, ku edhe ai ishte rritur në mesin e tyre.⁸⁵⁹

Herodi filloi të frikësohej dhe të tmerrohej nga ndikimi i njerëzve që patën nga predikimi i besimit në një Allah të vetëm, nga karakteri i mirë, nga drejtësia dhe nga dashuria e Jahjasë (a.s).⁸⁶⁰

Pra, kështu filluan të shtohen nga dita në ditë besimtarët në Allahun një të vetëm, si rrjedhim i predikimit të Jahjasë (a.s). Besimtarët e tij po shumoheshin me shpejtësi. “Por ata mendonin me vete: “Në qoftë se themi: nga Qielli, ai do të na thotë: ‘Përse atëherë nuk i besuat?’ Në qoftë se i themi nga njerëzit, kemi frikë nga turma, sepse të gjithë e konsiderojnë Gjonin (Jahjanë a.s) profet”.⁸⁶¹

Kjo gjendje, ishte fillimi i netëve pa gjumë të Herodit. E kush mund ta siguronte që një ditë ai nuk do e rrëzojë sundimin e tij? Për këtë arsye kjo gjendje i mjaftonte atij që të frikësohej dhe t’i kalonin netët pa gjumë.

Në fakt Herodi kishte dhënë urdhër vetë të arrestohej Gjoni dhe të mbahej i lidhur në burg për shkak të Herodiadës, gruas së Fili-

856 M. Eminoğlu, *İslâm ve Hristiyan Kaynaklara Göre İsa (a.s)*, fq, 72.

857 Ş. Gündüz, *Pavlus Hristiyanlığın Mimarı* fq, 163; E. Renan, *İsa'nın Hayatı*, fq, 81.

858 Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, 123; E. Renan, *İsa'nın Hayatı*, fq, 81.

859 Ş. Gündüz, *Pavlus Hristiyanlığın Mimarı* fq, 159.

860 Ş. Gündüz, *Pavlus Hristiyanlığın Mimarı* fq, 163.

861 *Ungjill / Mateu* 21: 25-26.

pit, vëllait të tij, meqë ai e kishte marrë për grua.⁸⁶² Thuhej se gruaja kishte edhe një vajzë kërcimtare shumë të njohur. Tregohej se vajza kërcente duke veshur shtatë palë rroba njëra mbi tjetrën dhe në çdo kërcim ajo hiqte nga një rrobe, kurse kërcimin e fundit e bënte të zhveshur.⁸⁶³

Sunduesi e thirri Jahjanë (a.s) duke i dërguar një person dhe kur Jahja (a.s) erdhi, e pyeti nëse a mundte të martohej me gruan e vëllait të tij apo jo. Jahja (a.s) i tha Herodit: “Nuk është e lejueshme të kesh gruan e vëllait tënd!”⁸⁶⁴

Sunduesi kërkoi nga Jahja (a.s) një vendim që t’i shkonte për shtat atij, ose të ishte një zgjedhje sipas dëshirës së tij, por Jahja (a.s) e pa që ishte një propozim i padrejtë, i cili të çonte në imoralitet, në këtë mënyrë ai e refuzoi propozimin e sunduesit. I rikujtoi sunduesit ligjet e Musait (a.s) në Tevrat dhe më pas u largua nga ai.⁸⁶⁵

Herod Antipa e burgosi në Makero dhe e lidhi me zinxhirë Jahjanë (a.s) nga hidhërimi që kishte ndaj tij, për shkak se nuk i dha leje të lidhej me Herodiadën, e cila ishte në një mënyrë të padrejtë dhe imorale.⁸⁶⁶ Edhe pse donte ta vriste, Herodi kishte frikë nga populli, i cili e konsideronte Gjonin profet.⁸⁶⁷ Po ashtu edhe Herodiada e urrente dhe dëshironte ta vriste, por nuk mundte. Herodi i druhej Gjonit dhe e mbronte atë. Ai e dëgjonte me shumë dëshirë, pasi e dinte se ishte një njeri i drejtë dhe i shenjtë dhe mbasi e dëgjonte, kryente shumë gjëra.⁸⁶⁸

Vajza e Herodiadës, kur e shikoi Jahjanë (a.s) përballë Herodit, e kuptoi se ai ishte një njeri me zemër të pastër dhe me një karakter të

862 *Ungjill; Marku 6: 17; Mateu 14: 3*

863 A. Behcet, *Peygamberler Tarihi*, fq, 344.

864 *Ungjill; Marku 6: 18; Mateu 14: 4; Ibn Kethir, El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 89; Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, 123.

865 A. Behcet, *Peygamberler Tarihi*, fq, 344; Ş. Gündüz, *Pavlus Hristiyanlığın Mimarı* fq, 163; E. Renan, *İsa'nın Hayatı*, fq, 83.

866 *Ungjill; Marku 6: 18; Et-Taberî, Tefsiru't-Taberî*, II, 123

867 *Ungjill; Mateu 14: 5*

868 *Ungjill; Marku 6: 19-20.*

lartë. Vajza kërcimtare e pëlqeu atë dhe shkoi për ta vizituar në burg. Kur shkoi në burg, e gjeti atë duke falur namaz dhe duke qarë gjatë faljes së namazit. E shikoi me imtësi faljen e namazit të tij gjër sa e mbaroi atë dhe më pas, iu hodh në këmbët e Jahjas (a.s) dhe i kërkoi që të bëhej e tija.

Jahja (a.s) i tha: “Në zemrën time nuk ka dashuri për tjetërkënd përveç dashurisë së Allahut”.

Vajza u largua nga Jahja (a.s) me dhimbjen e refuzimit dhe me ndjenjën e një hidhërimi të thellë, si dhe të urrejtjes që do të vazhdonte edhe më pas.⁸⁶⁹

Në këtë mënyrë dita e volitshme për vajzën erdhi. Kur Herodi pati ditëlindjen e tij, shtroi një gosti për gjithë parinë e vet, për komandantët dhe për parinë e Galileesë.⁸⁷⁰ Me këtë rast, gruas i erdhi shansi tek dora, ajo i dha për të pirë mbretit gjersa e dehu.⁸⁷¹ Ndërkohë e bija e Herodiadës hyri e veshur me shtatë palë rrobe dhe nisi të kërcente në sheshin ku ishte përgatitur për të.⁸⁷²

Kërcimi i saj i pëlqeu Herodit e atyre që ishin bashkë me të në tryezë, atëherë mbreti i tha vajzës: “Më kërkoi ç’të duash dhe unë do të ta jap.”⁸⁷³ Gjithçka që të më kërkosh, do të ta jap, deri gjysmën e mbretërisë sime!” Kështu iu betua mbreti vajzës.

Ajo doli dhe i tha sëmës: “Çfarë duhet t’i kërktoj?”

Nëna e saj me një dëshirë hakmarrjeje i tha vajzës së saj: “Kokën e Gjon Pagëzorit!”⁸⁷⁴

Herodi mendoi që nëse Jahja (a.s) do të dalë fitimtar nga mundimet e burgut, atëherë do të ngriheshin vlerat e moralit në popull dhe si pasojë, e kësaj ishte e natyrshme që ai dhe njerëzit që ishin me

869 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, fq, 90.

870 *Ungjill; Marku 6: 21.*

871 A. Behcet, *Peygamberler Tarihi*, fq, 344.

872 *Ungjill; Marku 6: 22; Mateu 14: 7.*

873 *Ungjill; Marku 6: 22; Mateu 14: 7; Et-Taberî, Tefsiru't-Taberî*, II, 124.

874 *Ungjill; Marku 6: 22-24; Et-Taberî, Tefsiru't-Taberî*, II, 124.

poste të larta si ai, do të turpëroheshin përpara njerëzve me moral të lartë në popull. Ekzistenca e një mundësie të tillë dhe për ta parandaluar këtë gjë, si dhe kur kishte një kërkesë të tillë për ta vrarë, ajo mendoi ta vriste Jahjanë (a.s).⁸⁷⁵

Edhe vajza kërcimtare, e cila ishte refuzuar nga Jahja (a.s) më parë, ruante një hidhërim dhe urrejtje ndaj tij. Në këtë mënyrë bashkimi i zjarrit të urrejtjes së nënës dhe i zjarrit të urrejtjes të së bijës ndaj Jahjasë (a.s), bëri që jeta e Jahjasë (a.s) të mos ishte asgjë përballë këtij zjarri të madh.

Ajo u kthye menjëherë te mbreti dhe i kërkoi me nxitim: “Unë dëshiroj që ti të më japësh menjëherë mbi një pjatë kokën e Gjon Pagëzorit”. Mbreti, megjithëse u trishtua shumë nga kjo kërkesë, nuk desh të refuzojë për shkak të betimit dhe për respekt të të ftuarve.

Në këtë mënyrë mbreti dërgoi menjëherë një roje, me urdhrin që t’i sillnin kokën e Gjonit. Ky shkoi, ia preu kokën në burg dhe e solli kokën e tij mbi një pjatë, ia dha vajzës dhe vajza ia dha sëmës.⁸⁷⁶

Vajza kërcimtare kur e pa kokën e Jahjasë (a.s) tha: “Ja pra sot sytë e mi u bënë të lumtur.”⁸⁷⁷ dhe pa humbur kohë vajza ia dha kokën sëmës.⁸⁷⁸

Pastaj dishepujt e tij erdhën dhe ia morën trupin për ta varrosur dhe më vonë ata shkuan dhe ia treguan ngjarjen Isait (a.s).⁸⁷⁹

Jahja (a.s) ra shehid një vit e gjysëm,⁸⁸⁰ ose dy vjet e gjysëm,⁸⁸¹ apo në fundin e vitit 27-të pas erës së re, ose në fillim të vitit 28 pas erës së re.⁸⁸²

875 Mevdudi, *Tarih Boyunca Tevhid Mücadelesi*, I, fq, 469.

876 *Ungjill; Marku 6: 28; Mateu 14: 8-10; Ibn Kethir, El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 89; Et-Taberî, 27124.

877 Ibnu'l-Ethir, *El-Kâmil fi't-Târih*, I, fq, 289.

878 *Ungjill; Marku 6: 28; Mateu 14: 11.*

879 *Ungjill; Mateu 14: 12; Marku 6: 29.*

880 Ibnu'l-Ethir, *El-Kâmil fi't-Târih*, I, fq, 293.

881 Mevdudi, *Tefhimu'l-Kur'ân*, I, fq, 378.

882 İ. Yiğit, *Peygamberler Tarihi*, fq, 574.

Herod Antipasi bëri një masakër të madhe pas vrasjes së Jahjasë, pasi besimtarët që e ndiqnin atë u rebeluan, kurse ata që ngelën pas, nuk u lejoj të bënin as gjënë më të vogël, duke i mbajtur nën kontrollin e tij të rreptë.⁸⁸³ Ndërsa një pjesë tjetër e tyre, u bashkuan me grupin e thirrjes së Isait (a.s) , të cilët u bënë nga ndjekësit e tij.⁸⁸⁴

Profeti Muhamed (s.a.v.s) ka thënë: “Jahja (a.s) është shehid e bir shehidi.”⁸⁸⁵

“Paqja qoftë mbi atë ditën kur ka lindur, ditën kur të vdesë dhe në ditën kur do të ringjallet.”⁸⁸⁶

---

883 Ş. Gündüz, *Pavlus Hristiyanlığın Mimarı* fq, 164.

884 *Ungjill; Gjoni* 1: 37-40.

885 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, fq, 86.

886 *Sûre Merjem*, 19/15.

PJESA E GJASHTË

*Profecia dhe ngritja në qiell
e Isait alejhis-selam*

PËRSE IU DËRGUA NJË PROFET I RI BIJVE TË IZRAELIT?

- a - Bijtë e Izraelit pas vdekjes së Musait (a.s), filluan të harrojnë jetën e ahiretit dhe të harrohen pas dëshirave të kësaj bote. Ishte prishur tashmë barazimi i kësaj jete, me jetën e botës tjetër. Ishin dobësuar shumë lidhjet ndërmjet shpirtit dhe trupit. Ana materiale kishte marrë përparësinë ndaj anës shpirtërore. Popujt e tjerë filluan të shiheshin me syrin e skllëvërve. Populli hebre kishte shumë nevojë për një prijës, që t'ia kthente shpirtat e tyre përsëri në gjendjen e mëparshme. Por gjendja shpirtërore e këtij prijësi, duhej të ishte tepër e lartë, duhej të ishte një prijës, i cili i kishte kthyer shpinën kësaj bote dhe fytyrën ahiretit.
- b - Bijtë e Izraelit megjithëse i kujtonin nganjëherë mrekullitë e Musait (a.s.), përsëri i shikonin ato si të pamjaftueshme. Në këtë mënyrë pritej një profet tjetër, i cili do t'u tregonte atyre disa mrekulli tjera, aktuale, me qëllim që t'u tërheqë akoma më shumë vërejtjen atyre.⁸⁸⁷
- c - Ishin prishur dhe përkeqësuar marrëdhëniet mes popujve dhe fiseve, ishin ngurtësuar mardhëniet fe - popull. Popullsia ishte në duart e njerëzve, të cilët ishin të dhënë pas dëshirave, epshëve dhe pasurive të kësaj bote. Paria e popullit merrte nga popullata shuma të mëdha dhe në këtë mënyrë populli mbetej

---

887 C. Yıldırım, *Asrın Kur'an Tefsiri*, II, fq, 907.

i varfër dhe në një gjendje të mjeruar. Shumica e popullsisë jetonte në një skamje të madhe.⁸⁸⁸

d - Duhej të vinte dikush që t'u predikonte njerëzve rrugën e drejtë, dikush që të ishte si një fasho shëruese përballë gjithë kësaj injorance dhe këtyre padrejtësive.

e - Ndihej një nevojë e madhe për t'u treguar njerëzve ndonjë verset, ndonjë dokument apo ndonjë mrekulli, me qëllim që t'u tregonte atyre, që njeriu nuk përbëhet vetëm nga mishi dhe kockat, porse gjëja më kryesore që e bën njeriun njeri është faktori shpirtëror i tij.⁸⁸⁹ Kurani Famëlartë na e tregon gjithë këtë gjendje shkurtimisht, kur thotë: **“Iu përgjigj: “Kështu është! Zoti yt ka thënë: ‘Kjo për Mua është e lehtë. Ne do ta bëjmë atë shenjë për njerëzit dhe mëshirë nga ana Jonë’. Dhe kjo është punë e kryer.”**⁸⁹⁰

PROFECIA E ISAIT ALEJHIS-SELAM.

Isai (a.s) vishte rrobe të bëra prej leshi dhe nuk kishte as shtëpi për të banuar, as shoqëri familjare dhe nuk kishte as pasuri të kësaj bote. Ai nuk grumbullonte asgjë për të nesërmen.⁸⁹¹ Ai thoshte kështu: “Risku i çdo dite është bashkë me atë ditë; aty ku është darka aty është edhe mëngjesi për të gjithë ata që nuk kanë shtëpi që t'u shembet dhe që nuk kanë ndonjë fëmijë që t'u vdesë...”⁸⁹²

Sipas tregimit të disa dijetarëve ai e siguronte jetesën e tij, duke shitur leshin e tjerrur nga nëna e tij Merjemja.⁸⁹³

“Isai ishte vetëm një rob, të cilit Ne i dhuruar (Profeci) dhe e bëmë shembull për bijtë e Izraelit.”⁸⁹⁴

---

888 Ö. Ömer, *Kur'an-ı Kerim'de Hz. İsa*, fq, 41-42.

889 C. Yıldırım, *Asrın Kur'an Tefsiri*, II, fq, 908.

890 Sûre Merjem, 19/21

891 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, fq, 145

892 F. er-Râzi, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul'-Gajb*, IX, , fq, 283.

893 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, fq, 145.

894 Sûre Zuhrufq, 43/59.

Beni Izraelët këmbëngulnin me kokëfortësi dhe nuk i bindeshin urdhrave të Allahut prej disa shekujsh. Me gjithë paralajmërimet e vazhdueshme, përsëri nuk pati ndonjë ndryshim në sjelljet dhe veprat e tyre. I mbysnin profetët e Allahut (xh.sh.) , të cilët i thërrisnin ata për në rrugën e drejtë, në rrugën e Allahut (xh.sh). Kush iu tregonte të drejtën dhe Allahun atyre, ata menjëherë e bënë armikun e tyre.

“Çdo populli Ne i çuam një të dërguar (që u thoshte): “Adhuroni Allahun dhe shmangni idhujt!” Disa prej tyre Allahu i shpuri në rrugë të drejtë e disa e merituan të mbeten në humbje. Andaj, udhëtoni nëpër botë të shihni se si ishte fundi i përgënjeshtresve!”⁸⁹⁵

Allahu i Madhëruar iu dërgoi atyre profetin Isa (a.s), me qëllim që t'i thërrasë ata për herë të fundit në rrugën e drejtë të Allahut të Madhëruar.

Sipas Ungjillit të Gjonit, profecia e Isait (a.s) ka zbritur përpara se të burgosej Jahja (a.s).⁸⁹⁶ Ndërsa sipas Ungjillit të Mateut dhe Markut, thuhet se profecia i ka ardhur Isait (a.s.) pas rënies shëhid të Jahjait (a.s).⁸⁹⁷

“Ata dëshirojnë të fikin dritën e Allahut me gojën e tyre, por Allahu e përsos dritën e Vet, edhe nëse (këtë gjë) e urrejnë jobsimtarët.”⁸⁹⁸

Profecia është një garë për ta lartësuar sa më lart flamurin e drejtësisë. Asnjëherë nuk ka humbur flamuri i thirrjes për në teuhidbesimi në një Allah dhe lufta kundër shirkut. Kjo garë ka filluar që nga njeriu i parë, i cili ishte edhe profeti i parë Ademi (a.s) dhe kështu ka vazhduar me radhë deri tek profeti i fundit Hâtemu'l-Enbija (Vula e Profetëve), Muhamedi (s.a.v.s).

895 Sûre Nahl, 16/36.

896 Ungjill; Gjoni 3: 26

897 Ungjill; Mateu 4: 12, 17; Marku 1: 14.

898 Sûre Sâf, 61/8

Profecia i ka ardhur Isait (a.s) kur ishte tridhjetë vjeç.⁸⁹⁹ **“Pas atyre profetëve, Ne dërguam Isain, të birin e Merjemes, si vërtetues të Teuratit që kishte ardhur para tij. Dhe i dhamë atij Ungjillin, në të cilin ka udhëzim dhe dritë, si përmbushje të asaj që ishte shpallur para tij në Teurat dhe si udhërrëfim e këshillë për ata që i frikësohen Allahut.”**⁹⁰⁰

Inxhili i është zbritur Isait (a.s), në natën e tetëmbëdhjetë të muajit Ramazan.⁹⁰¹

Në Ungjillin e Barnabas zbritja e Inxhilit Isait (a.s), tregohet në këtë mënyrë: “Isai, kur ishte në moshën tridhjetëvjeçare doli me nënën e tij në ullishte për të mbledhur ullinj. Në drekë kur po i lutej Zotit dhe kur erdhi tek fjalët “O Zoti im mëshiroje...” e rrethoi një dritë e fortë dhe mijëra melekë, të cilët i thonin: “Ne e madhërojmë dhe e falenderojmë Allahun”.

Ashtu siç i është rrëfyer Barnabas ai thotë: “Unë di çdo profeci dhe për çdo profet, si dhe çdo gjë që e kanë thënë, vjen nga ky libër.”

Isai (a.s.) tashmë me anë të shpalljes që mori, e kuptoi se është profet i dërguar përpopullin hebre. Këtë ia tregoi Merjemes, duke i thënë se do të kalonte shumë vështirësi për hir të Allahut të Madhëruar, si dhe nuk do të kishte mundësi për t'i qëndruar pranë saj për ta ndihmuar.

Merjemja i tha:

“Biri im, më është treguar çdo gjë mua përpara se të lindësh ti. E madhëroj dhe e falënderoj Allahun e Madhëruar.”

Isai që nga ajo ditë u nda nga nëna e tij, për të realizuar detyrën e tij profetike.⁹⁰²

---

899 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 128; *Ungjilli Barnabas*, Pjesa e 10'të fq, 64.

900 Sûre Mâide, 5/46.

901 *Xhamiu's-Sagîr*, II, 2734.

902 *Ungjilli Barnabas*, Pjesa e 10'të, fq. 63

Meleku Xhebrail i paraqiti një libër Isait, që shndriste sikur të ishte një pasqyrë. Kështu, ai i mori me anë të këtij libri, që iu vendos në zemrën e tij, njohuritë se çfarë ka bërë, çfarë ka thënë dhe se çfarë ka urdhëruar Allahu (xh.sh.) për të bërë.

Isai (a.s), nuk e ka shkruar dhe në të njëjtën kohë nuk i ka urdhëruar shkruesit (skribët), që ta shkruajnë Inxhilin gjatë kohës që ai e predikoi dhe që iu zbrit nga Allahu (xh.sh). Në çdo vend që shkante Isai (a.s) predikimin e tij ua transmetonte njerëzve drejtpërdrejt me anë të fjalëve të tij.

Kur u ngarkua Isai (a.s) në moshën tridhjetë vjeç me detyrën e profecisë, Tiberiusi ishte sunduesi i Perandorisë Romake, që sundonte në Jahudije. Isai (a.s) e filloi predikimin e tij më parë në Galile dhe më pas e vazhdoi në Kuds.⁹⁰³

Shkaku i dërgimit të profetëve është për të ftuar njerëzit për të njohur Allahun e Madhëruar të vetëm dhe për të adhuruar vetëm Atë, si dhe për të bërë një jetë të lumtur duke zbatuar urdhërat dhe ndalesat e Tij. Për këtë arsye Profetët gjithmonë kanë ardhur në kohën kur njerëzit janë shturur dhe kur injoranca kishte përfshirë çdo gjë përreth tyre. Ai që e njih gabim Allahun dhe ekzistencën e tij, vetveten dhe ambjentin e tij, është vërtetuar se përfundimi i një personi të tillë ka qenë vetëm humbja.

Isai (a.s) iu drejtua popullit të tij rreth profecisë duke iu thënë: **“Ne bëmë besëlidhje me bijtë e Izraelit dhe u çuam të dërguar. Por, sa herë që u vinte ndonjë i dërguar me porosi që s’ua donte shpirti, ose e mohonin, ose e vrisnin.”**⁹⁰⁴ **“E, kur Isai solli prova të qarta, tha: “Ju kam sjellë urtësinë (Profecinë) dhe do t’ju shpjegoj disa gjëra, për të cilat nuk po pajtoheni. Andaj, frikësojuni Allahut dhe bindmuni mua! Pa dyshim, Allahu është Zoti im dhe Zoti juaj, andaj adhuroni vetëm Atë! Kjo është rruga e drejtë!”**⁹⁰⁵

903 *Ungjilli Barnabas*, Pjesa e 10'të, fq, 63; X. Jacob, *Isa Kimdir?* fq, 69.

904 *Sûre Mâide*, 5/71.

905 *Sûre Zuhruf*, 43/63-64.

“O biri i Ademit! Ki frikë Allahun kudo që të ndodhesh, kafshatën që do ta hash, le të jetë një kafshatë hallalli, le të jetë xhamia si shtëpia jote, mos e lakmo së tepërmi këtë botë, ji mbizotërues mbi egon tënde, ushtroje zemrën tënde që ta përmendë Allahun (xh.sh) sa më shumë, gjithashtu edhe trupin tënd me durim. Mos u merakos për rriskun e së nesërme, sepse ajo të shkruhet për mëkat.⁹⁰⁶ Mos mblidhni thesare vetëm për jetën e kësaj bote, sepse krimbat kanë për t’i ngrënë trupat tuaj nëpër varre, sepse pasurinë që do të lini ju, ose do të zhduket nga vjedhësit, ose nga ndryshku. Përkundrazi mblidhni për vete thesare në qiell, ku as tenja, as ndryshku nuk mund t’i prishin, si dhe as vjedhësit nuk mund t’i vjedhin ato.”⁹⁰⁷

“Jini kalimtarë në këtë botë, mos e rregulloni botën, sepse dashuria ndaj kësaj bote është nëna e gabimeve. Të shikuarit (haram) mbjell epsh në zemër.”⁹⁰⁸

“Sa lumturi e madhe është për atë që e lexon dhe e zbaton Librin e Allahut të Madhëruar.”⁹⁰⁹

“O prijës fetarë të Beni Izraelit! Unë mbrohem tek Allahu (xh.sh.) për të mos qenë prej jush, të cilët jeni të përbuzurit e Ehli Kitabit, fjalët tuaja janë ilaç për sëmundjet, ndërsa ajo që veproni është një sëmundje që nuk pranon shërim.”⁹¹⁰

“Akoma kur ju nuk veproni me ato që dini, nuk do t’iu sjellë dobi të mësuarit e gjërave që nuk i dini. Në të kundërt dija me të cilën nuk veprohet, nuk i sjell gjë tjetër zotëruesit të saj vetëm se mendjemadhësi.”⁹¹¹

---

906 Sujuti, *Durru'l-Mensur*, II, 202; *Rûhu'l-Furkan*, I, 516.

907 *Ungjill*; *Mateu* 6:19-20.

908 M. Ustaosmanoğlu, *Rûhu'l-Furkan*, I, fq, 517.

909 Sujuti, *Durru'l-Mensur*, II, 203; *Rûhu'l-Furkan*, I, 517.

910 M. Ustaosmanoğlu, *Rûhu'l-Furkan*, I, fq, 518.

911 Sujuti, *Durru'l-Mensur*, II, 204; *Rûhu'l-Furkan*, I, 518.

“Kush mëson (dijet e shariatit), vepron (me anë të asaj dije) dhe nëse ua mëson të tjerëve, ai person përmendet si një njeri i lartë nga bota e engjëjve.”⁹¹²

“Dhe (kam ardhur te ju) për t’ju vërtetuar Teuratin, që është para meje dhe që t’ju lejoj disa gjëra që i keni pasur të ndaluara. Ju kam sjellë një provë nga Zoti juaj, prandaj kijeni frikë Allahun dhe bindmuni!”⁹¹³

Thuhet se Isai (a.s) i është dërguar Beni Izrailëve, për shkak të mëkateve të tyre. Ai është dërguar për t’ju treguar atyre me anë të Inxhilit, se ngrënia e dhjamtit të brendshëm të kafshëve dhe se ngrënia e çdo kafshe që është me thonj është hallall për ta.⁹¹⁴

Një çështje tjetër rreth dërgimit të Isait (a.s), si profet te Beni Izrailët është për t’ua bërë hallall atyre ato gjëra, që prijësit fetarë ua kishin bërë haram atyre. Disa sipas dëshirave të tyre, që nuk ishin të ndaluara sipas Tevratit.⁹¹⁵

Isai (a.s) vazhdoi misionin e tij duke thënë: “Unë erdha tek ju për të hequr besimet e kota të popullit injorant, sjelljet e njerëzve të fesë, rregullat fetare të tepruara të besimtarëve tuaj dhe për të treguar vendimet ndaj atyre që nuk janë myslimanë. Gjithashtu erdha për të hequr pengesat, që i janë vendosur urdhrave të Allahut (sipas dëshirës së prijësve tuaj fetarë).”⁹¹⁶

Isai (a.s) solli besimin dhe adhurimin e Allahut të vetëm dhe që Atij të mos i bëhet shirk. Predikoi besimin në Allahun një të vetëm dhe u tregoi se krijuesi i qiejve dhe i tokës, dhe i çdo gjëje, është vetëm Allahu i Madhëruar, i cili është i pashoq dhe që nuk i përngjan askush dhe asgjë. E solli në plan të parë **Teuhidin** (besimin në një

912 Sujuti, *Durru’l-Mensur*, II, 213; *Râhu’l-Furkan*, I, 518.

913 Sûre Âli Imran, 3/ 50

914 “Ne ua ndaluam atyre disa ushqime të mira, të cilat ishin të lejuara për ta, për shkak të prapësive që bënë, për shkak se ata pengonin shumë njerëz nga udha e Allahut.” Nisâ 4/160.

915 I. Kurtubi, *El-Xhamiu’li-Ahkami’l-Kur’ân*, IV, fq, 219.

916 Mevdudi, *Tefhimu’l-Kur’ân*, I, fq, 227.

Zot të vetëm) në predikimin e emrave dhe cilësive të Allahut. U ofroi njerëzve sistemin e besimit të tevhidit, në të cilin Allahu (xh.sh.) është larg përngjashmërisë dhe bashkimit me ndonjë krijesë të Tij.

Kështu që Isai (a.s) me predikimin e tij, u tregonte njerëzve dhe u ofronte atyre sistemin e vërtetë në dallim nga sistemi i gabuar, që ishte përhapur më përpara në atë popull. Pra, kërkonte nga ata që të silleshin ndryshe dhe ta ndryshonin këtë sistem të gabuar.

Për këtë arsye atij i duhej të luftonte përballë jo një, por disa fuqive të mëdha. I duhej të luftonte përballë Perandorisë Romake, që ishte sunduesja e vendit, i duhej të luftonte kundër parisë fetare, e cila i ndryshonte ligjet e Allahut (xh.sh.) në Tevrat sipas dëshirave të tyre dhe gjithashtu i duhej të luftonte edhe me njerëzit injorantë, përballë të cilëve ishin të dhënë pas epsheve, si dhe atyre njerëzve që synimi i parë i tyre ishte vetëm përfitimi personal.

Për t'i bërë ballë dhe rezistencë gjithë këtyre, ai iu mbështet fuqisë së Allahut dhe ishte i vendosur për t'i vënë shpatullat me një durim të madh, fillimit të këtij misioni, i cili ishte i mbushur me vështirësi të mëdha. Nuk mund t'ia arrinte qëllimit të tij pa marrë parasysh çdo lloj rreziku dhe pa u munduar përballë çdo vështirësie që do t'i dilte përpara, për të realizuar këtë ndryshim të madh. Ai duhet të mënjanonte çdo lloj dashurie të shpirtit dhe të pasurisë, me qëllim që ai të mund të ishte i suksesshëm përballë kësaj injorance dhe përballë këtij populli, i cili kishte të gjitha mundësitë politike dhe fuqinë, për të sunduar në këtë vend.

A U MARTUA MERJEMJA (a.s) PAS LINDJES SË ISAIT ALEJHIS-SELAM?

“Ndërsa ai vazhdonte t’u fliste turmave, nëna e tij dhe vëllezërit e tij po rrinin jashtë dhe kërkonin të flisnin me të.”⁹¹⁷

---

917 *Ungjill; Mateu* 12:46; Sipas Toma është nr 99 , fq, 101.

“A sështë ky zdrukthtar i biri Marisë, vëllai i Jakobit, i Josesë, i Judës dhe i Simonit? Dhe nuk janë këtu midis nesh motrat e tij, të cilat skandalizoheshin për shkak të tij?”⁹¹⁸

“Isai (a.s) ka pasur dy apo tri motra?”⁹¹⁹

Ndërsa ai vazhdonte t’u fliste turmave, nëna e tij dhe vëllezërit e tij po rrinin jashtë, të cilët kërkonin të flisnin me të dhe dikush i tha: “Ja, nëna jote dhe vëllezërit e tu janë atje jashtë dhe duan të flasin me ty.”

Ai duke iu përgjigjur i tha atij që e kishte lajmëruar: “Kush është nëna ime dhe kush janë vëllezërit e mi?”

E shtriu dorën e vet drejt dishepujve të vet dhe tha: “Ja nëna ime dhe vëllezërit e mi. Kushdo që kryen vullnetin e Atit tim, që është në qiej, më është vëlla, motër dhe nënë.”⁹²⁰

Sikur e shikojmë në librat e shenjtë të të krishterëve, në Ungjillin e Mateut dhe të Markut, flitet se Isai (a.s) ka pasur vëllezër. Disa teologë të krishterë që i marrin për argumente këto thënie, në Ungjijtë e Mateut dhe të Markut thonë se Merjemja pas një periudhe kohe nga lindja e Isait (a.s) , është martuar me të fejuarin e saj Jusufin dhe me të cilin ka pasur edhe fëmijë të tjerë përveç Isait (a.s).⁹²¹

Kisha Lindore akoma është e mendimit se thënia në Ungjillin e Mateut, ka të bëjë me martesën e vërtetë të mëparshme të Jusufit.⁹²²

Mufesirët-komentatorët e Kuranit e kanë kufizuar fjalën “Dhurrijetehâ” në ajetin 34 të sures Âli Imran, e cila ka kuptimin e pasardhësit të saj vetëm me Merjemen dhe Isain (a.s).⁹²³

918 *Ungjill; Marku* 6:3.

919 A. Altindal, *Ûç İsa*, fq, 35.

920 *Ungjill; Mateu* 12:46-50; Toma’ya Göre *Ungjill*, 99 No’lu Hadis, fq, 101.

921 E. Renan, *İsa’nın Hayatı*, fq, 25; J. Stalker, *İsa’nın Hayatı*, fq, 22; J. Pollock, *Efendi*, fq, 46, 73; G. Tümer, *Hiz. Meryem*, fq, 108-109.

922 G. Tümer, *Hiz. Meryem*, fq, 109.

923 A. Efendi, *Tibjan Tefsiri*, I, 223; *T.D.V. İslâm Ansiklopedisi*, XXII, 232 .

Disa të krishterë që kanë bërë kërkimet e tyre mbi Kuranin, mendimin e mufesirëve e kanë shikuar të drejtë, gjithashtu ata i kritikojnë ata që thonë, se ajo ka pasur edhe fëmijë të tjerë, duke thënë se me fjalën “Dhurrijetehâ” nënkuptohet vetëm Merjemja dhe një fëmijë i saj me emrin Isa, kështu që nuk ka pasur asnjë fëmijë tjetër përveç Isait.⁹²⁴

Dijetarët e historisë Islame dhe në të gjithë librat e tefsireve janë të një mendimi, se Merjemja nuk është martuar pas lindjes së Isait (a.s) dhe se nuk ka pasur asnjë fëmijë tjetër përveç Isait (a.s).⁹²⁵

MREKULLITË QË SHFAQI ISAI ALEJHIS-SELAM.

“...Ne i dhamë Isait, birit të Merjemes, prova (mrekulli) të qarta dhe e ndihmuam me Shpirtin e Shenjtërisë (Xhebrailin a.s.)...”⁹²⁶

Profecia është një pretendim i madh. Ajo nuk i ngjan pretendimeve të tjera, sepse ata që i besojnë, fitojnë jetën e përhershme të xhenetit, ndërsa ata që nuk i besojnë, ngelin përgjithmonë në jetën e xhehenemit. Përballë një gjendjeje të tillë, ai që pohon se është profet, ka mundësi që ai të mos jetë në të vërtetë profet dhe nëse ai nuk është me të vërtetë profet, atëherë ata që i kanë besuar atij, do të jenë përgjithmonë në xhehenem. Për këtë arsye kur e dëgjoi populli Isain (a.s), se po pohonte që ai ishte profet, i kërkuan argumente dhe mrekulli atij, që ta vërtetonin pretendimin e tij.

Isai (a.s) iu dha mrekulli popullit të vet, të cilat e vërtetonin pretendimin e tij edhe atë që kanë sjellë profetët e tjerë përpara tij. Ai filloi ta përforcojë Teveratin e ndryshuar me predikimin e Inxhilit dhe me mrekullitë e dijes së mjekësisë, e cila ishte dija më e preferuar në atë kohë në popull, me mrekulli të jashtëzakonshme.⁹²⁷ Ai i thërriste

924 H. Safir, *El-Mesih Fi'l-Kur'an*, fq. 8; E. Fatiş, *Kur'anîda Hz. İsa*, fq. 89.

925 C. Yıldırım, *Asrın Kur'an Tefsiri*, II, fq. 892.

926 Sûre Bekare, 2/ 253.

927 Muxhize: Ndodhi apo një ngjarje e jashtëzakonshme, që e tregon një person me ndihmën dhe me urdhrin e Allahut (xh.sh.), i cili pohon se është i Dërguar i Allahut. *T.D.V. İslâm Ansiklopedisi*, 16/181.

ata në shpëtimin e vetëm, i cili është adhurimi i Allahut të vetëm, iu tregonte atyre se duhet t'i nënshtroheshin madhërisë dhe ligjeve të Allahut (xh.sh).

Allahu i Madhëruar ka mbështetur çdo profet që ka dërguar me mrekulli të përshtatshme për secilin popull ku e ka dërguar. Për she-mbull, në kohën e Musait (a.s) gjëja më e preferuar e asaj kohe ishte magjia dhe magjistarët. Allahu i Madhëruar e dërgoi Musain (a.s) profet tek populli i tij me mrekulli që i habiti të gjithë njerëzit. Me mrekullinë e “Asas (shkopit, të cilin kur e hidhte në tokë shndërrohej në gjarpër të vërtetë) dhe me Jed-i Bejda (mrekullia e ndriçimit të dorës kur e nxirrte nga xhepi)”. Kur e shikuan magjistarët mrekullinë e hedhjes së shkopit, e kuptuan se kjo është një mrekulli e vërtetë nga Krijuesi i çdo gjëje, atëherë ata menjëherë ranë në sexhde dhe thanë, se ne i besuam Zotit të Musait dhe Harunit alejhimes-selam.

Ndërsa në kohën e Isait (a.s), ishte koha kur njerëzit preferonin më shumë dijen e mjekësisë dhe dijet natyrore. Isai (a.s) u dërgua profet te populli i tij i pajisur me mrekulli që nuk mundet t'i bëjnë ato njerëzit e thjeshtë dhe u tha atyre:⁹²⁸

**“E ndërsa lutej në këmbë, në faltore, engjëjt e thirrën (Zekeri-
jan): “Allahu të jep lajmin e mirë për Jahjain, i cili do të vërtetojë
Fjalën e Allahut (Isain a.s.), do të jetë një fisnik, i dëlirë dhe pro-
fet, një prej të mirëve”⁹²⁹**

Krijuesi këtu përsëri ishte Allahu i Madhëruar, por ia mundësoi bërjen e kësaj mrekullie Isait (a.s). Isai (a.s) me lejen dhe urdhrin hyjnor i jepte shpirt asaj krijese.⁹³⁰

Thuhet se zogu që përmendet në këtë ajet kuranor ka qenë “la-kuriqi i natës”.⁹³¹ Lakuriqi i natës është në formën e zogut, por që i

928 *Tefsiru'l-Ibn Kethir*, I, 364-65; Z. Gazâli, *Kur'ânà Bakışlar*, fq. 165.

929 Sûre Âli Imran, 3/ 39.

930 M. Ebu Zehra, *Hristiyanlık Üzerine Konferanslar*, fq. 36.

931 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 124; Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, 106; F. er-Razi, *Tefsiru'l- Kebir Me-fatihu'l-Gajb*, VI, 328; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'l-Ahkami'l-Kur'an*, IV, 215.

përngjan njeriut. Ai ka dhëmbë dhe cica. Shumohet duke pjellë dhe gjithashtu ka edhe menstruacione (i përket gjitarëve).⁹³²

Isai (a.s) me anë të krijimit të zogut nga balta kishte si qëllim vërtetimin e shpirtit, që hebrenjtë e mohonin ekzistencën e tij, sepse balta është vetëm material. Pra, duhet t'i japësh një fuqi tjetër jashtë materies të kësaj balte, që të bëhet e gjallë ajo.⁹³³

Kjo mrekulli në një anë tregon formën e krijimit të njeriut dhe profetit të parë, që është Ademi (a.s) dhe në anën tjetër hap edhe dërrën e vërtetësisë së ligjeve të Allahut në krijimin e Tij.⁹³⁴

Isai (a.s) e vazhdoi fjalën e tij duke thënë: **“...Ju kam sjellë prova nga Zoti juaj (që vërtetojnë Profecinë time): bëj për ju diçka prej balte në formë shpendi, fryj në të e me urdhrin e Allahut ajo bëhet shpend i gjallë; shëroj të verbrit e lindur dhe të lebrosurit dhe i ngjall të vdekurit me lejen e Allahut; ju tregoj çfarë hani dhe çfarë ruani në shtëpitë tuaja. Sigurisht që te të gjitha këto ka prova për ju, nëse jeni besimtarë të vërtetë”**⁹³⁵⁹³⁶

Në atë periudhë rreth Kudsit kishte shumë njerëz që ishin të sëmurë me këtë sëmundje, të cilën edhe doktorët ishin të pafuqishëm për ta shëruar.

Kjo mrekulli ishte një argument për të shikuar fuqinë e Allahut të Madhëruar dhe t'i shtynte doktorët dhe dijetarët për ta besuar Allahun e Madhëruar.⁹³⁷

Fama e tij u përhap në të gjithë Sirinë, filluan në këtë mënyrë të sillnin të gjithë të sëmurët që vuanin nga lëngata, apo nga dhimbje të ndryshme, të demonizuar, epileptikë dhe paralitkë dhe ai i shëronte.⁹³⁸

932 I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, IV, fq, 215

933 M. Ebu Zehra, *Hristiyanlık Üzerine Konferanslar*, fq, 39-40

934 C. Yıldırım, *Asrın Kur'an Tefsiri*, II, fq, 916

935 Sûre Âli Imran, 3/ 49

936 Edhe në Ungjijtë e sotëm vërtetohet mrekullia e shërimit të njerëzve nga Isai (a.s). *Ungjill; Mateu* 8: 1-4, 9: 28-31; *Marku* 1: 40-45; *Lluka* 5: 12-16, 7: 22, 17: 11-19; *Ëncil-i Şerif ile Tefsiri* 1/217

937 I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, IV, fq, 217

938 *Ungjill; Mateu* 4: 24.

Thuhet se numri i të shëruarve⁹³⁹ nga sëmundjet e ndryshme ka qenë pesëdhjetë mijë.⁹⁴⁰ Isai (a.s) e vazhdoi fjalën e tij duke thënë: **“dhe i ngjall të vdekurit me lejen e Allahut”**.⁹⁴¹

Allahu Fuqiptotë ishte Ai që e bëri ringjalljen këtu, por në këtë rast Allahu i Madhëruar ia kishte dhënë fuqinë e ringjalljes Isait (a.s). Kjo ishte një shenjë treguese dhe vërtetuese e dërgimit dhe profecisë së tij.⁹⁴²

Isai (a.s) përpara se të ngjallë ndonjë të vdekur, i hapte duart dhe i lutej Allahut (xh.sh) duke thënë: “O Zoti im! Ti je Krijuesi i shtatë palë qiejve dhe shtatë palë tokave. Pa dyshim Ti më dërgove mua profet tek Benî Izrailët. Dhe unë po i ftoj ata për në rrugën tënde duke ju treguar mrekullinë e ngjalljes së të vdekurve. Atëherë mundësoje ngjalljen e këtij të vdekuri.”⁹⁴³

Kelbi tregonte se: Isai (a.s) i ngjallte të vdekurit duke ju thënë: “Ja Hajju Ja Kajjûm. Khum bi idhnil-lah.”⁹⁴⁴

Të ngjallurit janë katër vetë. Njëri nga ata ishte Sami, biri i Nuhut (a.s). Sami ka vdekur përsëri pasi e ka ngjallur dhe ka folur me Isain (a.s),⁹⁴⁵ ndërsa të tjerët kanë jetuar dhe për më tepër janë martuar dhe kanë bërë edhe fëmijë.⁹⁴⁶

Këto mrekulli ishin për t’u treguar hebrenjve që nuk besonin se do të ringjallen përsëri pas vdekjes nga fuqia e Allahut, për t’i treguar

939 Mrekullinë e ringjalljes dhe të shërimit të njerëzve të sëmurë nga Isai (a.s) e shikojmë edhe në Ungjijtë e sotëm: *Gjoni Ungjilli* 11: 17, 12:7; *Lluka Ungjilli* 7: 11-17; *Ëncil-i Şerif ile Tefsiri* I, 215.

940 A. Efendi, *Tibjan Tefsiri*, Ayin tabi Mehmed Efendi, I, fq, 230.

941 Sûre Âli Imran, 3/ 49.

942 M. Ebu Zehra, *Hristiyanlık Üzerine Konferanslar*, fq, 36; J. Stalker, *İsa'nın Hayatı*, fq, 78.

943 M. Ustaosmanoğlu, *Rûhu'l-Furkan*, I, fq, 523.

944 F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihü'l-Gajb*, VI, fq, 330.

945 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 135; Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, 107; F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihü'l-Gajb*, VI, 330.

946 Ibnu'l-Ethir 1/315; F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihü'l-Gajb*, VI, 330; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, IV, 217.

atyre se premtimi i Allahut padyshim që do të realizohet dhe gjithashtu ishte një ngjarje e paparë, që i lente njerëzit gojëhapur.⁹⁴⁷

Isain (a.s) e shikoi një grua në kohën kur ai po ngjallte të vdekurit, po shëronte të verbërit dhe i tha: “Përgëzime dhe lumturi asaj nëne, që të mbarti në bark dhe të ushqeu me qumështin e saj.”

Isai (a.s) i kthehu përgjigje gruas duke i thënë: “Ai që lexon librin e Allahut (xh.sh), ai që i përmbahet ligjeve të Tij, përgëzime njerëzve që bëjnë vepra të mira”⁹⁴⁸

Isai (a.s) e mbylli fjalimin e tij duke thënë: “Unë ju tregoj për atë që hani dhe që depozitoni në shtëpitë tuaja. O populli hebre! Nëse nuk jeni popull kokëfortë dhe nëse dëshironi për të besuar, këto ajete dhe këto mrekulli janë të mjaftueshme dhe është e prerë që unë jam dërguar profet tek ju nga Allahu, Krijuesi dhe Sunduesi i gjithësisë”⁹⁴⁹ **“...ju tregoj çfarë hani dhe çfarë ruani në shtëpitë tuaja. Sigurisht që te të gjitha këto ka prova për ju, nëse jeni besimtarë të vërtetë.”**⁹⁵⁰

Allahu i Madhëruar me anë të këtyre mrekullive dëshironte që ata t'i pastrojnë shpirtat dhe të hiqnin urrejtjen dhe armiqësinë që kishin mes njëri-tjetrit, sepse Allahu i Madhëruar di çdo mëkat që vepronte populli hebre, qofshin ato fshehurazi apo haptazi.

“Allahu do të thotë: “O Isa, i biri Merjemes, kujtoje mirësinë Time ndaj teje dhe nënës sate: se si të forcova ty me Shpirtin e Shenjtë (Xhebrailin), kështu që ti u predikojë njerëzve, kur ishe foshnjë në djep dhe i rritur; se si të mësova Librin dhe Urtësinë, Teuratin dhe Ungjillin; se si me vullnetin Tim krijojë një figurë shpendi prej balte, pastaj fryje në të dhe ajo bëhej zog me vull-

947 M. Ebu Zehra, *Hristiyanlık Üzerine Konferanslar*, fq, 39-40; C. Yıldırım, *Asrın Kur'an Tefsiri*, II, 916.

948 *Kitâbu'z-Zuhd*, I, 318; F. er-Razi, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihu'l-Gajb*, XV, 339; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, XI, 200; Sipas Tomas Ungjill, nr 79 transmetimi, fq, 99; E. Renan, *İsa'nın Hayatı*, fq, 38.

949 Mevdudi, *Tefhimu'l-Kur'an*, I, fq, 227.

950 Sûre Âli Imran, 3/ 49.

netin Tim; se si me vullnetin Tim i shëroje të lindurit të verbër e të lebrosurit; se si me vullnetin Tim i ngjallje të vdekurit; se si i pengova sulmet e izraelitëve kundër teje, atëherë kur iu solle atyre prova të qarta e mohuesit në radhët e tyre thanë: “Kjo është vetëm magji e kulluar!”⁹⁵¹

Populli hebre edhe në kohën e profetit Isa (a.s) ka treguar kokëfortësi dhe ka qenë i shurdhët përballë mrekullive, që ishin të mjaftueshme dhe do të largonin çdo dyshim të tyre.

“Do t’i largoj prej shenjave të Mia ata që sillen me arrogancë në Tokë, kështu që edhe kur të shohin çfarëdo shenje, nuk do ta besojnë atë. Kur të shohin rrugën e drejtë, ata nuk do ta ndjekin atë dhe, kur të shohin rrugën e gabuar, do ta marrin atë, sepse ata nuk i besuan shpalljet Tona dhe nuk u kushtonin vëmendje atyre.”⁹⁵²

ATA QË PËRGOJUAN MERJEMEN DHE ISAIN ALEJHIS-SELAM U SHNDËRRUAN NË DERRA.

Ishte tepër e vështirë për Isain (a.s) që t’ua mbyllë gjuhët atyre, pavarësisht mrekullive të mëdha që u tregoi ai. Përsëri ishte tepër e vështirë thirrja në besimin e Allahut të vetëm, përballë këtyre zemrave të egërsuara dhe shpirttrave të shkatërruar që e refuzonin profecinë e Tij. Populli në të cilin u dërgua ai ishte një popull me zemra dhe shpirta të ngurosurra dhe llogjika e tyre ishte në një errësi të plotë. Ishte një detyrë tepër e vështirë dhe tepër e mundimshme thirrja e tyre në rrugën e drejtë. Natyrisht që në asnjë periudhë nuk ka qenë e lehtë thirrja dhe predikimi i profetëve për t’i drejtuar njerëzit e gabuar në rrugë të drejtë. Këto detyra gjithmonë janë realizuar duke ndryshuar krejtësisht gjendjen e tyre me mundime tepër të mëdha.

Isai (a.s) hyri në Orashalim (Bejtu’l-Makdis) për të predikuar thirrjen në besimin e një Zoti të vetëm.⁹⁵³ Ai u takua me disa hebrenj

951 Sûre Máide, 5/110.

952 Sûre Araf, 7/146.

953 *Yakubi-Tarihi*, I, 76; M. Köksal, *Peygamberler Tarihi*, II, 332.

gjatë udhëtimit. Ata kur e takuan Isain (a.s) filluan ta ofendojnë dhe të shpifnin rreth Tij dhe nënës së tij, e cila është gruaja më e pastër e të gjitha kohëve, duke thënë: “Erdhi në qytetin tonë magjistari, i biri i nënës magjistare, ky që bën punë të këqija ashtu sikurse bën nëna e vet!”⁹⁵⁴

Isai (a.s) kur i dëgjoi fjalët e tyre, hapi duart dhe i mallkoi ata duke thënë: “O Zoti im! Ti je Krijuesi im! Unë jam krijuar me urdhrin Tënd “Bëhu” dhe unë jam Krijuar nga shpirti juaj. Unë, nuk ju shkova atyre me dëshirën time profet. O Zoti im! Mallkoji ata që më shanë mua dhe nënën time, largoji ata nga mëshira Jote”⁹⁵⁵

Allahu i Madhëruar e pranoi mallkimin që bëri Isai (a.s), i cili ishte një profet, të cilin nga mëshira që ka për njerëzit, i Lartësuari e kishte dërguar për t'i ftuar ata në rrugën e drejtë. Kështu që Allahu (xh.sh) i ktheu në derra ata që e zgjatën gjuhën duke shpifur dhe që shanë Merjemen, e cila është gruaja shembull për të gjitha kohët në këtë botë.⁹⁵⁶

“(I mallkuam ata) për shkak të mosbesimit të tyre (ndaj Isait a.s.), për shkak të shpifjeve të mëdha që thanë kundër Merjemes”⁹⁵⁷
(Kujtoje) atë që ruajti virgjërinë e saj! Ne frymë brenda saj nga shpirti Ynë dhe e bëmë atë dhe birin e saj mrekulli për gjithë njerëzit.⁹⁵⁸

Edhe Merjemen, të bijën e Imranit, e cila ruajti virgjërinë e saj; Ne frymë brenda saj nga shpirti Ynë (shpirtin e Isait a.s.). Ajo u besoi fjalëve të Zotit të saj dhe librave të Tij e ishte nga të devotshmit!⁹⁵⁹

“Dhe u kthye te populli i vet, duke mbajtur fëmijën. Ata i thanë: “O Merjeme, ke bërë diçka të turpshme! O motra e Harunit!

954 Thâlebi - Araidh, fq, 399; Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi't-Tarih*, I, 289; F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihu'l-Gajb*, VIII, 402.

955 Ibnu'l-Ethir, *El-Kâmil fi't-Târih*, I, fq, 289.

956 Thâlebi - Araidh, fq, 400; Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi't-Tarih*, I, 289.

957 Sûre Nisâ, 4/156.

958 Sûre Enbija, 21/91.

959 Sûre Tahrîm, 66/12.

Babai yt nuk ka qenë njeri i keq, as nëna jote nuk ka qenë grua e shthurur.”⁹⁶⁰

GJENDJA FETARE E POPULLIT HEBRE NË ATO KOHË.

Beni Izrailët pavarësisht se iu ishin dërguar shumë profetë, ata përsëri devijuan dhe e prishën fenë e tyre.

Në mesin e tyre qëndronte një grup të quajtur Saducej, të cilët mbaheshin si shtresa e pasur dhe aristokrate e tyre, këta e refuzonin pavdekshmërinë e shpirtit, ditën e gjykimit, si dhe gjithashtu e refuzonin gjykimin e tyre në ahiret. Ata besonin se njerëzit do të shpërblehen për të mirat që kanë vepruar dhe do të dënohen për mëkatet që kanë bërë në këtë botë. Ky ishte grupi sundues në tempull. Ishin pikërisht këta, të cilët i kishin ndryshuar ligjet e fesë, duke u dhënë pas epsheve dhe dëshirave të kësaj bote. Ishin këta, të cilët e kishin reduktuar fenë në disa mënyra dhe simbole. Vlera e atyre personave që qëndronin nëpër vendet e lutjeve ishte rritur tej mase, sepse Saducejtë predikonin duke thënë se vetëm ata persona mund të arrinin tek Zoti i Jahve. Atyre u paraqiteshin çështjet ditore dhe ata merreshin me zbatimin e ligjeve. Saducejtë ishin të privilegjuar si nga ana financiare dhe ajo shpirtërore në shërbimin e tempullit në Kuds. Ata dolën menjëherë kundër Isait (a.s), sepse kishin një mentalitet adhurues pas kësaj bote.

Ndërsa një grup tjetër, të cilët mbaheshin si mesatar, ishin Farisenjtë. Këta njiheshin për zbatimin dhe për lidhjen e fortë të tyre pas ligjit hebre. Ata besonin në melekë, në ringjalljen pas vdekjes, në pavdekshmërinë e shpirtit si dhe në caktimin e Zotit. Mirëpo edhe ky grup hebre, nuk e shikuan pozitive thirrjen e Isait (a.s), duke qëndruar të lidhur pas Torahut dhe kulturës hebraike.

Kurse grupi tjetër hebre, Essenijtë bënë një jetë manastiri, refuzonin therjen e kafshëve dhe ushqeheshin vetëm me bimët. Ky grup hebre besonte në pavdekshmërinë e shpirtit, në ringjalljen pas vdek-

⁹⁶⁰ Sûre Merjem, 19/27-28.

jes dhe në ditën e gjykimit. Thuhet se Essenitë e shikojnë krishterimin afër me veten e tyre.⁹⁶¹

Udhëheqësit Hebrenj bashkë me shërbëtorët e tempullit për të fituar para nuk ndruheshin për të ndërruar fjalët e Allahut, me fjalët e tyre në Tevrat, akoma edhe më keq, këtë gjë ata e kthyen në një profesion. I nxisnin të varfrit për të dërguar kurbane dhe dhurata nëpër tempuj, me qëllim që të mbushnin thesaret e tyre.

Këto veprime në Kuranin Famëllartë tregohen në këtë mënyrë: **“O besimtarë! Në të vërtetë, shumë priftërinj dhe murgj përlajnë pasurinë e njerëzve pa të drejtë dhe i largojnë ata nga rruga e Allahut. Ata që grumbullojnë ar dhe argjend dhe nuk e shpenzojnë për hir të Allahut, paralajmëroji me dënim të dhembshëm.”**⁹⁶²

Në këtë periudhë ekzistonte një çrregullim i madh në të ardhurat e popullit. Shumica e popullsisë jetonte në skamje të madhe, ndërsa shtresa e udhëheqësve fetarë dhe e udhëheqjes shtetërore, ishte shtresa e pasur, që bënin një jetë luksoze duke u dhënë pas dëshirave të kësaj bote. Nëpër popull ishte përhapur imoraliteti, varfëria dhe sëmundjet e ndryshme.

Allahu i Madhëruar na tregon në Kuran rreth përhapjes së imoralitetit, të prishjes së rregullit, të hallallit dhe haramit në popullin hebre: **“Ne ua ndaluan atyre disa ushqime të mira, të cilat ishin të lejuara për ta, për shkak të prapësive që bënë, për shkak se ata pengonin shumë njerëz nga udha e Allahut, për shkak se merrnin kamatë, megjithëse kjo ishte e ndaluar për ta dhe për shkak se përvetësonin padrejtësisht pasurinë e njerëzve. Jobsimtarëve midis tyre, Ne u kemi përgatitur një dënim të dhembshëm.”**⁹⁶³

---

961 İ. Yiğit, *Peygamberler Tarihi*, fq. 589-590

962 Sûre Tevbe, 9/34.

963 Sûre Nisa, 4/160-161.

HAVARIJUNËT NË PËRPJEKJEN E ISAIT (a.s) PËR NJOHJEN E NJËSISË SË ZOTIT

Të vërtetat hyjnore që kishte sjellë Isai (a.s) populli hebre i shikonte të rrezikshme, përballë përfitimeve dhe të ardhurave të tyre. Falltarët dhe Farisenjtë u shqetësuan nga Isai (a.s.), ngaqë ai ndalonte kamatën dhe ryshfetin, gjatë thirrjeve të tij të ndershme, si dhe urdhëronte besimin në një Zot të vetëm. Ata u frikësuan se do të humbisnin karrierën e tyre që kishin në mesin e popullit dhe për këtë arsye thirrja e Isait (a.s) në Islam, kishte filluar t'i trembte ata. Sipas atyre kjo thirrje duhej të parandalohet, përpara se të përhapej akoma më shumë. Për këtë arsye prijësit fetarë dhe udhëheqësit shtetërorë filluan ta urrejnë predikimin e Isait (a.s).

“Kur Isai vuri re mosbesimin e tyre, tha: “Kush janë ndihmuesit e mi në rrugën e Allahut?”⁹⁶⁴

Kështu Isai (a.s) mbledhi një grup besimtarësh dhe vazhdoi thirrjen e popullit për në Islam.⁹⁶⁵ Havarijunët që ishin njerëzit e tij dhe që e kishin besuar me zemër thanë: **“nxënësit (e tij) u përgjigjën: “Ne jemi ndihmuesit e (fesë së) Allahut. Ne e besojmë Allahun e ti (Isa) dëshmo se ne (i) jemi nënshtruar (Atij)”⁹⁶⁶** Më pas duke i ngritur duart, thanë: **“Ne jemi ndihmuesit e (fesë së) Allahut. Ne e besojmë Allahun e ti (Isa) dëshmo se ne (i) jemi nënshtruar (Atij). Zoti ynë! Ne besojmë atë që na ke shpallur dhe pasojmë të Dërguarin (Isain). Na shkruaj pra, bashkë me dëshmitarët!”⁹⁶⁷**

Havarijun janë shokët e ngushtë të Isait (a.s). Janë emërtuar kështu nga besimi i pastër dhe i drejtë i tyre.⁹⁶⁸

Hasan el-Basri ka thënë: “Havari” do të thotë “ndihmëtar”.⁹⁶⁹

964 Sûre Âli Imran, 3/ 52.

965 Komision, *Kur'ân Yolu*, I, fq, 426.

966 Sûre Âli Imran, 3/ 52.

967 Sûre Âli Imran, 3/ 52-53.

968 K. Efendi, *Hulâsatu'l-Bejân Fi Tefsir'il-Kur'ân*, II, fq, 610.

969 Ö. Ömer, *Kur'ân-ı Kerim'de Hz. İsa*, fq, 51.

Resulull-llahu (s.a.v.s) kur kërkoi ushtarë vullnetarë për në Luf-tën e Hendekut, Zubejri (r.a) kishte vrapuar i pari. Kur thirri për herë të dytë, Zubejri (r.a) erdhi përsëri. Kur përsëri thirri më pas, Zubejri (r.a) erdhi menjëherë përsëri. Pas kësaj i Dërguari i Allahut (s.a.v.s) tha: “Çdo profet e ka nga një havari (ndihmëtar). Havariu im është Zubejri (r.a).”⁹⁷⁰

Fjala “havari” në arabisht vjen në kuptimet: e bardhë, bardhësi, i zgjedhur, pa të meta, i drejtë, të dhënit e vetes në një vendim, ndih-mëtar dhe shok i ngushtë.⁹⁷¹

Sipas Imam Rida, shokët e Isait (a.s) janë thirrur “Havari”, ngaqë ishin persona që i predikonin dhe i këshillonin të tjerët, por gjith-ashtu këshillonin dhe predikonin edhe veten e tyre.⁹⁷²

Literatura Islame dhe e Krishterë pajtohen në të njëjtin mendim, se Havaritë ishin dymbëdhjetë vetë.⁹⁷³ Në Ungjillin e Mateut lista e havarive është kështu: “Dhe emrat e dymbëdhjetë apostujve janë këta: i pari Simoni, i quajtur Pjetër dhe Andrea, vëllai i tij, Jakobi i Zebe-deut dhe Gjoni, vëllai i tij, Filipi dhe Bartolomeu, Thomai dhe Mateu tagrambledhësi, Jakobi i Alfeut dhe Lebeu, i mbiquajtur Tade, Simon Kananeasi dhe Judë Iskarioti, ai që më pas e tradhtoi.”⁹⁷⁴ Thuhet se besimtarët e Isait (a.s) janë me mijëra e dhjetëra, por këta dymbëdh-jetë vetë, (Havaritë) , janë nxënësit e pandarë (sikurse As’hab-i Suffa të profetit Muhamed Alejhis-selam) të profetit Isa (a.s).⁹⁷⁵

“O besimtarë, bëhuni ndihmësit e Allahut, ashtu siç u tha di-shepujve Isai, i biri i Merjemes: “Kush janë ndihmësit e mi për çështjen e Allahut?” Dishepujt u përgjigjën: “Ne jemi ndihmësit e Allahut!” Kështu, një pjesë nga bijtë e Izraelit e besoi, kurse pjesa

970 Buhârî, *Fezailu Ashabi’n-Nebi*, 13; Muslim, *Fezailu’s-Sahabe*, 48.

971 Komisyon, *Kur’an Yolu*, I, fq, 427.

972 *El-Ujun*, II, 79; A. Tabatabaî, *El-Mizan fi Tefsir’il-Kur’an*, III, 325.

973 *Ungjilli Barnabas*, 213. Bölüm, fq, 351; Et-Taberî, *Tefsiru’t-Taberî*, II, 109; Ibn Haldun, *Mukaddime*, I, 321; J. Pollock, *Efendi*, fq, 74.

974 *Ungjill*; *Mateu* 10: 2-4.

975 Sâ’lebi, *Kisâsu’l-Enbija*, fq, 340-41; Hz. İsa, Ö. Ömer, fq, 51.

tjetër e mohoi. Prandaj Ne i forcuam besimtarët kundër armikut të tyre dhe ata dolën ngadhënjimtarë.”⁹⁷⁶

“Pas tyre Ne çuam të dërguar të tjerë, mandej dërguam Isain, të birin e Merjemes. Ne i dhamë atij Ungjillin, kurse në zemrat e pasuesve të tij mbollëm butësi dhe mëshirë. Sa për murgërinë, Ne nuk ua urdhëruam atë, por ata e shpikën vetë për të arritur kënaqësinë e Allahut. E megjithatë, ata nuk u kujdesën si duhet për të. Kështu, Ne u dhamë besimtarëve të vërtetë prej tyre shpërblimin e merituar, sado që shumë prej tyre janë të pabindur.”⁹⁷⁷

“E kushdo që i bindet Allahut dhe të Dërguarit, të tillët do të jenë së bashku me ata që Allahu i shpërbleu: me pejgamberët, besnikët e dalluar, dëshmorët dhe me të mirët. Sa shokë të mirë janë ata!”⁹⁷⁸

TRYEZA (MAIDE) QË IU ZBRIT NGA QIELLI HAVARIVE.

Havaritë kishin agjëruar tridhjetë ditë me urdhrin e Isait (a.s).⁹⁷⁹ Pas kësaj thanë: “ O Isa, i biri i Merjemes, a mundet Zoti yt të na zbresë një sofër prej qielli?”⁹⁸⁰

Aisheja (r. anha) ka thënë rreth këtij ajeti: “Havaritë ishin njerëz që e njihnin Allahun aq mirë, saqë nuk thonin se “A i mjafton fuqia Zotit tënd për çdo gjë?”, por Havaritë thonin: “**Ne besojmë, prandaj dëshmo se Ty të jemi dorëzuar!**”⁹⁸¹ Havaritë me këtë shprehje kanë dashur të thonë: “A mund ta kërkosht ti nga Zoti yt?”⁹⁸²

Ndërsa Isai (a.s) iu tha atyre: “Mjaftohuni me rrizkun e Allahut që është në botë, mos kërkonit tryezë nga qielli. Nëse do të kërkonit, atëherë ajo është një mrekulli nga Zoti juaj. Mos harroni se populli The-

976 Sûre Sâf, 61/14.

977 Sûre Hadid, 57/27.

978 Sûre Nisa, 4/69.

979 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, fq, 142.

980 Sûre Mâide, 5/112.

981 Sûre Mâide, 5/111.

982 F. er-Râzi, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihu'l-Gajb*, IX, fq, 284.

mud u shkatërruan, ngaqë kërkuan mrekulli nga profetët.”⁹⁸³ **“Kini frikë Allahun, nëse jeni besimtarë të vërtetë!”**⁹⁸⁴

Atëherë Havaritë thanë, nëse do na vijë ndonjë tryezë nga qielli, atëherë do ta kuptojmë dhe do ta quajmë një shenjë që na është pranuar agjërimi ynë.⁹⁸⁵ **Ne dëshirojmë të hamë nga ajo – thanë ata –, me qëllim që të na qetësohen zemrat dhe ta dimë se na ke thënë të vërtetën dhe për atë të jemi dëshmitarë.”**⁹⁸⁶

Është diçka e vërtetë që tek çdo popull **“shikimi** është më ndikues se sa **“dëgjimi”**, edhe tek Havaritë po këtë dëshirë vërejmë. Ibrahim (a.s) një herë e pyeti Allahun e Madhëruar dhe i tha: **“Kur Ibrahim tha: “O Zoti im! Tregomë si i ngjall të vdekurit!” – Zoti i tha: “A nuk beson?” – “Besoj” – iu përgjigj Ibrahim, “por dëshiroj të më qetësohet zemra.” Allahu i tha: “Merr katër zogj dhe copëtoji. Shpërnda në çdo kodër nga një copë prej tyre pastaj thirri! Ata do të të vijnë me të shpejtë. Dhe ta dish se Allahu është i Plotfuqishëm dhe i Urtë.”**⁹⁸⁷

Isai (a.s) kur e shikoi se havaritë nuk kishin ndonjë qëllim të keq, apo kundërshtim, atëherë i bëri lutje Allahut dhe tha: **“O Allah, o Zoti ynë! – tha Isai, i biri i Merjemes – Zbritna një sofër nga qielli, që të jetë festë për ne, për të parin dhe të fundmin tonë dhe të jetë mrekulli prej Teje dhe na jep mirësi, se Ti je Dhuruesi më i mirë!” Allahu u përgjigj: “Unë do t’jua zbres sofrën. Por cilindo nga ju që nuk beson pas kësaj, do ta dënoj ashtu siç nuk kam dënuar askënd në botë.”**⁹⁸⁸

---

983 A. Aydemir, *İslâmi Kaynaklara Göre Peygamberler*, fq, 258-59.

984 Sûre Mâide, 5/112.

985 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, fq, 142.

986 Sûre Mâide, 5/113.

987 Sûre Bekare, 2/ 260.

988 Sûre Mâide, 5/114-115

Pas agjërimit të tridhjetë ditëve të Havarive⁹⁸⁹ dhe pas lutjes së Isait (a.s) “Zbriti një tryezë nga qielli.⁹⁹⁰ Ne tryezë kishte mish dhe bukë.⁹⁹¹”⁹⁹²

Kur iu zbrit tryeza përpara tyre, Isai (a.s) i bëri këtë lutje Allahut: “O Zot! im! Bëje mëshirë këtë tryezë për bijtë e Izraelit, mos e bëj atë arsye dënimi. O Zot! Ti i dhe të gjitha, sa shumë gjëra që u kërkuan nga Ty. O Zot! Na bëj neve nga falënderuesit! O Zot! Mbështetem tek Ty në përbuzjen dhe shkakun e dënimit nga kjo tryezë. O Zot! Bëje këtë tryezë shkak shëndeti dhe lumturie për ne! O Zot! Mos e bëj atë shkak dënimi dhe torture për ne!”⁹⁹³

Sipas transmetimit thuhet se numri i njerëzve që kanë ngrënë nga kjo tryezë ka qenë një mijë e treqind,⁹⁹⁴ ose pesë mijë,⁹⁹⁵ ose shtatë mijë vetë.⁹⁹⁶

“Janë urdhëruar që të mos bëjnë ndonjë tradhti dhe të mos fshehin ndonjë gjë nga ky ushqim për të nesërmen.”⁹⁹⁷

Gjithashtu Allahu i Madhëruar e ka urdhëruar Isain (a.s) me shpallje duke e urdhëruar: “Ndaje sofrën time me të gjithë njerëzit e varfër përveç të pasurve.”⁹⁹⁸

Isai (a.s) kur thirri vetëm të varfërit në tryezë sipas urdhërit të shpalljes, kjo gjë u erdhi rëndë të pasurve, kështu që e mohuan zbritjen e tryezës nga qielli dhe u thanë të varfërve: “A mos mendoni se

989 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, fq, 142

990 Tirmidhi, *Tefsir*, VI, (3061); Et-Taberi, *Tefsiru't-Taberi*, II, 113; F. er-Razi, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, IX, 290

991 Në Ungjijtë e sotëm, tregohet se Isai (a.s) ka ushqyer një numër njerëzish prej pesë mijë vetash me pesë bukë dhe dy peshq, dhe për më tepër pasi janë ngopur të gjithë, ka ngelur akoma ushqim më pas. *Ungjill; Marku 6: 35-44; Gjoni 6:1-15.*

992 Tirmidhi, *Tefsir*, VI, (3061).

993 F. er-Razi, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihul-Gajb*, IX, , fq, 291.

994 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, fq, 143.

995 Thâlebi - Araidh, fq, 398.

996 Thâlebi - Araidh, fq, 398; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 143.

997 Tirmidhi, *Tefsir*, VI, (3061).

998 Thâlebi - Araidh, fq, 398-99; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 143.

kjo tryezë me të vërtetë ka zbritur nga qielli?” Duke u thënë atyre kështu, mundësuan përçarjen e të varfërve mes njëri-tjetrit.⁹⁹⁹ Filloi të hyjnin mes tyre vesveset dhe frika se kjo tryezë do të mbarojë pas një kohe dhe se nuk do të ngeli ndonjë gjë për të nesërmen, kështu që ata e tradhëtuan (Allahun), fshehën disa gjëra nga tryeza, për t’i ruajtur për të nesërmen. Pas kësaj tradhtie, ata u kthyen në formën e majmunave dhe të derrave.¹⁰⁰⁰

ARMIQËSIA E BIJVE TË IZRAELIT KUNDËR PROFECISË SË ISAIT ALEJHIS-SELAM!

Gjatë kohës kur Hebrenjtë ishin nën sundimin romak, nuk dëshironin ta pranonin Isain (a.s) për Mesih, profetin që ata po prisnin. Mesihu që prisnin ata, do t’i shpëtonte nga sundimi Romak dhe nga gjendja e tyre e mjeruar,¹⁰⁰¹ gjithashtu Mesihu që prisnin ata, do të ishte një profet me qendrën e tij në Jerushalim-Jeruzalem (Kuds), ku do të krijonte një perandori të madhe, si dhe do të ishte sunduesi i të gjithë botës.¹⁰⁰²

Ata nuk e pëlqenin një profet sikurse Isai (a.s), që ishte i drejtë dhe i butë. Pavarësisht përpjekjeve të tyre, përsëri nuk mundën të parandalojnë përhapjen e thirrjes së Isait (a.s.) për në fenë Islame. Për të shkatërruar prestigjin e Isait (a.s) që kishte në popull, filluan të përflasin dhe të mohojnë mrekullinë e krijimit të tij pa baba. Filluan të shpifin duke thënë se prejardhja e tij vinte nga një fis jo i pastër, ndërsa nëna e tij ishte një grua që kishte bërë zina, kështu që Isai (a.s) ishte biri i një ushtarit romak me emër Bandara.¹⁰⁰³

---

999 Thâlebi - Araïdh, fq. 399.

1000 Tirmidhi, *Tefsir*, VI, (3061); Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, 114.

1001 A. Davud, *İncil ve Sâlib*, fq. 233-34; İ. Sarıms, *Hiz. Muhammed'i Doğru Anlamak*, II, 266; S. Yıldırım, *Mevcut Kaynaklara Göre Hristiyanlık*, fq. 46.

1002 A. Davud, *İncil ve Sâlib*, fq. 233-34; İ. Sarıms, *Hiz. Muhammed'i Doğru Anlamak*, II, 266; J. Stalker, *İsa'nın Hayatı*, fq. 54.

1003 E. Fatiş, *Kur'an'da Hz. İsa*, fq. 49; Ş. Gündüz, *Pavlus Hristiyanlığın Mimarı*, fq. 156.

Beni Izrailët nuk u mjaftuan me këto shpifje dhe filluan të mohojnë mrekullitë e jashtëzakonshme të Isait (a.s), duke thënë se ato ngjarje të jashtëzakonshme, ai i bën me anë të magjive të tij, si dhe filluan të thoshin se Isai (a.s) ishte një magjistar i fortë. Me gjithë këto shpifje dhe ngjarje të rënda, përsëri këto nuk e zmbropsën Isain (a.s) nga thirrja e tij për në Tevhid, ai e vazhdoi predikimin e mesazhit hyjnor në publik përpara popullit të tij.

“Ne bëmë besëlidhje me bijtë e Izraelit dhe u çuam të dërguar. Por, sa herë që u vinte ndonjë i dërguar me porosi që s’ua donte shpirti, ose e mohonin, ose e vrisnin.”¹⁰⁰⁴

Prijësit fetarë hebrenj filluan të shqetësohen nga frika, se do t’ua prishë prestigjin e tyre në popull predikimi i mesazhit hyjnor nga Isai (a.s). Ata filluan të frikësohen pasi vërehej qartë, se feja Islame po zgjerohej nga dita në ditë. Menduan ta parandalojnë këtë thirrje, përpara se të zgjerohej më shumë. Sipas tyre, Isai (a.s) po i shqetësonte dhe i mërzhiste Beni Izrailët. Isai (a.s) i ftonte njerëzit t’u përmbaheshin ligjeve të pandryshuara në Tevrat, i cili i ishte shpallur Musait (a.s), mirëpo klasa klerike e hebrenjëve e kishte prishur origjinalitetin e fesë dhe të Tevratit duke e ndryshuar sipas dëshirave fitimprurëse të tyre dhe e vinin në vështirësi popullin. Isai (a.s) iu ofronte njerëzve lumturinë e vërtetë në besimin e vetëm të Allahut dhe i ftonte ata të besonin profecinë.¹⁰⁰⁵

Për këtë arsye klasa klerike e hebrenjve dhe ndihmësit e tyre filluan të ndernin armiqësi kundër Isait (a.s). Ata organizuan një mbledhje në Sanhedrin¹⁰⁰⁶ dhe filluan të thonin: “Si mund ta ndalojmë nga veprimtaria Isain? Si mund ta parandalojmë popullin nga profecia e tij?”. Një pjesë e tyre pa u frikësuar, me një guxim akoma

1004 Sûre Mâide, 5/70.

1005 *Ungjill; Mateu 23: 1-34; Marku 12: 38-40; Lluka 11: 39-51*

1006 Sanhedrini ishte gjykata më e lartë fetare e Jahudive. Përbëhej nga 71 pjestarë, siç ishin zotërinjtë e vjetër, rabinët e mëdhenj dhe klasa e shkruesve (skribëve). Kjo gjykatë vendoste dënimet rreth punëve fetare, por dënimi me vdekje miratohej vetëm me lejen e prefektit të Romës. S. Yıldırım, *Mevcut Kaynaklara Göre Hristiyanlık*, fq, 12.

më të madh propozuan vrasjen e tij.¹⁰⁰⁷ Ata thonin se shkak i kësaj është: “Ne kemi frikë nga ai (Isai Alejhis-selam), se mos na e prish fenë tonë dhe se populli ynë mos i përgjigjet thirrjes së tij.”¹⁰⁰⁸ Propozimi i fundit u pa si më i përshtatshmi dhe më i logjikshmi për të gjithë ata që ishin aty, kështu që filluan të mendojnë se si do ta realizojnë vrasjen e Isait (a.s).

Ata shkuan tek prefekti i Romës dhe u ankuan për Isain (a.s) duke parashtruar disa gënjeshtër.¹⁰⁰⁹ “Isai nuk i njeh ligjet hebraike, nuk tregon respekt ndaj të parëve tanë, është një anarkist dhe është kundër vlerave tona popullore. Është një person që po na i prish mendjet e të rinjve tanë me mendime shekullare, duke refuzuar fenë tonë. Fëmijët tanë e dëgjojnë dhe i shkojnë pas atij, për këtë arsye kërkojmë ndihmë për të na shpëtuar nga kjo situatë.”¹⁰¹⁰ Ky Isai është magjistar. Na e nxorri popullin jashtë rruge, e ka futur çrregullime.”¹⁰¹¹

Akoma më keq ky njeri thotë: “Unë jam mbreti i hebrenjve, mos i paguani tatime shtetit romak. Ky njeri që e shikon veten mbret dhe thotë mos i paguani tatime shtetit romak është edhe kundër sovranitetit të sundimit të Cezarit.”¹⁰¹² Gjithashtu ata duke treguar lidhjen e tyre me Romën thanë: “Ndërsa ne (hebrenjtë) vërtetojmë se nuk njohim sundim tjetër përveç sundimit të Romës e Cezarit.”¹⁰¹³ Më pas thanë: “Kështu që ne mendojmë se për të shpëtuar një popull, duhet të vritet një person.”¹⁰¹⁴

Prefekti Bizans dërgoi një grup ushtarësh për të kapur Isain (a.s).¹⁰¹⁵

1007 Et-Taberî, *Tefsiru 'l-Taberî*, II, 118; J. Stalker, *Îsa'nın Hayatı*, fq, 148.

1008 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 139; J. Pollock, *Efendî*, fq, 116.

1009 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, fq, 139.

1010 En-Nedvi, *Kur'an Işığında Peygamberlerin Kıssaları*, fq, 283.

1011 Et-Taberî, *Tarihi Taberî*, II, fq, 118.

1012 *Ungjill; Gjoni 19: 2; Lluka 23: 2.*

1013 Et-Taberî, *Tefsiru 'l-Taberî*, II, fq, 118.

1014 E. Renan, *Îsa'nın Hayatı*, fq, 233.

1015 Et-Taberî, *Tefsiru 'l-Taberî*, II, fq, 118.

Kur po ndodhnin këto ngjarje, Allahu i Madhëruar i shpalli Isait (a.s), birit të Merjemes (a.s), se tashmë kishte ardhur koha për t'u ndarë nga kjo botë.¹⁰¹⁶

Nga Abdullah bin Abasi na përcillet (r.a) se: “Asnjë profet nuk quhet se e ka përfunduar detyrën e tij, pa e përgëzuar popullin e tij për ardhjen e profetit të fundit, Muhamed Mustafasë (s.a.v.s).”¹⁰¹⁷

ISAI ALEJHIS-SELAM PËRGËZON ARDHJEN E PROFETIT “AHIRI ZAMANIT” TË KOHËS SË FUNDIT.

Isai (a.s) donte t'u jepte një gosti Havarive të tij në kopshtin e quajtur Getsemani, për t'u treguar atyre dijen që kishte marrë nga Allahu (xh.sh.) për ardhjen e prerë të profetit të fundit Muhamedit (s.a.v.s). I dërgoi një ftues të gjithë Havarive të tij, duke i ftuar ata në vendin dhe kohën e caktuar për të bërë një mbledhje me gosti. Havaritë ishin dymbëdhjetë vetë. Në vendin dhe kohën e caktuar u mbledhën të gjithë pa i treguar dhe pa u dalluar nga askush në kopshtin Getsemani.¹⁰¹⁸

Pasi hëngrën bukë Isai (a.s) u tha atyre: “Po, tashmë më është afëruar koha e ndarjes time nga kjo botë. Mos u hidhëroni dhe ngushëlloni njëri-tjetrin, sepse unë nuk do të ndjej asnjë vuajtje, apo mundim në vendin ku do të shkoj...”¹⁰¹⁹ “Mos e përdorni Librin e Allahut (xh.sh.), arsye për ushqimin tuaj!... Nëse do të veproni kështu, Allahu (xh.sh) nuk do t'u vendosë juve në vende më të mira se e gjithë bota dhe se çfarë ka në të.”¹⁰²⁰

“Kujto kur Isai, i biri i Merjemes, tha: “O bijtë e Izraelit, unë jam i dërguari i Allahut tek ju, për t’ju vërtetuar Teuratin e shpa-

1016 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 154; Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi't-Tarih*, I, 289.

1017 Et-Taberi, *Et-Taberî, Tefsiru't-Taberî*, II, fq. 108.

1018 *Ungjilli Barnabas*, 213. Bölüm fq. 351; E. Renan, *İsa'nın Hayatı*, fq. 244; J. Stalker, *İsa'nın Hayatı*, fq. 157-58; Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi't-Tarih*, I, 305; I. Kurtubi, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, IV, 221; A. Tabatabaî, *El-Mizan fi Tefsir'il-Kur'an*, III, 326.

1019 *Ungjilli Barnabas*, 211. Bölüm fq. 349.

1020 Ibn Mubarek, *Kitâbu'z-Zuhd ve'r-Rekaik*, H. No:1447.

Ilur para meje dhe për t'ju sjellë lajmin e gëzueshëm për një të dërguar, emri i të cilit është Ahmed, që do të vijë pas meje!...¹⁰²¹

Profeti ynë Muhamedi (s.a.v.s) e prezanton veten e tij në këtë mënyrë: “Unë jam lutja e gjyshit tim Ibrahimit (a.s), sihariqi i Isait, birit të Merjemes dhe ëndrra e nënës sime Amines...”¹⁰²² Ndërsa në një hadith tjetër ka thënë: “Unë jam më i afërmi i njerëzve të Isait (a.s). Babai i profetëve është një dhe ata janë vëllezër. Nuk ka profet tjetër mes meje dhe Isait (a.s).”¹⁰²³

Nexhashiu, mbreti i Etiopisë ka thënë: “Unë vërtetoj se (Muhamedi alejhis-selam) është i Dërguari i Allahut. Ai është personi që ka lajmëruar Isai biri i Merjemes (që do të vijë pas tij).”¹⁰²⁴

Isai (a.s) i vazhdoi fjalët e tij duke thënë: “Megjithatë unë ju them të vërtetën: është mirë për ju që unë të shkoj, sepse po nuk shkova, nuk do të vijë te ju Ngushëlluesi; por po shkova unë do t’jua dërgoj.”¹⁰²⁵ Por kur të vijë ai, Fryma e së vërtetës (Parakleitos),¹⁰²⁶ ai do t’ju prijë në çdo të vërtetë, sepse ai nuk do të flasë nga vetja, por do të thotë gjitha ato gjëra që ka dëgjuar dhe do t’ju kumtojë gjërat që do të vijnë. Ai do të më përlëvdojë, sepse do të marrë prej meje dhe do t’jua kumtojë.”¹⁰²⁷

Cilësitë e Parakleitosit që përmenden në Ungjill, përputhen me cilësitë e Muhamedit (s.a.v.s) në suren Nexhm: **“Betohem në yllin**

1021 Sûre Sâf, 61/6.

1022 Ahmed bin Hanbel, Ibn Hanbel, *Musned*, IV, 128.

1023 Muslim, *Fezail*, 40.

1024 Ebu Davud, *Xhenaidh*, 62 (3205).

1025 *Ungjill; Gjoni* 16: 7.

1026 Abdulahad Davud (më parë ka qenë prift i krishterë dhe më pas është kthyer në Islam) ka thënë se: fjala “Paraqletia” është përdorur në përkthimin sirian të Biblës, në Aramije për të njëjtin kuptim është përdorur “Mhamada” ose “Hamida”, ndërsa në Greqishten e vjetër është përdorur fjala “Perikleitos”. Gjithashtu ai ka thënë se “Parakletos” në Ungjill është mënyra e ndryshuar e fjalës “Perikleitos. *T.D.V. Islâm Ansiklopedisi*, XII, fq, 165. Kuptimi i fjalës Pareklytos, në Arabisht ka kuptimin; Muhamed/Ahmed, që në shqip do të thotë: “I lavdëruar, meritues i lavdërimit.” M. Dousse, *Müslüman Meryem*, fq 27.

1027 *Ungjill; Gjoni* 16:13-14.

kur perëndon, se shoku juaj (Muhamedi a.s.), nuk ka humbur e nuk ka devijuar! Ai nuk flet sipas qejfit të vet, por ajo (që thotë) është vetëm shpallje hyjnore, që i vjen atij.”¹⁰²⁸

“Ata që u kemi dhënë Librin, e njohin atë (Profetin a.s.), ashtu siç i njohin bijtë e tyre, por disa prej tyre e fshehin të vërtetën, duke e ditur mirë.”¹⁰²⁹

Isai (a.s) e vazhdoi fjalën e tij duke thënë: “Çobani do të ikë, kështu që delet e kopesë do të shpërndahen.”¹⁰³⁰ “Njëri nga ju do më tradhëtojë mua, përpara se të këndojë gjeli tre herë. Përsëri njëri nga ju do më tradhëtojë mua, do më shesi mua në atë mënyrë si një dele; por haram i qoftë atij...”, dhe e mbaroi mbledhjen duke treguar rreth personit që do ta tradhëtojë me thënien e Davudit (a.s), i cili është babai ynë që për këtë person ka thënë: “Ai do të bjeri vetë brenda në atë gropë që ka përgatitur.” Havaritë dolën nga kopshti dhe u ndanë pa zë.¹⁰³¹

NGRITJA NË QIELL E ISAIT ALEJHIS-SELAM.

Juda Iskarioti nga Kerioti, i cili ishte njëri nga shokët e Isait (a.s),¹⁰³² duke qenë se ishte dyfytirësh, shkoi te klasa e prijësve fetarë hebrej dhe u tha: “Nëse ju tregoj vendin e Isait (a.s) çfarë më jepni mua?”

Ata u përgjigjën se mund t’i japin “Tridhjetë pare argjendi¹⁰³³ ose floriri.”¹⁰³⁴ Iskarioti i mori paratë dhe i tregoi vendin ku qëndronin Havaritë.¹⁰³⁵

1028 Sûre Nexhm, 53/1-4.

1029 Sûre Bekare, 2/ 146.

1030 *Ungjill; Mateu 26: 31.*

1031 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve’n-Nihaje*, II, 154; Ibnu’l-Ethir, *El Kamil Fi’l-Tarih*, I, 290; Et-Taberî, *Tefsiru’l-Taberî*, II, 118; *Ungjilli Barnabas* 213. Bölüm fq, 353; J. Pollock, *Efendi*, fq, 150.

1032 J. Pollock, *Efendi*, fq, 39

1033 F. er-Razî, *Tefsiru’l- Kebir Mefatihu’l-Gajb*, VI, 345; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve’n-Nihaje*, II, 155; Et-Taberî, *Tefsiru’l-Taberî*, II, 188; Ibnu’l-Ethir, *El Kamil Fi’l-Tarih*, I, 290; *Mateu 26:15*; J. Pollock, *Efendi*, fq, 145.

1034 *Ungjilli Barnabas*, 214. Bölüm fq, 353; A. Pasha, *Kisas-ı Enbija*, I, 44.

1035 *Ungjill; Mateu 26:114-16*; F. er-Razî, *Tefsiru’l- Kebir Mefatihu’l-Gajb*, VI, 345; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve’n-Nihaje*, II, 155; Ibnu’l-Ethir, *El Kamil Fi’l-Tarih*, I, 290.

Kryetari i fallxhorëve u dha lejen atyre për ta vrarë duke u thënë: “Është mirë për ju ta vrisni atë.”¹⁰³⁶ Grupi që gjendej aty, i dhanë fjalën njëri-tjetrit për ta vrarë Isain (a.s).

Isai (a.s) i hapi duart duke iu lutur Allahut (xh.sh) për kurthet e armiqve të tij, duke thënë: “O Zoti im, nuk më ngeli fuqi më për t’i rezistuar dhe përballuar këtyre gjërave të këqija. Nuk më ngeli fuqi më për ta arritur gjënë që dëshiroja. Unë u bëra rob i punës sime. Të mos mërziten e të mos shqetësohen shokët e të afërmit e mi për shkakun tim. Mos ma prish fenë time dhe mos më dërgo një person të pamëshirshëm ndaj meje.”¹⁰³⁷

Allahu i Madhëruar i tha Isait (a.s.): “O Isa! Jobesimtarët po përgatisin kurthe për të të vrarë ty, por kurthet e tyre nuk do të të dëmtojnë ty. Ata nuk do ta kenë mundësinë që të të vrasin ty, sepse Unë do të të shpëtoj nga populli jobesimtar, duke ta ngritur shpirtin dhe trupin tënd pranë meje.”¹⁰³⁸

Lutja e Isait (a.s) u pranua nga ana e Allahut të Madhëruar dhe kur hebrenjë tentuan për ta vrarë atë, Allahu (xh.sh.) tha: **(Kujtoje, o Muhamed) kur Allahu tha: “O Isa! Unë do të të marr, (trupin me gjithë shpirtin tënd po e ngre sipër në botën e melekëve, që për njerëzit është e ndaluar),¹⁰³⁹ do të të ngre pranë Meje dhe do të të shpëtoj ty nga ata që nuk besojnë, si dhe do t’i vendos ata që të ndjekin ty, përmbi ata që të mohojnë, deri në Ditën e Kiametit. Pastaj, të gjithë do të ktheheni tek Unë dhe do të gjykoj midis jush për çështjet që jeni grindur.”¹⁰⁴⁰**

1036 Thâlebi - Araidh, fq, 243; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 145; J. Pollock, *Efendi*, fq, 39; *Ungjill; Gjoni* 18:14.

1037 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 145; Ahmed bin Hanbel, *Kitâbu'z-Zuhd*, 1/490.

1038 *Davetçinin Tefsiri*, III, 346-47; H. Yazır, *Hak Dini Kur'an Dili*, II, 372, 374; A. Tabatabaî, *El-Mizan fi Tefsir'il-Kur'an*, V, 209; H. Çantay, *Kur'an-ı Hakim ve Meâl-i Kerim*, I, 92; A. Tabbara, *Kur'an'da Peygamberler*, fq, 408; S. Nazîf, *H. İsa'ya Açık Mektup*, fq, 21

1039 K. Efendi, *Hulâsatu'l-Bejan fi Tefsir'il-Kur'an*, II, fq, 614.

1040 Sûre Âli Imran, 3/ 55.

Sipas Dehakut dhe Katades shkronja “Vav”, që është në mes të fjalëve, nuk tregon vijueshmërinë, por tregon të anasjelltën e fillimit dhe fundit. Sipas kësaj në ajet thuhet: “O Isa! Unë do të të ngrej ty tek Unë. Do të të dalloj ty nga mohuesit. Do të ndërrosh jetë (vdesësh) pasi të zbresësh në tokë.”¹⁰⁴¹

Ndërsa Zemahsheri rreth këtij ajeti ka thënë: “Do të të mbroj ty nga vrasja e jobesimtarëve dhe do ta shtyj exhelin (afatin) e vdekjes tënde, derisa të vijë koha që kam vendosur për vdekjen tënde. Do ta marr shpirtin në një mënyrë normale dhe jo nga duart e tyre (jo besimtarëve).¹⁰⁴²

Fjala “Muteveffi” që kalon në ajet sipas Mevdudit e ka kuptimin: “Të marrurit nga detyra”.¹⁰⁴³ Allahu i Madhëruar e ka thirrur Isain (a.s), sepse populli hebre e refuzoi atë pavarësisht nga mrekullitë shumë të qarta që u tregoi atyre, përveç kësaj ata tentuan për ta vararë.

Allahu (xh.sh) i dërgoi Xhebrailin (a.s) Isait (a.s) për ta ndihmuar. Xhebraili (a.s) e futi Isain (a.s) në derën që e lidhte me një shtëpi të vogël duke i thënë atij që të dilte tek dhoma me oxhak.¹⁰⁴⁴ Allahu i Madhëruar e ngriti Isain (a.s) nga dritarja, që ishte në çatinë e asaj dhome dhe e ngriti në qiellin e tretë,¹⁰⁴⁵ e ngriti pranë vendit të melekëve, që e madhërojnë dhe e falënderojnë gjithmonë Allahun e Madhëruar.¹⁰⁴⁶

Isai (a.s) bëri dua duke thënë: “Falënderimi i përket Allahut, i cili ma mësoi mua Tevratin dhe Inxhilin, që më dha aftësinë e shërimit të verbërve dhe të sëmurëve, Ai i cili më mundësoi me lejen e Tij të

1041 Et-Taberi, *Tefsir 'l-Taberi*, III, 203-204; I. Kurtubi, *El-Xhamiu 'li-Ahkami 'l-Kur 'ân*, IV, 99-100; *Tefsiru 'l-Ibn Kethir*, II, 38-39.

1042 Zemahsheri-*Keshshafq*, I, 432-33 - S. Baybal, *Mesihin Dönüşü*, fq, 154.

1043 Mevdudi, *Tefhimu 'l-Kur 'ân*, I, fq, 230.

1044 F. er-Razî, *Tefsiru 'l- Kebir Mefatihu 'l-Gajb*, VI, 345; Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi 'l-Tarih*, I, 289.

1045 Profeti (s.a.v.s) është takuar me Isa'in (a.s) në katin e dytë të qiellit, në ndodhinë e Israsë dhe të Miraxhit. *Muhtasar Sahih-i Buhari*, H. No: 1586.

1046 *El-Bidaje*, II, 139; Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi 'l-Tarih*, I, 289; *Ungjilli Barnabas*, 215. Bölüm fq, 354.

ngjall të vdekurit, që më pastroi dhe më ruajti mua nga jobesimtarët, duke më ngritur në qiell, që më ruajti mua dhe nënën time nga shejtani, si dhe që nuk i dha mundësi shejtanit (dhe ndihmësve të tij) kundër meje dhe nënës sime.”¹⁰⁴⁷

Isai (a.s) u ngrit në qiell në moshën tridhjetë e tre¹⁰⁴⁸ ose tridhjetë e katër¹⁰⁴⁹ vjeç, pasi e ftoi popullin për tridhjetë muaj në njësimin e vetëm të Allahut (xh.sh).

“Sigurisht, Ne do t’i ndihmojmë të dërguarit Tanë dhe besimtarët, si në jetën e kësaj bote, ashtu edhe në Ditën, kur do të sillen dëshmitarët.”¹⁰⁵⁰

Djali i Imam Aliut, Hasani (r.a) doli në minber dhe tha: “Kjo natë, është nata e njëzet e shtatë e muajit Ramazan, në të cilën është marrë shpirti i babait tim dhe Isait (a.s), birit të Merjemes, i cili u ngrit në qiell.”¹⁰⁵¹

Isai (a.s), kur po ngrihej për në qiell kishte veshur një rrobë leshi, që e kishte tjerrur dhe qepur Merjemja. Kur arriti në qiell atij iu tha: “Hidhi veshjet e tua të botës.”¹⁰⁵² Më pas i është veshur një rrobë shpirtërore dhe kështu ka shkuar në vendin e tij të caktuar.

Profeti Isa (a.s.) nga forma e tij trupore, u kthye në formën shpirtërore pasi u ngrit në qiell. Nevojat dhe dëshirat trupore janë shndërruar në një mënyrë shumë të ndryshme, ose me një thënie tjetër, trupi i tij kaloi në një gjendje ndaluese. Sikurse kthehet lënda në energji, edhe trupi kthehet në gjendje shpirtërore. Kjo gjendje ka ndodhur më parë tek profetët, por kjo gjendje tek Isai (a.s) është akoma më e theksuar. Edhe Miraxhi i profetit tonë në këtë mënyrë është realizuar.¹⁰⁵³

1047 *Xhem 'ul-Fevaid*, V, 8446

1048 Âlusi, III, 164; Et-Taberî, *Tefsiru 'l-Taberî*, II, 122.

1049 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve 'n-Nihaje*, II, fq. 156.

1050 Süre Gafir, 40/51.

1051 Ibn Sa'd, *Tabakatu 'l-Kubra*, III, 38-39; M. Kandehlevi, *Hayatü's-Sahabe*, IV, 297; E. Fatiş, *Kur'ânda Hz. İsa*, fq. 153.

1052 *Tefsir 'ul-Ajjashi*, I, 175; A. Tabatabaî, *El-Mizan fi Tefsir 'il-Kur 'ân*, III, 328.

1053 C. Yıldırım, *Asrın Kur 'ân Tefsiri*, III, fq. 1547-48.

TRADHTIA QË IU BË PROFETIT (a.s) DHE NDËSHKIMI.

Allahu i Madhëruar thotë: **“Ata u sollën me mendjemadhësi në Tokë dhe me dredhi të shëmtuara, të cilat godasin vetëm atë që i bën”.**¹⁰⁵⁴

Hebrenjtë dhe ushtarët bizantinë kur po kërkonin Isain (a.s) kapën Shemunin, i cili ishte njëri nga Havaritë dhe thanë: “Ja, edhe ky është një nga shokët e Isait!”. Ai duke e mohuar se nuk ishte nga shokët e Isait (a.s) u tha: “Unë nuk jam nga shokët e tij” dhe kështu shpëtoi pa u vurrë nga tiranët. Në atë moment u dëgjua këndimi i një gjeli dhe kur e dëgjoi këtë zë Shemuni, kujtoi fjalën e Isait (a.s): “Njëri nga ju do më mohojë përpara se të këndoje gjeli tri herë”, kështu që filloi të qante, ngaqë e kuptoi se ishte i pari që e mohoi Isain (a.s).¹⁰⁵⁵

“Dhe ata i përgatitën një kurth, por edhe Allahu u përgatiti kurth (dënim), se Allahu është strategu më i mirë.”¹⁰⁵⁶

Kryetari i hebrenjve, Xhurnalxhije urdhëroi që të hyhet në shtëpinë ku banonte Isai (a.s) dhe të bëjnë të mundur dorëzimin e tij, nëse nuk dorëzohet atëherë le të vritet aty ku është.¹⁰⁵⁷

“Prandaj duro! Durimi yt është vetëm me ndihmën e Allahut. Dhe mos u pikëllo për ta e mos u ngushto për shkak të dredhive të tyre! Vërtet, Allahu është me ata që e kanë frikë dhe që janë punëmirë”.¹⁰⁵⁸

“Atij që e bën këtë për të fituar kënaqësinë e Allahut, Ne do t’i japim një shpërblim të madh.”¹⁰⁵⁹

1054 Sûre Fâtir, 35/43.

1055 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 154-55; Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi'l-Tarih*, I, 290; A. Özemre, *Toma'ya Göre İncil*, fq, 215; J. Pollock, *Efendi*, fq, 165-66.

1056 Sûre Âli Imran, 3/ 54.

1057 I. Kurtubi, *El-Xhamiu 'li-Ahkami'l-Kur'ân*, IV, 223; Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi'l-Tarih*, I, 289; Thâlebi - Araidh, 251.

1058 Sûre Nahl, 16/127-128.

1059 Sûre Nisa, 4/114.

Iskarioti Juda, nuk e shikoi Isain (a.s) kur hyri brenda në dhomë. Allahu i Madhëruar po bënte mrekulli pas mrekullie. Në atë moment ia shndërroi zërin dhe pamjen e fytyrës të Judas Iskariot në pamjen dhe zërin e Isait (a.s).¹⁰⁶⁰

Profeti (s.a.v.s) rreth pamjes së jashtme të Isait (a.s) ka thënë: “Isai (a.s) ishte me një gjatësi mesatare, shpatullgjere, me një fytyrë (të bardhë dhe të pastër), me flokë kaçurrela dhe të njoma sikur të kishte dalë në atë kohë nga banjoja.”¹⁰⁶¹

“Dhe për fjalët e tyre: “Ne e vramë Mesihun – Isain, të birin e Merjemes, të dërguarin e Allahut”. Por, ata as e vranë, as e kryqëzuan, por ashtu u është dukur. Ata që nuk u pajtuan për çështjen e tij, me siguri që gjenden në dyshim për të. Ata nuk kanë ditur kurrë për të, por vetëm kanë hamendësuar. Ata, në

të vërtetë, nuk e kanë vranë”¹⁰⁶²

Kur u vonua për të dalë jashtë Juda Iskariot, ata menduan se ai po e vriste Isain (a.s).¹⁰⁶³ Juda Iskarioti doli jashtë pranë ushtarëve pasi nuk e gjeti Isain (a.s) në shtëpi. Por ushtarët e përfytyruan njësoj me Isain (a.s) dhe menjëherë ia lidhën duart dhe filluan të talleshin me të duke i thënë: “Mos ki frikë Zotëri! Sepse ne erdhëm për të të bërë ty mbretin e Izraelitëve dhe të lidhëm ty, ngaqë e dinim se ti do ta refuzosh propozimin tonë për mbret.”¹⁰⁶⁴

1060 I. Kurtubi, *El-Xhamiu 'li-Ahkami 'l-Kur 'ân*, IV, 223; Et-Taberi, *Tefsir 't-Taberi*, II, 270; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve 'n-Nihaje*, II, 139, 153; Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi 't-Tarih*, I, 290; Thâlebi - Araidh, fq, 251; *Ungjilli Barnabas*, 216. Bölüm fq, 354354.

1061 Buhârî, *Texhrid-i Sarih*, IX, H.No:1399.

1062 Sûre Nisa, 4/157.

1063 I. Kurtubi, *El-Xhamiu 'li-Ahkami 'l-Kur 'ân*, IV, 223; Et-Taberi, *Tefsir 't-Taberi*, II, 270; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve 'n-Nihaje*, II, 139, 153; Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi 't-Tarih*, I, 290; Thâlebi - Araidh, fq, 251; *Ungjilli Barnabas*, 216. Bölüm fq, 354.

1064 *Ungjilli Barnabas*, 217. Bölüm fq, 355; Ibnu'l-Ethir, *El Kamil Fi 't-Tarih*, I, 290.

Juda Iskariotin e nxorren përpara gjykatës së lartë të Sanhedrinit për ta gjykuar.¹⁰⁶⁵ Kjo gjykatë kishte shtatëdhjetë gjyqtarë dhe kryetari kryesor i saj ishte një prift, ndërsa pjesëtarët e tjerë të gjykatës ishin priftërinj, si dhe disa të tjerë që ishin me grada të ndryshme, po ashtu kishte edhe nga klasa e shkruesve-skribëve.¹⁰⁶⁶

Prifti gjykatës urdhëroi ta sjellin Juda Iskariotin përpara gjykatës me duar të lidhura dhe më pas i tha: “Të urdhëroj të thuash të vërtetën rreth Zotit që jeton, të hebrenjve”.

Juda u përgjigj duke thënë: “Unë ju tregova juve, që jam Juda Iskarioti. Unë ju dhashë premtimin se do t’ju jap juve Isain nga Nazareti, nuk e di se për çfarë shkaku, por ju paskeni luajtur mendsh, sepse po thoni gjithandej që unë jam Isai, kur e shikoni që unë jam Juda Iskarioti.”

Gjykatësi prift tha: “O njeri anormal e ngatërrestar, a mos vallë mendon, se do të shpëtosh pa e marrë dënimin nga ne, duke luajtur rolin e të çmendurit, kur ne e dimë që ti fillove të shkatërrosh popullin e Galilesë dhe erdhe deri këtu në Kuds me ato mrekullitë e pavërteta, me ato gënjeshtat e tua? Nuk ke për të shpëtuar nga Zoti, se Ai është i gjallë dhe jeton!”

Pas këtyre fjalëve gjykatësi i urdhëroi rojet, që ta godasin me grushta dhe me shkelma atë (Juda Iskariotin), me qëllim që të vijë në vete nga ato çfarë po thoshte ai.¹⁰⁶⁷ Ata e rrahën Judën derisa i ra të fikët.

Më pas klasa e shkruesve e klerikëve, së bashku me Farisenjtë, e gjykuan me vdekje atë që ata e mendonin se ishte Isai (a.s),¹⁰⁶⁸ kështu

1065 J. Pollock, *Efendi*, fq. 162; M. Aydın, *Hristiyanlık*, fq. 7.

1066 M. Aydın, *Hristiyan Kaynaklarına Göre Hristiyanlık*, fq. 7.

1067 *Ungjilli Barnabas*, 217. Bölüm fq. 356-57.

1068 Pavarësisht se vendimet që u mernin nga Gjykata e Lartë Sanhedrin të Hahamëve duhet të zbatoheshin, përsëri vendimet duhet të miratoheshin tek prefekti i Romës që e mbante vendin nën sundim. M. Aydın, *Hristiyanlık*, fq. 7.

që e çuan atë përpara prefektit romak të vendit, Pont Pilatit (vitet 26-36 para erës së re).¹⁰⁶⁹

Prefekti Pilatus, ndjeu një respekt me shpirt për Isain (a.s). Për shkak se ai nuk dëshironte të jepte lejen për ta dënuar me vdekje Isain (a.s), Juda Iskariotin, të cilin e mendonin të gjithë tashmë se ishte Isai (a.s) , urdhëroi që të dërgohej në vendin ku e kishte filluar thirrjen e tij, tek mbreti i Galilesë, Herodi Antipas.¹⁰⁷⁰

Mbreti i Galilesë Herod Antipasi, pasi foli pak me Juda Iskariotin, mendoi se ai po fliste në këtë mënyrë nga frika e vdekjes, si dhe pasi u tall një herë me të, në fund e dërgoi përsëri tek prefekti i Romës Pont Pilatus. Prefekti nuk mundi t'i rezistonte më shumë presionit të klasës së klerikëve hebrenj dhe pas kësaj, ai u detyrua të urdhërojë dënimin me vdekje të Juda Iskariotit, duke e rrahur me kamxhikë.¹⁰⁷¹

Pont Pilati mendoi se populli dhe klerikët do ta falnin atë pasi ta shikonin gjendjen e dhimbshme të tij pas urdhërit me vdekje të Juda Iskariotit.¹⁰⁷² Por në realitet, dënimin me vdekje të tij e kishte dhënë vetë Allahu Xhel-le Xhelâlulu, që më pas ai do të kryqëzohej, ngaqë ai e tradhtoi profetin Isa (a.s).

Dënimet në vendin dhe në periudhën kur ka jetuar Isai (a.s) bëheshin me kryqëzim. Të ekzekutuarit pasi prisnin një farë kohe të kryqëzuar, i vrisnin duke ia thyer kockat dhe duke ia merrë palcën kurrizore. Në arabisht fjala “Salb” , ka kuptimin e kryqëzimit me gozhdë të të ekzekutuarit, por në veçanti edhe duke ia thyer kockat atyre dhe merrë palcën kurrizore.¹⁰⁷³ Pavarësisht se ushtarët e kishin përgjakur me kamxhik dhe ishte i mbytur në gjak, përsëri Allahu i Madhëruar nuk i dha leje të vdesë Judës nga rrahja me kamxhikë.¹⁰⁷⁴ Skribët së bashku me Farisenjtë dhe me magjistarët kryesorë, kur e

1069 J. Pollock, *Efendi*, fq, 167; M. Aydın, *Hristiyanlık*, fq, 4.

1070 J. Pollock, *Efendi*, fq, 170; J. Stalker, *İsa'nın Hayatı*, fq, 170-71; E. Renan, *İsa'nın Hayatı*, fq, 262

1071 J. Pollock, *Efendi*, fq, 172; *Ungjilli Barnabas*, 217. Bölüm fq, 359.

1072 J. Pollock, *Efendi*, fq, 173.

1073 Râgıb el-İsfehâni, *el-Mufredat*, ‘Slb’ md. – Komisyon, *Kur'ân Yolu*, II, 137.

1074 *Ungjilli Barnabas*, 217. Bölüm fq, 359.

shikuan që Juda nuk kishte vdekur akoma nga të gjithë ato kamxhikë, shkuan dhe i dhanë një shumë të madhe florinjsh prefektit, me qëllim që të mos e lërë të lirë atë, kështu që edhe ai e dorëzoi Judën plotësisht në duart e tyre, si një person i dënuar me ekzekutim për fajin e vet.¹⁰⁷⁵

Ata e morën atë dhe e dërguan në Malin e Kalvarit,¹⁰⁷⁶ ose në Kodrat e Golgotas,¹⁰⁷⁷ ku i varnin të dënuarit. Ata i vunë në kokë një kurorë të bërë prej gjembash.¹⁰⁷⁸ Më pas atë e kryqëzuan të zhveshur, me qëllim që të poshtërohet akoma më shumë.¹⁰⁷⁹ Gjithashtu i varën një shkrim “Isai nga Nazareti, mbreti i hebrenjve”.¹⁰⁸⁰

Në këtë moment, Juda nuk mundi të bënte gjë tjetër vetëm se të gërthasë me zë të lartë duke thënë: “O Zoti im, përse me braktise mua, duke e ditur se fajtori iku dhe shpëtoi, ndërsa mua të pafajshmin më braktise dhe më le në duart e atyre që të më vrasin?!”.¹⁰⁸¹

SIPAS TË KRISHTERËVE A MUND TË JETË ISAI ALEJHIS-SELAM AI QË ËSHTË VRARË?

“Krishti vdiq për mëkatet tona.”¹⁰⁸²

“Atë ka paracaktuar Perëndia për të bërë shlyerjen nëpërmjet besimit me gjakun e tij, për të treguar kështu drejtësinë e tij për faljen e mëkateve, që janë kryer më parë gjatë kohës së durimit të Perëndisë.”¹⁰⁸³

1075 J. Pollock, *Efendi*, fq, 177; *Ungjilli Barnabas*, 217. Bölüm fq, 359.

1076 *Ungjilli Barnabas*, 217. Bölüm fq, 359-60; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 139; J. Stalker, *İsa'nın Hayatı*, fq, 181.

1077 *Ungjill; Marku* 15: 22.

1078 Komisyon, *Kur'an Yolu*, I, fq, 419.

1079 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 139; *Ungjilli Barnabas*, 217. Bölüm fq, 359-60; *Ungjill; Marku*, 15: 22.

1080 Komisyon, *Kur'an Yolu*, I, fq, 419; E. Renan, *İsa'nın Hayatı*, fq, 275.

1081 *Ungjilli Barnabas*, 217. Bölüm fq, 360; E. Renan, *İsa'nın Hayatı*, fq, 276; J. Stalker, *İsa'nın Hayatı*, fq, 186; İ. Sarmış, *Hız Muhammed'i Doğru Anlamak*, II, 287.

1082 *Ungjill; Letër dërguar I e Korintasve nga Pali*, 15:1-5

1083 *Ungjill; Letër dërguar Romakëve nga Pali*, 3:21-25.

Në Koncilin II të Vatikanit në vitin 1965, është marrë një vendim tjetër bashkë me këto: “Isai, kryqëzimin e ka pranuar duke e kërkuar vetë. Këtë e ka bërë me qëllim për shpëtimin dhe faljen e të gjithë mëkateve të njerëzisë.”¹⁰⁸⁴

Isai ka theksuar se qëllimi i ardhjes së tij në këtë botë, ishte kryqëzimi dhe për këtë arsye nuk ka për të kërkuar falje që të shpëtojë nga kryqëzimi ose vdekja, sepse ajo kohë ishte një kohë ngritjeje për të.¹⁰⁸⁵

Çdo njeri që lind, lind mëkatar për arsye se Ademi (a.s) ka bërë mëkat, kështu që Isai është dërguar në këtë botë për të shlyer këtë mëkat, duke flijuar veten e tij.¹⁰⁸⁶

I kryqëzuar nëse do të ishte Isai (a.s.), atëherë neve na lind një pyetje duke u nisur nga këto të dhëna të Biblës: “Meqë i kryqëzuar është Isai (a.s), atëherë përderisa e dinte qëllimin e tij të ardhjes në këtë botë (për të flijuar veten e tij për njerëzinë), përse e refuzoi shkuarjen në kryqëzim dhe nuk shkoi me dëshirën e tij për t’u kryqëzuar që të faleshin mëkatet e njerëzisë?”¹⁰⁸⁷ A do të ishte një mendim i saktë, nëse do të mendonim që Isai kur shkoi për të realizuar qëllimin e ardhjes së tij në këtë botë, do ta qortonte Zotin: “Dhe në të nëntën orë Jezusi bërtiti me zë të lartë: “Eloi, Eloi; lama sabaktani?”, që e përkthyer do të thotë: “Perëndia im, Perëndia im, përse më ke braktisur?”¹⁰⁸⁸ Këtu e shikojmë shumë qartë, që ky person e qorton, e kundërshton vendimin e Zotit duke thënë “përse më ke braktisur”. Ky person në literaturën e krishterë, është Isai (a.s.), Jezusi, i cili ka ardhur në këtë botë për të falur mëkatet e njerëzisë. Nëse dikush që e di qëllimin e ardhjes së tij në këtë botë për t’u flijuar, vallë a e qorton vendimin e qëllimit të ardhjes së tij?...¹⁰⁸⁹

1084 M. Aydın, *Hristiyan Genel Konsilleri ve II. Vatikan Konsili*, fq. 84.

1085 John R.Ë. STOTT, *Mesih'in Çarmıhı*, fq. 35; İ. Sarmış, *Hz. Muhammed'i Doğru Anlamak*, II, 240

1086 M. Aydın, *İsa Tanrı mı İnsan mı?*, fq. 163; A. Altındal, *Üç İsa*, fq. 78.

1087 I. Rruga

1088 *Ungjill; Marku* 15:34.

1089 I. Rruga

NUK ËSHTË ISAI ALEJHIS-SELAM AI QË U KRYQËZUA!

“Dhe për fjalët e tyre: “Ne e vramë Mesihun – Isain, të birin e Merjemes, të dërguarin e Allahut”.¹⁰⁹⁰ “Por Allahu ua ka vulosur ato për shkak të mohimit të tyre”¹⁰⁹¹

Hebrenjtë me thënien e fjalës **“të dërguarin e Allahut”**, nuk patën qëllim tjetër vetëm që të ironizojnë dhe të tallen, sepse ata thonin se Isai (a.s.), ishte biri i një nëne kurvë. (Allahu i mallkoftë ata). Gjithashtu ata nuk besonin në profecinë e Isait (a.s), për këtë arsye Allahu ua vulosi zemrat atyre.

“Por, ata as e vranë, as e kryqëzuan, por ashtu u është dukur.”¹⁰⁹²

George S. Sale që e ka përkthyer Kuranin Famëlartë në anglisht ka thënë: “Disa njerëz mendojnë se kjo është një gjë që Muhamedi e ka zbuluar nga vetvetja. Mirëpo ata mashtrojnë vetveten kështu, sepse shumë kohë më parë disa të krishterë të sekteve fetare (Basili, Cerinthe dhe Carpocrati) kishin mendimin se Isai (a.s.) nuk është kryqëzuar.

Foti kur ka lexuar librin me titull **“Udhëtimet e të Dërguarve”**, ka shikuar që aty gjendet një fjali ku thuhet: “Isai nuk është kryqëzuar, por është kryqëzuar dikush tjetër në vend të tij, për këtë arsye ka nga ata që thanë se Isai u kryqëzua.”¹⁰⁹³

Duke i tërhequr vërejtjen atyre që thanë se Isai (a.s.) vdiq dhe u ringjall përsëri tha: “Tani ju thoni se unë dhe Zoti jemi gënjeshtarë!... Shikoni se çfarë po ju them, u vra tradhtari Juda Iskarioti dhe jo unë. Kini kujdes, sepse shejtani do të bëjë çdo përpjekje për t’ju mashtruar juve.”¹⁰⁹⁴

1090 Sûre Nisa, 4/157.

1091 Sûre Nisa, 4/155.

1092 Sûre Nisâ, 4/157

1093 (Photius, Bibl, Cod. 114, Col. 291) The Koran, fq. 50-51, n.6 - London ve Neë York; S. Ateş, *Kur’ân-ı Kerim’in Yüce Meâli ve Çağdaş Tefsiri*, I, fq. 665-667.

1094 *Ungjilli Barnabas*, 221. Bölüm fq. 365.

“... Ata që nuk u pajtuan për çështjen e tij, me siguri që gjenden në dyshim për të. Ata nuk kanë ditur kurrgjë për të, por vetëm kanë hamendësuar. Ata, në të vërtetë, nuk e kanë vrarë”¹⁰⁹⁵

Ata ranë në dilemë kur ndodhi kjo ngjarje duke thënë: “Isai (a.s) u kryqëzua apo shoku ynë? Nëse është vrarë shoku ynë, atëherë Isai (a.s.) ku është?”

Disa nga ata thanë: “I Kryqëzuari nga fytyra i përngjante Isait, ndërsa nga trupi i ngjante shokut tonë”.

Allahu i Madhëruar, kur e shndërroi fytyrën e tij në fytyrën e Isait (a.s), trupin ia la siç e kishte më parë.¹⁰⁹⁶ Ndërsa besimtarët myslimanë të asaj kohe thanë: “Kishim në mesin tonë robin dhe të Dërguarin e Allahut, Allahu e ngriti atë në qiell si pasojë e përpjekjeve për ta vrarë dhe hileve të hebrenjve”.¹⁰⁹⁷

Basilides, një nga teologët e krishterë Doketek nga grupet e krishtera të shekujve të parë (shek. II, pas erës sonë) tha: “Isai nuk vdiq mbi kryq, por ai shpëtoi në një mënyrë të mrekullueshme, ndërsa në vend të tij u kryqëzua Simoni nga Cyrene.”¹⁰⁹⁸

“... Ata nuk kanë ditur kurrgjë për të, por vetëm kanë hamendësuar. Ata, në të vërtetë, nuk e kanë vrarë.”¹⁰⁹⁹

Pas ngritjes së Isait (a.s) në qiell, hebrenjtë dhe të krishterët ranë në dilemë mes njëri-tjetrit duke thënë:

“Jakubitë gjatë gjithë historisë e kanë pasur veprimtarinë e tyre në Egjipt dhe në Etiopi.¹¹⁰⁰ Ata janë ortodoksët.”¹¹⁰¹

1095 Sûre Nisâ, 4/157.

1096 I. Kurtubi, *El-Xhamiu 'li-Ahkami 'l-Kur 'ân*, IV, 223; F. er-Razî, *Tefsiru 'l-Kebir Mefatihu 'l-Gajb*, VIII, 406; Et-Taberî, *Tefsiru 'l-Taberî*, II, 119.

1097 Es-Semerkandi, *Tefsiru 'l-Kur 'ân*, II, fq, 141.

1098 Ş. Gündüz, *Pavlus Hristiyanlığın Mimari*, fq, 166.

1099 Sûre Nisâ, 4/157.

1100 El-Xhahidh, *Hristiyanlığa Reddiye*, fq, 69.

1101 A. Esh-Sharkavi, *Hristiyanlığa Reddiye*, fq, 24.

Jakubitë thanë se varja dhe vrasja ka ndodhur si pasojë e dy shkaqeve të Isait.¹¹⁰²

Ndërsa grupi Melkânije ka pasur veprimtari në vendet e Bizantit, Anadollit.¹¹⁰³ Ky grup është kthyer në atë katolik, pas Koncilit të Kalcedonit në vitin 451 pas erës së re dhe pas Koncilit II të Kostandinopojës në vitin 553 pas erës së re.¹¹⁰⁴

Ndërsa grupi Melkanije thotë se vrasja dhe varja ka ndodhur edhe në formë trupore (nâsut), edhe në atë shpirtërore (lahut), pa ia marrë shpirtin, por duke ia vdekur ndjenjat dhe subkoshiencën e tij.¹¹⁰⁵

Një sekt tjetër fetar Nestorianët, që e kanë veprimtarinë e tyre në zonat e Irakut dhe të Mesopotamisë,¹¹⁰⁶ rreth kësaj ngjarjeje thonë: “Ai u vra fizikisht, ndërsa shpirti i tij u ngrit në qiell.”¹¹⁰⁷

KUSH ËSHTË ISAI ALEJHIS-SELAM SIPAS TË KRISHTERËVE.

“E megjithatë, sektet u përçanë në lidhje me atë. Mjerë ata që nuk besojnë për takimin e një Dite të madhe (Ditës së Kiametit)!”¹¹⁰⁸

Mendimet e sekteve të Krishtera rreth Isait (a.s) janë kështu:

Sikti Jakubi tha: “Ai, është Allahu (hasha).”¹¹⁰⁹

Grupi Melkânije tha: “(hasha) Është Zoti i tretë nga të tre.”¹¹¹⁰

1102 Shehristani, *El-Milel ve 'n-Nihal*, fq, 216; H. Yazır, *Hak Dini Kur 'ân Dili*, III, 120.

1103 Shehristani, *El-Milel ve 'n-Nihal*, fq, 211.

1104 A. Esh-Sharkavi, *Hristiyanlığa Reddiye*, fq, 24.

1105 Shehristani, *El-Milel ve 'n-Nihal*, fq, 212; H. Yazır, *Hak Dini Kur 'ân Dili*, III, 120.

1106 El-Xhahidh, *Hristiyanlığa Reddiye*, fq, 69.

1107 Shehristani, *El-Milel ve 'n-Nihal*, fq, 215; H. Yazır, *Hak Dini Kur 'ân Dili*, III, 120.

1108 Süre Merjem, 19/37.

1109 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve 'n-Nihaje*, II, 166; Et-Taberi, *Tefsir 'l-Taberi V*, 410; I. Kurtubi, *El-Xhamiu 'li-Ahkami 'l-Kur 'ân*, IV, 226; Es-Semerkendî, *Tefsiru 'l-Kur 'ân*, II, 141; *El-Milel ve 'n-Nihal*, fq, 215.

1110 Es-Semerkandi, *Tefsiru 'l-Kur 'ân*, II, 141; *El-Milel ve 'n-Nihal*, fq, 215.

Ndërsa Nestorianët janë të mendimit se Isai (a.s) është biri i Allahut (hasha).¹¹¹¹

Kurani Famëllartë i refuzon këto mendime dhe i hedh krejtësisht poshtë:

Verseti kuranor që e refuzon mendimin e Jakubive thotë: **“Pa dyshim, janë jobesimtarë ata që thonë: “Allahu është Mesihu, i biri i Merjemes!”**, sepse vetë Mesihu ka thënë: **“O bijtë e Izraelit, adhuroni Allahun, që është Zoti im dhe Zoti juaj! Sigurisht, atij që adhuron tjetërkënd përveç Allahut, Allahu do t’ia ndalojë Xhenetin dhe strehim i tij do të jetë Zjarri. Për keqbërësit nuk ka ndihmës.”**¹¹¹²

Ajetet që e refuzojnë mendimin e grupit Melkanije janë: **“O besimtarë! Bëhuni syçelë (kundër armikut) e luftojeni atë, qoftë grupe-grupe ose të gjithë së bashku!”**¹¹¹³ **“Pa dyshim, janë jobesimtarë ata që thonë: “Allahu është njëri prej Trinisë!”** Nuk ka veçse një Zot të Vetëm të vërtetë! Nëse nuk heqin dorë nga ato që thonë, patjetër që jobesimtarët nga mesi i tyre do t’i godasë një dënim i dhembshëm”.¹¹¹⁴ **“Mesihu, i biri i Merjemes, është vetëm një i dërguar. Edhe para tij kanë kaluar të dërguar.”**¹¹¹⁵

Mendimet e Nestorianëve që refuzohen nga ajetet kuranore janë: **“Ata thonë: “I Gjithëmëshirshmi ka një bir”.** Keni thënë diçka vërtet të tmerrshme! Qiejt gati sa nuk copëtohen prej kësaj; Toka gati sa s’çahet e malet sa s’rëzohen të thërrmuar, ngaqë ata i veshin një bir të Gjithëmëshirshmit. Kurrë nuk i shkon (madhërisë së) të Gjithëmëshirshmit të ketë një bir.”¹¹¹⁶ **“O besimtarë! Bëhuni syçelë**

1111 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 166; Et-Taberi, *Tefsir't-Taberi V*, 410; I. Kurtubi, *El-Xhamiu 'li-Ahkami'l-Kur'ân*, IV, 226; Es-Semer Kendi, *Tefsiru'l-Kur'ân*, II, 141; *El-Milel ve'n-Nihal*, fq. 215.

1112 Sûre Mâide, 5/72.

1113 Sûre Nisâ, 4/71.

1114 Sûre Mâide, 5/73

1115 Sûre Mâide, 5/75.

1116 Sûre Merjem, 19/88-92.

(kundër armikut) e luftojeni atë, qoftë grupe-grupe ose të gjithë së bashku!”¹¹¹⁷

“Thuaj: “O ithtarët e Librit! Mos i shkelni kufijtë e së vërtetës në besimin tuaj dhe mos ndiqni dëshirat e një populli, që gaboi më parë, nxori prej udhës së drejtë shumë njerëz dhe vetë u shmang nga udha e drejtë”.

Ata izraelitë që ishin mohues, u mallkuan me gjuhën e Dautit dhe të Isait, të birit të Merjemes, për shkak se kundërshtonin, shkelnin çdo kufi dhe nuk e ndalonin njëri-tjetrin të bënin vepra të këqija. Eh, sa të shëmtuara ishin veprat që bënin ata! Ti e sheh se shumë prej tyre miqësohen me jobesimtarët.

Me të vërtetë, e keqe është ajo që i përgatisin ata vetes: që Allahu të zemërohet me ta dhe të mbesin në dënim përjetësisht. Sikur ata t’i besonin Allahut, të Dërguarit dhe asaj që i është shpallur atij, nuk do t’i merrnin jobesimtarët për miq. Por, shumica prej tyre janë të pabindur”¹¹¹⁸.

ZBRITJA NË TOKË E ISAIT ALEJHIS-SELAM

“Përse ata nuk kthehen me pendesë tek Allahu e t’i kërkojnë falje Atij?! Allahu është Falës dhe Mëshirëplotë! Mesihu, i biri i Merjemes, është vetëm një i dërguar. Edhe para tij kanë kaluar të dërguar. Nëna e tij përherë ka qenë e drejtë. Që të dy, hanin ushqim. Shiko si ua shpjegojmë atyre shpalljet tona dhe shih si largohen nga e Vërteta! Thuaju (o Muhamed): “Si mundet vallë, që ju adhuronin në vend të Allahut, atë që nuk është në gjendje t’ju sjellë as dëm e as dobi, ndërkohë që Allahu dëgjon dhe di çdo gjë?”¹¹¹⁹

Isai (a.s) pasi e përmbushi misionin e tij: “Allahu e ka ngritur pranë Vetes. Allahu është i Plotfuqishëm dhe i Gjithëdijshëm.”¹¹²⁰

1117 Sûre Nisâ, 4/71.

1118 Sûre Mâide, 5/77-81.

1119 Sûre Mâide, 5/74-76.

1120 Sûre Nisâ, 4/158.

Isai (a.s) kur u ngrit në qiell ishte tridhjetë e tre vjeç e gjashtë muaj.¹¹²¹ Ai është akoma i gjallë.¹¹²² Rreth mënyrës së jetës që bën Isai (a.s) Bedi'uz-Zaman Said Nursi ka thënë:

a - Isai (a.s) e ka plotësuar jetën e tij si njeri. Kjo do të thotë se ai nuk ka nevojë për të ngrënë, për të pirë, për të marrë frymë, si dhe gjëra të tjera si këto.

b - Isai ka kaluar në jetë tjetër, si jeta e melekëve. Gjendja e trupit të tij është si trupi i bukur që duket në pasqyrë. Nuk ka dëndësi. Është ndriçues si një yll dhe është dritë në dritë. Me këtë gjendje ai gjendet në qiej...¹¹²³

“Unë nuk u kam thënë asgjë tjetër, përveç asaj që më ke urdhëruar Ti: “Adhuroni Allahun, Zotin tim dhe Zotin tuaj!” Kam qenë dëshmitar, për sa kohë që kam jetuar midis tyre dhe, qëkurse më more mua, vetëm Ti ishe mbikëqyrës i tyre. Ti je Dëshmitar për çdo gjë.”^{1124”}¹¹²⁵

Ky ajet është komentuar në dy mënyra: Sipas mendimit të parë, ky ajet na tregon se i kanë besuar të gjithë Ehl-i Kitabët që ishin gjallë, pra profecisë së Isait (a.s). Ndërsa sipas mendimit të dytë, nuk ka asnjë që të mos i ketë besuar Ehl-i Kitabët, përpara se t'i vinte exheli (ngritja në qiell) e tij.¹¹²⁶

Kur i vinte exheli i vdekjes ndonjë hebreu, melekët e godisnin në fytyrë dhe nga prapa i thonin: “O armik i Allahut, ty të erdhi Isai (a.s)

1121 F. er-Razî, *Tefsiru'l- Kebir Mefatihu'l-Gajb*, VI, 345; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 128.

1122 A. Tabatabaî, *El-Mizan fi Tefsir'il-Kur'an*, V, fq. 212.

1123 S. Nursî, *Mektubat, I, Mektub*, fq. 6.

1124 Dëshminë e Isait (a.s) në ditën e kijametit/gjykimit, Allahu i madhëruar e tregon edhe në këtë ajet: **“Unë nuk u kam thënë asgjë tjetër, përveç asaj që më ke urdhëruar Ti: “Adhuroni Allahun, Zotin tim dhe Zotin tuaj!” Kam qenë dëshmitar, për sa kohë që kam jetuar midis tyre dhe, qëkurse më more mua, vetëm Ti ishe mbikëqyrës i tyre. Ti je Dëshmitar për çdo gjë.”** Sûre Mâide, 5/117.

1125 Sûre Nisâ, 4/159.

1126 Mevdudî, *Tefhimu'l-Kur'an*, I, fq. 432.

me profeci dhe ti e mohove atë. Pas kësaj hebreu thotë: “Unë e kam besuar që ai është rob i Allahut (xh.sh.) dhe profet i tij”. Përsëri melekët i thonë një të krishteri, që është në prag të vdekjes: “Ty të erdhi Isai (a.s) profet i dërguar i Allahut, por ti the se ai është Zot dhe biri i Zotit.” Ai thotë: “Unë (tani) e pranoj që ai është rob dhe i dërguari i Allahut”.¹¹²⁷ Kështu që çdo njeri nga Ehl-i Kitabi, e beson Isain (a.s) për rob dhe të dërguar të Allahut. Mirëpo ky besim nuk u sjell asnjë dobi atyre.¹¹²⁸

Ndërsa disa mufesirë të tjerë, rreth këtij ajeti thonë: “Originaliteti i shprehjes në ajet “Përpara vdekjes” është “Kable mevtihi”, “Hû”ja që është këtu, përmbledh të gjithë Ehl-i Kitabët. Për jetën përpara vdekjes (ngritjes në qiell) të Isait (a.s) nuk përdoret fjala “vefat”, por “mevt”. Kështu që ne këtu me këtë shprehje nënkuptojmë që Isai (a.s) do të zbresë në tokë afër një kohe përpara se të ndodhë kijameti dhe gjithashtu do ta besojnë të gjithë Ehl-i Kitabët. Ai do të zbatojë sheriati e Muhamedit (a.s)¹¹²⁹ dhe kjo ngjarje do të jetë një nga shenjat e mëdha të kijametit.”¹¹³⁰

Nga Hudhejftu’l-Gifari (r.a) na përcillet se: “Doli Profeti (s.a.v.s) një ditë në mesin tonë kur po bisedonim. Ai tha:

- “Për çfarë po flisni?” - iu përgjigjëm duke i thënë:
- “Për ditën e kijametit po flasim.”

Profeti (s.a.v.s) tha:

- “Pa dyshim që nuk ka për të ndodhur kijameti pa u shikuar dhjetë shenja” dhe këto janë: “Dexhali, Duhani (tymi), Dâbbetu’l-Erd, Lindja e diellit nga perëndimi, Zbritja e Isait (a.s) në tokë, dalja e Jexhuxh Mexhuxhëve, Shembjet e tokës, duke filluar në tre vende

1127 F. er-Râzî, *Tefsiru’l- Kebir Mefatihu’l-Gajb*, c.8, fq, 409..

1128 Mevdudî, *Tefhimu’l-Kur’ân*, I, fq, 432.

1129 *Et-Tefsir Ibn Kethir*, I, 578; *Kasasu’l-Enbija*, II, 712; İ. Yiğit, *Peygamberler Tarihi*, fq, 609.

1130 C. Yıldırım, *Asrın Kur’ân Tefsiri*, III, 1549; H. Yahya, *Hz. İsa Gelecek*, fq, 52.

në Lindje, në Perëndim dhe në Gadishullin Arabik, së fundi dalja e zjarrit nga Jemeni, i cili do t'i tërheqi njerëzit për në mahsher.”¹¹³¹

“Në të vërtetë, Isai është shenjë e Orës (së Kiametit), në ardhjen e të cilës mos dyshoni kurrsesi. Pra, ndiqmëni mua, kjo është rruga e drejtë! Le të mos ju shmangë kurrsesi djalli! Ai është vërtet armiku juaj i hapët.”¹¹³²

Ibn Abasi (r.a) rreth këtij ajeti ka thënë: “Këtu tregohet për ardhjen e Isait (a.s) në tokë.”¹¹³³

“Isai (a.s) do të zbresë në këtë botë përpara se të ndodhë kiameti. Nuk ka për të mbetur asnjë nga hebrenjtë, të krishterët dhe nga popujt e tjerë, pa i besuar përpara vdekjes së vet.”¹¹³⁴ **“Në të vërtetë, Isai është shenjë e Orës (së Kiametit), në ardhjen e të cilës mos dyshoni kurrsesi. Pra, ndiqmëni mua, kjo është rruga e drejtë!”**¹¹³⁵

Profeti (s.a.v.s) thotë: “Nuk ka ndonjë profet mes meje dhe Isait Alejhis-salam. Dhe Ai padyshim do të zbresë (në tokë). Njiheni atë kur ta shikoni. Ai është me një gjatësi mesatare, me fytyrë si të bardhë në të kuqe. Do të jetë i veshur me një rrobe ngjyrëverdhe.

Do ti ketë flokët e buta (sikur te ketë dalë nga dushi në atë kohë). Do të luftojë me njerëzit në emër të Islamit, do ta thyej kryqin, do t'i vrasë derrat dhe do të mënjanojë xhizjen. Allahu i Madhëruar në kohën e tij do t'i shkatërrojë të gjitha fetë përveç Islamit. Isai (a.s) do të jetojë dyzet vjet dhe do ta vrasë Dexhalin.¹¹³⁶ Më pas Isai (a.s) sipas urdhrat që e shohim shumë të qartë në ajetin **“Çdo njeri do të shijojë**

1131 Muslim, *Fiten*, 39.

1132 Sûre Zuhruf, 43/61-62.

1133 *Metalib-ul Âlije*, IV, 3730.

1134 A. Tabatabaî, *El-Mizan fi Tefsir 'il-Kur 'ân*, V, fq, 224.

1135 Sûre Zuhruf, 43/61.

1136 Buhârî, *Ehadithu'l-Enbija*, 49; Muslim, *Iman*, 242, 243; *Fiten*, 23; Ebu Davud, *Melahim*, 14 (4324); Tirmidhi, *Fiten*, 54 (2233); Ibn Mâxhe, *Fiten*, 33 (4078).

vdekjen.”¹¹³⁷ do të ndërrojë jetë dhe do të ngrihet përsëri në qiell¹¹³⁸ dhe namazin e xhenazes së tij do t’ia falin myslimanët.¹¹³⁹

Abdullah bin Selâmi (r.a), i cili më parë ka qenë dijetar hebre dhe më pas ai është nderuar me dritën e Islamit, ka thënë: “Në Tevrat janë të shkruara cilësitë e Muhamedit (s.a.v.s) dhe cilësitë e Isait (a.s), birit të Merjemes. Është e shkruar se Isai (a.s) do të varrosset tek vendi ku është varrosur Muhamedi (s.a.v.s), në Huxhre-i Saadet (pasi të vijë për herë të dytë në këtë botë dhe pasi të vrasë Dexhalin).”

Nga Ebu Kutejbe (r.a) na përcillet se Ebu Mevdudi ka thënë: “Me gjendjen e sotme ka një vend bosh në Huxhre-i Saadet.”¹¹⁴⁰

“Allahu nuk ka mbetur të marrë dikë për bir. Qoftë i lavdëruar Ai! Kur vendos diçka, Ai vetëm thotë për të “Bëhu!” dhe ajo bëhet.”¹¹⁴¹

Allahu i Madhëruar me këtë ajet, dëshiron të na thotë: **(Kujtoje, o Muhamed) kur Allahu tha: “O Isa! Unë do të të marr, do të të ngre pranë Meje dhe do të të shpëtoj ty nga ata që nuk besojnë, si dhe do t’i vendos ata që të ndjekin ty, përmbi ata që të mohojnë, deri në Ditën e Kiametit. Pastaj, të gjithë do të ktheheni tek Unë dhe do të gjykoj midis jush për çështjet që jeni grindur t.”**¹¹⁴²

MERJEMJA (a.s) PANDEHU SE AI QË KISHTE VDEKUR ISHTE I BIRI DHE BËRI HOMAZHET E DUHURA TË VARRIMIT.

Pasi ndenji një kohë prej shtatë ditësh¹¹⁴³ i kryqëzuar me gozhda në kryq ai njeri (Juda Iskarioti), Merjemja shkoi tek sunduesi dhe i

1137 Sûre Âli Imran, 3/ 185.

1138 H. Yazır, *Hak Dini Kur’ân Dili*, II, fq, 373.

1139 Ebu Davud, *Melahim*, 14 (4324).

1140 Tirmidhi, *Menakib*, I (3617); Dârimi, *Mukaddime*, 27.

1141 Sûre Merjem, 19/35.

1142 Sûre Âli Imran, 3/ 55.

1143 Et-Taberî, *Tefsiru’l-Taberî*, II, 120; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve’n-Nihaje*, II, 155.

kërkoi që ta ulin të kryqëzuarin e t'ia japin asaj.¹¹⁴⁴ Merjemja mendonte se është biri i saj i gozhduar në kryq.¹¹⁴⁵

Sunduesi e pranoi propozimin e parë të Merjemes. Urdhëroi njerëzit e tij që ta ulin atë nga kryqi, por nuk pranoi t'ia japë trupin e tij Merjemes, por e varrosi atë aty.

Më pas Merjemja i tha nënës së Jahjasë (a.s) duke e pyetur: “A nuk vjen me mua për të vizituar varrin e Mesihut?”

Tezja e tij e pranoi këtë propozim me kënaqësi. Shkuan të dyja në vendin ku ishte varrosur burri i kryqëzuar. Kur u afruan tek varri, Merjemja i tha nënës së Jahjasë: “A mund të mbulolesh?”

Nëna e Jahjasë pyeti:

- “Përballë kujt të mbulohem?”

Merjemja i tha:

- “Mbulohu përballë këtij burrit që është afër varrit përballë”.

Nëna e Jahjasë tha:

- “Unë, nuk shikoj ndonjë njeri.”

Atëherë Merjemja mendoi se burri që qëndronte në krye të varrit mund të jetë Xhebraili. Kishte kaluar një kohë e gjatë që nuk e kishte takuar atë. Nënës së Jahjasë i tha të qëndrojë në vendin ku ishte dhe filloi të afrohej drejt varrit. Kur Merjemja iu afrua varrit Xhebraili (a.s) i tha asaj:

- “O Merjeme, ku po shkon?”. Merjemja iu përgjigj duke ia kthyer: “Do të vizitohet varrin e Mesihut. Do t'i jap një selam (përhëndetje) dhe do të flas (pak) me të.”

Xhebraili (a.s) i tha asaj: “O Merjeme ky që vdiq nuk është Mesihu. Allahu i Madhëruar duke e ruajtur Mesihun nga jobesimtarët, e

---

1144 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, fq. 155.

1145 Et-Taberî, *Tefsiru't-Taberî*, II, 120; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve'n-Nihaje*, II, 155.

ngriti lart në qiell. Ai që është këtu është një djalosh, të cilin Allahu e ka përngjarë me të dhe të cilin e kanë kryqëzuar. Domethënia e kësaj është se dhe familja e këtij djaloshi, e ka humbur djalin e vet. Nuk e dinë, as se ku është, për këtë arsye janë duke qarë.” më pas u zhduk.

Merjemja i bëri sexhde Allahut për ta falënderuar. Më pas shkoi pranë nënës së Jahjasë dhe i tregoi bisedën mes saj dhe Xhebrailit.¹¹⁴⁶

KU U VARROS MERJEMJA (a.s) PAS NDARJES NGA KJO JETË?

Merjemja jetoi pesë¹¹⁴⁷ apo gjashtë¹¹⁴⁸ vite pas ngritjes në qiell të Isait (a.s). Edhe Ajo shembull i pastërtisë dhe i ndershmërisë iu nënshtrua urdhrit të Zotit Mëshirues në moshën pesëdhjetë e dy,¹¹⁴⁹ pesëdhjetë e tre¹¹⁵⁰ apo pesëdhjetë e gjashtë vjeçare.¹¹⁵¹

Varri i Merjemes gjendet në Jeoshaphat, në mesin e Malit Zejtin dhe të Kodrës së Tempullit në Kuds, ose në luginën Kedron. Sipas një mendimi tjetër, thuhet se është poshtë kishës që është ndërtuar mbi varrin e saj, që ndodhet në Geth Themani.¹¹⁵² Po ka edhe një mendim të tretë, që thotë se është në Malin e Sionit.¹¹⁵³

Në transmetimin e Velid bin Muslimit thuhet se në natën e Israsë, Profeti Muhamed (s.a.v.s) kur mbërriti në Bejtu’l-Makdis (Xhaminë e Kudsit) ka shikuar dy drita që ndriçonin, njëra në anën e majtë dhe tjetra në anën e djathtë të Xhamisë së Kudsit. Profeti (s.a.v.s) pyeti:

- “O Xhebrail! Çfarë janë këto dy drita?”

1146 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve’n-Nihaje*, II, fq, 155-56..

1147 Ibn Kethir, *El-Bidaje ve’n-Nihaje*, II, fq, 156.

1148 Ibn Kethir, *Hadislerle Kur’ân-ı Kerim Tefsiri*, IV, fq, 1263.

1149 M. Ustaosmanoğlu, *Rûhu’l-Furkan*, III, fq, 547.

1150 Ibn Kethir, *Hadislerle Kur’ân-ı Kerim Tefsiri*, IV, 1263; Ibn Kethir, *El-Bidaje ve’n-Nihaje*, II, 156.

1151 *Mustedrek*, II, 469; E. Fatiş, *Kur’ân’da Hz. İsa*, fq, 18.

1152 Ibn Battuta, *Büyük Dünya Seyahatnamesi*, fq, 60.

1153 Sujuti, *Ithafq*, Pjesa e 10te, fq, 14; G. Tümer, *H. Meryem*, fq, 93; A. Schleifer, *İslâm’ın Kutsal Meryem’i*, fq, 54; *T.D.V. İslâm Ansiklopedisi*, XXIX, 238..

Xhebraili (a.s) i tha:

- “Drita në anën e majtë është mihrabi i vëllait tënd Davudit, ndërsa në anën e djathtë është varri i motrës suaj Merjemes.”¹¹⁵⁴

Pavarësisht nga këto njohuri, të krishterët dhe disa shkrimtarë (që mendojnë për përfitime personale) thonë: “Nëna Mari është varrosur në shtëpinë e saj, e cila gjendet në Efes të Izmirit në Turqi. Argumentet e ofruar nga këta persona që besojnë se Merjemja iku nga Kudi dhe erdhi në Efes janë:

1- Përpara se të kryqëzohej Isai ia la nënën amanet Gjonit. Përdërisa Gjoni ka ardhur në Efes vitet e fundit të jetës së tij dhe vdiq aty, atëherë edhe Merjemja duhet të ketë ardhur bashkë me të.

2- Këtë mendim e mbështet edhe letra, e cila është dërguar nga Koncili i mbajtur në Efes (431), për popullin dhe klerikët e Stambollit, ku në të shkruhej: “Në Efes teologu Gjoni dhe Merjemja e virgjër, nëna e Zotit.” Megjithëse nuk është fjali e plotë, ajo përsëri e mbështet këtë ide. Koncilin e Efesit e kanë kthyer në traditë. Sipas analizave që i janë bërë kësaj letre, shikohet se aty theksohet që në Efes gjendet një Kishë, që i është kushtuar Merjemes dhe Gjonit, por nuk tregon se Merjemja dhe Gjoni kanë jetuar në Efes.

Një argument tjetër që tregon se Merjemja nuk ka jetuar në Efes, e shikojmë edhe tek letrat dhe shkrimet e tjera që janë shkruar atë kohë kur është mbajtur Koncili i Efesit dhe nuk vërehet ndonjë shkrim që të thotë se Merjemja ka jetuar në Efes.

3- Njëri nga Koncilet e Efesit është mbajtur rreth varrit të Gjonit dhe këshilli tjetër është mbajtur rreth dy kishave që i janë kushtuar Merjemes. Emërtimi i të dy kishave me emrin Merjem, tregon se është një shenjë, që varri i Merjemes është aty. Këtë mendim e dobëson emërtimi i shumë kishave me emër melekësh apo shenjtoreësh të mëdhej.¹¹⁵⁵

1154 El-Vâsîtî, *Fezâil*, 49; Ibn el-Xhevzi, *Fezâil*, 121; A. Schleifer, *Islâm 'in Kutsal Meryem 'i*, fq. 7.

1155 *T.D.V. Islâm Ansiklopedisi*, XXVIII, fq. 238.

4- Një argument tjetër që thonë se Merjemja ka shkuar në Efes, janë vizionet mistike dhe stigmatat e gjermanes Ana Katerina Emerih (v. 1824). Sipas kësaj, Merjemja ka shkuar bashkë me Gjonin në Efes dhe pasi ka qëndruar tri vjet aty, është kthyer përsëri në Kuds, atje pasi u sëmur i përgatitën një varr në një shpellë me degët e ullirit. Pavarësisht se fjala ishte përhapur kudo nëpër Kuds, ajo në realitet ishte shëruar dhe ishte kthyer përsëri në Efes, ku dhe vdiç pas një viti e gjysëm. Ajo vdiç tridhjetë vjet e dy muaj pas ngritjes së Isait (a.s) në qiell, një natë më pas është ringjallur dhe i është ngritur shpirti në qiell.¹¹⁵⁶

Mospërputhjet e fjalëve ndërmjet njëra-tjetrës, ose mospërputhjet me ngjarjet e historisë së vërtetë, shikohen shumë qartë në vizionet e Emerihut, të cilat nuk përmbajnë ndonjë vlerë historike. Krahas kësaj ka edhe një vizion tjetër, ku thuhet se varri i Merjemes është në Kuds. Kisha nga ana tjetër, nuk i ka përzgjedhur mendimet e Emerihut, duke pranuar hipotezën e vizionit të suedezes Shën Brigitës, që thoshte se varri i Merjemes është në Kuds.¹¹⁵⁷

Sipas kërkimeve arkeologjike të bëra në vendet e shkatërruara dhe në ato dy kisha në Efes, arkeologët nuk kanë hasur në ndonjë mbetje nga varri i Merjemes, përveç kësaj edhe turistët që kanë filluar ta vizitojnë rajonin duke filluar nga shek. I. pas erës sonë, nuk kanë lënë ndonjë fjalë që të tregojë se Gjoni e ka marrë Merjemen në Efes. Akoma më tepër edhe Etërit e vjetër, që flasin rreth varrit të Gjonit në Efes, nuk kanë thënë asgjë rreth jetës dhe varrit të Merjemes në Efes.¹¹⁵⁸

1156 G. Tümer, *Hizmetleri Meryem*, fq. 88-89; *T.D.V. İslâm Ansiklopedisi*, XXVIII, 238.

1157 *T.D.V. İslâm Ansiklopedisi*, XXVIII, fq. 238.

1158 *T.D.V. İslâm Ansiklopedisi*, XXVIII, fq. 239.

PËRFUNDIM

Merjemja rrjedh nga një familje e përzgjedhur nga Allahu i Madhëruar.¹¹⁵⁹ Allahu e dalloi atë (me besim e karakter) dhe e lartësoi mbi gratë e tjera¹¹⁶⁰ duke e furnizuar atë në dhomën e saj me ushqim të veçantë,¹¹⁶¹ duke e bërë atë të devotshme në besim dhe të përlulur përpara Allahut.¹¹⁶² E bëri shembull (për të gjitha gratë e botës) me mbrojtjen e nderit të saj,¹¹⁶³ ishte një nënë e cila u bë shembull për të gjithë gratë e botës, që e ruajti nderin e vet.¹¹⁶⁴

Të Krishterët e përshkruajnë Merjemen në këtë mënyrë: “Merjemja është nëna më ideale dhe e pashoqe, është gruaja më elegante dhe me karakterin më të mirë.”¹¹⁶⁵

Profeti Muhamed (s.a.v.s) e përshkruan Merjemen, duke i bërë komplimente, duke e cilësuar si gruan më të mirë që ka ardhur në këtë botë duke thënë: “Merjemja është gruaja më e mirë, që iu është ngritur shpirti në qiell pas vdekjes.”¹¹⁶⁶

Në një hadith tjetër thotë: “Shumica e burrave arritën në virtytin më të lartë, ndërsa nga gratë nuk arriti askush tjetër përveç Asijes, gruas së Faraonit dhe Merjemes, vajzës së Imranit.”¹¹⁶⁷

1159 Sûre Âli Imran, 3/ 33.

1160 Sûre Âli Imran, 3/ 42.

1161 Sûre Âli Imran, 3/ 37.

1162 Sûre Tahrim, 66/12

1163 Sûre Âli Imran, 3/ 47; Sûre Merjem, 19/20.

1164 Sûre Tahrim, 66/12.

1165 J. Ravennes, *Mary of Jerusalem*, fq. 272; G. Tümer, *Hz. Meryem*, fq. 95.

1166 Buhârî, *Menâkibu'l-Ensar*, 20.

1167 Buhârî, *Enbija*, 34,36; Muslim, *Fedailu's-Sahabe*, 70 (2431).

“Vërtet, ata njerëz janë një shembull i mirë për ju e për këdo që shpreson në Allahun dhe në Ditën e Fundit. Kushdo që nuk ia vë veshin (këtij shembulli), ta dijë se Allahu është i Vetëmjaftueshmi, i Denji për çdo lavd!”¹¹⁶⁸

Merjemja dhe Âsija në rrethana dhe kushte tepër të vështira e ruajtën besimin e tyre, e kanë merituar që edhe profeti Muhamed (a.s) të flasë dhe t'i komplimentojë ato. Edhe pse jetonin në kushte dhe rrethana të vështira, përsëri ato ishin të lidhura me Allahun dhe ishin të vetëdijshme për shkakun e ardhjes në këtë botë.

Merjemja mori përsipër një detyrë tepër të rëndësishme dhe të ndershme. Ishte një sprovë shumë e madhe që tregonte durim për hir të Allahut (xh.sh), ngaqë populli trilloi sa e sa shpifje dhe mendime të padrejta rreth saj, ndërkohë që ajo ishte gruaja më e pastër dhe më e ndershme nga të gjitha gratë. Allahu i Madhëruar e ndihmoi atë duke ia forcuar durimin dhe duke ia shtuar besimin ndaj këtyre ngjarjeve. Asnjëherë nuk ka toleruar ndaj personalitetit të aftë dhe të vullnetshëm të saj. Ka duruar me një durim të mirë përballë sjelljeve të njerëzve injorantë, ngaqë e dinte se çdo gjë që ndodh, ndodh me caktimin e Allahut (xh.sh.). Ajo e dinte se Allahu i Madhëruar një ditë do ta pastronte në mënyrën më të mirë nga kjo baltë shpifjesh që iu bë asaj.

Qëndrueshmërinë dhe durimin që ka treguar Merjemja, sikurse e shohim me gjuhën e Kuranit, na paraqitet si shembulli më i mirë i të gjithë burrave dhe grave të kohës kur ka jetuar dhe gjithashtu edhe për burrat dhe gratë që do të vijnë në kohët e mëpasme.

“Edhe Merjemen, të bijën e Imranit, e cila ruajti virgjërinë e saj; Ne frymë brenda saj nga shpirti Ynë (shpirtin e Isait a.s.). Ajo u besoi fjalëve të Zotit të saj dhe librave të Tij e ishte nga të devotshmit!”¹¹⁶⁹

1168 Sûre Mumteherine, 60/6.

1169 Sûre Tahrim, 66/12.

Bashkimi i fjalëve grua dhe nder tek personaliteti i Merjemes në Kuranin Famëlartë, na paraqet simbolin dhe shembullin e nderit, të turpit dhe të pastërtisë. Merjemja në Kuran vërtetohet se është gruaja më e mirë e të gjitha kohërave dhe shembull për gratë e tjera. Është një argument që na tregon se në çdo periudhë, do të ketë gra që janë simbole nderi dhe pastërtie.

Nuk është e paarritshme grada e këtyre udhërrëfyeseve që Allahu i Madhëruar na i tregon për t'i marrë shembull, përkundrazi është një gradë që mund të arrihet vetëm me anë të punëve të mira dhe vendosmërisë, sepse nuk përputhet me drejtësinë dhe dijen e Allahut të na japë neve shembuj, që ne nuk do të mund t'i arrijmë ato.

Merjemja, është simbol i ruajtjes së nderit, urtësisë, pastërtisë dhe gjithashtu e përkushtueshmërisë dhe e nënshtrimit ndaj Allahut (xh.sh).

Merjemja iu përkushtua adhurimit të Allahut që në moshë shumë të vogël, kështu që fjala e dhënë e nënës së saj, duke e çuar atë në faltore vetëm dhe vetëm për hir të Allahut (xh.sh) , u realizua.

Merjemja kur ishte në Bejtu'l-Makdis pavarësisht se ishte një vajzë e re, adhurimi dhe nënshtrimi i saj ndaj Allahut, e ngriti personalitetin e saj në atë gradë, sa që filluan t'i thonë: **“O motra e Harunit...”**¹¹⁷⁰

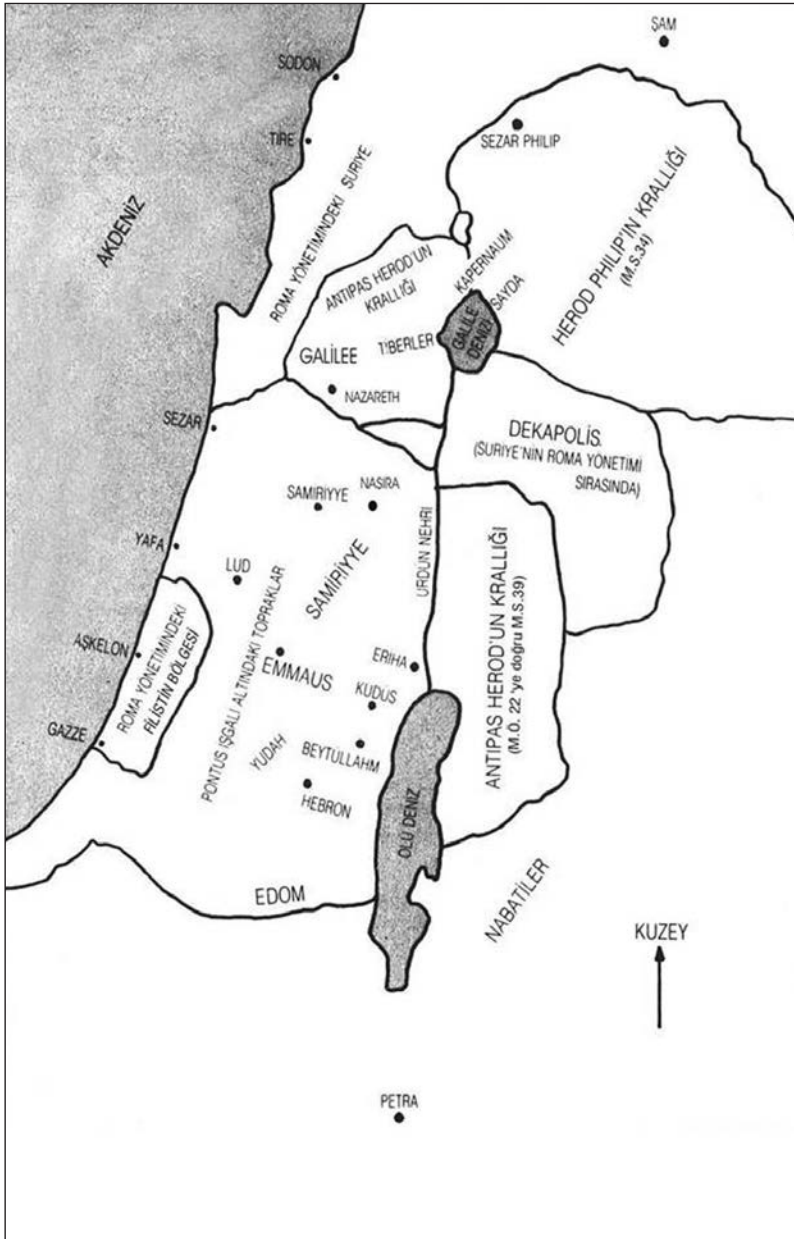
Ishte aq e rëndësishme tek Allahu, sa që do t'i çohet një dërgues dhe do t'i jepej shpallje nga Allahu. Ishte një lule tepër e pastër në mesin e hebrenjve jo-besimtarë, dy fytyrësh, të cilët ishin ngatërruar me shirk. Ishte një bimë tepër e pastër në mesin e këtij moçali, ishte një fidan që u rrit me urtësinë dhe me ndihmën e Allahut (xh.sh.). Ishte një grua që e ruajti nderin dhe pastërtinë me dinjitetin e saj përballë këtij moçali dhe papastërtive.

Kaloi shumë sprova të vështira dhe të rënda për të arritur virtytet e saj më të larta. Së fundmi ajo u sprovua edhe me lindjen e fëmijës së saj pa baba. Ajo qëndroi në këmbë si një mal i fortë dhe nuk u

rrëzua kurrsesi përpara erërave, furtunave, shirave dhe cikloneve të fuqishëm gjatë gjithë kësaj rruge.

Sa herë që u sprovua nga Allahu i Madhëruar, ajo tregoi gjithmonë një vendosmëri dhe nënshtrim të plotë përpara urdhrave dhe sprovave të Tij. Populli jobesimtar u mundua që t'i hedhë baltë ndërit të saj me shpifjet më të rënda, por ajo qëndroi gjithmonë e fortë, luftëtare, kundër të gjitha këtyre padrejtësive. Ajo me një dinjitet të plotë për përgjegjësinë që kishte ndaj Zotit, vazhdoi rrugën e saj të ndritshme gjatë gjithë jetës.

Kjo grua u bë shembull tregues për njerëzit udhëheqës, thirrësve për në rrugën e drejtë, për liderët, si dhe u bë nëna e atyre njerëzve që kanë hyrë nën përgjegjësinë që peshon më shumë se sa malet. Kjo grua u dorëzua përpara fuqisë së Allahut (xh.sh.), duke mos u trembur përpara asnjë fuqie tjetër, përveç asaj të Allahut (xh.sh). Kjo grua e cila u flijua për hir të Allahut (xh.sh) qysh në barkun e nënës, është një grua aq e pastër, saqë edhe shejtani nuk ka mundur t'i afrohet dot. Gjithashtu kjo grua ishte edhe një nënë, e cila do të rriste një profet me duart e saj. Ja pra, kjo grua është Merjemja...

Harta e Palestinë në kohën e Isait Alejhis-selam.

AUTORI

Lindi në vitin 1968 në Bozkër të Konjës. Shkollën fillore dhe te mesme, Medresenë, e mbaroi në Konja. Në vitin 1992 filloi punën si prijës, Imam në xhaminë e qendrës, në Siirt Pervari. Më pas në vitin 1996 në të njëjtën detyrë kaloi nga Siirti në Konja. Gjatë detyrës si imam, shkrimtari mbaroi në të njëjtën kohë edhe programin para-universitar, (me korrespondencë), në Shkencat Shoqërore, në Universitetin e Eskishehirit. Tashmë ai vazhdon detyrën e tij si prijës, Imam në Xhaminë Uzunharmanllar Muradije në Meram të Konjas. Autori është i martuar dhe ka një vajzë.

Librat dhe shkrimet e botuara të Autorit:

- ❖ Kur'ân'da Asr-ı Sâadette ve Günümüzde Öncü Müslüman Kadınlar. (Gratë udhëheqëse në Kuran në Asr Sâadet (epoka e lumturisë) dhe në Ditët Tona).
- ❖ Kur'ân-ı Kerim'de ve Kitâb-ı Mukaddes'te Âl-i İbrahim Hz. Sâra ve Hz. Hacer (2. Baskı). (Familja e Ibrahimit, Sara dhe Haxherja sipas Kuranit dhe Biblës (Botimi i dytë).)
- ❖ Musa'nın Kıyamında Yol Arkadaşı Hz. Âsiye (2. Baskı) – (Asija, shoqja e Udhës së Musait pranë tij (Botimi i dytë).)
- ❖ Kur'ân-ı Kerim'de ve Kitâb-ı Mukaddes'te Âl-i İmran ve Hz. Me-ryem (Türkçe 3. Baskı / Boşnakça 1. Baskı). –Familja e Imranit dhe Merjemja sipas Kuranit dhe Biblës (Botimi i tretë Turqisht. Botimi i Parë Boshnjakisht. Botimi i parë Shqip).

- ❖ ...Ve Âlim Ve Mücahid Ve Şehid İşte Şeyh Said. (...Shejh Saidi si Dijetar Muxhahid dhe Shehid, dëshmor.)
- ❖ Gençler İçin İbadet İlmihali (2. Baskı). (İlmihal (Libri i Lutjeve) për të rinjtë (Botimi i dytë)).
- ❖ Gençler İçin Ayet ve Hadislerle İman Esasları. – (Shtyllat e Besimit për të rinjtë, duke u bazuar në Ajete dhe Hadithe.).
- ❖ Gençler İçin Namaz İlmihali – (İlmihal, namazi për të rinjtë).
- ❖ Hac İlmihali – (İlmihal për ritualin e Haxhit).
- ❖ Namaz Hocası – (Hoxha i namazit).
- ❖ Resimlerle Abdest Gusül Teyemmüm ve Namaz – (Abdesti, Gusli, Tejemmumi dhe Namazi me anë të fotografive).
- ❖ Resimlerle Abdest Namaz Teyemmüm Öğreniyorum (Kartelâ) – (Po mësoj Abdestin, Namazin dhe Tejemmumin me anë të fotografive (Broshurë)).
- ❖ Esmâ’ül-Hüsna (Kartelâ) – (Esmâ’ul-Husna-99 Emrat e Bukur të Allahut (Broshurë)).
- ❖ Hadislerde Kur’ân Okumanın Faziletleri (6. Baskı). – (Mirësitë, virtytet e leximit të Kuranit sipas Haditheve. (Botimi i gjashtë).)
- ❖ Kırk Ayet’te Kur’ân Okumanın Faziletleri – (Mirësitë, Virtytet e leximit të Kuranit sipas Dyzet Ajeteve).
- ❖ Kırk Hadis’te Kur’ân Okumanın Faziletleri (2. Baskı), 1 ve 2 Kitap & Kartelâ) – (Virtytet e leximit të Kuranit në Dyzet Ajete (Botimi i dytë), 1 dhe 2 (Libër & Broshurë)).
- ❖ Kırk Ayet’te Tevbe ve İstiğfarda Bulunmanın Faziletleri – (Virtytet e Pendimit në Dyzet Ajete).
- ❖ Kırk Ayet’te İnfakta Bulunmanın Faziletleri – (Virtytet e Lëmoshës në Dyzet Ajete).
- ❖ Muhafaza ve Şifa Ayetleri – (Ajete e mbrojtjes dhe shërimit).

BIBLIOGRAFIA

- A'dan Z'ye Kültür ve Tarih Ansiklopedisi*, Yeni Şafak Gazetesi Hediyesi 2004 İstanbul.
- AYDEMİR**, Abdullah, *İslâmi Kaynaklara Göre Peygamberler*, Türkiye Diyanet Vakfı Yay. 1996 Ankara.
- AYDIN**, Abdullah, *Tam Peygamberler Tarihi*, AydınYay. 1979 İstanbul.
- AYDIN**, Mahmut, *İsa Tanrı mı İnsan mı? İz Yay.* 2002 İstanbul.
- AYDIN**, Mehmet, *Hristiyan Genel Konsilleri ve II. Vatikan Konsili*, 1991 Konya.
- AYDIN**, Mehmet, *Hristiyan Kaynaklarına Göre Hristiyanlık*, T.D.V. Yay. 1995 Ankara.
- AKYÜZ**, Berka, *Kudüsten Yükselen Nur Hz. İsa Âleyhisselâm*, Rehber Yay. 2006
- AKTAŞ**, Cihan, *Sistem İçinde Kadın*, Beyan Yay. 1991 İstanbul.
- ALTINDAL**, Aytunç, *Üç İsa*, Yeni Avrasya Yay. (3. Baskı) 2002 Ankara.
- AMULİ**, Cevadi, *Celal ve Cemal Aynasında Kadın*, İnsan Yay. 1996 İstanbul.
- Ana Britannica*, Milliyet Yay. 1990 İstanbul.
- ARSLAN**, Ali, *Büyük Kur'an Tefsiri*, Okusan Yay. İstanbul.
- ASIMGİL**, Sevim, *Hz. Meryem İpek Yay.* 2002 İstanbul.
- ATASAGUN**, Galip, *İlâhî Dinlerde (Yahudilik, Hristiyanlık ve İslâm'da) Dini Semboller*, Sebat Ofset 2002 Konya.
- ATAURRAHİM**, Muhamed, *Bir İslam Peygamberi Hz. İsa*, İnsan Yay. İstanbul.
- İstanbul.
- ATEŞ**, Süleyman, *Yüce Kur'an'ın Çağdaş Tefsiri*, Yeni Ufuklar Neşriyat İstanbul.
- Barnabas İncili*, Kültür Basın Yayın Birliği, Tarihsiz İstanbul.
- BAYBAL**, M. Sami, *İbrahimi Dinlerde Mesih'in Dönüşü*, Yediveren Yay. 2002 Konya.
- BEGOVIÇ**, Ali İzzet, *Doğu ve Batı Arasında İslâm*, Nehir Yay. 1992 İstanbul.
- BEHCET**, Ahmet, *Peygamberler Tarihi*, Uysal Yay. 1995 Konya.
- BİLMEN**, Ömer Nasuhi, *Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Meâl-i Âlisi ve Tefsiri*, Bilmen Yay. 1991 İstanbul.
- BURSALI**, Mustafa Necati, *Hz. İsa ve Hz. Meryem*, Saray Kitabevi 1984 İstanbul.
- BURSEVİ**, İsmail Hakkı, *Rûhu'l-Beyan*, Damla Yay. 2002 İstanbul.
- Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi*, Milliyet Yay. 1986 İstanbul.

- ÇAKAN, İsmail Lütü, SOLMAZ, N. Mehmed, *Kur'an-ı Kerim'e Göre Peygamberler ve Tevhid Mücadelesi*, Altınoluk Dergisi Hediyesidir. 1994 İstanbul.
- ÇANTAY, Hasan Basri, *Kur'an-ı Hakim ve Meâl-i Kerim*, Elif Ofset 1976 İstanbul.
- DAVUD, Abdülehad, *İncil ve Sâlib*, İnkılab Yay. 1999 İstanbul.
- DERVEZE, İzzet, *Et-Tefsirü'l-Hadis*, Ekin Yay. 1988 İstanbul.
- DERVEZE, İzzet, *Kur'ân'a Göre Hz. Muhamed'in Hayatı*, Yöneliş Yay. 1989 İstanbul.
- DÖNDÜREN, Hamdi, *Delilleriyle Aile İlmihali*, Altınoluk Dergisi Hediyesidir. İstanbul.
- DÖNDÜREN, Hamdi, *İnsanlığa Son Çağrı Kur'an-ı Kerim (Yüce Meâli ve Açıklaması)*, Yeni Şafak Gazetesi Hediyesi, 2003 İstanbul.
- DİKMEN, Mehmet, *İslâm'da Kadın Hakları*, Türdav Basım Yay. (6. Baskı) İstanbul.
- DİKMEN, Mehmet - ATEŞ, Bünyamin, *Peygamberler Tarihi*, Yeni Asya Yay 1981 İstanbul.
- DOĞAN, D. Mehmet, *Büyük Türkçe Sözlük*, Gerçek Hayat Dergisi'nin Hediyesidir. 2001 İstanbul.
- HEYET, *Doğuştan Günümüze Büyük İslâm Tarihi*, Çağ Yay. 1992 İstanbul.
- DHARMA, Michel Dousse, *Müslüman Meryem*, Yay. 2006 İstanbul.
- EFENDİ, Ayıntabi Mehmet, *Tıbyan Tefsiri*, Akpınar Yay. 1987 İstanbul.
- EFENDİ, Harputlu İshak, *Cevap Veremedi (Diya'ül-Kulüb)*, Hakikat Yay. 1997 İstanbul.
- EFENDİ, Konyalı Mehmet Vehbi, *Hulâsatü'l-Beyân Fi Tefsir'il-Kur'an*, Üçdal Neşriyat. 1966 İstanbul.
- EFENDİ, Raşid, *İncil-i Şerif ile Tefsiri Osmanlıca Matbu* ts, Kütüphanesi No:19628 İstanbul.
- EL-ASKALÂNI, İbn Hâxher, *Metalib ul-Âlije*, Ocak Yay. 2006 İstanbul.
- EL- BUHÂRÎ, Ebu Abdullah Muhamed bin İsmail, *Sahih-i Buhari Muhtasar Texhrid-i Sarih Tercemesi*, Çev; Abdullah Feyzi Kocaer, Hüner yay. Konya Nisan 2004.
- EL-FARUKÎ, İsmail Raci - EL-FARUKÎ, Luis Lâmia, *İslâm Kültür Atlası*, Yeni Şafak Gazetesi Hediyesidir. 1999 İstanbul.
- EL-MUNDHIRI, İmam Hafidh, *Tergib ve Terhib*, Hikmet Yay. 1994 İstanbul.
- EL-MUVAHHID, Sejfuddin, *Davetçinin Tefsiri*, Hak Yay. 1996 İstanbul.
- EL-XHAHİDH, Ebu Uthman Amr bin Bahr, *Hristiyanlığa Reddiye*, Tekin Kitabevi 1992 Konya.
- EMİROĞLU, Hasan Tahsin, *Esbâb-ı Nüzul*, Yeni Kitap Basımevi 1966 Konya.
- EMİROĞLU, Mehmet, *İslâm ve Hristiyan Kaynaklara Göre İsa (a.s.)*, Damla Ofset Konya.
- ES-SAHHAR, Abdulhamid Xhûde, *Meryem Oğlu İsa*, Kaynak Yay. 2007 İstanbul.
- ES-SUJUTI, İmam Xhelaeddin, *El-İtkan Fi Ulûmi'l-Kur'an (Kur'an İlimleri Ansiklopedisi)*, Hikmet Neşr. 1987 İstanbul.
- ES-SUJUTI, İmam Xhelaeddin, *Kabir Âlemi*, Kahraman Yay. 2003 İstanbul.
- ESED, Muhamed, *Kur'an Mesajı Meal-Tefsir*, İşaret Yay. 1996 İstanbul.

- ET-TABERÎ**, Muhamed bin Xherir, *Muhtasar Taberi*, Tefsiri Milli Gazete'nin Hediyesidir. 1995 İstanbul.
- ET-TABERİ**, Ebu Xhafer Muhamed bin Xherir, *Taberi Tefsiri*, Hisar Yay. 1996 İstanbul.
- ET-TABERİ**, Ebu Xhafer Muhamed bin Xherir, *Tarih-i Taberi*, Kitabevi 1973 Konya.
- ET-TIRMIDHÎ**, Muhamed bin İsâ bin Sevre bin Mûsâ bin ed-Dahhâk, *Sunenu't-Tirmidhi Tercemesi (Sunenu't-Tirmidhi)*, Kitapçılık 2004 Konya.
- EN-NEDVÎ**, Ebu'l-Hasen, *Kur'ân Işığında Peygamber Kıssaları*, Aslan Yay. İstanbul.
- ERASLAN**, Sibel, *Siret-i Meryem*, Elest Yay. 2008 İstanbul.
- ER-RAZİ**, Fahrud-din, *Tefsir-i Kebir Mefatihü'l-Gajb*, Akçağ yay. 1989 İstanbul.
- ES-SABUNİ**, Muhamed Ali, *Safvetu't-Tefasir*, Ensar Neşriyat, 1990 İstanbul.
- ES-SEMERKANDÎ**, Ebu'l-Lejs, *Tefsiru'l-Kur'ân*, Sezgin Neşriyat 1995 İstanbul.
- ESH-SHEHRİSTANİ**, Muhamed bin Abdulkerim, *El-Müel Ve'n-Nihal (Dinler ve Mezhebler Tarihi)*, Yeni Akademi Yay. 2006 İstanbul.
- ÖZEMRE**, Ahmed Yüksel, *Toma'ya Göre İncil Ya da Hz. İsa'nın 114 Hadisi*, İyi Adam Yay. 2002 İstanbul.
- ÖZER**, Mustafa, *Alternatif Tıp ve Şifa Sofrası*, Bürde Yay. 2001 İstanbul.
- FADLULLAH**, Sejjid Muhamed Husejin, *İslâmi Açıdan Kadın Sorunu*, Şura Yay. 1997 İstanbul.
- FADLULLAH**, Sejjid Muhamed Husejin, *Min Vahji'l-Kur'ân*, Akademi Yay. İstanbul.
- FATİŞ**, Emrullah, *Kur'ân'da Hz. İsa*, Net Form Matbin 2000 Kayseri.
- GÜRTUNCA**, Muhamed Faruk, *Peygamberler Tarihi*, Sağlam Kitabevi 1978 İstanbul.
- GAZALÎ**, İmam, *Mustasfâ (İslâm Hukuk Metodolojisi)*, Klasik Yay. 2006 İstanbul.
- GAZALÎ**, Zejneb, *Kur'ân'a Bakışlar*, Uysal Yay. 2003 Konya.
- GÖLCÜK**, Şerafeddin - **TOPRAK**, Süleyman, *Kelâm*, Tekin Dağt. 2001 Konya.
- GÜNDÜZ**, Şinasi, *Pavlus Hıristiyanlığın Mimarı*, Ankara Okulu Yay. 2001 Ankara.
- Gelişim Hachette Alfabetik Genel Kültür Ansiklopedisi*, Gelişim Yay. 1993 İstanbul.
- Hadislerle İslâm Terğib ve Terhib*, Hikmet Yay. 1985 İstanbul.
- HAMİDULLAH**, Muhamed, *Aziz Kur'ân*, Beyan Yay. 2000 İstanbul.
- HANBEL**, İmam Ahmed İbn, *Kitabu'z-Zuhd*, İz Yay. 1993 İstanbul.
- HANBEL**, İmam Ahmed İbn, *Musned*, Ensar yay.
- HAVVA**, Said, *El-Esas Fi't-Tefsir*, Şamil Yay. 1989 İstanbul.
- Heyet, Kadın Oradaydı*, Elest Yay. 2004 İstanbul.
- HİXHAZÎ**, Muhamed Mahmud, *Furkan Tefsiri*, İlim Yay. Tarihsiz İstanbul.
- HİSHAM**, Siret-i İbn-i, *İslâm Tarihi*, Kahraman Yay. 1985 İstanbul.
- IANNİTTO**, P. Luigi, *Meryem Anamn Hayatı*, Orhan Matbaacılık 2002 İstanbul.

- Ibn Battuta**, *Büyük Dünya Seyahatnamesi*, Yeni Şafak Gazetesi Hediyesi, 2005 İstanbul.
- Ibnu'l-ETHIR**, *El Kamil Fi't-Tarih*, Bahar Yay.1985 İstanbul.
- Ibn HALDUN**, *Mukaddime*, Yeni Şafak Gazetesi Hediyesi, 2004 İstanbul.
- Ibn KETHIR**, *Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri*, Çağrı Yay. 1991 İstanbul.
- Ibn KETHIR**, *İslâm Tarihi El-Bidaje Ve'n-Nihaje*, Çağrı Yay. 1994 İstanbul.
- IBNU'L-MUBÂREK**, Abdullah, *Kitabu'z-Zuhd Ve'r-Rekâik*, Seha Neşriyat 1992 İstanbul.
- İSLAMOĞLU**, Mustafa, *Adayış Risalesi*, Denge Yay. 1992 İstanbul.
- İSLAMOĞLU**, Mustafa, *Hac Risalesi*, Denge Yay. 1998 İstanbul.
- İSLAMOĞLU**, Mustafa, *Üç Muhamed*, Denge Yay. 3.Baskı 2001 İstanbul.
- IMAM KURTUBI**, *El-Xhamiu'li-Ahkami'l-Kur'an*, Buruç Yay. 1999 İstanbul.
- Imam Sujuti**, *Xhamiûs-Sagîr Muhtasarı Tercüme ve Şerhi*, Yeni Asya Neş. 1996 İstanbul.
- İslâm Ansiklopedisi*, Milli Eğitim Basımevi, 1993 İstanbul.
- İslâm Ansiklopedisi*, Şamil Yay. 2000 İstanbul.
- İslâm Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yay. 2000 Ankara.
- YAĞMUR**, Mustafa, *Çağımızda Kadın Sorunu*, Beyan Yay. İstanbul.
- YAHYA**, Harun, *Hz. İsa Gelecek*, Araştırma Yay. 2002 İstanbul.
- YAHYA**, Harun, *Örnek Müslüman Kadın Hazreti Meryem*, Araştırma Yay. 2003 İstanbul.
- YAZIR**, Elmalılı Muhamed Hamdi, *Hak Dini Kur'an Dili*, Azim Yay. 1994 İstanbul.
- YILDIRIM**, Suat, *Mevcut Kaynaklara Göre Hıristiyanlık*, Işık Yay. 1996 İzmir.
- YILDIRIM**, Celal, *Asrın Kur'an Tefsiri Anadolu*, Yay. 1987 İzmir.
- YİTİK**, Ali İhsan, *Kur'an'a Göre Hz. Meryem*, D.İ.BIN Yay. 2001 Ankara.
- YİĞİT**, . İsmail, *Peygamberler Tarihi*, Kayıhan Yay. 2005 İstanbul.
- JUDKORU**, Suad, *Meryem Ana*, Ege Turizm Cemiyeti Yay. 1953 İzmir.
- Yeni Hayat Ansiklopedisi* Doğan Kardeşler Yay. İstanbul.
- Yeni Rehber Ansiklopedisi* Türkiye Gazetesi Yay. 1993 İstanbul.
- KALIPÇI**, Uzm. Kimyager Suna - **KALIPÇI**, Ahmet, *Varoluştan Sonsuzluğa Yaşamın Sırrı*, Destekleyici Tıp Servisi 1. 2004 Ankara.
- KARATAŞ**, Adem, *Kur'an'da Asr-ı Saadette ve Günümüzde Öncü Müslüman Kadınlar*, Senâ Yay. 1991 Konya.
- KARATAŞ**, Adem, *İbâdet İlmihâli*, Serhat Kitabevi, 2009 Konya.
- KAZANCI**, Ahmed Lütfi, *Peygamberler Tarihi*, Zaman Yay. 1997 İstanbul.
- KÖKSAL**, Muhamed Asım, *Peygamberler Tarihi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yay. 1995 Ankara.
- Kitâb-ı Mukaddes*, K.M. Şirketi 1997 İstanbul.
- Komisyan, *Hz. Peygamberin Aile Hayatı*. İlmî Neşriyat 1988 İstanbul.

Kurani i madhërishëm, Përktheu nga gjuha Arabe: Prof. Hasan I. Nahi, Përgatiti për botim: Instituti Shqiptar i Mendimit dhe i Qytetërimit Islam, Tiranë, 2006

KUTUB, Muhamed, *Kur'an Araştırmaları*, Serije Kitabları 1997 İstanbul.

KUTUB, Muhamed Ali, *İman ve İnkâr Aynasında İki Kadın*, İlke Yay. 1999 İstanbul.

KUTUB, Sejjid, *Fi Dhilal-il Kur'an*, Hikmet Yay. 1986 İstanbul.

KUTUB, Sejjid, *Kur'an-ı Kerim'de Peygamber Kıssaları*, Sağlam Yay. 1992 İstanbul.

Komisyon tarafından yazılmış, *Kur'an Yolu*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yay. 2004 Ankara.

KÜÇÜK, Ali, *Besâiru'l-Kur'an*, Adım Matbaası, 2003 Konya.

Mevduđi, *Tarih Boyunca Tevhid Mücadelesi*, Pınar Yay. 1983 İstanbul.

Mevduđi, *Teşhîmu'l-Kur'an*, İnsan Yay. 1996 İstanbul.

Meydan Larousse, Sabah Gazetesi Yay. 1992 İstanbul.

MUSLIM, Ebu'l-Husejn Muslim bin el-Haxhxâxh el-Kushejri en-Nejsâbüri, *Sahih-i Muslim*, Sönmez Neşriyat, İstanbul 1977.

MUTAHHARI, Murteda, *Kur'an'da İnsaniyet Mektebi*, Sena Yay. 1991 Konya.

NAZİF, Süleyman, *Hz. İsa'ya Açık Mektup*, Lamure Yay. 2006 İstanbul.

NURBAKİ, Haluk, *Kur'an-ı Kerim'den Ayetler ve İlmi Gerçekler*, T.D.V. Yay. (Üçüncü Baskı) 1988 Ankara.

NURSİ, Said, *Mektubat*, Sözleryay. 1991 İstanbul.

ÖMER, Ahmed, *Kur'an-ı Kerim'de Hz. İsa (a.s.)*, Kelebek Yay. 2003 Konya.

PAŞA, Ahmet Cevdet, *Kisas-ı Enbija ve Tevarih-i Hulefa*, Bedir Yay. 1976 İstanbul.

POLLOCK, John, *Efendi*, Bütün Dünya Kitaplığı 1984 İstanbul.

RENAN, Ernest, *İsa'nın Hayatı*, Milli Eğitim Basımevi, 1964 Ankara.

Rûdani, *Büyük Hadis Külliyyatı - Cem'ul-Fevâid*, Hüner Yay. 2000 Konya.

SARMIŞ, İbrahim, *Hz. Muhamed'i Doğru Anlamak*, Adım Matbaası 2005 Konya.

Sâlebi-Araid-ul Mexhâlis, 1306 Kahire.

STALKER, James, *İsa'nın Hayatı*, Selamet Matbaası, 1930 İstanbul.

SCHLEIFER, Aliah, *İslâm'ın Kutsal Meryem'i*, Gelenek Yay. 2003 İstanbul.

SOFUOĞLU, Cemal, *Kur'an-ı Kerim'e Göre ve Hadislere Göre Hz. İsa ve Hıristiyanlık*, Diyanet İşleri Başkanlığı, Yayınları 2001 Ankara.

SOFUOĞLU, Cemal, *Kur'an-ı Kerim'e ve Hadislere Göre Hz. İsa ve Hıristiyanlık*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yay. (2. Baskı) 2001 Ankara.

Sunen-i Ebu Davud, Şamil Yay. 2003 İstanbul.

Sunen-i Nesâi, Konya Kitapçılık 2005 Konya.

ŞAKİR, Mahmud, *Hz. Adem'den Bugüne İslâm Tarihi*, Kahraman Yay. 1995 İstanbul.

ŞİBLİ, Mevlana, *Büyük İslâm Tarihi Asr-ı Saadet*, Eser Neşriyat, 1977 İstanbul.

TABATABAI, Allame Muhamed Husejin, *El-Mizan Fi Tefsir'il-Kur'ân*, Kevser Yay. 1988 İstanbul.

TABBARA, Abdulfettah, *Kur'ânda Peygamberler ve Peygamberimiz*, Milli Gazete'nin Hediyesidir, 1998 İstanbul.

TAŞKIN, Lâle, *Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği*, Sistem Ofset Matbaacılık, 2003 Ankara.

TURAN, Ömer, *Medeniyetlerin Çatıştığı Nokta Ortadoğu*, Yeni Şafak Gazetesi Hediyesidir. 2003 İstanbul.

TÜMER, Günay, *Hristiyanlıkta ve İslam da Hz. Meryem*, T.D.V. Yay. 1996 Ankara.

Türk Ansiklopedisi, Milli Eğitim Basımevi 1989 İstanbul.

USTAOSMANOĞLU, Mahmud, *Rûhu'l-Furkan Tefsiri*, Sirac Kitabevi 1993 İstanbul.

UZUN, Mustafa, *Doğru Yolun Rehberleri Peygamber Kıssaları*, Uğur Ofset, 1997 Konya.

XAVIER, Jacob, *İncil'e Göre İsa Kimdir?* Orhan Matbaacılık 2. Baskı 1992 İstanbul.

CANAN, İbrahim, *Kutub-i Sitte Muhtasari*, Akçağ Yay. 1992 İstanbul.

ÜLKÜ, Hayati, *Başlangıçtan Günümüze İslâm Tarihi*, "Çile", Türdav Yay. 1977 İstanbul.

ZEHRA, Muhamed Ebu, *Hristiyanlık Üzerine Konferanslar*, Fikir Yay. 1978 İstanbul.

PËRMBAJTJA

FJALA E PËRKTHYESIT	5
PARAFJALË	7
HYRJE.....	11

PJESA E PARË

HISTORIA E BIJVE TË IZRAELIT DHE FAMILJA E IMRANIT/ 17

Historia e përgjithshme e Izraelitëve	19
Familja e Imranit dhe prejardhja.....	27

PJESA E DYTË

KONCEPTI I FLIJIMIT DHE DEDIKIMI (I FLIJESËS)/31

Hane flijon bijën e saj që a në bark për Allahun.....	33
Esenca e flijimit për Bejtu'l-Makdis/Kudus	39
Si u bë familja e Imranit prej të zgjedhurve?	41
Së bashku me flijimin shtohet druajtja e familjes Imran.....	46
Lindja e Merjemes hap një faqe të re në historinë e Izraelit	47
Shejtani mundohet të mashtrrojë Hanen.....	53
Hane dëshiron të sigurojë pasardhësit e vet nga kurthet e shejtanit	56
Dorëzimi i flijesës në Bejtu'l-Makdis	58
Allahu e cakton profetin Zekerija (a.s) për t'u përkujdesur për Merjemen (a.s.).....	63
Gruaja në jurisprudencën e Izraelit	70

PJESA E TRETË

MERJEMJA PËRGATITET PËR SHTATZANINË E ISAIT (A.S)/73

Merjemja merret si simbol adhurimi.....	75
Rëndësia në fe e pastrimit dhe e mirëmbajtjes së faltoreve.....	77
Pse Kurani na tregon rreth Merjemes (a.s)?	78
Merjemja (a.s) nëpërmjet adhurimit e meriton mirësinë	80
Duaja (Lutja) e Zekerijas (a.s).....	84
Pranimi i duasë së Zekerijas (a.s) nga Allahu (xh.sh)	88
Zekerija (a.s) do të ndajë përgjegjësinë e përkujdesjes ndaj Merjemes (a.s).....	98
Merjemja (a.s) u bë prej njerëzve të zgjedhur	99
Merjemja përgatitet hap pas hapi për bekimin hyjnor	106
Pozita e veçantë e Mermjemes (a.s)	109

PJESA E KATËRT

MERJEMJA (A.S) PËRGËZOHET ME ISAIN (A.S)/113

Merjemja (a.s.) Përgëzohet me Isain (a.s.)	115
Periudha e shtatzënisë së Merjemes (a.s)	125
Plani i Allahut (xh.sh) në përsosmërinë e krijimit të njeriut.....	127
Mundësia e shtatzanisë së Merjemes (a.s) në mënyrë shkencore	129
Krijimi i Isait (a.s) është shfaqja e fuqisë së Allahut (xh.sh)	130
Përgëzimi i Isait (a.s) të Merjemes sipas Biblës	135
Me emrin “Isai, i biri i Merjemes” thyhen idhujt meshkuj të asaj kohe	138
“Mesih” është cilësi e Isait alejhis-selam	141
Si mund të lindë një fëmijë pa baba?	143
Merjemja (a.s) shkon të vizitojë tezen e saj.....	147
Si shkoi zvarrë Merjemja (a.s) me dhimbjet e shtatzanisë deri në Bejtu’l-Lahm	149

PJESA E PESTË

LINDJA E ISAIT ALEJHIS-SELÂM/155

Realizohet lindja e bekuar	157
Mrekullia e hurmës në momentin e lindjes	161
Isai alejhis-selam është i mbrojtur nga shejtani siç ishte e ruajtur nëna e tij Merjemja (a.s)	165

Si mund ta zhdukim ndikimin dhe vesveset e shejtanit prej fëmijëve tanë?	169
Yllin e lindjes së Isait (a.s) e zbuluan fallxhorët	172
Data e lindjes së Isait alejhis-selam	173
Urtësia e lindjes pa baba të Isait alejhi's-selam	176
Gjendja e bijve të Izraelit në ato kohë kur lindi Isai alejhis-selam	178
Merjemja (a.s) stërvit durimin e saj me popullin e vet.....	180
Sprovat ndodhin për rritjen e gradës shpirtërore të njeriut.....	183
Merjemja (a.s) teksa mban foshnjen në krahë shkon pranë popullit të saj.....	186
Komentimi i të folurit në djep të Isait alejhis-selam	193
A foli Isai alejhis-selam kur ishte në djep?	195
Tre persona të cilët folën kur ai ishte në djep	198
Një fëmijë tjetër që ka folur në djep në kohën e Musait alejhis-selam	200
Isai alejhis-selam dërgohet në faltore për t'u bërë synet.....	202
Mbreti Herod jep urdhër që të vritën fëmijët nën moshën dy vjeç	204
Ndizet zjarri i armiqësisë dhe urrejtjes ndaj robërve të dashur të Allahut (xh.sh).....	206
Nënë e bir emigrojnë drejt Egjiptit.....	209
Mrekullitë e Isait (a.s) në Egjipt.....	211
Isai (a.s) në kërkim të dijes dhe të urtësisë.....	214
Profecia dhe rënia dëshmor e Jahjas alejhi's-selam	216

PJESA E GJASHTË

PROFECIA DHE NGRITJA NË QIELL E ISAIT ALEJHIS-SELAM/225

Përse iu dërgua një profet i ri Bijve të Izraelit?	227
Profecia e Isait alejhis-selam	228
A u martua Merjemja (a.s) pas lindjes së Isait alejhis-selam?	234
Mrekullitë që shfaqti Isai alejhis-selam.....	236
Ata që përgojuan Merjemen dhe Isain alejhis-selam u shndërruan në derra	241
Gjendja fetare e popullit Hebre në ato kohë	243
Havarijunët në përpjekjen e Isait (a.s) për njohjen e njësisë së Zotit	245
Tryeza (maide) që iu zbriti nga qielli Havarive	257
Armiqësia e Bijve të Izraelit kundër profecisë së Isait alejhis-selam	250
Isai alejhis-selam përgëzon ardhjen e profetit “ahiri zamanit” të kohës së fundit.....	253

Ngritja në qiell e Isait alejhis-selam	255
Tradhtia që iu bë profetit (a.s) dhe ndëshkimi	259
Sipas të krishterëve a mund të jetë Isai alejhis-selam ai që është vrarë?.....	263
Nuk është Isai alejhis-selam ai që u kryqëzua	265
Kush është Isai alejhis-selam sipas të krishterëve.....	267
Zbritja në tokë e Isait alejhis-selam.....	269
Merjemja (a.s) pandehi se ai që kishte vdekur ishte i biri dhe bëri homazhet e duhura të varrimit	273
Ku u varros Merjemja (a.s) pas ndarjes nga kjo jetë?	275
PËRFUNDIM	279
AUTORI	285
Librat dhe shkrimet e botuara të autorit:	285
BIBLIOGRAFIA	287
PËRMBAJTJA	293